

Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya

Departament de Teoria i Història de l'Educació

Universitat de Barcelona

Programa de Doctorat "Activitat Física i Esport"

Bienni 2001-2003

**ESPORT, INTERVENCIÓ EDUCATIVA
I EXCLUSIÓ SOCIAL.
UN ESTUDI DE CASOS.**

Per optar al títol de:
Doctora per la Universitat de Barcelona.

Tesi doctoral presentada per Cati Gómez Lecumberri.

Direcció: Dra. Núria Puig Barata i

Dr. Gaspar Maza Gutiérrez.

2009

CAPÍTOL 7.- ANÀLISI DELS RESULTATS

ÍNDIX DELS CASOS

Cas 1.- SINDROME PRADER WILLI. David

Cas 2.- MALTRACTAMENT INFANTIL. Sheila

Cas 3.- IMMADURESA DEL JO. Josué

Cas 4.- POBRE INTEGRACIÓ CULTURAL. Nordin

Cas 5.- PSICOSI. Cristian

Cas 6.- POBRE VINCULACIÓ FAMILIAR AFECTIVA. Antonio

Cas 7.- TRASTORN D'ESTRÈS AGUT. Raül

Cas 8.- CONDUCTA VIOLENTA I AUTOLESIONS. Nico

Cas 9.- PRESUMPTE ABÚS SEXUAL. Dani

Cas 10.- DEPRESSIÓ ENDÒGENA. Maria

CAPÍTOL 7.- ANÀLISI DELS RESULTATS

Per a l'anàlisi de les dades obtingudes en el treball de camp mitjançant l'anàlisi bibliogràfica, les entrevistes i les observacions, atendrem cas per cas de manera individualitzada.

Cada cas analitzat l'estructurem en dos moments; un primer que fa referència a la representació gràfica de les plantilles d'observació, i un segon moment que té per objectiu estudiar les possibles inferències que la pràctica esportiva té en altres dimensions de la vida de l'infant:

- El primer moment d'anàlisi s'inicia amb una breu introducció del cas, acompanyada d'un quadre en el qual es veuen tots els moments cronològics en què s'ha fet el registre; és a dir, el nombre d'observacions fetes i en quin període s'han fet. També es veuen els *tempus* de cada cas, és a dir quan comença a fer-se l'anàlisi i quan s'acaba, quins períodes d'absentisme hi ha hagut.... Les observacions fetes les hem anomenat de dues maneres diferents: les que fan referència a l'anàlisi de la pràctica esportiva són les fitxes d'observació *FE*, i les que fan referència al nivell d'integració-exclusió són les fitxes *FI*. Cada fitxa, tant si són *FI* com si són *FE*, estan precedides per dos números subíndex. El primer dels números fa referència al cas que analitzem, el segon subíndex fa referència al número d'ordre de registre. Així per exemple la fitxa *FI 3.4*, correspon a la plantilla d'observació del nivell d'integració (*FI*), del cas 3 (en Josué), en el quart trimestre d'observació (4); i un exemple més, la fitxa *FE 7.9*, correspon a la observació feta en situació esportiva (*FE*) del cas 7 (en Raül), en el seu 9è trimestre.

Després de cada introducció i del quadre expositor del cas, i encara dins del primer moment d'anàlisi, hi ha una tercera part; aquesta consta de la representació gràfica de l'evolució de l'infant per a cada variable. Aquestes

gràfiques s'elaboren a partir de les FI i les FE de cada infant i de cada moment, de manera que es pot anar veient de manera lineal quina és l'evolució en cada cas. La trajectòria que va seguint cada infant per a cada variable no té perquè ser en sentit ascendent o positiu. Anirem veiem com, en alguns casos, les gràfiques dibuixen regressions, resistències i absentismes, i en d'altres millores, aprenentatges i transferències de coneixement.

Totes les gràfiques tenen eixos X i Y. En els eixos de les X, i per tots els casos igual, hi trobem en número de fitxa (FI n.m i FE n.m), juntament amb la data en la que es va prendre la observació. En l'eix de les Y hi ha els valors dels quals parteix cada infant en cada variable i aquells als que hauria de tendir. D'aquesta manera veurem com els valors de l'eix Y en el cas 1, no tenen perquè ser els mateixos que en el cas 2. Les tendències varien, i també ho fan els valors de Y, perquè també varien els objectius pedagògics que des del CRC ens hem marcat per a cada cas.

Per exemple, veurem com en el cas 1, l'objectiu de la pràctica esportiva és aconseguir que en D. assoleixi la cohesió i la identificació amb els del seu equip, per tant els indicadors de l'eix Y en seran uns. En el cas 2., la S. es pot dir que està integrada plenament en el grup, però aleshores l'objectiu de la pràctica esportiva serà la de treballar habilitats socials superiors i no tant la integració, i per tant, els indicadors del eix de la Y varien en respecte als del cas 1.

Amb aquesta informació, les gràfiques que es deriven d'aquests quadres ens permetran respondre a les següents preguntes:

- 1.- Hi ha hagut canvis en respecte a la variable estudiada?
- 2.-Quina direcció ha pres el canvi (evolució positiva o negativa)?
- 3.-Hi ha hagut períodes d'absentisme i de resistències?

Per a dur a terme aquest primer moment d'anàlisi i poder dibuixar les gràfiques, hem dissenyat uns quadres resum on es posen en comú tots els registres fets al llarg dels quatre cursos escolars, en referència a cada variable i a cada infant (veure figura 7.1). Aquests quadres permeten, a qui llegeix la tesi i a nosaltres mateixos, veure en un sol full totes les observacions fetes en referència a una sola variable per a cada cas, i llegir quina ha estat la trajectòria i el camí que ha seguit cada infant. Així, després de veure cada gràfica i llegir-ne l'anàlisi, es complementa la informació amb aquests quadres-resum.

Els quadres-resum estan dividides en 5 columnes; la primera, en el marge esquerre hi ha la variable analitzada, i al costat els cursos escolars en els quals es va fer el registre. En la tercera i quarta columna s'especifica el mes de l'any que es va fer el registre i el número de fitxa que correspon.

Així per a cada infant s'han configurat sis quadres-resums que fan referència a les sis variables observades que configuren la dimensió socioeducativa de la pràctica esportiva:

2.1.-Normativització;	2.4.-Cognitiva;
2.2.-Relacional/identitària;	2.5.-Emotiva;
2.3.-Competencial/capacitadora;	2.6.-Moral.

Les dades d'aquests quadres-resum provenen de les fitxes d'observació FI i FE fetes en el CRC durant quatre cursos escolars. Fixem-nos en l'exemple (figura 7.1):

(Exemple): Variable 2.1.- Normativització (Obediència i conformitat en situació esportiva)	Curs 2003-2004	Moments dels registres	FE <i>n.m</i> (<i>n</i> =número del cas) (<i>m</i> =número d'ordre de registre)	Registre
			FE <i>n.m</i>	Registre
	Curs 2004-2005		FE <i>n.m</i>	Registre
			FE <i>n.m</i>	Registre
	Curs 2005-2006		FE <i>n.m</i>	Registre
			FE <i>n.m</i>	Registre
	Curs 2006-2007		FE <i>n.m</i>	Registre
			FE <i>n.m</i>	Registre

Figura 7A.- Quadre de posada en comú per a cada variable i per a cada cas.

• Per al segon moment de l'anàlisi, s'estudia si cadascuna de les variables observables en situació esportiva, han causat algun efecte en el procés socialitzador de l'infant, i per tant s'estudia si realment la pràctica esportiva esdevé eina socialitzadora.

Per fer-ho possible, es contrasten els resultats del primer moment amb les plantilles d'observació FI i es busquen possibles relacions causa-efecte, és a dir, es posaran en relació els indicadors de la FI amb els resultats evolutius de les gràfiques de les FE. Per a la redacció d'aquest segon moment establím les relacions que s'indiquen en el quadre següent:

INDICADORS DE LES FE	INDICADORS DE LA FI	ESTABLIMENT DE RELACIONS
Quins aspectes ha educat l'esport?	Quin nivell d'integració té?	Hi ha hagut transferència?
2.1.- Norma	1.2.-Formativa 1.5.-Relacional 1.6.-Tipologia familiar 1.7.-Personal/cognitiva	Norma esportiva → Norma social (a l'escola, en les relacions, amb la família i actitudinal)
2.2.- Relacions i identitat	1.3.-Residencial-barri 1.5.-Relacional	Relacions en l'escenari esportiu → Relacions en l'àmbit social
2.3.- Competencial/capacitadora	1.2.-Formativa 1.5.-Relacional	Adquisició de competències en l'esport → Adquisició de competències a l'aula i competències socials
2.4.- Cognitiva	1.2.-Formativa 1.7.-Personal/cognitiva	Desenvolupament cognitiu en l'esport → Desenvolupament cognitiu en la formació integral de l'infant
2.5.- Emotiva	1.2.- Formativa 1.7.- Personal/cognitiva	Capacitat d'expressar emocions → Expressió emocional en l'àmbit escolar i personal
2.6.- Moral	1.6.-Tipologia familiar	Establiment d'escala de valors → Estil moral i educatiu de la família

Figura 7B.- Quadre d'establiment de relacions entre variables per a l'anàlisi de dades.

D'aquesta manera, analitzarem, per exemple, si l'infant ha après el què és i el valor que té la norma esportiva, i si aquest aprenentatge de la norma és capaç de transferir-lo en altres àmbits de la seva vida, és a dir, si el fet d'haver après el què és una norma esportiva condiciona altres variables de la seva vida (normes en l'àmbit escolar -1.2.-, normes de relació i convivència -1.5, normes en l'àmbit familiar -1.6- i normes socials per a un millor desenvolupament social).

De la mateixa manera, per conèixer si la pràctica esportiva ha donat a l'infant eines per a la interacció i relació social, posarem en relació els indicadors *relacionals i identitaris* de FE amb els indicadors *relacionals i residencials* de FI, i analitzarem si les eines adquirides en el camp esportiu han estat aplicades més tard en la capacitat de relació de l'infant fora de l'àmbit esportiu (barri, escola...).

En la redacció d'aquest segon moment d'anàlisi, a més a més, hi podem trobar referències a algunes de les entrevistes fetes als mateixos infants i personal del CRC. Aquestes referències s'indiquen amb el símbol *EN X*, essent *EN*, *entrevista* i *X* el *número de l'entrevista* on es pot trobar el que s'indica.

En els casos en que s'estableixi relació entre els indicadors de la FE i la FI, i que per tant, hi hagi hagut un canvi en la integració causats per la pràctica esportiva, es podrà dir que les activitats esportives han afectat positivament la socialització de l'infant.

En els casos en què no s'estableixin relacions, o que les que s'hagin establert siguin molt dèbils, es dirà que la pràctica esportiva no ha causat cap efecte sobre les condicions d'exclusió de l'infant (FI), i per tant, l'esport no seria una socialitzadora.

Haurem de considerar sempre un possible marge d'error, doncs mai tindrem la certesa que els canvis produïts (o no) hagin estat induïts exclusivament per la intervenció de l'esport. Iniciem doncs, l'anàlisi de les dades recollides per a cada cas.

Cas 1.- SÍNDROME PRADER WILLI. David

En D. és un nen que neix amb hipotonia muscular severa produïda per una interrupció de l'arc reflex espinal degut possiblement a un xoc neural. Aquesta situació porta associades moltes dificultats socials, educatives i de desenvolupament, que sumades al rebuig de la família biològica, fan que en D. ingressi al CRC per recomanació dels Serveis Socials i l'EAP de l'escola.

Es considera igualment situació de risc, per les dificultats econòmiques que suposa per la família extensa haver de fer-se càrrec d'un nen que necessita atencions mèdiques i educatives constants i altament especialitzades.

L'assumpció del cas per part del CRC s'inicia a partir d'abril de 2004. Es fan de manera ininterrompuda 11 observacions trimestrals, tant del seu nivell d'integració (FI) com de la seva capacitat-participació per a l'esport (FE). La figura 7.1 mostra la seva cronològica:

	Curs 2003-2004				Curs 2004-2005				Curs 2005-2006				Curs 2006-2007			
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny
Fitxes d'observació sobre el nivell d'integració	En D. no estar inscrit en el CRC		FI 1.1	FI 1.2	FI 1.3	FI 1.4	FI 1.5	FI 1.6	FI 1.7	FI 1.8	FI 1.9	FI 1.10	FI 1.11	En D. és baixa en el CRC		
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny
Fitxes d'observació sobre la pràctica esportiva que desenvolupa	En D. no estar inscrit en el CRC		FE 1.1	FE 1.2	FE 1.3	FE 1.4	FE 1.5	FE 1.6	FE 1.7	FE 1.8	FE 1.9	FE 1.10	FE 1.11	En D. és baixa en el CRC		

Figura 7.1- Cronologia d'observació per en D. en el CRC.

PRIMER MOMENT D'ANÀLISI: aspectes evolutius

VARIABLE 2.1.-NORMATIVITZACIÓ

En termes generals, en D. ha tingut una evolució inestable en l'assoliment de la norma esportiva, tant pel que fa la seva obediència com a la seva conformitat (veure figura 7.1.1). Aquesta inestabilitat s'accentua especialment en dos moments; la primera, l'abril de 2005, quan passa d'una conducta motivada a la conformitat a una conducta de rebel·lió. El segon moment d'inestabilitat normativa es dona a partir d'abril de 2006, on en D. va fer una regressió absoluta fins al passotisme.

De la mateixa manera en D. ha tingut més facilitat per conformar-se a la norma que marca l'adult, que no pas a la norma que es marca en la pràctica esportiva en el grup d'iguals. De manera esquemàtica es podria representar així:

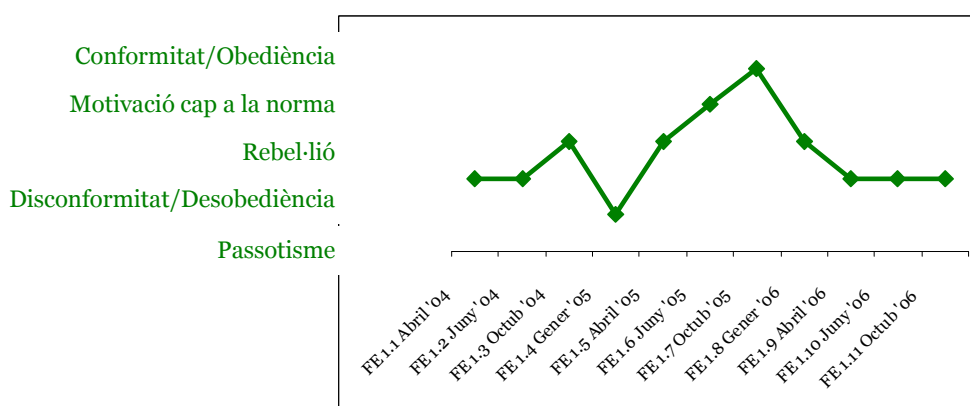

Figura 7.1.1.-Tendència evolutiva de la variable 2.1.- Normativització en el cas 1 (D.) durant la pràctica esportiva.

En conclusió, en D. no ha assolit la dimensió normativa de la pràctica esportiva com a hàbit o necessitat actitudinal. S'ha caracteritzat per un desequilibri i una inconsistència en l'assoliment d'aquesta qualitat, i per tant, la pràctica esportiva no l'ha ajudat de manera completa a assolir la norma esportiva. En la pàgina següent es veu el quadre resum de la seva evolució (figura 7.1.1a):

Variable 2.1.- Normativització (Obediència i conformitat a la norma)	Curs 2003-2004		-En D. no està inscrit en el CRC	
		FE 1.1 Abril 04	-Activitat esportiva no organitzada per l'equip educador -L'activitat té normativa -Se subordina a l'educador de referència -No obeeix les normes mínimes del joc	
		FE 1.2 Juny 04	-Obeeix les indicacions de les figures adultes -No obeeix la norma esportiva perquè no hi participa -No es conforma a la norma esportiva -No modifica la seva actitud, comportament social per a la conformitat	
	Curs 2004-2005 Curs 2004-2005 Curs 2005-2006	Moments d'observació (Fitxes)	FE 1.3 Octub 04	-Poca obediència a la norma -Empra la fugida com a mecanisme de defensa davant l'ansietat que li genera la obediència a la norma -No es conforma a la norma esportiva; (o ho fa ocasionalment amb altres normes imposades pels referents educadors/es)
			FE 1.4 Gener 05	-Poca obediència a la norma -Poc interès per a escoltar o entendre la norma: passotisme -No es conforma a la norma esportiva -Dificultats per a la conformitat en altres aspectes de la seva vida
			FE 1.5 Abril 05	-Poca obediència a la norma tot i que se subordina a l'autoritat de l'adult -Intents de conformar-se a la norma esportiva: fa concessions i hi ha certa adaptabilitat a la norma esportiva
			FE 1.6 Juny 05	-Poca obediència a la norma esportiva que imposa l'equip -Rigidesa per a la conformitat a la norma -L'equip reacciona també amb rigidesa per adaptar-se als "capricis" d'en D.
			FE 1.7 Octub 05	-Poca obediència a la norma tot i que se subordina a l'autoritat de l'adult -No hi ha obediència si les normes esportives venen proposades pel grup d'iguals -Intents de conformar-se a la norma esportiva: fa concessions i hi ha certa adaptabilitat a la norma esportiva; -La conformitat i la obediència no se segueixen de manera coherent
			FE 1.8 Gener 06	-En D. fa un esforç per acatar les instruccions que el grup fa per a dur a terme l'AE -En D. se sent motivat per a conformar-se a la norma de joc
			FE 1.9 Abril 06	-Retrocés en la capacitat d'obediència a la norma: rebel·lió davant les figures educadores -Retrocés en la conformitat a la norma: rebel·lió davant les normes del grup, les seves opinions i propostes
			FE 1.10 Juny 06	-Desobediència a la norma: rebel·lió davant les figures educadores -Disconformitat a la norma: rebel·lió davant les normes del grup
Curs 2006-2007	FE 1.11 Octub 06	-Desequilibri i inconsistència alhora de obeir a la norma: episodis de desobediència i episodis d'obediència exagerada - Desequilibri i inconsistència alhora de mostrar-se conforme a la norma		
		-En D. és baixa del CRC		

Figura 7.1.1a-Historial de la variable 2.1.-Normativització en el cas 1 (D.)

VARIABLE 2.2.-RELACIONAL/IDENTITÀRIA

La capacitat relacional d'en D. en context esportiu ha estat baixa i poc cohesionada. Ha experimentat exclusió social endògena i exògena (veure figura 7.1.2).

Inicialment, la seva actitud envers les AE ha estat de no implicació i no participació. No mostrava motivació ni per a les AE ni per a conèixer els membres del grup que en feien.

La situació de cohesió s'agreujava per dos motius: el primer, un elevat percentatge d'absentisme al CRC i per tant, una alta inconstància i inconsistència en el seguiment del pla de treball específic esportiu; un segon motiu, el rebuig del grup per unanimitat pel seu aspecte físic (obesitat, crani en forma de con, criptoquídia...). A partir d'abril de 2005 (FE 1.5), en D. fa les primeres mostres d'apropament al grup esportiu, i tot i que no se sent molt motivat a participar, hi ha dies puntuals que mostra interès per a les AE.

Gràficament la seva evolució tendeix a la següent forma:

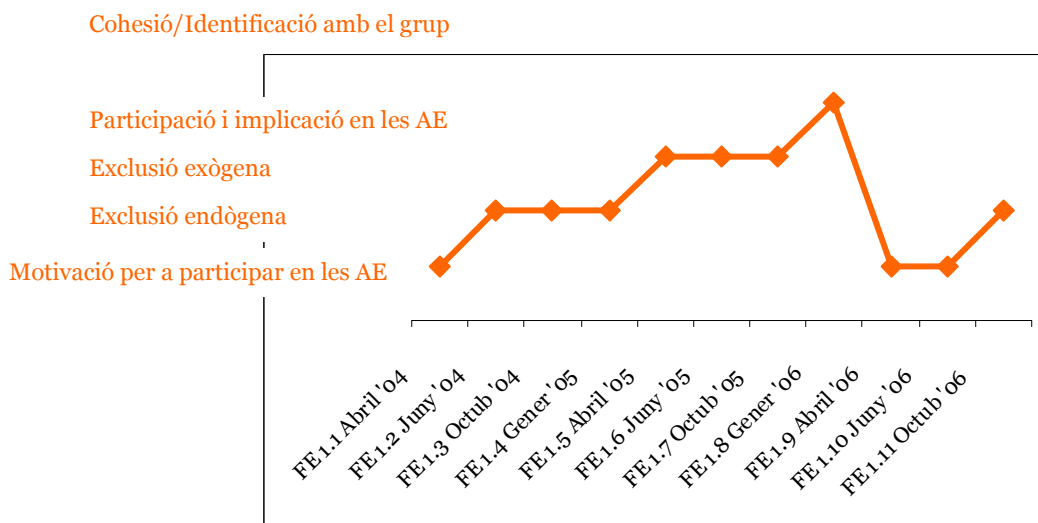

Figura 7.1.2.- Evolució de la variable 2.2.- Relacional/id entitària en el cas 1 (D.)

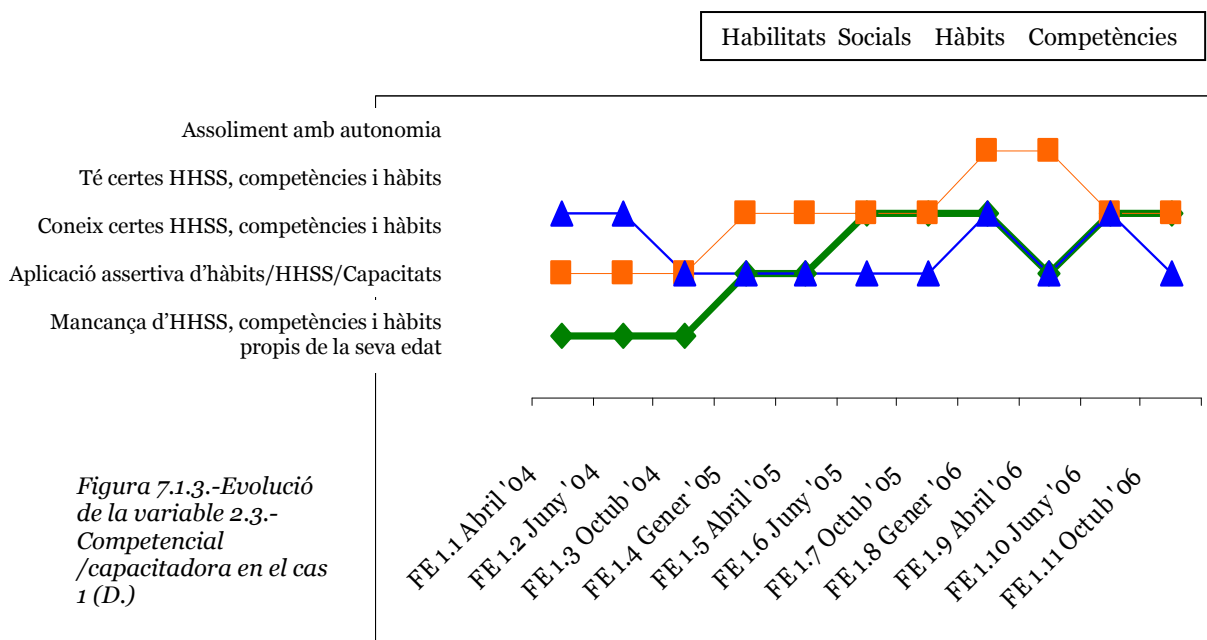
En el primer trimestre de 2006, en D. fa un retrocés general vers la seva motivació i implicació en les activitats esportives, i per tant, en els seus espais de relació social. Vegem el seu historial relacional i identitari en situació de pràctica esportiva (figura 7.1.2a):

Figura 7.1.2a-Historial de la variable 2.2.-Relacional/Identitària en el cas 1 (D.)

Variable 2.2.- Relacional/Identitària (Cohesió, participació, implicació, motivació)		Curs 2003-2004	
		FE	Descripció
Curs 2003-2004			-En D. no està inscrit en el CRC
	FE 1.1 Abril 04		-No cohesionava amb el grup esportiu; -No s'identifica amb ningú ni amb els símbols identitaris -No participa; -No s'implica; -No se sent motivat per a l'AE; -S'asseu a les escales del pati
	FE 1.2 Juny 04		-El grup d'iguals l'ignora: 1.-No el convoquen per a realitzar activitat esportiva; 2.-En D. no mostra motivació per a la integració al grup esportiu ni de referència -No participa en cap activitat esportiva per iniciativa pròpia. Tampoc sol·licita al grup poder participar; -S'asseu a les escales i bancs del pati -No s'implica; -No se sent motivat per a participar en les AE.
	FE 1.3 Octub 04		-No hi ha cohesió amb el grup esportiu: exclusió endògena i exògena -En D. no comparteix símbols identitaris -Els símbols que mostra en D. no només no són identificatius amb el grup, sinó que el grup el rebutja per ells (vestimenta, físic obès,...) -Participació nul·la de les AE grupals -Se li ha dissenyat un pla de treball esportiu específic, en el que només hi vol participar si ho fa amb l'única companyia d'una figura adulta; -Implicació irregular i inconstant en l'AE
	FE 1.4 Gener 05		-No hi ha cohesió amb el grup esportiu: no parla amb els membres del seu equip i per tant, és rebutjat per l'equip -En D. no comparteix símbols identitaris; -Participació nul·la de les AE grupals; -Seguiment inconstant i inconsistent del seu pla de treball esportiu específic (alt absentisme); -Implicació irregular i inconstant en l'AE
	FE 1.5 Abril 05		-No hi ha cohesió amb el grup esportiu, tot i que hi ha uns primers apropaments al grup; -No comparteixen elements identitaris comuns -Participació inconstant i puntual en les AE grupals; -Participació sense aportacions d'innovació -Poc motivat en termes general, tot i que hi hagué canvi des de l'última observació
	FE 1.6 Juny 05		-No hi ha cohesió amb el grup esportiu -No comparteixen elements identitaris comuns -Comparteix interessos i se sent més adaptat amb el grup de petits -Participació inconstant i puntual en les AE grupals -Participa amb jocs esportius fets amb els més petits, i sempre i quan aquests estiguin dissenyats i proposats per un educador -Poca motivació per a participar en AE proposades pel grup d'iguals -Alta motivació per a participar amb AE proposades als grups més petits (on hi ha més flexibilitat de normes esportives)
	FE 1.7 Octub 05		-No hi ha cohesió amb el grup esportiu d'iguals; -Identificació amb nens i nenes de grups més petits -Es nega a participar amb el grup esportiu de la seva edat: 1.-Rebutja les activitats i propostes que fan (tant esportives com altres) 2.-El grup el rebutja a ell -Participa amb jocs esportius amb els més petits, i sempre que estiguin dissenyats i proposats per un educador -Se sent molt motivat quan les AE estan dissenyades i organitzades per un educador/a -S'implica sobretot en AE en les que ell pot tenir experiències d'èxit (per tant, s'implica en AE practicades en els grups de petits)
	FE 1.8 Gener 06		-En D. no se sent cohesionat en el grup -Estableix vincle i percep com a referent identitari a un dels membres del equip; -Participa puntualment en AE amb el seu grup d'iguals -Reconeix les seves limitacions físiques, però se sent motivat per a participar (hi hagué un increment en l'autoconeixement i acceptació de si) -Se sent motivat intrínseca i extrínsecament per a la participació en les AE amb el grup d'iguals -En dies puntuals manifesta rebuig i no participa ni s'implica en cap activitat
	FE 1.9 Abril 06		-No hi ha cohesió amb el grup esportiu: el grup l'exclou i ell s'autoexclou -No comparteixen elements identitaris comuns -Retrocés en la participació de les AE grupals (manifesta que no vol participar ni amb el grup d'iguals ni amb grups més petits) -Baixa motivació per a la participació en AE (al·lega excés de pes) -Baixa implicació en la resta d'activitats no esportives
	FE 1.10 Juny 06		-Situació d'exclusió endògena i exògena: 1.-No hi ha cooperació ni AE en què en D. hi vulgui participar; 2.-El D. no troba elements identitaris de referència -Pobres i escasses interaccions amb els iguals -Nul·la participació en les AE -Alguns membres del grup li fan <i>bullying</i> i <i>mobbing</i> pel seu sobrepès i altres deformacions -Nul·la motivació per a la participació en AE (al·lega excés de pes) -Nul·la implicació en la resta d'activitats no esportives
FE 1.11 Octub 06		-Pobres i escasses interaccions amb els iguals -Deteriorament greu de la seva capacitat de cohesionar amb els iguals -No hi ha elements identitaris comuns ni motivació per a crear-los -Nul·la participació en les AE -Alguns membres del grup li fan <i>bullying</i> i <i>mobbing</i> pel seu sobrepès i altres deformacions -Nul·la motivació per a la participació en AE (al·lega excés de pes) -Nul·la implicació en la resta d'activitats no esportives	
			-En D. és baixa en el CRC

VARIABLE 2.3.-COMPETENCIAL/CAPACITADORA

En la figura 7.1.3 es mostra l'evolució de les competències d'en D. Les categories de l'eix Y marquen l'evolució de menys a més per a l'assoliment de la qualitat, així el primer pas per assolir habilitats, competències i hàbits està en conèixer-les, per després tenir-ne i poder-les aplicar. El síndrome de Prader Willi el feia partir d'una situació molt precària en tots els nivells competencials i en la majoria de les seves capacitats. Amb la pràctica esportiva i conjuntament amb altres intervencions educatives, socials i familiars, ha millorat en algunes de les variables, sense assolir, però, la plena autonomia o assimilació d'aquestes. Vegem-ne la gràfica:

En D. s'ha mostrat irregular a l'hora d'aplicar certes habilitats socials amb el grup d'iguals, tot i que ha estat capaç de desenvolupar-ne, i fins i tot competències de responsabilitat i empatia, amb grups de nens i nenes més petits que ell. La incapacitat d'assolir experiències d'èxit en la pràctica esportiva amb els iguals li generava angoixa i baixa autoestima, fet que l'allunyava dels escenaris esportius amb els seus iguals, i l'apropava als més petits, on assolía més fàcilment vivències de competència. Vegem-ne l'historial (figura 7.1.3a):

Figura 7.1.3a-Historial de la variable 2.3.-Competencial/Capacitadora en el cas 1 (D.)

Variable 2.3-Competencial/capacitadora (Competències, aptituds, hàbits, habilitats)		Moments d'observació (Fitxes)	
Curs 2003-2004			-En D. no està inscrit en el CRC
	FE 1.1 Abril 04		-No es treballen competències en l'AE perquè no en practica; -Es treballen competències en altres escenaris educatius; -No es treballen en context esportiu -Es treballen aptituds en altres escenaris educatius -Hàbits socials mínims: 1.-Neteja i cura del seu aspecte físic -Poques habilitats relacionals
	FE 1.2 Juny 04		-Es treballen competències prèvies per estimular la motivació per a l'esport: 1.-Competències personals: autonomia i iniciativa; 2.-Competències socials -Les competències no poden treballar-se en un context esportiu (en D. genera rebuig a aquests escenari) -Es treballen aptituds i capacitats prèvies a la AE: 1.-Mirar i observar; 2.-Escollar (música, ritmes, diàleg dels companys/es...); 3.-Sentir sensacions -Hàbits socials mínims: 1.-Neteja i cura del seu aspecte físic (és un hàbit potenciat sobretot per la tieta); 2.-Respecte les files i els tornos; 3.-Respecte el material comú
	FE 1.3 Octub 04		-Es treballen competències fora de l'àmbit específicament esportiu: 1.-Competències personals: autonomia i iniciativa; 2.-Competències socials -Baixa capacitació en termes genèrics: 1.-Psicomotrius: mancances en l'estructura corporal, baixa coordinació, baixa resistència, velocitat i potència; 2.-Psicoemocionals: no percep les AE com a pràctica gratificant, sinó com a "càstig"; -No vivència experiències d'èxit -No té assumits els hàbits socials mínims per la seva edat; -Els hàbits que manifesta (higiene i cura de la indumentària), són imposts per la tieta -Nul·les o poques habilitats socials
	FE 1.4 Gener 05		-Es treballen competències fora de l'àmbit específicament esportiu: 1.-Competències personals: autonomia i iniciativa; 2.-Competències socials; 3.-S'incorporen les competències lingüístiques -Dèficit en la majoria d'aptituds socials, cognitives i físiques; -No té assumits els hàbits socials mínims per la seva edat
	FE 1.5 Abril 05		-Des del CRC es replanteja un pla de treball nou per a treballar competències i capacitats (en dues línies simultàniament): 1.-Des del treball manual (manualitats, experimentació, observació,...); 2.-Des de l'AE de baixa intensitat (psicomotricitat i jocs esportius) -Dèficit en la majoria d'aptituds socials, cognitives i físiques, tot i que ara parla amb el grup de referència -No té assumits els hàbits socials mínims per la seva edat -Nul·les o poques habilitats socials, tot i que hi ha hagut certa millora: 1.-Expressa el que vol i el que no vol; 2.-Demana ajut i dona les gràcies; 3.-Aplaudeix si el seu equip experimenta èxit
	FE 1.6 Juny 05		-Per a treballar competències es fa en dues línies simultàniament: 1.-Des del treball manual (manualitats, experimentació, observació...); 2.-Des de l'AE de baixa intensitat (psicomotricitat i jocs esportius) -Dèficit en la majoria d'aptituds socials, cognitives i físiques; -Desenvolupa més aptituds (sobretot de responsabilitat) amb grups d'infants més petits; -No té assumits els hàbits socials mínims per la seva edat; -Dèficit en l'aplicació de les habilitats socials en context esportiu
	FE 1.7 Octub 05		-Des del CRC es treballa totes les competències possibles des de dos eixos d'intervenció: 1.-Des del treball manual: competències artística, competència d'aprendre a aprendre; 2.-Des de l'AE: competència personal (autonomia i iniciativa personal), competències comunicatives i de convivència -Dèficit en la majoria d'aptituds socials, cognitives i físiques -Se sent motivat per a treballar aptituds relacionades amb els treballs manuals i no tant amb l'esport amb els iguals; -No té assumits els hàbits socials mínims per la seva edat; -Durant l'AE no desenvolupa HHSS (ni aptituds) perquè no se sent en igualtat de condicions que la resta del seu grup de referència. Aquest fet perjudica la seva plena integració i la seva autoeficàcia
	FE 1.8 Gener 06		-Amb l'AE practicada amb el seu grup d'iguals es treballen sobretot competències relacionades amb la convivència, la socialització i la interacció. Com?: 1.-Treballant HHSS (resoldre conflictes, negociar, manifestar...); 2.-Treballant HH Personals (prendre decisions, saber escoltar i saber expressar) -Té mancances en capacitats fonamentals: en la estabilitat emocional -Té alguns hàbits que exerceix de manera autònoma: 1.-Neteja i cura personal; 2.-Neteja i cura del material comunitari (esportiu); 3.-Responsabilització del seu material
	FE 1.9 Abril 06		-Resistències i retrocés en totes les àrees de treball; -En l'àrea de treball esportiva hi ha dificultats diverses: 1.-Inconsistència i informalitat en el seguiment dels entrenaments; 2.-Dificultats per organitzar el temps i estructurar bé les sessions esportives; 3.-Incoherència entre els interessos que tenia en D. el trimestre passat i actualment; -Retrocés en la majoria d'aptituds socials, cognitives i físiques; -Té dificultats per aplicar de manera assertiva les HHSS necessàries i de manera adequada a cada context; -Retrocés en l'adquisició i aplicació de les HHSS; -Desmotivació intrínseca per aplicar les HHSS en situacions esportives: aquest fet crea rebuig del grup cap a ell
	FE 1.10 Juny 06		-Impossibilitat de treballar competències i capacitats des de l'escenari de l'esport: 1.-Desmotivació total; 2.-Sentiments d'indefensió; 3.-Inconsistència i informalitat en el seguiment dels entrenaments; 4.-Incoherència entre actes, desitjos i sentiments d'en D.
Curs '06-'07	FE 1.11 Octub 06		-Mancances en l'aplicació d'hàbits que ja havia adquirit; -No es poden treballar les HHSS en escenaris esportius perquè ni tant sols es creen camps de relació esportius; -No es poden treballar les HHSS en escenaris esportius perquè ni tant sols es creen camps de relació esportius
			-En D. és baixa en el CRC

VARIABLE 2.4.-COGNITIVA

La major dificultat cognitiva d'en D. ha estat el fet de no parlar. Les dificultats en l'ús del llenguatge amb els iguals repercutia a la resta de variables de l'anàlisi, i sobretot a les capacitats i processos psicològics bàsics. Experimenta una millora, gràcies al contacte amb infants menors als de la seva edat, evolucionant fins a capacitats creatives puntuals (resol algun conflicte i proposa alguna activitat esportiva). Aquesta evolució cap a una cognició estable i creativa no s'ha donat mai amb el grup d'iguals. Vegem-ne l'evolució en la figura 7.1.4:

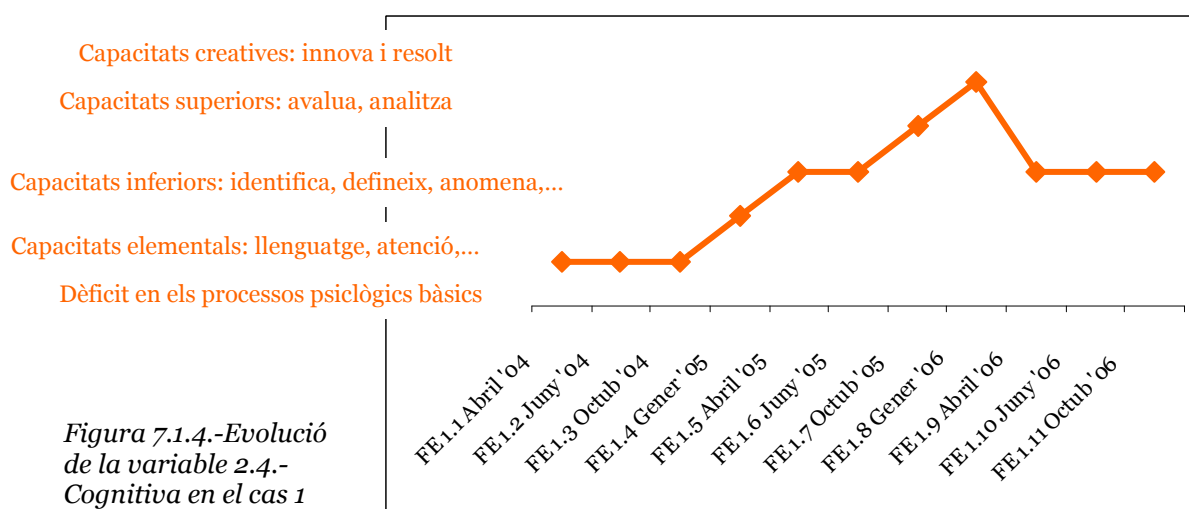

Figura 7.1.4.-Evolució de la variable 2.4.-Cognitiva en el cas 1 (D.)

Per treballar la cognició amb en D. no només s'ha hagut de fer en els escenaris esportius, sinó sobretot també a l'aula, especialment a l'hora de treballar l'assoliment del llenguatge i la capacitat atencional. Fins que no hi ha hagut una base cognitiva relativament estructurada (gener de 2005), no ha estat possible fer participar a en D. en les activitats esportives. Un cop madurats els processos psicològics bàsics, ha estat possible i necessari emprar l'esport, però aquest cop amb infants més petits que ell.

En D. presenta una gran inestabilitat emocional, que s'accentua quan les relacions amb la família biològica reprenen contacte. Vegem-ne el seu historial (figura 7.1.4a):

Variable 2.4.- Cognitiva (Capacitats, processos psicològics bàsics, estil cognitiu)	Curs 2003-2004		-En D. no està inscrit en el CRC
		FE 1.1 Abril 04	-Dificultats en algunes capacitats cognitives (de moment no podem especificar quines); -Ús puntual de processos psicològics bàsics: 1.-No parla; 2.-Dificultats en la capacitat d'atenció
		FE 1.2 Juny 04	-Té desenvolupades les capacitats bàsiques: 1.-Sensorials i perceptives; 2.-Té domini cognitiu bàsic: coneix, però ni comprèn, ni aplica, ni analitza; -Moltes dificultats i mancances en el desenvolupament d'altres capacitats cognitives: 1.- Definir o identificar conceptes; 2.- Aprentatge; 3.- Planificar; - Dificultats en alguns processos psicològics bàsics fet que li impossibilita participar en les AE; -Estil cognitiu inestable
	Curs 2004-2005 Moments d'observació (Fítxes)	FE 1.3 Octub 04	-Amb l'AE no es poden treballar capacitats cognitives superiors (avaluar, analitzar, sintetitzar), només inferiors: 1.- Identificació i definició d'AE; 2.-Enumeració de diferents AE; 3.-Descobriments i explicació de cada AE; -En situació d'AE, presenta mancances en alguns processos psicològics bàsics: 1.-Llenguatge: no es comunica amb altres membres de l'equip; 2.-No atén a les explicacions prèvies a l'AE; 3.-No se sent motivat per a la participació; -Estil cognitiu inestable
		FE 1.4 Gener 05	-Des del CRC ens plantejem altres espais educatius (alternatius a l'esport) per a treballar capacitats cognitives, doncs amb les AE assolim resultats negatius i involucionem. En D. rebutja la AE de tot tipus si aquesta és grupal; -En situació d'AE, presenta mancances en alguns processos psicològics bàsics: 1.-Llenguatge: no es comunica amb altres membres de l'equip; 2.-No atén a les explicacions prèvies a l'AE; 3.-No se sent motivat per a la participació; -Estil cognitiu inestable
		FE 1.5 Abril 05	-La AE només li permet treballar certes capacitats cognitives: 1.-Que permeten el coneixement: definir, anomenar i etiquetar (parts del cos, aspectes del joc,...); 2.-Que permeten la comprensió: descobrir i explicar; 3.-Que permeten l'aplicació del que ja sap: demostrar i resoldre; -En situació esportiva (i fora d'aquesta) presenta dificultats en alguns dels processos psicològics bàsics, per bé que ha millorat molt la seva motivació, i per tant, la seva predisposició a parlar, atendre, memoritzar,...; - Estil cognitiu inestable
		FE 1.6 Juny 05	-La AE només li permet treballar certes capacitats cognitives: 1.-Que permeten el coneixement: definir, anomenar i etiquetar (parts del cos, aspectes del joc,...); 2.-Que permeten la comprensió: descobrir i explicar; 3.-Que permeten l'aplicació del que ja sap: demostrar i resoldre; -En situació esportiva mostra motivació alta si els reptes a assolir són d'un nivell inferior als normals per la seva edat -A més motivació, més aplicació d'altres processos psicològics bàsics;
		FE 1.7 Octub 05	-Té limitacions en moltes de les capacitats cognitives: 1.-En l'AE no executa correctament, no coordina, no té ritme, no és veloç, no millora l'eficiència, no té la destresa o força habituals per infants de la seva edat; 2.-No planifica ; 3.-No proposa AE al seu grup d'iguals; 4.-No és capaç de competir -La AE únicament permet treballar algunes de les capacitats, sempre que hi hagi una bona motivació intrínseca -En situació esportiva mostra motivació alta si els reptes a assolir són d'un nivell inferior als normals per la seva edat, d'aquesta manera experimenta sentiments de competència; -A més motivació, més aplicació d'altres processos psicològics bàsics; -Estil cognitiu inestable
		FE 1.8 Gener 06	-Té limitacions en moltes de les capacitats cognitives; -La AE únicament permet treballar algunes de les capacitats, sempre i quan hi hagi una bona motivació intrínseca; -La millora en un dels processos psicològics bàsics (la motivació i el llenguatge), fa que millori automàticament la resta de processos psicològics; -Estil cognitiu irregular i inestable
		FE 1.9 Abril 06	-No es poden treballar les capacitats cognitives en situacions d'AE, perquè en D. no vol practicar cap esport; -Retrocés en la motivació i l'atenció en situacions de pràctica esportiva. Com a conseqüència retrocés en la resta de processos psicològics bàsics; -Estil cognitiu inestable
		FE 1.10 Juny 06	-No es poden treballar les capacitats cognitives en situacions d'AE, perquè en D. no vol practicar cap esport; -Les capacitats i competències s'han de treballar des d'altres escenaris educatius; -Retrocés en la motivació i l'atenció en situacions de pràctica esportiva. Com a conseqüència retrocés en la resta de processos psicològics bàsics
Curs 2006-2007	FE 1.11 Octub 06	-No es poden treballar les capacitats cognitives en situacions d'AE, perquè en D. no vol practicar cap esport; -Des del CRC ens veiem incapaços de treballar les competències amb eficàcia degut al seu desajustament emocional -Desequilibri en la cognició d'en D. i per tant, en tots els seus processos psicològics bàsics: 1.-No atén 2.-No se sent motivat; 3.-Dificultats d'expressió i memorització....	
		-En D. és baixa del CRC	

Figura 7.1.4a-Historial de la variable 2.4.-Cognitiva en el cas 1 (D.)

VARIABLE 2.5.-EMOTIVA

Amb l'història emocional hem volgut analitzar dos variables; per un cantó la capacitat d'en D. per expressar, reconèixer i gestionar les seves pròpies emocions, i per un altre cantó veure quina tipologia d'emocions expressa en situacions esportives. Hem vist que hi ha certa relació entre la capacitat d'autogestionar les emocions i el tipus d'emoció que expressa, de manera que es podria dir que un major autocontrol emocional, potencia una major autoestima i per tant, una expressió més positiva de sentiments i emocions. Vegem-ne la figura 7.1.5:

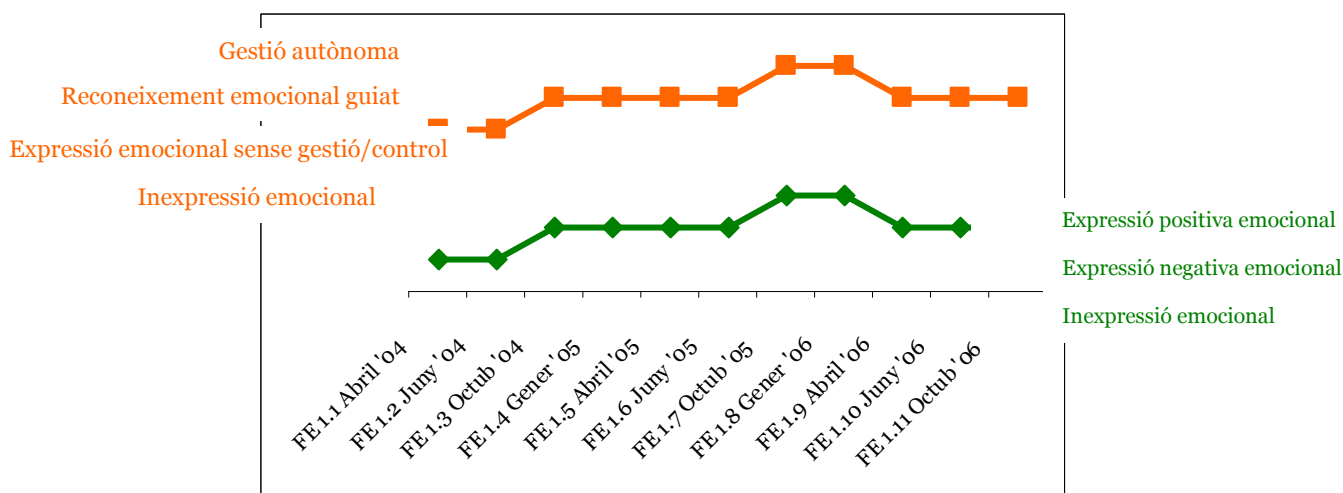

Figura 7.1.5.-Evolució de la variable 2.5.-Emotivitat en el cas 1 (D.)

La tendència d'en D. cap al control i gestió emocional ha estat positiva, per bé que hi hagué un episodi de retrocés que no ha pogut recuperar, coincidint amb el retrocés general que hi hagué en les altres variables. El dia a dia en els escenaris esportius, en D. ha mostrat generalment emocions negatives relacionades amb la indefensió, la frustració, la ràbia i la ansietat. S'avenia a un acompanyament guiat de la seva emocionalitat tot i que no ha assolit l'autonomia per a fer aquesta gestió per sí sol. Vegem-ne l'història (figura 7.1.5a):

Variable 2.5.- emotiva (Expressió, reconeixement i gestió emocional)	Moments d'observació (Fitxes)	Curs 2003-2004		-En D. no està inscrit en el CRC
			FE 1.1 Abril 04	-Expressa emocions ambivalents: 1.-Alegria i tristesa - Sense dades rellevants per a fer diagnòstic
		FE 1.2 Juny 04	-Expressa certa violència quan no se surt amb la seva -Poc o gens control emocional -Dificultats en el reconeixement emocional. Cal fer l'acompanyament guiat per ajudar a reconèixer els sentiments i emocions	
		FE 1.3 Octub 04	-Expressa corporalment sentiments i emocions negatives (si fa AE grupal): 1.-Ràbia; 2.-Frustració; 3.-Inferioritat -Reconeix l'emoció si se l'acompanya -No gestiona l'emocionalitat	
		FE 1.4 Gener 05	-Expressa corporalment sentiments i emocions negatives (si fa AE grupal) -Expressa verbalment sentiments i emocions negatives en l'àmbit familiar -Pobre gestió emocional	
		FE 1.5 Abril 05	-Expressa verbalment sentiments i emocions negatives en l'entorn social (equip esportiu) i en l'entorn familiar -Reconeixement emocional i de sentiments (amb acompanyament i seguiment d'un adult) -Pobre gestió emocional	
		FE 1.6 Juny 05	-Les AE practicades amb el grup d'iguals li suposen altes sensacions d'estès, indefensió, frustració i ansietat, fet que l'impossibilita aplicar HHSS, actituds de reflexió.... -Reconeixement emocional i de sentiments (amb acompanyament i seguiment d'un adult) -Pobre gestió emocional	
		FE 1.7 Octub 05	-És capaç d'expressar verbalment les emocions i els sentiments -Sap diferenciar les diferents manifestacions emocionals -Moltes dificultats per gestionar emocions: indefensió, inseguretat i ansietat	
		FE 1.8 Gener 06	-Expressa sentiments positius amb més freqüència que negatius: 1.-Il·lusió i entusiasme; 2.-Alegria -Reconeix de manera autònoma el seu estat emocional i sentimental	
		FE 1.9 Abril 06	-Expressa verbalment sentiments i emocions negatives: 1.-Culpa; 2.-Se sent desprotegit; 3.-Se sent insegur; 4.-Se sent rebutjat -Reconeixement emocional i de sentiments (amb acompanyament i seguiment d'un adult) -Pobre gestió emocional	
		Curs 2006-2007	FE 1.10 Juny 06	-Expressa verbalment sentiments i emocions negatives -Des del CRC creiem que l'expressió i inestabilitat emocional i sentimental ve condicionada per l'actitud ambivalent i desequilibrant de la mare d'en D. -Reconeixement emocional i de sentiments (amb acompanyament i seguiment d'un adult) -Pobre gestió emocional
FE 1.11 Octub 06	-Expressa verbalment sentiments i emocions negatives -Des del CRC creiem que l'expressió i inestabilitat emocional i sentimental ve condicionada per l'actitud ambivalent i desequilibrant de la mare d'en D. -Reconeixement emocional i de sentiments (amb acompanyament i seguiment d'un adult) -Pobre gestió emocional			
	-En D. és baixa del CRC			

Figura 7.1.5a.-Historial de la variable 2.5.-Emotivitat en el cas 1 (D.)

VARIABLE 2.6.-MORAL

Per a analitzar la capacitat metacognitiva d'en D. i estudiar quina estructura moral té assolida s'han emprat dos indicadors: l'un té relació amb la seva actitud/capacitat per a la autoreflexió, l'altre té relació amb la seva motivació/possibilitats per a formar part dels espais de reflexió (assemblees) que l'educador organitza com a espai de diàleg post-activitat esportiva. En la gràfica (figura 7.1.6) s'aprecia la mateixa inestabilitat observada en els indicadors anteriors.

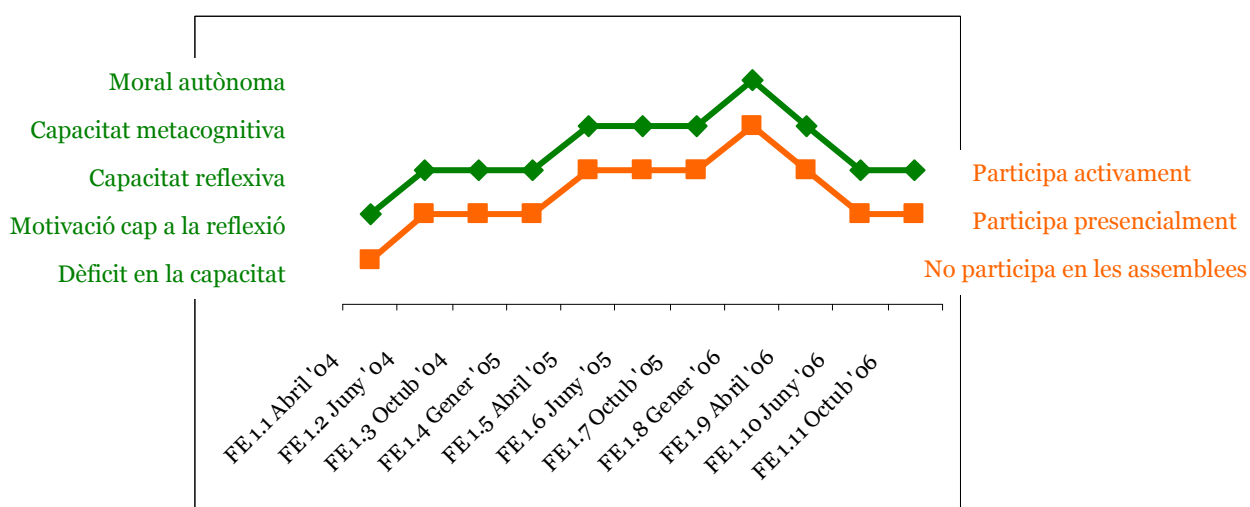

Figura 7.1.6-Evolució de la variable 2.6.-Moral en el cas 1 (D.)

Es pot parlar d'una tendència general cap a la metacognició, si hi ha un acompanyament guiat i una motivació intrínseca. L'acompanyament guiat, dut a terme per l'educador, treballa l'hàbit de la reflexió moral i l'aprenentatge del diàleg. La motivació intrínseca, en el cas del D., s'ha anat retroalimentant amb l'observació i la participació en les activitats esportives, per bé que hi ha hagut certa inestabilitat e irregularitat en la permanència d'aquesta actitud cap a la reflexió.

No es considera que hagi assolit una moralitat autònoma, ja que es mostra molt dependent de la família adoptiva i dels criteris i opinions dels seus iguals. Vegem en la figura 7.1.6a el seu historial en aquest sentit:

Variable 2.6.- Moral (Metacognició i espai de reflexió moral)	Curs 2003-2004		-En D. no està inscrit en el CRC	
		FE 1.1 Abril 04	-Sense dades (tot i que creiem que presenta dificultats cognitives greus) -No en fa ús perquè no participa de les activitats esportives	
		FE 1.2 Juny 04	-Impossibilitat autopensar-se sense guia o ajut de la figura adulta -L'educador proposa espais per a la reflexió grupal i individual, tot i que en D. no hi participa	
	Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fitxes)	FE 1.3 Octub 04	-Impossibilitat autopensar-se sense guia o ajut de la figura adulta -L'educador proposa espais per a la reflexió grupal i individual, tot i que en D. no hi participa
			FE 1.4 Gener 05	-Impossibilitat autopensar-se sense guia o ajut de la figura adulta (familiar) -L'educador proposa espais per a la reflexió grupal i individual, tot i que en D. no hi participa
			FE 1.5 Abril 05	-Impossibilitat autopensar-se sense guia o ajut de la figura adulta (familiar) -L'educador proposa espais per a la reflexió grupal i individual. En D. hi participa escoltant i observant
			FE 1.6 Juny 05	-Impossibilitat autopensar-se sense guia o ajut de la figura adulta (familiar) -L'educador proposa espais per a la reflexió grupal i individual. En D. hi participa escoltant i observant -Li és més fàcil la reflexió si es fa en el context esportiu dels petits
			FE 1.7 Octub 05	-Capacitat metacognitiva -Dificultats per a modificar les conductes i les emocions tot i reconèixer-les com a problemàtiques -L'educador proposa espais per a la reflexió grupal i individual. En D. hi participa escoltant i observant -Li és més fàcil la reflexió si es fa en el context esportiu dels petits
			FE 1.8 Gener 06	-Inestabilitat: en ocasions és capaç d'autopensar-se, en ocasions necessita acompanyament i guia -L'educador proposa espais per a la reflexió grupal i individual. En D. hi participa escoltant, observant, opinant i en ocasions, proposant idees i AE
			FE 1.9 Abril 06	-És capaç de reflexionar si està tranquil -Presenta dificultats per a la autoreflexió -L'educador proposa espais per a la reflexió grupal i individual. En D. no hi vol participar
	Curs 2005-2006	Moments d'observació (Fitxes)	FE 1.10 Juny 06	-És capaç de reflexionar si està tranquil -Presenta dificultats per a la autoreflexió -L'educador proposa espais per a la reflexió grupal i individual. En D. no hi vol participar
FE 1.11 Octub 06			-Incapacitat d'autopensar-se -Baix autoconcepte i baixa autoestima -El D. no participa dels espais de reflexió post AE	
			-En D. és baixa del CRC	

Figura 7.1.6a.- Historial de la variable 2.6.- Moral en el cas 1 (D.)

SEGON MOMENT: TRANSFERÈNCIA EN EL NIVELL D'INTEGRACIÓ

Estudiarem seguidament si els aprenentatges i les conseqüències de la pràctica esportiva en les diferents qualitats, han modificat o canviat les actituds que marquen el nivell d'integració d'en D., i per tant, si hi ha hagut probabilitats que la pràctica esportiva hagi funcionat com a eina socialitzadora.

Per fer l'anàlisi compararem els resultats de la gràfica amb els indicadors registrats en les FI, i establirem relacions, emparant-me així en el model de la Teoria de la Complexitat Relacional (exposat en el capítol 3 d'aquesta mateixa tesi).

La gràfica normativa d'en D. marca tendències inestables. Aquesta inestabilitat en una actitud de conformitat cap a la norma esportiva, repercuteix en aspectes relacionals i acadèmics de la seva realitat. La disconformitat a la norma esportiva afecta a les relacions, en el sentit que no és capaç de seguir les normes dels jocs (racons de joc simbòlic, per exemple). De la mateixa manera, aquesta disconformitat li repercuteix en el rendiment escolar, ja que l'alt grau d'absentisme li fa perdre el ritme de feina i l'assoliment de competències pròpies de la seva edat.

En la mesura que en D. va assolint més conformitat de la norma, va modificant-se la seva motivació per a formar part del grup, i tot i que aquest l'exclou, la seva actitud és més positiva per a la participació. De manera puntual, a partir del abril del 2005, fa activitats puntuals esportives i de joc, ja que mostra una actitud més obedient i adaptada a les normes que posa el grup d'iguals i els educadors de referència (FI 1.5).

Al gener del 2007, en D. no només ha entès la norma social i esportiva, sinó que l'aplica i en proposa de noves. Continua tenint el rol de l'ignorat en el CRC, però estableix vincles afectius i d'amistat al l'EE Rel, on hi va motivat i obté resultats acadèmics positius (FI 1.8).

Aquest canvi d'actitud cap a l'acceptació de la normativització, s'accentua quan la mare biològica sent certa necessitat d'establir vincles de relació amb el D. En D. incrementa la seva autoestima, es mostra menys ansiós i per tant, amb menys necessitat de desobediència.

A la vegada, però, quan la mare genera rebuig i es nega a veure'l, en D. torna a la desobediència i a la disconformitat, tant a dins com a fora de l'escenari esportiu. Es rebel·la aleshores sistemàticament cap a totes les normes imposades.

Podem dir doncs, que la pràctica de l'esport és un espai per a l'educació en les normes, però que no pot garantir l'aprenentatge d'aquestes si el context familiar d'en D. no l'acompanya.

Quan assumeix la norma i s'hi conforma, milloren el rendiment acadèmic, la qualitat de les relacions socials i la seva motivació per a la participació.

En termes generals, en D. ha tingut moltes dificultats per assolir relacions estables i de qualitat amb el grup d'iguals del CRC. Inicialment, en D. no comparteix elements identitaris o símbols amb els iguals, més aviat al contrari: hi ha un fort rebuig per part del seus companys i una molt baixa cohesió.

Les primeres participacions venen a partir d'octubre de 2005, quan en D. s'apropa als usuaris més petits del CRC i hi estableix relacions. Un mes més tard, quan en D. comença l'escolarització compartida amb l'EE Rel, desenvolupa una sèrie d'habilitats socials i de relació que li faciliten el contacte amb els seus iguals (de l'escola d'EE Rel). Aquest fet fa augmentar la seva motivació intrínseca cap a les activitats esportives del CRC i quan hi assisteix ho fa amb més ganes. A l'escola Rel ha après noves estratègies de relació que intenta aplicar al CRC, i tot i que el grup el continua rebutjant ell no desisteix de provar-ho, si no amb els iguals, sí amb els més petits.

Aquesta motivació cap a les relacions socials decau vertiginosament a partir d'abril de 2006, quan experimenta de nou el rebuig de la mare (FI 1.9).

En aquest cas podem dir que les relacions socials i la consciència identitària no l'ha assolit a partir de la pràctica esportiva, sinó a partir de la rebaixa de les expectatives que el CEIP i el CRC teníem en ell, i la matriculació a l'escola l'EE Rel. Aquestes capacitats relacionals apreses a l'escola Rel, les ha aplicat posteriorment als escenaris esportius del CRC, i tot i que tampoc li han servit eficaçment per a establir cohesió amb el grup d'igual, si que li han servit per al grup de petits, incrementant així la seva motivació per a fer esport amb els petits.

Amb la pràctica de l'esport hem aconseguit que en D. reforci aquestes habilitats relacionals, encara que després del tercer rebuig de la seva mare (FI 1.10) no ha

estat capaç d'aplicar-les ni tant sols amb els més petits. L'escenari esportiu, per tant, ha estat un context per a practicar les habilitats necessàries per a relacionar-se, però un ha estat un escenari per aprendre-les.

Des del CRC reconeixem l'error pedagògic de sobre pressionar-lo amb expectatives que no podia assumir, i que com a reacció contrària, li generava angoixa.

Amb en D. la variable de les competències ha estat difícil d'assolir amb èxit, tant en context esportiu, com en context de joc o acadèmic, sobretot per la seva malaltia congènita.

Inicialment no s'ha pogut usar l'esport com a espai per a treballar competències, perquè senzillament ell no volia jugar a res, de la qual situació podem deduir que perquè l'esport esdevingui una eina socialitzadora, hi ha d'haver una mínima motivació intrínseca, no només per a participar en l'esport, sinó sobretot per a mantenir-se receptiu dels estímuls (socials, culturals, personals) que se'n desprenen de l'esport (FE 1.3).

S'han hagut de treballar primerament competències personals d'autonomia i lingüística, i capacitats físiques bàsiques (psicomotricitat) per anar incorporant la pròpia consciència corporal.

Un cop ha assolit unes competències personals mínimes (lingüístiques, sobretot), i ha assolit cert grau de maduresa en les competències socials, hem incorporat en el pla de treball activitats esportives de baixa intensitat (juny 2005).

Incorporar a en D. en l'escenari esportiu amb el grup d'iguals ha estat un error per part nostre, ja que el grup ha fet rebuig tant per les seves condicions físiques, com per la seva immaduresa per a la comprensió de les normes de joc. En canvi, fer participar a en D. en escenaris esportius amb grups d'edat menors a ell, ha fet augmentar la seva sensació d'inclusió al grup (ja que comparteixen un mateix nivell maduratiu), i per tant també l'autoestima i la possibilitat de tenir més experiències d'èxit. En D. ha assolit més competències socials i personals en grups on el nivell d'exigència era més baixa.

Al gener de 2006, en D. ja és capaç de participar en activitats esportives amb els iguals, i tot i que el grup el rebutja, ella afronta millor l'exclusió exògena.

Ha assolit hàbits socials mínims i els aplica de manera autònoma.

A partir d'abril de 2006, hi ha un retrocés general en les seves competències i capacitats, però no perquè les hagi oblidat, sinó perquè deixa d'aplicar tot allò que havia après (habilitats socials, hàbits de conducta prosocials,...). La desmotivació en l'àrea personal repercuteix en la pràctica esportiva i en la consistència i seguiment dels entrenaments. Inicia un període d'inestabilitat emocional molt accentuat que li afecta les capacitats socials, cognitives i emocionals a dins i a fora del escenari esportiu.

En D. tenia domini cognitiu bàsic (reconeixia estímuls però no comprenia, ni aplicava o analitzava el que tenia assumit). El dèficit d'integració dels processos psicològics bàsics¹, repercuteix sobretot en les àrees formatives i personals, doncs la seva poca capacitat memorísitica, la baixa motivació i els dèficits d'atenció, impossibiliten que en D. aprengui a parlar. A la vegada, els dèficits en el llenguatge dificulten molt l'estructuració del pensament, i com a conseqüència l'entesa dels conceptes i idees de la realitat amb la que s'interactua.

Al mes de gener del 2004, i davant de la ineficàcia de la nostra intervenció pedagògica a partir de la pràctica esportiva, ens plantegem espais previs per a treballar els processos psicològics bàsics, ja que amb en D. no era possible treballar en escenaris esportius (no atenia les explicacions prèvies al joc esportiu, no parlava amb els seus companys d'equip, hi havia motivació nul·la per a la participació).

Mesos més tard, i ja en escenari esportiu, amb en D. ja varem poder treballar capacitats cognitives més evolucionades (anomenar, definir, reconèixer i classificar).

El fet de poder comunicar i poder estructurar el pensament, li serveix a en D. per superar un gran sentiment d'inferioritat, i progressivament construir el propi autoconcepte i l'autoestima. La millora de les capacitats cognitives en l'escenari esportiu, repercuteix directament en la millora de les capacitats atencionals necessàries en la seva vida acadèmica, de manera que hi ha un canvi evolutiu i positiu.

¹ Els processos psicològics bàsics són aquells processos mentals que ens permeten la interacció en societat i la capacitat per a l'aprendre. Són la motivació, el llenguatge, el pensament, l'atenció, l'emoció i la memòria.

Creiem que la millora no ha vingut donada per la simple pràctica esportiva, sinó pel conjunt d'intervencions pedagògiques i assistencials que han contribuït al cas. En aquest moment la xarxa de equipaments i professionals que treballen en el cas és considerable.

Mesos més tard, hi ha un desajust familiar i en D. fa un retrocés en tot allò que havia assolit. L'escenari esportiu es torna a convertir en un espai no adequat per a treballar-hi, ni tant sols amb els més petits. Cal doncs, allunyar-lo de nou de l'esport i tornar a dissenyar espais per a la intervenció educativa.

En D. ingressa al CRC amb inestabilitats emocionals continuades. Tan aviat es mostra alegre com es mostra trist, sense raó aparent. Té un nul control emocional i reacciona amb certa violència quan no se surt amb la seva. El seu estil emocional habitual és inestable amb tendència a la negativitat. A partir d'abril de 2005 expressa verbalment aquests sentiments i emocions, que són especialment negatius els dilluns posteriors a haver passat el cap de setmana amb la seva família biològica. Amb acompanyament guiat, en D. és capaç de reconèixer com se sent, però mai de manera autònoma.

En aquest sentit, l'esport sí que li funciona molt bé per a poder expressar de manera inconscient i corporal com se sent, i tot allò que li és difícil de comunicar verbalment ho pot purgar amb la activitat esportiva.

D'altre banda, i per part dels professionals del CRC, l'esport es en aquest context un poderós "laboratori" per detectar estats d'ansietat d'en D., i analitzar si cal intervenir-hi i amb quina finalitat (contenir, dialogar, purgar, gestionar emocions,...).

Per tant, en aquest cas l'esport és beneficiós per en D., no tant per la seva possibilitat d'alliberar tensió o ansietat, sinó sobretot, per fer-nos adonar als educadors del CRC quin és el seu estat emocional.

La seva inestabilitat emocional repercuteix en les altres variables (la formativa i la personal), ja que té moltes dificultats per a gestionar la frustració i la indefensió que sent, i la pràctica esportiva l'ajuda a reconèixer el seu estat emocional, però no a gestionar-lo. Creiem que la gestió emocional autònoma, és a dir el control de la emoció, és un nivell més evolucionat que el reconeixement de les emocions, i per tant l'esport possibilita que en D. expressi i reconegui l'emoció, però no necessàriament la pugui gestionar.

El poc control emocional debilita la seva resiliència, el fa més impulsiu, menys reflexiu i més immadur, i per tant disminueix la seva capacitat d'assumir nous reptes acadèmics.

La construcció de la personalitat moral a través de l'esport només és possible si l'educador/a planifica i dissenya espais per a la reflexió i l'intercanvi d'idees, i si en D. participa d'aquests espais. A la vegada la influència de la família, és important que coincideixi amb l'escala de valors morals que es donen en el CRC. Considerem que el treball moral serà eficaç si hi ha una reflexió posterior a la activitat esportiva, tant si en aquesta hi ha hagut conflictes, com preses de decisió, com situacions d'èxit o fracàs.

En aquesta situació, per tant, podem dir que la pràctica esportiva no l'ajuda en la construcció de la seva personalitat moral, perquè no està prou madur per a reflexionar sobre l'escenari esportiu i totes les relacions que s'hi estableixen.

En canvi, a partir de gener de 2006, i sempre en assemblees de grups d'esport més petits, en D. ja és capaç de participar més activament i fer propostes. El seu rol dins del grup de petits té més protagonisme i per tant, se sent més segur de opinar allò que ha passat durant el partit.

Desenvolupa la metacognició a partir de la pràctica esportiva, no només en els espais d'assemblea del CRC, sinó també per la complicitat de la família acollidora, que veu en l'esport un bon pretext per encetar conversa amb en D. La col·laboració de la família acollidora en la formació moral d'en D. és bàsica, doncs no només comenten "a què han jugat" sinó també "com s'ha sentit".

Per tant, en aquest cas, l'esport és el pretext previ al treball moral, que serà eficaç si es donen les condicions necessàries d'implicació del CRC, la família i la voluntat i maduració d'en D.

Cas 2. MALTRACTAMENT INFANTIL. Sheila

La S. es considera en situació de risc, no per ella mateixa o per les seves actituds o aptituds, sinó per les circumstàncies familiars que l'envolten: una mare amb problemàtiques amb l'alcohol i dos intents de suïcidi, un dels quals davant dels propis fills, i molts símptomes de maltractament emocional i negligència (enanisme psicosocial, desnutrició,...) (EN 27)². És un cas clar d'exclusió multifactorial, perquè la família, a més a més, té greus dificultats econòmiques i un alt nivell de desordre i descontrol en les rutines i horaris familiars.

Els Serveis Socials ja havien intervingut amb la mare quan era soltera per problemes amb el consum de substàncies (1994). Tres dels cinc fills ingressen al CRC a partir de gener de 2003. Al tancament d'aquesta tesi, la família continua com a cas obert, i no es detecten canvis en positiu a curt termini. Fixem-nos en la figura 7.2 la cronologia d'observacions que se li han fet a la S:

	Curs 2003-2004				Curs 2004-2005				Curs 2005-2006				Curs 2006-2007			
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny
Fitxes d'observació sobre el nivell d'integració	La S. no està inscrita al CRC	FI 2.1	FI 2.2	Absentisme	FI 2.3	FI 2.4	Absentisme	FI 2.5	FI 2.6	FI 2.7	FI 2.8	Absentisme	FI 2.9	FI 2.10	FI 2.11	
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener ³	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny
Fitxes d'observació sobre l'activitat esportiva que practica	La S. no està inscrita al CRC	FE 2.1	FE 2.1	Absentisme	FE 2.3	FE 2.4	Absentisme	FE 2.5	FE 2.6	FE 2.7	FE 2.8	Absentisme	FE 2.9	FE 2.10	FE 2.11	

² Aquesta informació també es pot trobar en l'entrevista feta a la S. al gener del 2006.

³ El quadre acolorit indica el moment en el que se li ha fet i enregistrat l'entrevista (es pot trobar a l'annex 2).

Figura 7.2.- Cronologia d'observació per en S. en el CRC.

PRIMER MOMENT D'ANÀLISI: aspectes evolutius

VARIABLE 2.1.-NORMATIVITZACIÓ

El cas de la Sheila és un cas d'especial interès per a l'objecte d'estudi. Es tracta d'una nena amb una complexitat familiar important, que és capaç de mantenir-se relativament estable en la majoria de dimensions de la seva realitat i en l'interès i la motivació per a la pràctica esportiva.

La figura 7.2.1 demostra que la S. no només està conformada a la norma esportiva, i que l'entén i la segueix, sinó que fins i tot, en contextos esportius adopta rols d'educadora i és capaç de transmetre el valor de la norma esportiva als seus companys i companyes (EN 27). D'aquesta manera la S. transmet als seus iguals la importància de seguir uns mínims normatius perquè el joc esportiu sigui practicat amb eficàcia i entesa.

Com mostra la tendència aquesta actitud educadora no es manté constant en tot el període d'estada en el CRC.

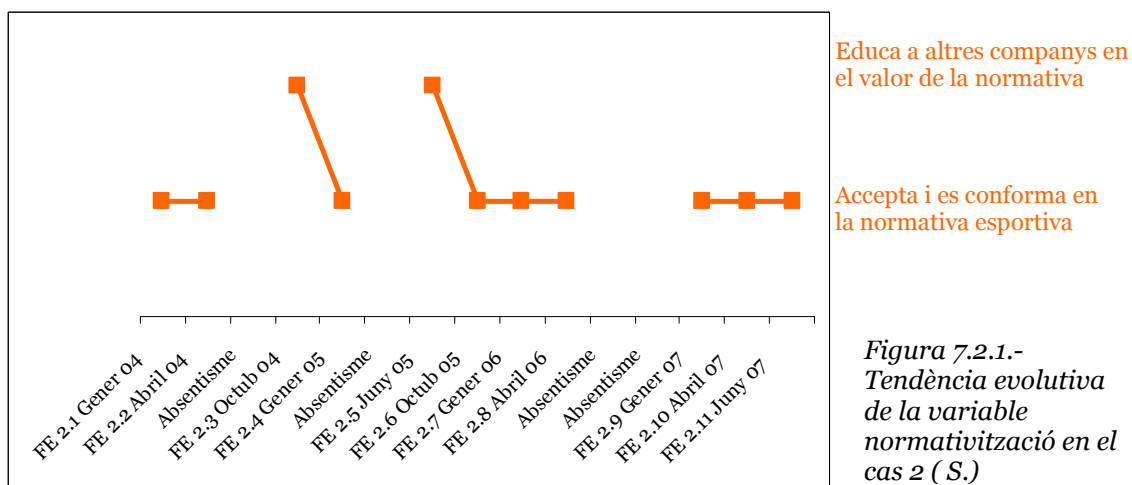

Figura 7.2.1.-
Tendència evolutiva
de la variable
normativització en el
cas 2 (S.)

En aquest cas l'escenari esportiu li serveix a la S. no només per a socialitzar-se a sí mateixa, sinó també per a contribuir a la socialització dels del seu equip. Aquest fet fa interessant els processos d'ensenyament-aprenentatge, perquè la resta d'usuaris prenen a la S. com a model de referència, i observen les conductes i les indicacions que ella fa, facilitant i reforçant a l'equip pedagògic, les tasques que hi desenvolupa. Fixem-nos en el seu historial en la figura 7.2.1a:

Variable 2.1.- Normativització (Obediència i conformitat a la norma)	Curs 2003-2004		La S. no està inscrita al CRC
		FE 2.1 Gener 04	-Sense problemàtica detectada -La S. ha fet una bona integració a les normes de conducta i esportives del seu grup d'iguals
		FE 2.2 Abril 04	-La S. no presenta cap problemàtica amb la norma esportiva ni social -L'entén, la segueix i s'hi adequa
			Absentisme
	Curs 2004-2005	FE 2.3 Octub 04	-La S. s'adequa sense dificultats a la norma -És prou madura per a fer propostes de normativa i convèncer als altres
		FE 2.4 Gener 05	-La S. viu una situació complexa a casa (segon intent de suïcidi de la mare), tot i així ella es mostra conformada a la norma i no presenta accions de rebel·lia o oposició a la norma esportiva
			Absentisme
	Curs 2005-2006	FE 2.5 Juny 05	-La S. és conforma a la norma esportiva -Quan fa AE organitzada amb el grup, és capaç de proposar normativa esportiva i a més a més que el grup la segueixi
		FE 2.6 Octub 05	-La S. mostra bona actitud en referència a la norma esportiva -Es conforma a les normes que posen/diuen els educadors/es del CRC
		FE 2.7 Gener 06	-La S. es conforma a les normes esportives sense dificultats -S'adapta a les normes que requereix cada joc
		FE 2.8 Abril 06	-Sense cap dificultat -La S. accepta la normativa esportiva i social que requereix una activitat grupal com aquesta
			Absentisme
	Curs 2006-2007	FE 2.9 Gener 07	-La S. s'adapta bé a la normativa i a les regles dels jocs -No hi ha problemes en aquest sentit
FE 2.10 Abril 07		-La S. no té problemes en aquest sentit	
FE 2.11 Juny 07		- Sense cap dificultat -La S. accepta la normativa esportiva i social que requereix l'AE	

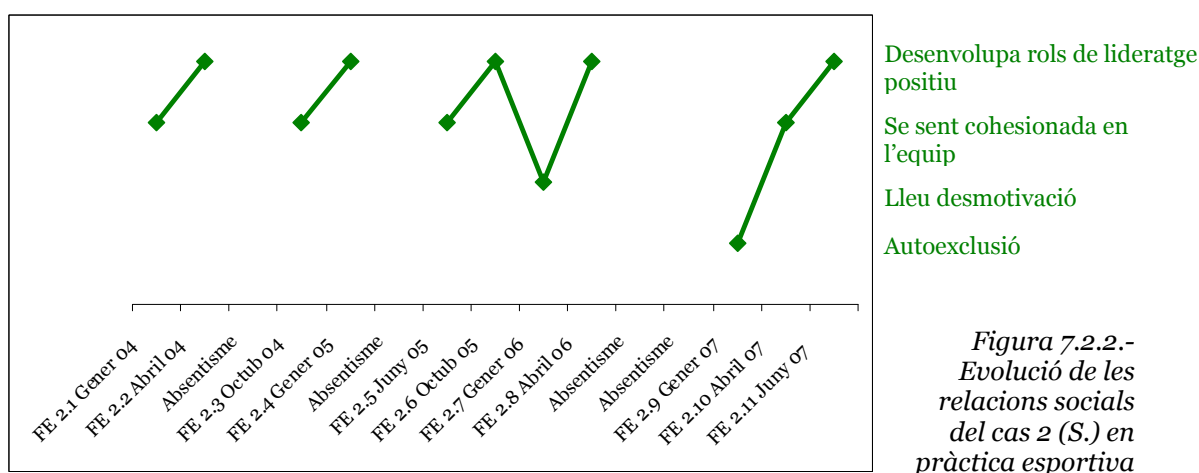
Figura 7.2.1a.-Historial del cas 2 (S.) en referència a la normativització i la conformitat en situacions de pràctica esportiva.

VARIABLE 2.2.-RELACIONAL/IDENTITÀRIA

La S., és, en termes generals, una líder natural. En la gràfica 7.2.2 es dibuixa quina ha estat la seva evolució en relació a l'establiment de xarxes socials en les AE, tot i tenir episodis continuats d'absentisme.

La S. ha emprat l'escenari esportiu no només per sentir-se pertanyent a un grup de referència, sinó també per posar en pràctica les seves habilitats per generar cohesió.

Aquest fet es veu clarament durant el primer trimestre del curs 2005-2006 (FE 2.6), on la S. desenvolupa rols de "ideòloga" i cohesionadora.

El seu lideratge en l'esport no només serveix de referència a companys i companyes de l'equip, sinó que a més a més li suposa l'assumpció d'una responsabilitat autoimposada de respondre a les expectatives del grup. L'efecte *Pigmalió* es dona sobretot a l'abril de 2007, quan la S., tot i estar desmotivada per a fer esport, se sent obligada de participar i a relacionar-se amb els seus companys (EN 27).

En aquest cas, doncs, l'esport l'ajuda a motivar-se i mostrar-se activa socialment, encara que només sigui per a complir expectatives dels seus iguals. Aquesta conducta altruista només la posa en pràctica en situacions esportives, doncs en altres contextos no assumeix rols de lideratge. L'assumpció d'aquests rols en l'esport l'educa en la responsabilitat dels seus actes, per tant, en aquest cas l'esport sí que és una eina socialitzadora. Vegem-ne l'historial (figura 7.2.2a):

Variable 2.2.-Relacional/Identitària (Cohesió, participació, implicació, motivació)		Curs 2003-2004	
			La S. no està inscrita al CRC
	FE 2.1 Gener 04		-No hi ha cohesió, però tampoc hi ha rebut S. participa amb normalitat amb totes les AE -S'implica amb la mateixa intensitat en tots els esports -agrada fer esport
	FE 2.2 Abril 04		-Superada la timidesa del primer mes, la S. se sent cohesionada amb l'equip esportiu -Participa amb entusiasme i implicació en totes les AE -Se sent motivada per a fer AE -En ocasions fa propostes d'AE, i és capaç de dur-les a terme
			Absentisme
	FE 2.3 Octub 04		-Se sent cohesionada dins del seu equip -La S. té un alt grau d'absentisme, el seu equip la troba a faltar i pregunten per ella quan no assisteix al centre -Participa i s'implica activament en totes les AE -Verbalitza que fer esport l'ajuda a no pensar en la situació de casa seva -S'implica més que en cap altre activitat del CRC
	FE 2.4 Gener 05		-El grup la considera una líder per a les AE -Participa i s'implica amb les AE -No fa propostes de activitats, però participa en tot allò que s'organitza
			Absentisme
	FE 2.5 Juny 05		-Participa activament i amb implicació en totes les AE -En dies puntuals té una motivació fluctuant
	FE 2.6 Octub 05		-Hi ha molta cohesió entre la S. i l'equip esportiu -La S. és "ideòloga" d'AE i és capaç de convèncer i crear interès en els altres per a fer AE -Participa activament i s'implica en totes les AE, especialment en el futbol -Alta motivació en totes les AE
	FE 2.7 Gener 06		-Se sent cohesionada amb el seu equip, tot i que a vegades vol estar sola.-Participa amb normalitat, tot i que des del CRC hem detectat una baixada de la motivació i d'implicació en les AE i altres activitats: és com si la S. deixés d'implicar-se en alguns aspectes de les AE (el material, per exemple)
	FE 2.8 Abril 06		-Se sent partícep del grup i comparteixen elements identitaris -La S. proposa als membres del seu equip fer-se samarretes per jugar a bàsquet i posar-se un nom com a equip -S'implica i motiva els seus companys per a la iniciativa
			Absentisme
	FE 2.9 Gener 07		-La S. s'autoexclou (després d'una llarga temporada d'absentisme) -El equip l'acull bé, tot i que ella està una mica distant -Participa amb normalitat en les AE -No s'implica ni es motiva excessivament en les AE -No fa propostes de noves AE (es deixa portar pel grup, no lidera)
	FE 2.10 Abril 07		-La S., tot i estar desmotivada, es comporta en l'escenari esportiu com s'espera que faci (efecte <i>Pigmalió</i>) -Participa i s'implica, no per motivació intrínseca, sinó per expectativa social
	FE 2.11 Juny 07		-Se sent partícep del grup i comparteixen elements identitaris -Fa propostes i iniciatives per a estimular als companys

Figura 7.2.2a.-Historial de la capacitat relacional de la pràctica esportiva en el cas 2 (S.)

VARIABLE 2.3.-COMPETENCIAL/CAPACITADORA

En aquest registre hem considerat dos aspectes: per un cantó, la possibilitat que ofereix l'escenari esportiu per a treballar competències i capacitats en la S.; per un altre, l'assoliment d'hàbits mínims de neteja, cura i ordre.

La S. és una persona madura i resilient tot i les circumstàncies familiars, econòmiques i socials en les que viu. Aquest fet facilita que la pràctica de l'esport sigui una eina molt valuosa per a ella. En aquest cas cal entendre que l'esport no és beneficiós per ell mateix, sinó per la projecció, valor i ús que la S. li atorga, i pel fet que la fa mantenir motivada per aconseguir competències i capacitats que assoliria amb menys motivació en un context formal d'escolarització.

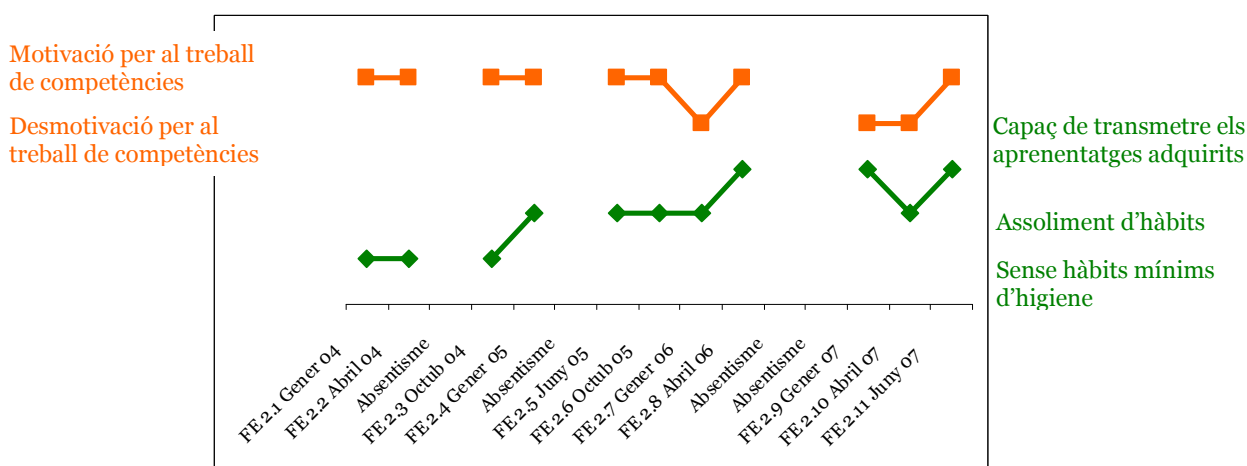

Figura 7.2.3.-Evolució de les capacitats i competències en el cas 2 (S.)

La gràfica mostra que la pràctica esportiva en la S. ha estat molt beneficiosa per a l'assoliment d'hàbits d'ordre i higiene. Els primers trimestres al CRC, la S. (i els seus germans) tenien greus dèficits d'higiene personal (FI 2.2), per negligència de la mare en respecte a les mesures bàsiques socio-sanitàries.

Amb la pràctica esportiva, s'ha obligat a la S. a assolir hàbits d'higiene personal. Ha estat interessant veure, com a més d'assumir-los ella, ha estat capaç de contribuir a la higiene personal dels seus germans petits (FI 2.9).

Un cop més, la pràctica de l'esport ha ajudat a la S., i per extensió als seus germans petits, a assolir graus d'autonomia en la cura i higiene del propi cos, sobretot en respecte a les dutxes i la neteja de dents. Mirem en la pàgina següent l'enregistrament fet en aquest sentit (figura 7.2.3a):

Variable 2.3.-Competencial/Capacitadora (Competències, aptituds, hàbits, habilitats)		Curs 2003-2004	
			La S. no està inscrita al CRC
		FE 2.1 Gener 04	-Amb les AE, treballem competències de relació social i personals -Mostra una bona aptitud per a participar, esforçar-se i compartir amb els iguals -Manca d'hàbits d'higiene i ordre; -La S. és molt desordenada amb el material i la indumentària per a fer esport; -Té habilitats socials, tot i que mostra certa timidesa (normal per la seva situació de nova inscrita)
		FE 2.2 Abril 04	-Durant la AE amb la S. es treballen competències personals, socials i comunicatives -Aptituds correctes i normalitzades per una noia de la seva edat -Té pocs hàbits higiènics; -No és massa ordenada i això li dut problemes d'organització -Té moltes habilitats socials: 1.-HHSS avançades: demana ajut, participa, dona i segueix instruccions; 2.-HH de planificació: té iniciatives, recull informació, estableix objectius....
			Absentisme
		FE 2.3 Octub 04	-Amb la S. es poden treballar moltes competències en l'escenari esportiu -El seu grau de maduresa és tant alt, que ella es converteix en educadora de competències d'altres companys/es del seu equip; -Bones aptituds físiques i actitudinals per la fer AE -L'AE l'ajuda a assolir hàbits d'higiene personal; -Els educadors usem la seva motivació per a fer esport, per donar-li el càrrec de responsable d'ordenar el material; -Altes i desenvolupades HHSS
		FE 2.4 Gener 05	-Es treballen competències de tot tipus; -Aptituds físiques i socials assolides; -Hàbits higiènics mínims assolits; -Altes HHSS; -Té HHSS per a fer front a l'estrès: demostra esportivitat i sap fer front a les situacions de derrota
			Absentisme
		FE 2.5 Juny 05	-Amb la S. durant les AE es treballen competències d'autoconeixement i autocontrol, tot i que ja en té molt -La S. és educadora de competències amb altres usuaris/es -Es responsabilitza dels membres del equip -Amb les AE no aprèn aptituds noves, però sí que reforça les que ja té assolides -Assumits els hàbits personals mínims -La S. transmet als seus germans petits els hàbits apresos en les AE -Té moltes HHSS per a la interacció, la comunicació i la planificació
		FE 2.6 Octub 05	-Amb la pràctica de diferents esports, la S. aprèn i es desenvolupa en diferents competències -Amb l'esport treballem sobretot competències personals i comunicatives, tot i que està molt per sobre del nivell dels seus companys/es -Té aptituds receptives per a les explicacions de les AE -Escolta activament; -Té assumits els hàbits higiènics mínims; -Es responsabilitza d'aquests hàbits amb els seus germans petits; -Té moltes habilitats socials, que aplicades al camp esportiu, aconsegueix que les AE siguin dinàmiques (és un líder natural)
		FE 2.7 Gener 06	-Amb les AE es poden treballar competències -La S. Té una actitud correcta, tot i que hi ha dies puntuals que mostra actituds de passotisme per a participar i dissenyar AE; -Té els hàbits assolits; -Té moltes HHSS; -Davant de les puntuals desmotivacions és prou hàbil per a justificar-se
		FE 2.8 Abril 06	-Amb les AE la mateixa S. treballa competències amb els seus companys -Desenvolupa rols d'educadora -Té aptituds físiques i socials; -Té hàbits assumits i educa a altres persones perquè els assoleixin -És líder dins del equip i la majoria escolta les indicacions i referències que dona -Té HHSS assolides, sobretot de planificació: 1.-Pren iniciatives; 2.-Coneix les pròpies limitacions; 3.-Pren decisions; 4.-Estableix objectius
			Absentisme
		FE 2.9 Gener 07	-Amb la S. volem treballar competències personals, per poder recuperar les virtuts socials que tenia abans del llarg període d'absentisme -Té aptituds, tot i que manifestes ara mateix; -Té hàbits mínims d'ordre, higiene i rutines -Té habilitats socials desenvolupades; -No aplica totes les HHSS que té, perquè no estar motivada del tot
		FE 2.10 Abril 07	-Amb l'esport treballem competències personals d'autocontrol i estabilitat -Té aptituds físiques i socials, tot i que la baixa motivació fa que no les apliqui amb normalitat -Aplica els hàbits socials mínims que es demanen per al seu grup d'edat -Durant l'AE aplica HHSS de diferents tipus: 1.-Relacionades amb els sentiments; 2.-Per a fer front a l'estrès; 3.-De relació; 4.-De comunicació
		FE 2.11 Juny 07	-Amb les AE la mateixa S. treballa competències amb els seus companys -Desenvolupa rols d'educadora i líder -Té aptituds físiques i socials; -Té hàbits assumits i educa a altres persones perquè els assoleixin; -És líder dins del equip -Té HHSS assolides, sobretot de planificació:1.-Pren iniciatives; 2.-Coneix les pròpies limitacions; 3.-Pren decisions; 4.-Estableix objectius

Figura 7.2.3a.-Historial de capacitats i competències en el cas 2 (S.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.4.-COGNITIVA

La gràfica representa per un cantó la salut mental de la S. i per un altre l'estabilitat cognitiva que és capaç de posar en joc durant la pràctica esportiva.

La S. és capaç d'integrar totes les capacitats cognitives (atenció, memòria, llenguatge...) durant les AE, i per tant, "entrenar-se" en la incertesa i el risc que suposa dissenyar i fer esport amb els seus companys. En aquest sentit, la pràctica esportiva és per la S. un camp d'aprenentatges i de consolidació de capacitats, on entrena l'hàbit de reclutar, en situacions d'esforç, totes les capacitats per a resoldre situacions i assolir aprenentatges.

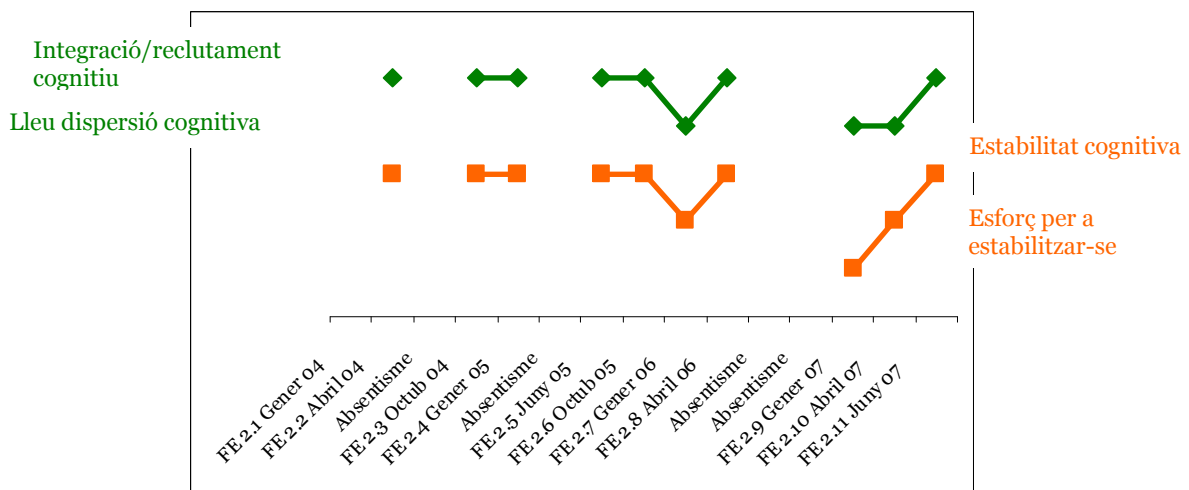

Figura 7.2.4.-Evolució cognitiva del cas 2 (S.) durant la pràctica esportiva.

Inestabilitat cognitiva

Respecte de l'estabilitat cognitiva, en el cas de la S., l'esport també la beneficia. Amb les AE treballa la atenció, la comprensió, el llenguatge... El gener de 2007, i quan la situació familiar ha estat més complexa, la S. ha tingut un període de baixa motivació que ha repercutit en altres àmbits de la seva vida. Fent AE al CRC, i considerant el seu nivell de maduresa i resiliència, recupera part d'aquesta motivació. L'escenari esportiu és un pilar sòlid on la S. s'hi aferra. Vegeu-ne quina ha estat la seva evolució (figura 7.2.4a):

Variable 2.4.- Cognitiva (Capacitats, processos psicològics bàsics, estil cognitiu)	Curs 2003-2004		La S. no està inscrita al CRC	
		FE 2.1 Gener 04	-Sense diagnòstic, tot i que en principi no es detecten problemàtiques -Sense problemàtica detectada -Sense diagnòstic	
		FE 2.2 Abril 04	-La S. no té dificultats cognitives de cap tipus: -Coneix, avalua, analitza i comprèn les diferents situacions que es donen en el camp esportiu -És capaç d'interactuar amb el cos i la ment amb tots els membres del seu equip -Sense dificultats en cap dels processos psicològics bàsics; -Estable emocionalment; -Durant l'AE es mostra coherent amb les manifestacions emocionals	
	Curs 2004-2005		Absentisme	
		FE 2.3 Octub 04	-Sense problemàtica -La S. és una noia molt centrada, atenta i intel·ligent en el sentit ampli de la paraula -La S. és estable i madura -Alta resiliència i alta resistència tant dins com fora del camp esportiu	
		FE 2.4 Gener 05	-Sense problemes en aquest sentit -La S. és una noia molt madura per la seva edat i es manté resilient malgrat les circumstàncies personals i familiars -Estable i molt resilient	
			Absentisme	
		FE 2.5 Juny 05	-Durant les AE no mostra dificultats cognitives de cap tipus -Es mostra atenta a les explicacions, recorda el què se li explica, s'expressa amb fluïdesa i claredat quan alguna cosa del joc no li sembla bé, analitza, sintetitza i aplica el què sap en el camp esportiu... -Estable i resilient	
		FE 2.6 Octub 05	-La S. no té problemàtiques cognitives de cap tipus, per tant aplica processos psicològics bàsics i capacitats mentals en totes les AE -Estil estable	
		FE 2.7 Gener 06	-Sense dificultats en cap de les capacitats cognitives: 1.-No té problemes en la comprensió de les instruccions que se li donen sobre les AE 2.-Aplica en el camp esportiu tots els aprenentatges que assolix a l'aula i en contextos de educació informal -Sense problemàtica -Hi ha una lleugera disminució en la motivació per a fer AE -Estable, tot i que en l'últim trimestre ha estat una mica inestable emocionalment i cognitivament	
	Curs 2005-2006	FE 2.8 Abril 06	-Sense dificultats -Estabilitat; -Des del CRC creiem que la S. és molt estable, donades les circumstàncies familiars que l'envolten. Aquest fet s'entreu durant les AE: 1.-Mostra <i>fair play</i> ; 2.-Sap perdre: assumeix la frustració; 3.-Anima als que han perdut	
		Absentisme		
Curs 2006-2007		FE 2.9 Gener 07	-Sense dificultats en les capacitats cognitives -Baixa motivació per a les AE i altres: 1.-Està menys atenta a allò que se li explica; 2.-Assimila menys el que se li explica -Inestabilitat emocional	
		FE 2.10 Abril 07	-Sense cap problema en aquest sentit -Hi ha una lleugera desmotivació en la S. que repercuteix en els seus processos psicològics bàsics per a fer esport; -Si fa esport recupera la motivació; -Inestabilitat cognitiva; -S'esforça per aconseguir una estabilitat cognitiva	
	FE 2.11 Juny 07	-Sense dificultats; -La S. ha recuperat la motivació i per tant, els altres aspectes relacionats amb els processos psicològics i cognitius -Estabilitat -Resilient (sobretot per la seva condició i edat)		

Figura 7.2.4a. Historial de la variable cognitiva en el cas 2 (S.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.5.-EMOTIVA

La S. és una bona gestora de les seves pròpies emocions.

En poques ocasions té pèrdues de control emocional, i durant les AE és capaç d'expressar-se emocionalment. Generalment expressa emocions positives, tot i que les situacions puntuals no la beneficiïn a ella o al equip.

Reconeix i gestiona les pròpies emocions tant en el camp esportiu com fora d'ell. Des de petita, la S. expressava pors d'ésser abandonada o rebutjada per la seva mare. Ha rebut tractament psicològic des de molt petita, circumstància que l'ha fet adquirir moltes eines per a interpretar i gestionar emocions i frustracions.

La gràfica indica que la S., en el context esportiu, és capaç de gestionar l'emocionalitat, independentment de la situació familiar que visqui.

No hi ha hagut episodis en els quals hagi perdut el control de la situació, ni a dins ni a fora del camp esportiu.

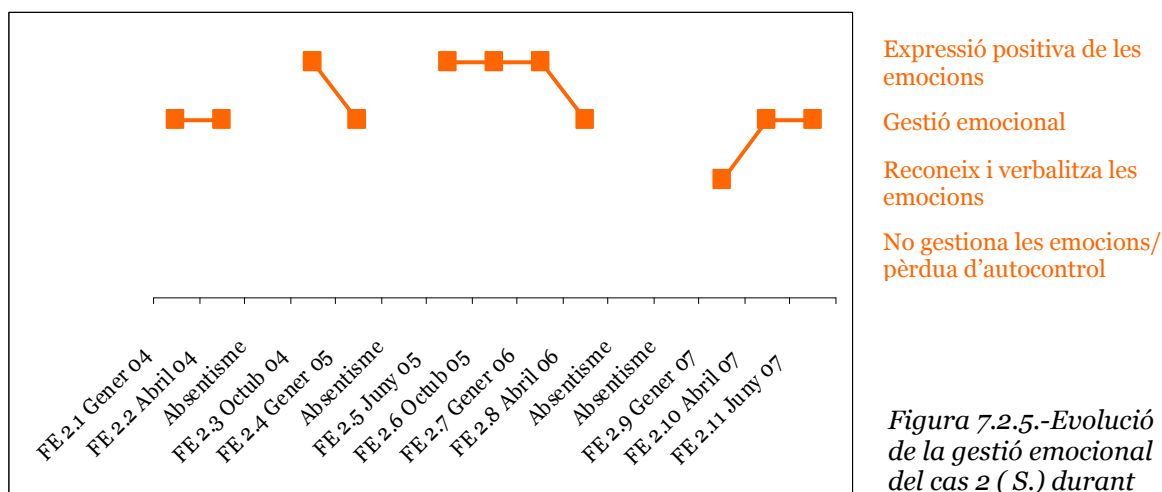

Figura 7.2.5.-Evolució de la gestió emocional del cas 2 (S.) durant la pràctica esportiva.

La S. mostra emocions positives en la majoria de dies, per bé que el gener de 2007 té una petita baixada emocional que li repercuteix en la resta d'àmbits de la seva realitat. Fixem-nos en la figura 7.2.5a, quina ha estat la seva evolució:

Variable 2.5.-Emotiva (Expressió, reconeixement i gestió emocional)	Curs 2003-2004		La S. no està inscrita al CRC
		FE 2.1 Gener 04	-És capaç d'expressar sentiments i emocions en situació d'AE -Reconeix les seves emocions i és capaç de verbalitzar-les
		FE 2.2 Abril 04	-Expressa sentiments i emocions de tendència positiva durant l'AE -S'autoreconeix el seu estat emocional, tant dins com fora del camp esportiu
			Absentisme
	Curs 2004-2005	FE 2.3 Octub 04	-Expressa emocions d'acord amb la situació esportiva que viu i amb el context social que es genera -En general expressa sentiments positius quan fa esport
		FE 2.4 Gener 05	-La S. és capaç d'expressa pensaments sobre els propis sentiments i emocions -Les AE l'ajuden perquè ella mateixa reconeix que l'esport li va molt bé i l'ànima molt (és fins i tot capaç de donar explicacions hormonals del què passa quan fa esport)
			Absentisme
	Curs 2005-2006	FE 2.5 Juny 05	-Durant les AE expressa sense dificultats sentiments i emocions -Té en les AE un lloc on expressar emocions i "desconnectar" (ho verbalitza ella mateixa)
		FE 2.6 Octub 05	-Sense canvis respecte a les observacions i expedients anteriors
		FE 2.7 Gener 06	-Quan fa AE expressa i gestiona emocions -Verbalitza que fer esport li agrada perquè se sent bé
		FE 2.8 Abril 06	-Expressa de manera assertiva i contextualitzada les emocions i sentiments durant l'AE
			Absentisme
	Curs 2006-2007	FE 2.9 Gener 07	-Té dies puntuals de tristesa: quan això passa no vol fer esport i es desmotiva -Si des del CRC la motivem perquè en faci, li canvia el caràcter i l'actitud, com a mínim durant el temps/espai de joc -La S. és capaç de gestionar la tristesa fent esport: ho sap, ho verbalitza i ho aplica
FE 2.10 Abril 07		-En l'esport expressa emocions de manera adequada -Reconeix la seva pròpia emotivitat i sap què és el que ha de fer per a gestionar la tristesa: jugar a futbol	
FE 2.11 Juny 07		-Expressa de manera assertiva i contextualitzada les emocions i sentiments durant l'AE	

Figura 7.2.5a .- Historial de l'expressió i gestió emocional del cas 2 (S.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.6.-MORAL

La S. al llarg de tota la seva inscripció al CRC ha mantingut una evolució constant tant en la seva capacitat metacognitiva, com en la seva participació en les assemblees. D'aquesta manera s'ha mantingut activa en la construcció de la seva dimensió moral.

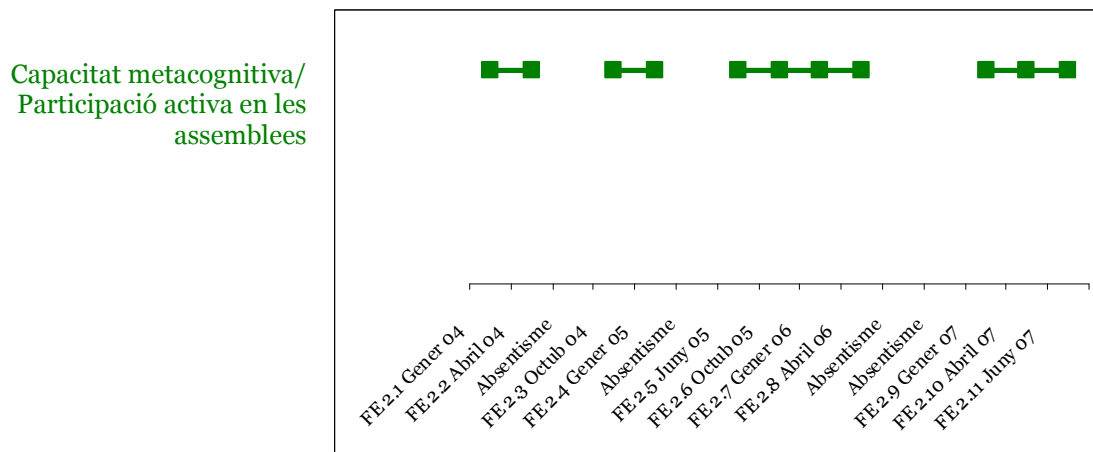

Figura 7.2.6.- Evolució de la construcció moral en el cas 2 (S.) durant la pràctica esportiva.

La pràctica de l'esport ha estat fonamental en aquest sentit, perquè les assemblees que es feien *a posteriori* sobre les AE, han donat peu a crear un centre d'interès paral·lel i relacionat amb la recerca de notícies d'actualitat. La S., interessada per l'esport professional, agafa l'hàbit de consultar la premsa i escollir notícies relacionades sobretot amb el futbol.

Amb el temps, alguns companys de la S. s'engresquen a fer el mateix, i es generen d'aquesta manera debats en què es treballen, més enllà dels continguts esportius, normes de diàleg, aspectes de la comunicació, intercanvi d'idees... Per tant, les assemblees sobre les AE generen a la vegada plataformes per a la socialització i l'aprenentatge d'habilitats socials i comunicatives.

Fixem-nos en el seu historial en aquest sentit (figura 7.2.6a):

Variable 2.6.-Moral (Metacognició i espai de reflexió moral)	Curs 2003-2004		La S. no està inscrita al CRC
		FE 2.1 Gener 04	-Té capacitat metacognitiva -Te autonomia en el pensament i no necessita acompanyament guiat -Participa activament de totes les assemblees i espais de reflexió grupal -Fa moltes intervencions sobre el futbol professional i s'identifica amb els jugadors del Barça
		FE 2.2 Abril 04	-Alta capacitat metacognitiva -Alta maduresa cognitiva -Participa activament de totes les xerrades i assemblees que es fan després de les AE -Aporta notícies de actualitat i és capaç de proposar temes de debat i conversa sobre esport -Durant les assemblees és analítica i observadora amb les actituds dels altres
		Absentisme	
	Curs 2004-2005	FE 2.3 Octub 04	-La S. és una persona analítica i comunicativa, capaç de participar en les assemblees -Té una alta capacitat reflexiva sobre si mateixa i sobre l'entorn
		FE 2.4 Gener 05	-Té alta capacitat metacognitiva -Participa activament -No fa noves aportacions de notícies a les assemblees
			Absentisme
	Curs 2005-2006	FE 2.5 Juny 05	-Té alta capacitat d'anàlisi i reflexió -És molt madura per la seva edat (des del CRC creiem que es responsabilitza de més aspectes)
		FE 2.6 Octub 05	- Sense canvis en respecte al registres fets en mesos anteriors
		FE 2.7 Gener 06	-La S. és capaç de pensar sobre el què li passa i com se sent dins dels espais esportius -També és capaç de pensar en la seva situació familiar -Expressa en les assemblees post-AE aspectes personals de la seva família (fins ara no ho havia fet)
		FE 2.8 Abril 06	- Troba en les assemblees un espai per a expressar la situació familiar -No parla de les AE o de la actualitat esportiva i informativa
	Absentisme		
Curs 2006-2007	FE 2.9 Gener 07	-En les assemblees intervé de manera activa i participativa -Empra l'espai de les assemblees, i sobretot les tutories individuals per explicar el seu estat emocional i la seva situació familiar	
	FE 2.10 Abril 07	-La S. és una persona madura i reflexiva, amb altes capacitats metacognitives i capaç d'aprofitar els espais de diàleg per a confiar (a la seva educadora) inquietuds i inseguretats	
	FE 2.11 Juny 07	-Troba en les assemblees un espai per a expressar la situació familiar -Aporta notícies d'actualitat esportiva	

Figura 7.2.6a.- Historial de registres sobre la construcció moral en el cas 2 (S.)

SEGON MOMENT: TRANSFERÈNCIA EN EL NIVELL D'INTEGRACIÓ

El cas de la S. suposa, en termes generals, un cas en què la pràctica esportiva i les AE, sí poden ser considerades una eina socialitzadora, ja no tant per la pràctica en sí mateixa, sinó per la capacitat de la S. de generar un escenari òptim per treballar diferents aspectes, per a ella mateixa i per al seu equip.

La S. doncs, fa servir l'escenari esportiu per posar en escena habilitats i virtuts com la responsabilitat, la iniciativa o la cooperació, que no pot posar en altres espais.

Aquesta situació, sumada al rol de líder natural que li han atribuït, fa que la S. sigui un referent per a altres usuaris del seu equip, que lluny dels discursos "educadors" dels professionals del CRC, veuen en ella una figura a qui poder copiar (FE 2.8).

Per tant, la S. és capaç de crear una pràctica esportiva socialitzadora per a ella mateixa i pels seus companys/es.

Les AE també la beneficien en la dimensió relacional doncs, el fet de ser líder i la seva alta actitud de responsabilitat la fan estar activa en l'escenari esportiu, i tot que pot tenir episodis de baixa moral (FI 2.9 i FI 2.10), és capaç de donar resposta als seus companys d'equip (FE 2.10).

La S. és un nena molt madura per la seva edat, que es considera en risc per la situació familiar en la que viu ella i els seus germans petits: una mare amb problemes d'alcoholèmia (FI 2.6), amb alguns episodis d'intent de suïcidi (FI 2.4), i negligència en la higiene, cura i alimentació dels seus fills i filles (EN 27).

La pràctica de l'esport no resol la situació familiar de la S., però sí que li dona eines perquè ella prengui responsabilitats sobre la higiene i la cura dels seus germans més petits. La S. va iniciar el curs '03-'04 amb pocs hàbits higiènics (FI 2.2), però amb el pas dels dies, i sobretot gràcies a les conseqüències de la pràctica esportiva, la S. ha pres hàbits de cura personal (FE, 2.4) i posteriorment ha estat capaç "d'educar" als seus germans i germanes petits en aquest sentit (FE 2.8).

Si relacionem la variable 2.2 (competencial/capacitadora de la pràctica esportiva) i la variable 1.2 (formativa del grau d'intergació), veiem que en aquest

cas també l'hàbit de fer AE la beneficien. Hi ha coincidència entre els períodes en què la S. fa esport de manera regular i els períodes en què el seu rendiment escolar és més alt (FI 2.9 i FE 2.9). Assistir al CRC i fer esport li comporta dos beneficis: per un cantó, tenir espais d'esbarjo i relaxament, i per un altre, establir rutines i horaris de treball. Aquests dos factors fa que la S. millori la seva condició escolar, sobretot perquè el fet de tenir uns horaris de treball i rutines, fa augmentar la seva concentració i seguretat. En aquest cas, l'aparició de la parella de la mare (P) també hi ha contribuït (FI 2.7 i FI 2.8).

A la vegada, la S. es beneficia de les AE per la seva capacitat d'autoregular la seva emoció. Ella expressa en reiterades ocasions que li agrada molt fer esport i que l'ajuda a estar millor i a no pensar en la situació familiar (FI 2.4 i FE 2.3). Aquest fet és pedagògicament important, ja que la S. té un espai en el que recuperar els possibles desajustos emocionals i cognitius que li genera la seva situació familiar. I tenir espais de suport i motivacions per a sentir-se partícip i activa, són dos dels pilars fonamentals per resistir a les dinàmiques de l'exclusió social.

La S. és una persona resilient i amb grans dosis d'habilitats socials tant a dins com a fora del camp esportiu (FI 2.6 i FE 2.4, FE 2.5). La pràctica de l'esport fet en grup l'ajuda a consolidar i reforçar aquestes habilitats socials i establir relacions d'amistat, que fora del camp esportiu, li són necessàries per a expressar els seus neguits i per compartir punts de trobada amb els iguals.

Aquesta autoreflexió i la seva maduresa, fan que la S. no només es benefici de les AE i les xarxes de relacions que s'hi generen, sinó també de les assemblees que al seu torn es duen a terme. La S. ha trobat en les assemblees un espai en el qual poder expressar-se i evocar, no només aspectes referents a la pràctica de l'esport, sinó també aspectes relacionats amb la seva pròpia situació personal (FE 2.1 i FE 2.7). Allà posa de manifesta la seva capacitat de resoldre conflictes (FI 2.2) i de gestionar situacions a través del diàleg (FI 2.4, EN 27)

En els espais de construcció moral a partir de les AE (variable 2.6), la S. pren consciència i s'informa d'alguns dels seus drets i de les seves obligacions, i a

partir d'aleshores es qüestiona algunes de les actituds de la seva mare, com per exemple estar al bar fins a molt tard al vespre.

Els límits de la intervenció des del CRC, són el fet de no saber/poder haver arribat a la mare, i fer les intervencions necessàries, ja que l'abril de 2007, va protagonitzar un nou episodi de desajustament familiar (FI 2.10), quan va amenaçar davant de la S. que es volia suïcidar.

La S. assumeix rols familiars que no li pertocuen ni per edat ni per nivell maduratiu (FI 2.3 i FE 2.6), i des del CRC i els altres equipaments que intervenen en el cas, es troben moltes resistències per a canviar la situació. Fins i tot des dels Serveis Socials es planteja la possibilitat de retirar la custòdia a la mare per negligència i símptomes d'enanisme psicosocial en dos dels seus fills petits.

Tampoc s'ha pogut treballar amb la mare la importància de la pràctica de l'esport per als seus fills, de manera que ella mai no ha recolzat la nostra feina del CRC, ni en aquest sentit i en els altres. La S. no ha tingut el suport necessari familiar per a tirar endavant certes iniciatives esportives, tot i que per ella això no ha estat una dificultat, ja que la seva fortalesa i les actituds de persistència que ha adquirit en l'esport, no l'han fet desistir de les seves decisions.

Cas 3.- IMMADURESA DEL JO. Josuè

El cas d'en J. s'inscriu en el CRC, per una petició de l'EAP de l'escola on estudia. En J. es troba en situació de risc d'exclusió per una immaduresa generalitzada de la seva persona i per una incapacitat total d'expressar-se (tant verbalment com artísticament). Aquest retard maduratiu repercuteix en totes les àrees de la seva quotidianitat i li impossibilita establir relacions de joc o assolir aprenentatges bàsics.

En J. s'inicia en el programa d'atenció individualitzada l'abril de 2004, i es resol el cas el gener de 2006, després d'haver fet un seguiment de 8 trimestres, tant del seu nivell d'integració com de la seva capacitat i participació en les AE. La figura 7.3. expressa la cronologia de FI i FE fetes al llarg d'aquest període:

	Curs 2003-2004				Curs 2004-2005				Curs 2005-2006				Curs 2006-2007			
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny
Fitxes d'observació sobre el nivell d'integració	En J. no està inscrit en el CRC		FI 3.1	FI 3.2	FI 3.3	FI 3.4	FI 3.5	FI 3.6	FI 3.7	FI 3.8	Cas resol't (Cas tancat)					
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny
Fitxes d'observació sobre la pràctica esportiva que desenvolupa	En J. no està inscrit en el CRC		FE 3.1	FE 3.2	FE 3.3	FE 3.4	FE 3.5	FE 3.6	FE 3.7	FE 3.8	Cas resol't (Cas tancat)					

Figura 7.3.- Cronologia d'observació del cas 3 (J.) en el CRC.

PRIMER MOMENT D'ANÀLISI: aspectes evolutius

VARIABLE 2.1.-NORMATIVITZACIÓ

En J. s'inscriu al CRC per un dèficit general de maduració i d'estimulació en tots els àmbits de la seva persona. Inicialment el grau de maduresa d'en J. és tant baix que no és possible treballar en escenaris esportius, ja que no té assumits els mínims socials necessaris per participar en una activitat social com és l'esport. No compleix ni obeeix les normes mínimes esportives, perquè senzillament no és capaç d'entendre-les. Es deixa portar pel que fan els seus companys d'equip alhora d'establir rutines bàsiques com fer files, rentar-se les mans... però en situació de pràctica esportiva no entra en la interacció corporal amb l'altre i per tant, no desenvolupa cap joc social.

La gràfica ens mostra com en J. primerament seguia la norma. No ho feia perquè l'entengués, sinó que la seguia per mimetisme. Amb l'evolució de la seva maduresa, deixa de mostrar caràcter mimètic i es mostra més reflexiu amb les indicacions, exposant aleshores els seus dubtes.

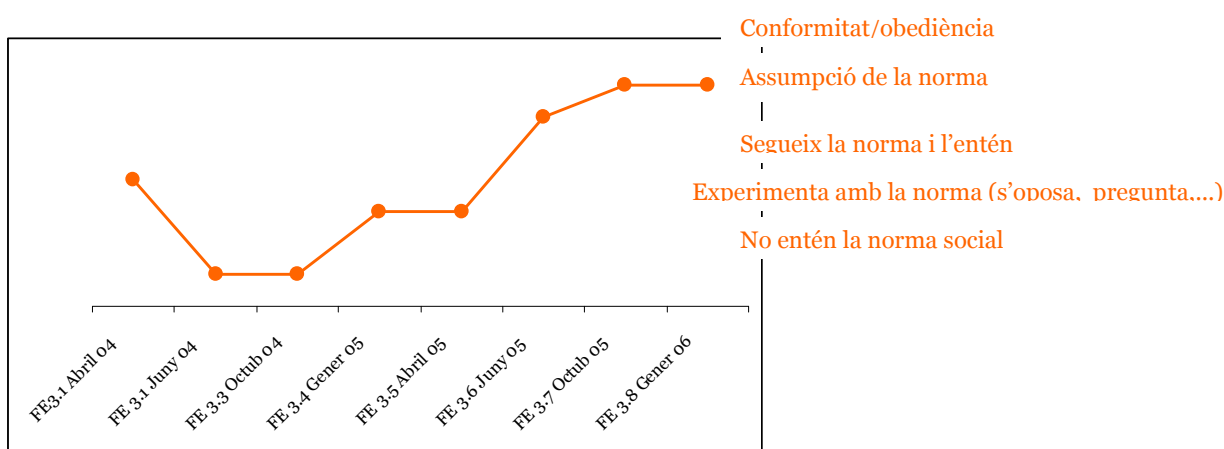

Figura 7.3.1.-Tendència normativa del cas 3 (J.) durant la pràctica esportiva.

A partir del mes de gener de 2005, i juntament amb la millora de les seves competències lingüístiques (veure FI 3.4), en J. és capaç de qüestionar-se la norma, preguntar els "perquè" i en ocasions, fins i tot, oposar-s'hi, reafirmant així la seva identitat. En aquesta situació la pràctica esportiva és beneficiosa, sobretot per aquesta última qüestió. En J. reafirma els límits de la seva conducta a partir de les normes esportives i coneix el que es pot fer i el que no es pot fer. Cal dir, però, que perquè en J. es pugui beneficiar de la dimensió normativa de l'esport, ha estat necessària la intervenció pedagògica i logopèdica d'altres professionals relacionats amb l'estimulació sensorial i cognitiva.

Vegem en la figura 7.3.1.a l'evolució de la normativització d'en J.:

Variable 2.1.- Normativització (Obediència i conformitat a la norma)	Curs 2003-2004		-En J. no està inscrit en el CRC
		FE 3.1. Abril 04	-Obeeix la norma perquè segueix el grup; - No s'hi oposa, però tampoc la té assimilada -Es conforma a la norma perquè segueix a la majoria; -No s'hi oposa, però tampoc la té assimilada
		FE 3.2. Juny 04	-Obeeix i es conforma a la norma, però no per assoliment d'aquesta, sinó per imposició de la figura adulta (imaduresa total per entendre el sentit social de la norma) -No segueix les normes de les activitats esportives (ni les organitzades pel grup d'iguals, ni les fetes pels educadors/es), perquè no entén les interaccions que fan possible l'espai ludo-motor
	Curs 2004-2005	FE 3.3. Octub 04	-Dificultats per a la obediència i la conformitat de la norma esportiva: 1.-No la compleix, no per rebel·lia, sinó per no tenir-la assimilada 2.-Dificultats per entendre la necessitat d'haver normes esportives
		FE 3.4. Gener 05	-Obeeix la norma; -Entén la norma esportiva -A vegades s'oposa a la norma per la necessitat d'autoafirmació -Creiem que entén la necessitat de conformar-se
	Curs 2005-2006	FE 3.5. Abril 05	-Tant per a la obediència com per a la conformitat a la norma, en J. presenta dos moments: 1er.-S'oposa a la norma esportiva, per la necessitat de reafirmació identitària 2on.-S'avé a la norma esportiva, un cop se li ha explicat el perquè de la norma
		FE 3.6. Juny 05	-Es conforma i obeeix les normes esportives que proposa el grup d'iguals -Mostra resistències si la norma la proposa una figura adulta (creiem des del CRC que ho fa per la necessitat d'establir límits identitàris)
		FE 3.7. Octub 05	-Des del CRC percebem un canvi actitudinal important en relació a la norma (creiem que l'estada de "colònies" li ha anat molt bé, ja que s'ha espavilat molt) -Obeeix la norma esportiva que marca el grup (compleix les demandes que se li fan) -Es conforma a la norma esportiva (modifica certes conductes i actes per adequar-se a l'organització de l'activitat esportiva)
	Curs 2006-2007	FE 3.8. Gener 06	-Segueix sense problemes la normativa del sport -Aplica l'actitud d'obediència i conformitat a altres activitats/contextos educatius -En aquest cas, l'espai d'interaccions socials que s'han donat durant les AE, ha ajudat a en J. a conèixer i valorar la norma esportiva i social

Figura 7.3.1a –Historial de la normativització del cas 3 (J.) en context esportiu.

VARIABLE 2.2.-RELACIONAL/IDENTITÀRIA

En el cas d'en J. i relacionat amb la dimensió relacional/identitària hi ha hagut dos aspectes que cal analitzar. Per un cantó, la seva actitud/capacitat per a establir contactes i relacions d'amistat amb els companys d'equip. Per un altre, la resposta que aquest equip ha fet cap a la seva persona en relació a l'acolliment.

La gràfica ens indica en color taronja que inicialment, en J. ha tingut dificultats per a establir relacions en el joc, primerament perquè no hi participava i sempre jugava sol (FE 3.1), i després perquè quan va ser prou madur per a fer joc social, ningú entenia el que deia⁴. Aquest fet ha provocat prejudicis en els altres companys d'equip etiquetant-lo com "un nen estrany i patós". Així mentre la seva capacitat i motivació per a la relació en el camp esportiu anava en augment (FE 3.6) la resposta que feia el grup era d'excloure'l per aquell prejudici (en color

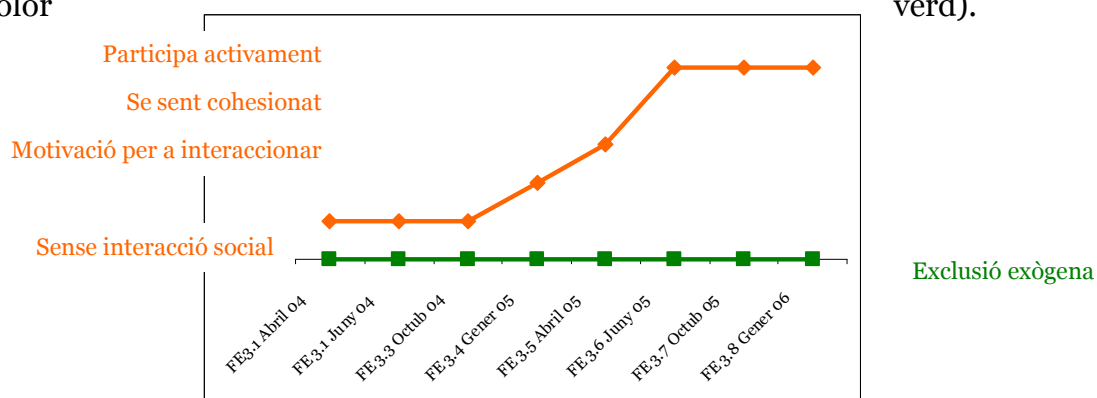

Figura 7.3.2-Tendència relacional/identitària del cas 3 (J.) durant la pràctica esportiva.

En aquest cas l'esport li ha anat molt bé per treballar la pròpia identitat i la motivació per a fer relacions socials, però li ha estat un escenari poc adequat per ser acceptat/integrat pels iguals. Cal dir que el mateix grup d'iguals l'han acceptat molt bé en contextos diferents de l'esport, com per exemple a l'aula, perquè les activitats que s'hi fan no posen en joc el cos ni la habilitats físiques (coordinació, velocitat, resistència,...), i per tant, en J. no ha estat jutjat sota els indicadors de la competició esportiva, que tan aferrats tenen els membres del seu equip. En J. només és exclòs del grup en situacions esportives, tot i que ell està motivat per a formar-hi part.

Vegem l'enregistrament que n'hem fet:

⁴ Fins i tot hi va haver la sospita que patís afàsia de Wernicke, és a dir, que era capaç d'emetre paraules però sense sentit semàntic ni lògica estructural.

Variable 2.2.- Relacional/Identitària (cohesió, participació, implicació, motivació)	Curs 2003-2004		-En J. no està inscrit en el CRC	
		FE 3.1. Abril 04	-No hi ha cohesió de cap tipus, perquè no hi ha ni interacció ni relacions socials -No participa en cap activitat esportiva organitzada ni pels educadors de referència ni pels iguals -Ni s'implica ni es motiva, ni amb les activitats esportives ni amb altres activitats del CRC	
		FE 3.2. Juny 04	-Sense interaccions; -Sense relacions amb els iguals -Sense participació en les activitats esportives fetes en grup -Sense implicació ni motivació per a les activitats esportives -El motiva sortir de tant en tant al pati i fer salts i córrer (però sense intencionalitat conscient de fer pràctica esportiva)	
		FE 3.3. Octub 04	-No comparteix trets esportius identitaris; -No se sent cohesionat dins del grup seu de pràctica esportiva -Participa espontàniament només en aquelles AE organitzades i dirigides pels educadors de referència -Quan participa es cansa molt aviat i deserta de l'activitat: 1.-Poca permanència en una mateixa activitat 2.-Poca resistència al sentiment de fracàs i frustració; 3.-Poca persistència a seguir una mateixa activitat -Poca implicació en les AE, tant les organitzades per l'adult, com les organitzades pels iguals	
		FE 3.4. Gener 05	-No se sent cohesionat amb el grup de pràctica esportiva: 1.- No comparteix elements identitaris; 2.- No comparteix interessos comuns amb el grup esportiu de referència -La participació en les AE és irregular i inconsistent, això genera dificultats en la intervenció socio-educativa en l'escenari esportiu -Mínima motivació per participar en algunes AE; -Nul·la implicació en les AE massa complexes	
		FE 3.5. Abril 05	-No se sent cohesionat amb el grup. El grup l'ignora; -Se sent motivat per a poder ser acollit pel grup sobretot en situacions de pràctica esportiva -Participa espontàniament -Se sent motivat per a "integrar-se" en el grup, tot i que el grup ignora la seva implicació: 1.-No entenen el que en J. diu; 2.-El consideren un "mimat" perquè plora quan les coses no surten com ell vol (això a més a més genera burles i faltes de respecte)	
	Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fritxes)	FE 3.6. Juny 05	-No se sent cohesionat amb el grup, ni el grup sent que hi formi part (exclusió exògena); -Se sent motivat per a poder participar amb el grup -Participa i interacciona amb el grup d'iguals sobretot en situacions esportives -Se sent motivat per a participar en AE -Hi ha més implicació en les AE: 1.-Fa alguna proposta (tot i que el grup no respon -l'ignoren); 2.- Vol col·laborar en el disseny i implementació de les AE (tot i que el grup no el deixa)
			FE 3.7. Octub 05	-No se sent cohesionat -El grup el rebutja en certes activitats esportives, al·legant: 1.-"és patós"; 2.-"no se entera de cómo se juega"; 3.-"siempre pierde la pelota y no sabe pasarla" -En J. participa de les AE, tot i el rebuig d'una part del grup (participa perquè els educadors hi intervenen i fomenten la participació de tothom) -Està motivat per a participar tot i el rebuig del grup (exclusió exògena)
			FE 3.8. Gener 06	-No hi ha cohesió amb en J.; -Ha constituït part de la seva identitat -Participa amb normalitat en totes les AE tant les organitzades per ells com les proposades per l'educador - S'implica amb normalitat i maduresa en les AE -Se sent motivat per a participar activament de les AE i també de les activitats a l'aula
Curs 2005-2006			-Cas resolt (cas tancat)	

Figura 7.3.2a-Historial de la capacitat relacional del cas 3 (J.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.3.-COMPETENCIAL/CAPACITADORA

Amb en J. no s'han pogut treballar competències complexes en el context esportiu. S'han hagut de treballar competències bàsiques primàries en altres contextos, relacionats sobretot amb l'experimentació sensorio-motor. Hem donat prioritat a les competències comunicatives i personals, perquè pugui expressar-se i assumir graus d'autonomia. Un cop treballats certs aspectes, hem estat capaços de treballar competències socials i metodològiques en el context esportiu.

En la socialització primària, en J. tampoc ha rebut l'estimulació necessària per a l'assoliment de les aptituds bàsiques de funcionament (saber-se cordar les sabatilles esportives, saber-se cordar la cremallera del xandall, saber-se descordar els pantalons per anar al lavabo...), de manera que es desmotiva fàcilment quan se n'adona que no pot seguir el ritme normalitzat del seu grup

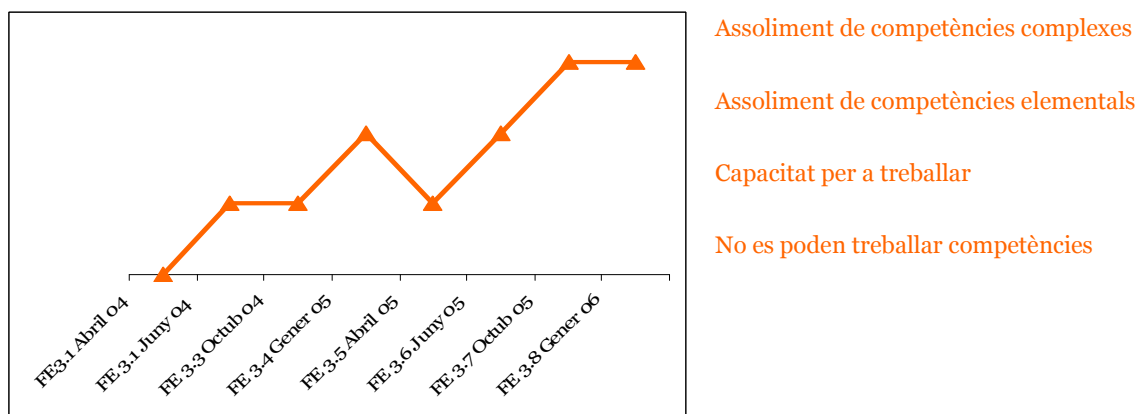

Figura 7.3.3-Tendència de competències i capacitats del cas 3 (J.) durant la pràctica esportiva.

Sobretot a partir d'abril de 2005, i amb la implicació de germans i pare, en J. assoleix més competències i capacitats en termes genèrics, i ara sí que és capaç d'entendre el reforçament positiu i les experiències d'èxit esportiu, que tot i estar per sota de la mitjana del seu grup d'edat, li serveixen de plataforma per a incrementar la seva motivació per aprendre coses noves. L'esport, per tant, li serveix per treballar la seva autoestima i vivenciar experiències d'èxit (tot i que el grup li faci burla).

Fixem-nos en la figura 7.3.3.a en què s'exemplifiquen els aspectes comentats:

Variable 2.3.- Competencial/capacitadora (competències, aptituds, hàbits, habilitats)		
Curs 2003-2004	-En J. no està inscrit en el CRC	
	FE 3.1. Abril 04	-Des del CRC creiem que amb l'esport hauriem de treballar totes les competències possibles, doncs presenta dèficit maduratiu en totes elles: 1.-Competències comunicatives (lingüístiques i artístiques) 2.-Competències metodològiques (tractament de la informació, competències d'aprendre a aprendre) 3.-Competències personals (d'autonomia i iniciativa personals) 4.-Competències socials (convivència, interacció...) -No és possible treballar aptituds, hàbits i habilitats socials des de la pràctica esportiva
	FE 3.2. Juny 04	-Es treballen competències personals i comunicatives en jocs esportius molt senzills (sempre acompanyats de música i activitats relacionades amb el contacte humà) -Dèficit en la majoria de capacitats (sense causa fisiològica sinó educativa) -No té assumits els hàbits socials mínims; -Amb la pràctica esportiva, treballem hàbits d'higiene bàsics (rentar-se les mans, dutxar-se...); -En context esportiu no aplica habilitats socials (no parla)
	FE 3.3. Octub 04	-Quan participa en AE s'intenten treballar sobretot competències personals per a l'assoliment de l'autonomia: 1.-Se li creen espais perquè prengui decisions (sobre el material esportiu); 2.-Se li creen espais perquè protagonitzi experiències d'èxit (activitats esportives senzilles per al seu nivell de desenvolupament); 3.-Se li creen espais per potenciar l'expressió emocional i de sentiments (psicomotricitat, música,...); -Dèficit en algunes aptituds per manca d'estimulació en la socialització primària; -Poques aptituds esportives en tres dels aspectes bàsics de les aptituds motrius: 1.- Aspectes perceptius: buscar, entendre, donar sentit a la info esportiva que arriba; 2.-Aspectes decisionals: saber què s'ha de fer; 3.-Aspectes efectius: saber com s'ha de fer l'AE -Amb l'esport treballem hàbits d'higiene personals (dutxar-se sol, vestir-se sol...), tot i que trobem moltes resistències amb la família (no veuen del tot bé, que en J. faci esport) -Dèficit en les habilitats socials primàries: 1.-Presentar-se; 2.-Demandar ajut o donar-lo; 3.-Escollar
	FE 3.4. Gener 05	-Durant les AE es treballen competències personals: 1.-Autocontrol; 2.-Autonomia - Treballem aptituds físiques i motores simples (desplaçaments, salts i girs); -Amb les aptituds més complexes en J. es desmotiva; -La família no comparteix certs hàbits esportius, aquest fet posa dificultats en la intervenció socioeducativa: 1.-En J. rep estímuls contradictoris; 2.-No podem comptar amb el suport familiar; -Amb les AE es treballen HHSS relacionades amb la comunicació i la interacció social; -Dificultats i resistències perquè en J. assumeixi HHSS complexes
	FE 3.5. Abril 05	-Es treballen sobretot competències personals i comunicatives -Amb les AE es treballen aptituds més complexes (tot i que si les AE integren masses capacitats a la vegada, es produeix desmotivació); -Tant els germans com el pare recolzen els hàbits i les habilitats socials treballades amb en J. durant la pràctica esportiva (la mare continua posant resistència): 1.- Hàbits d'higiene; 2.-Habilitats de comunicació i interacció amb altres nens i nenes; 3.-Hàbits de reflexió grupal sobre aspectes relacionats amb l'esport
	FE 3.6. Juny 05	-Es treballen competències personals i metodològiques relacionades amb la pràctica esportiva: 1.- Saber acceptar el rebuig, la derrota, l'èxit i l'esforç; 2.-Motricitats esportives (manipular material esportiu, coordinació, driblatge...); 3.-Prendre consciència de l'esquema corporal integral (límits i formes del cos); -Per a treballar les aptituds esportives amb en J. hem potenciat: 1.-Experiències d'èxit esportiu; 2.-AE properes a les seves condicions i característiques físiques i emocionals; 3.- Combinar repetició de moviments tècnics i tàctics -Es treballen hàbits d'higiene i cura del material; -Assoleix hàbits de manera autònoma -Desenvolupa habilitats socials bàsiques i complexes; -Millora en l'assertivitat i l'oportunitat d'aplicar les habilitats socials imprescindibles
	FE 3.7. Octub 05	-A través de l'AE treballem competències personals, comunicatives i socials; -Es treballa posteriorment la transferència d'aquestes competències a altres contextos educatius (a l'aula) i es veu certa millora en aquests; -Millora en l'autonomia i la capacitat de progressar sol; -Verbalitza que se sent "content" de fer esport; -Les HHSS i els hàbits socials apresos en context esportiu, els aplica a l'aula (habilitats d'inferència -és a dir, treu conclusions/aprenentatges després de viure experiències esportives i les aplica a altres contextos): 1.-Té cura del material escolar; (es preocupa de que estigui ben cuidat); 2.-Es renta les mans després d'haver usat pintures/fang; 3.-Es posa la bata si es fan activitats manuals; 4.-Ajuda als més petits
Curs 2005-2006	FE 3.8. Gener 06	-Treballant competències personals en les AE: 1.-En J. té un grau d'autonomia acceptable per la seva edat; 2.-En J. ha experimentat el sentiment de competència i èxit i això li ha fet pujar l'autoconcepte i l'autoestima en altes dimensions de la seva persona -Amb l'esport en J. ha adquirit aptituds com: 1.-Iniciativa per a fer propostes (tot i que el grup no les té en consideració); 2.-Autonomia en aspectes bàsics (vestir-se, cordar-se sabates,...); 3.-Seguretat en sí mateix; -En J. ha adquirit hàbits i HHSS com: 1.-Habilitats d'inferència; 2.-Habilitats físiques i motores (més coordinació, més precisió, més força, més resistència); 3.-Habilitats intrapersonals (es reconeix); 4.-Habilitats socials bàsiques
	-Alta (cas tancat)	

Figura 7.3.3a.- Historial de la capacitat competencial de la pràctica esportiva del cas 3 (J.)

VARIABLE 2.4.-COGNITIVA

La pràctica esportiva ha estat fonamental per en J. per treballar, a partir de gener de 2005, capacitats del domini cognitiu (etiquetar i anomenar diferents activitats esportives), capacitats del domini psicomotriu (sentir, posicionar el cos de maneres diferents i observar), i capacitats del domini afectiu (reforç positiu a través de contacte corporal –petons i abraçades- per exemple):

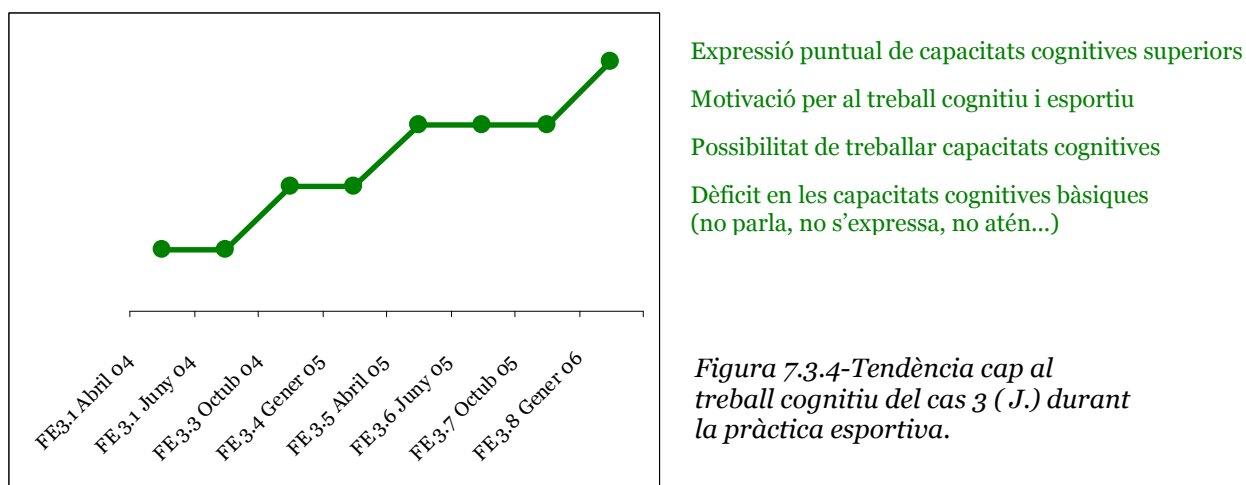

Figura 7.3.4-Tendència cap al treball cognitiu del cas 3 (J.) durant la pràctica esportiva.

A partir d'abril de 2005, la seva motivació per la participació en l'esport augmenta, de manera que també creix el seu reclutament de processos psicològics bàsics per orientar-se cap a ell. En context esportiu es mostra més atent, més concentrat i més motivat, de manera que l'esport no només li funciona positivament a ell per la posada en marxa dels processos psicològics de manera harmònica, sinó que sobretot ens funciona bé a nosaltres per emprar-lo com a eina de coacció-recompensa davant la desmotivació d'altres activitats acadèmiques. Amb l'esport hem vist que en J. és capaç de centrar-se i parlar de manera correcta, i per tant, hem vist que no hi ha causa fisiològica de retard, *ergo* pot ser capaç de mantenir aquesta motivació, atenció i nivell de llenguatge en aspectes acadèmics. L'esport serà per en J. un premi pel seu esforç a l'aula, i una eina de força per a nosaltres. D'altra banda, limitar la pràctica esportiva a recompensa pel seu esforç acadèmic és una manera d'incentivar encara més la seva motivació, ja que treballem el desig d'aconseguir allò que no ens és fàcil (i la frustració que genera no aconseguir el què volem si no ens hi esforçem). Vegem-ne el registre fet en aquest sentit:

Variable 2.4.- Cognitiva (capacitats, processos psicològics bàsics, estil cognitiu)	Curs 2003-2004		-En J. no està inscrit en el CRC	
		FE 3.1. Abril 04	-No sabem si comprèn i/o entén discurs parlat -Segueix les indicacions més bàsiques si se l'acompanya (agafar-lo i posar-lo a la fila, asseure'l i desembolcar-li l'entrepà, donar-li jocs perquè els agafi i toqui...) -No presenta dèficit cognitiu amb base fisiològica -No parla ni en l'escenari que es crea per a fer esport, ni en altres contextos socials	
		FE 3.2. Juny 04	-Dèficit en moltes capacitats cognitives bàsiques: 1.-No parla; 2.-No decideix a què vol jugar; 3.-No avalua ni opina sobre aspectes/procediments que han passat -Dèficit en tots els processos psicològics bàsics: 1.-No parla; 2.-No atén; 3.-No es motiva per a cap activitat esportiva (ni de cap altre tipus)	
	Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fitxes)	FE 3.3. Octub 04	Amb les participacions en AE es treballen capacitats del domini cognitiu: 1.-Etiquetar i anomenar les diferents AE 2.-Explicar cada AE -Amb les participacions en AE es treballen capacitats del domini psicomotriu: 1.-Escoltar, observar, sentir, posicionar el cos segons cada AE -Amb les participacions en AE es treballen capacitats del domini afectiu: 1.-Reforç positiu a través del contacte corporal (abraçades i petons, per exemple)
			FE 3.4. Gener 05	-Amb l'esport es treballen capacitats cognitives en termes generals: 1.-Que conegui els diferents tipus d'AE i els companys/es que hi participin; 2.-Que compregui i entengui com es fa cada AE -Ensenyar o intervenir per a potenciar capacitats, no suposa que en J. les aprengui (ensenyar és diferent d'aprendre) -Durant les AE parla i es manifesta, tot i que no s'entén massa què és el que diu; -Motivació intrínseca puntual per a certes AE; -Motivació extrínseca (si hi ha premis i reforç)
			FE 3.5. Abril 05	-Perquè es doni l'aprenentatge de certes capacitats esportives hi ha d'haver certa motivació per a l'esport, motivació que en J. troba de manera irregular: 1.-En J. no sempre se sent capaç d'aprendre capacitats físiques 2.-No sempre entén el motiu de fer certes pràctiques esportives 3.-Té por al fracàs i un alt sentit de la vergonya (baixa autoestima) 4.-No considera l'esport una activitat divertida 5.-Té un baix nivell d'activació (baixa capacitat d'estrès/ansietat per a fer front a una AE) -Estil cognitiu inestable
			FE 3.6. Juny 05	-En situació de AE, en J. mostra capacitats cognitives que no mostra en altres contextos educatius (a l'aula per exemple) -Dificultats en mantenir l'atenció de manera persistent davant d'una explicació d'una AE -Dificultats ocasionals per a expressar-se amb el llenguatge -Motivat intrínsecament per a fer AE de tot tipus (tan dirigida com espontània) -Cognició inestable
			FE 3.7. Octub 05	-Coneix les AE que proposen el seu grup d'iguals i és capaç d'entendre-les -Falla en l'aplicació de dades i conceptes a l'hora de desenvolupar-se en les AE -Li costa analitzar i avaluar els "perquè" de les conductes que es donen en l'espai ludomotor -Atén (tot i que depèn del dia, ho fa amb dificultats) -Usa el llenguatge amb més fluïdesa, tot i que amb dificultats en l'estructura de les frases -Està motivat per venir al CRC. Aquesta motivació s'incrementa els dies que té esport -Usem la AE com a premi positiu si es mostra més motivat per a fer altres activitats -Estil cognitiu inestable
			FE 3.8. Gener 06	-Emptra sense problemes les capacitats cognitives bàsiques -Té dificultats per a les capacitats cognitives superiors -Aplica de manera coordinada tots els processos psicològics bàsics, tot i que té dificultats amb el llenguatge i la memòria -Cognició inestable
			-Alta (cas tancat)	

Figura 7.3.4a.-Historial del treball cognitiu del cas 3 (J.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.5.-EMOTIVA

La gràfica següent expressa l'evolució que ha tingut en J. en relació a l'expressió emocional en dos contextos diferents. Així com inicialment en J. no ha estat capaç d'expressar cap tipus d'emoció ni interès per a la pràctica esportiva, sí que a partir de juny de 2004 era capaç d'expressar emocions positives amb el cos, sempre en solitari i en contextos diferents als esportius. Això ens ha permès diagnosticar que no es tracta d'un cas d'alexítimia, sinó de immaduresa del jo.

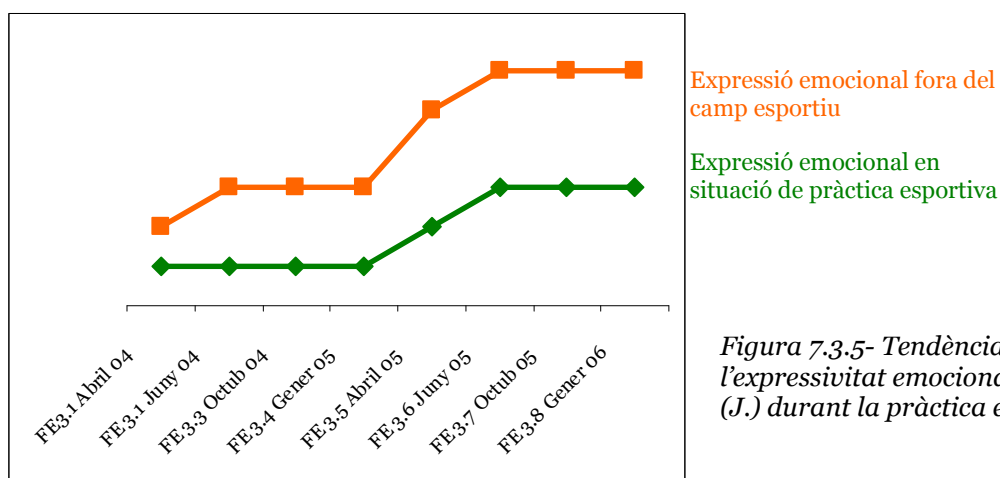

Figura 7.3.5- Tendència de l'expressivitat emocional del cas 3 (J.) durant la pràctica esportiva.

L'esport, fins abril de 2005, no el beneficiava en absolut, ja que davant de les mostres d'emoció i d'eufòria dels seus iguals en el camp esportiu, s'espantava i fugia. Encara no tenia integrada la significació cultural de les expressions emocionals. Ell podia emocionar-se, i fins i tot riure, però sempre en soledat.

En aquest cas, la socialització de l'emoció en el camp esportiu arriba més tard que l'expressió de les emocions que sí que tenia assumides en la socialització primària.

Més tard, el camp esportiu l'ajuda a integrar i reforçar els aprenentatges emocionals que ja ha adquirit prèviament, i és capaç de socialitzar i d'entendre l'emoció dels altres. Quan això passa, quan comparteix emocions i sentiments amb el seu grup d'iguals, es potencia la cohesió entre ells i en J. se sent acollit, tot i que aquesta escena dura poc, i el grup torna a rebutjar-lo perquè en J. aquest cop, és exagerat amb l'expressió de l'alegria i això els provoca rialles i burles. En J. ja pot emocionar-se en el camp esportiu, ara cal que aprengui a fer-ho d'acord amb el grup. Mirem l'enregistrament fet per aquesta variable:

Variable 2.5.- Emotiva (expressió, reconeixement i gestió emocional)	Curs 2003-2004		-En J. no està inscrit en el CRC
		FE 3.1. Abril 04	-No expressa sentiments, ni emocions (no riu, no plora, no s'enfada, no està alegre i no estar trist...) -Ni reconeix ni gestiona les emocions
		FE 3.2. Juny 04	-No expressa sentiments ni emocions en AE grupal perquè no hi participa -Expressa emocions positives (mostra alegria) quan surt al pati i salta i corre sol (tot i que no es pot considerar esport, sinó motricitat bàsica -No reconeix ni gestiona les emocions (no verbalitza com se sent, tot i que se li fan preguntes guiades)
		FE 3.3. Octub 04	-Expressa emocions com a reafirmació de la seva identitat -Emptra la fugida com a mecanisme de defensa davant de situacions emocionals que li causen molta ansietat -No reconeix i no gestiona ni sentiment ni emocions en contextos d'AE
		FE 3.4. Gener 05	-Durant l'AE expressa sentiments i emocions no-verbals -Dificultats per a l'expressió emocional verbal -No reconeix i no gestiona ni sentiment ni emocions en contextos d'AE
		FE 3.5. Abril 05	-Expressa sentiments i emocions de maneres molt diferents: 1.-Corporalment; 2.-Verbalment; 3.-Artísticament (ja és capaç d'agafar un llapis i dibuixar...) -Reconeix quan se sent trist, alegre, content... -No té control emocional dels seus sentiments
		FE 3.6. Juny 05	-Expressa emocions i sentiments sobretot en context esportiu, tot i que té dificultats per a fer-ho en context d'aula -Dificultats per a gestionar emocions i frustracions
		FE 3.7. Octub 05	-És capaç d'expressar sentiments i emocions positives i negatives -Reconeix com se sent -Dificultats en gestionar els seus sentiments (tot i que ho intenta)
		FE 3.8. Gener 06	-Expressa sentiments i emocions de manera normalitzada -Aquesta expressió s'accentua en situacions esportives -Reconeix les seves emocions i sentiments i és capaç de verbalitzar com se sent -Dificultats per a gestionar la frustració i l'autocontrol

Figura 7.3.5a.-Historial de l'expressivitat emocional del cas 3 (J.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.6.-MORAL

Per a la construcció de la personalitat moral hem mesurat dos aspectes diferents: per un cantó, la seva capacitat metacognitiva, és a dir, si en J. és capaç d'autopensar-se les pròpies accions. Per un altre cantó la seva participació a les assemblees que es fan posteriorment a la pràctica esportiva.

Al principi d'estar inscrit al CRC, en J. no era capaç de pensar sobre la pròpia realitat, el fet de no tenir assumit el llenguatge li dificultava molt estructurar el pensament.

La seva assistència a les assemblees, per una altra banda, sempre ha estat vigent, per bé que, al principi la seva participació ha estat purament física i a partir d'abril de 2005 ja fa aportacions, encara que estan descontextualitzades i no segueixen el fil conductor de les converses i diàlegs.

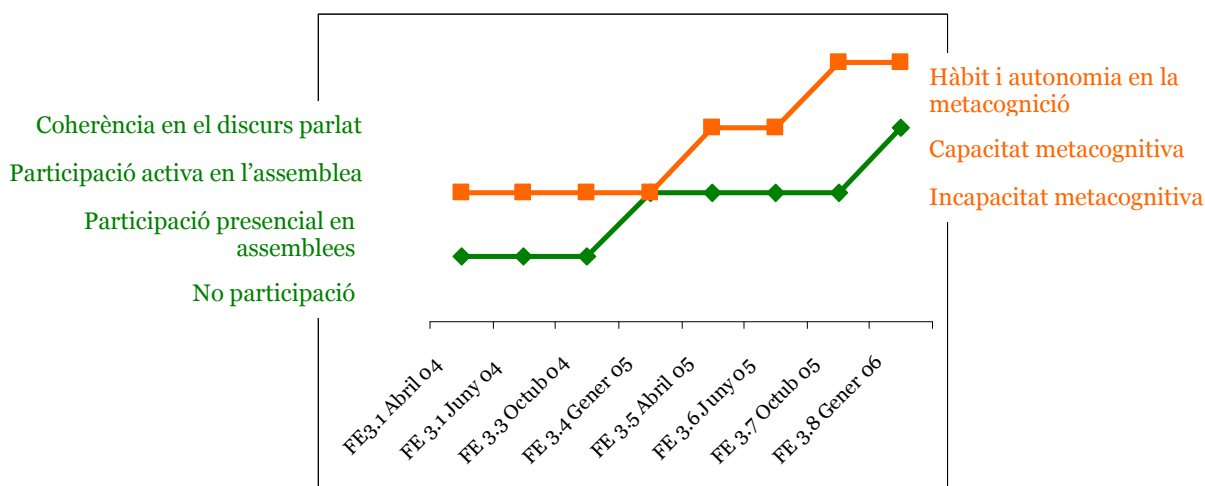

Figura 7.3.6- Tendència de la construcció moral en el cas 3 (J.) durant la pràctica esportiva.

En aquest cas, la participació en les assemblees sobre com ha anat la pràctica esportiva, han servit perquè en J. aprengui aptituds tals com saber escoltar o respectar els torns de paraula.

En J. ha après a ser més analític i crític, i fins i tot en una ocasió, l'octubre de 2005 va verbalitzar en públic la seva percepció de ser l'exclòs del grup, una situació d'autoconsciència que experimentava només en l'escenari esportiu.

No creiem que hagi assolit, encara ara, el nivell de moral heterònoma, tot i que les assemblees post-esport, l'ajuden en aquest sentit. En J. sí que ara és capaç de metapensar-se però no ho fa mai de manera autònoma.

Fixem-nos en l'enregistrament:

Curs 2003-2004		-En J. no està inscrit en el CRC
	FE 3.1. Abril 04	-No mostra actituds d'autopensament -En les assemblees post-pràctica esportiva, té presència física però no hi participa activament: 1.-No opina 2.-No expressa (no parla ni escriu) 3.-No fa aportacions
	FE 3.2. Juny 04	-Sense capacitat metacognitiva (es mou molt per impulsos) -En les assemblees post-pràctica esportiva, té presència física però no hi participa activament
Curs 2004-2005 Moments d'observació (Fitxes)	FE 3.3. Octub 04	-Sense hàbit d'autopensament (es mou molt per impulsos) -En les assemblees post-pràctica esportiva, té presència física però no hi participa activament
	FE 3.4. Gener 05	-És capaç d'autopensar-se, però no té l'habilitat de fer-ho sense acompanyament guiat -En les assemblees post-pràctica esportiva, té presència física però no hi participa activament -Immaduresa en l'expressió del pensament autònom
	FE 3.5. Abril 05	- En J. té dificultats per assolir una moral autònoma -En situacions de reflexió grupal en J. parla i intervé, però sense seguir el tema de conversa que planteja l'educadora de referència
	FE 3.6. Juny 05	-És capaç de pensar quins són els seus desitjos i què és el que no li agrada (tot i que no es planteja temes "morals" que tinguin relació amb aspectes socials –estaria en la fase egocèntrica de Freud) -Participa de les assemblees però només presencialment i no pas conversacionalment
Curs 2005-2006	FE 3.7. Octub 05	-És capaç d'autopensar-se amb acompanyament guiat -Fa aportacions a les assemblees sobre com s'ha sentit durant la AE
	FE 3.8. Gener 06	-Amb les AE en J. ha pres consciència de sí mateix i dels seus límits respecte als altres -Participa en les assemblees port-AE, tot i que ningú considera les seves aportacions -Dificultats en l'assoliment complet d'una moral autònoma
		-Alta (cas tancat)

Figura 7.3.6a-Historial de la construcció moral del cas 3 (J.) durant la pràctica esportiva.

SEGON MOMENT: TRANSFERÈNCIA EN EL NIVELL D'INTEGRACIÓ

En J. s'inscriu en el CRC amb dèficit estimolatiu en tots els nivells d'aprenentatge i socialització. No assoleix els mínims acadèmics propis del seu curs i té dèficits en els diferents graus de comprensió oral, escrita i comunicativa.

Inicialment, i degut a la seva baixa capacitat expressiva i comunicativa, es pensa que podria ser un cas de retard mental. Més tard es desestima i es veu que es tracta d'un cas de immaduresa del Jo causat per una sobreprotecció de la família, especialment de la figura materna.

Aquesta sobreprotecció de la mare repercuteix en la formació integral d'en J., i això inclou no només el coneixement de les normes socials, sinó la possibilitat d'experimentar amb el propi cos, tenir experiències socials i fins i tot, vivenciar situacions de patiment.

Un dels factors que fa créixer i madurar a les persones són justament aquestes últimes, les situacions de conflicte o frustració resoltes. Aquestes ens possibiliten crear un "sistema immunològic" cognitiu que ens servirà de suport emocional i mental per a futures experiències socials.

El fet d'impedir o limitar a en J. les experiències de conflicte, fa que l'hagin educat en una accentuada debilitat mental, que l'allunya d'un caràcter resilient i resistent per a fer front a les situacions d'exclusió.

La manca d'estimulació, tant en la socialització primària com en la socialització secundària, han fet que en J. tingui dificultats no només de relacions o assumptió de la norma, sinó també, en el rendiment escolar i en les àrees de coneixement que s'hi treballen.

Per a que en J. pogués beneficiar-se de la pràctica esportiva, primer ha calgut educar a la família en la necessitat d'aquesta pràctica. Durant molt temps, la mare no ha deixat que en J. vagi de colònies, o d'excursió, o a fer patinatge, per por que prengués mal o es cansés (FI 3.2).

S'ha trobat primerament, i aprofitant la confiança i la predisposició del pare i els germans, la complicitat d'aquests per a començar treballant activitats d'estimulació sensorio-motrius, acompanyats de música.

Paral·lelament als “deures” de caràcter físic que hem posat a la família, hi ha altres tasques educatives que feia falta treballar: la determinació de normes i límits, emprant estratègies de condicionament i càstig, si calia. Els càstigs no han de ser mai físics, però sí han de tenir un objectiu i intensitat suficient per a contenir, reforçar o extingir una conducta (FI 3.3).

En aquest sentit l'esport ha contribuït, no només en el coneixement de normes i límits socials, sinó també en l'experimentació de sensacions que el frustraven (el rebuig del seu equip, per exemple), i tant l'aprenentatge primer, com les sensacions d'exclusió després, l'han fet créixer i madurar.

Quan aquest creixement i maduració ha estat suficient, s'han pogut treballar amb ell altres aspectes més complexos, ara sí en l'escenari esportiu.

Amb l'esport també s'han pogut treballar aleshores espais d'autonomia com cordar-se les sabatilles esportives o rentar-se sol.

Amb els mesos de treball amb la família, s'ha descobert una mare igualment insegura i immadura, que projecta les seves pors i infantilismes en el J., i que justifica, amb arguments de caràcter religiós, actituds contràries a l'assumpció de certes responsabilitats que li corresponen com a mare.

Com a anàlisi general podem dir:

Per a en J., l'esport ha estat un espai per a reforçar aprenentatges adquirits en altres àmbits de socialització, un context on poder aprendre sobre el seu propi esquema corporal i prendre consciència de la seva posició corporal.

Ha percebut l'esport com a fet beneficiós en el moment que ha estat prou madur per a prendre consciència d'aquest fenomen. Abans però hem hagut d'usar activitats físiques de menys intensitat i esforç i molt relacionades amb la música, amb el descobriment de sensacions pròpies i amb la capacitat d'expressar-se artísticament.

Per a que en J. adquirís aquesta necessària maduració, s'ha hagut de comptar amb altres professionals (logopèdia, estimulació especial, PNL), i sobretot amb la família i la figura de la mare.

En l'escenari esportiu, en J. ha definit part de la seva identitat i ha après a reconèixer el què és correcte i el què és incorrecte, el què signifiquen les emocions i quan i a on poder-les expressar.

L'esport no l'ha beneficiat en relació a la seva capacitat d'establir amistats dins del grup fins l'octubre de 2005 (FI 3.7). Les dificultats en la comunicació, la seva condició física d'imaduresa corporal, i la seva baixa resistència a la frustració, han fet que en J. sigui rebutjat pel grup en la major part del temps que ha estat infant amb atenció individualitzada. Un cop ha après les normes bàsiques de comunicació i les habilitats suficients per a entendre la interacció dels "contracte ludoesportius", ja ha estat capaç d'establir amistats.

Per al grup de professionals del CRC, l'esport per a en J. ha servit com a eina de coacció per a forçar-lo a adquirir certes conductes. Quan hem vist que a en J. li agradava fer certes AE però es mantenia mandrós en activitats acadèmiques, emparant-se en el "*es que yo no puedo*" o "*yo no ser hacerlo*", s'utilitzava l'esport com a esquer o com a premi per motivar-lo.

Aquest fet beneficiava les dues parts, ja que ell s'esforçava a fer els deures per poder sortir al pati a fer esport, i els educadors, per fi havien trobat una eina amb què es tenia prou força per a jugar amb la seva motivació.

En J. havia après el què li agradava i havia après el què calia fer per aconseguir-ho, treballant d'aquesta manera dos valors molt importants per a la formació: el desig i la constància.

Com a professionals del CRC, i amb intenció d'autocrítica, creiem que el cas d'en J. ha estat resolt satisfactòriament i per tant el donem per tancat (FI 3.8).

Cas 4.- POBRE INTEGRACIÓ CULTURAL. Nordin

En N. és un cas de nouvingut de procedència marroquina. Es considera un noi en situació de risc d'exclusió per romandre en un nivell baix en totes les dimensions del concepte d'integració (aprenentatge de la llengua, economia, funcionament del quotidià, comprensió estructural...).

Té una baixa resistència a la frustració i unes reaccions generalment agressives, quan aquesta frustració el sobrepassa.

Viu al barri del Carmel amb la mare i un germà més petit. Hi ha episodis de maltractament per part del pare en el país d'origen.

La seva assistència al CRC també es caracteritza pels constants episodis d'absentisme i les continuades "altes" i "baixes" del CRC. Veiem la cronologia de la seva estada en el programa d'atenció individualitzada (figura 7.4.):

	Curs 2003-2004				Curs 2004-2005				Curs 2005-2006				Curs 2006-2007				
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	
Fitxes d'observació sobre el nivell d'integració	En N. no està inscrit en el CRC				FI 4.1	FI 4.2	FI 4.3	Absentisme	En N. és baixa	FI 4.4	FI 4.5	FI 4.6	FI 4.7	FI 4.8	FI 4.9	Absentisme	En N. és baixa
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	
Fitxes d'observació sobre la pràctica esportiva que desenvolupa	En N. no està inscrit en el CRC				FE 4.1	FE 4.2	FE 4.3	Absentisme	En N. és baixa	FE 4.4	FE 4.5	FE 4.6	FE 4.7	FE 4.8	FE 4.9	Absentisme	En N. és baixa

Figura 7.4.- Cronologia d'observació per en N. en el CRC.

PRIMER MOMENT D'ANÀLISI: aspectes evolutius

VARIABLE 2.1.-NORMATIVITZACIÓ

Els dos primers trimestres de la seva inscripció al CRC en N. té una actitud disconforme i marcada pel passotisme. No només no se sotmet a cap normativa esportiva, sinó que a més a més no percep la norma com a quelcom necessari. Aquest desconeixement de la necessitat de la norma esportiva (i per extensió, social), ve determinada per la inconsistència i la discontinuïtat d'una figura adulta de referència que hagi marcat els límits de la seva conducta. En N. no respon a la normativització bàsica, com demanar permís per jugar, escoltar les opinions dels seus companys d'equip o resoldre conflictes de manera dialogant.

Durant el casal d'estiu de 2005, en N. té un període en què reconeix, respecta i segueix les normes i regles dels jocs (i del CRC). Aquest fet pot venir marcat per un temporal alliberament de l'estrès escolar i un augment de l'autoestima. Un mes més tard, i amb l'arribada de la figura paterna, en N. fa una regressió en totes les variables registrades, fins al punt de donar-se de baixa.

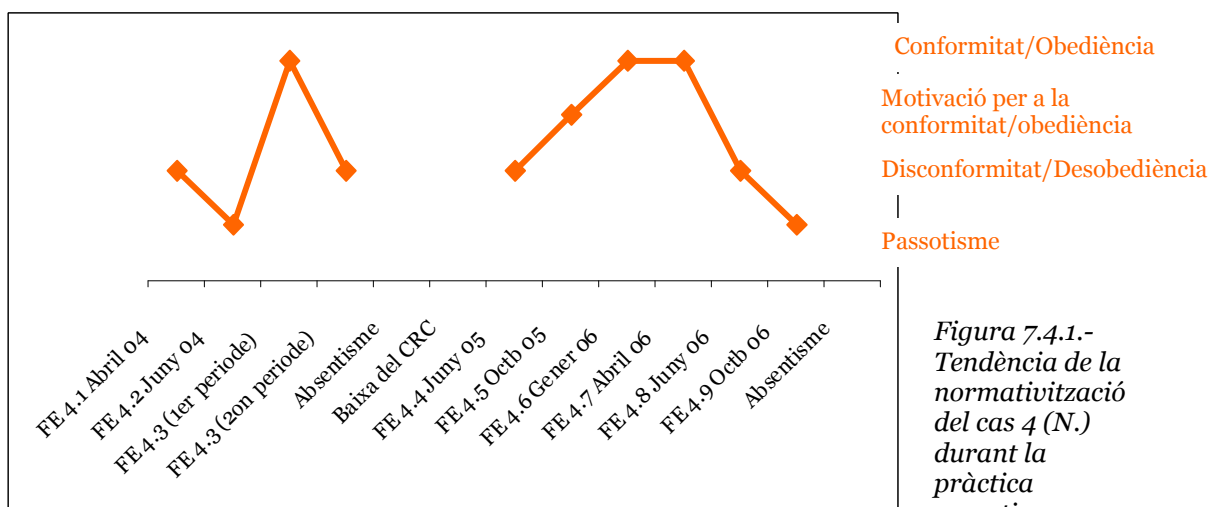

Figura 7.4.1.-
Tendència de la
normativització
del cas 4 (N.)
durant la
pràctica
esportiva.

Aquesta regressió es repetirà cada cop que reapareix la figura paterna, fet que ens fa pensar que la figura del pare situa a en N. en una posició de por, expressada en desobediència per a reafirmar l'autoconcepte. En N. assumeix, entén i respon a la normativa de l'esport si el seu estat emocional no es veu alterat, però si no, l'esport es converteix en un pretext on expressar la reafirmació identitària per oposició a la norma. Vegem en la figura 7.4.1a. l'evolució al llarg d'aquests quatre cursos escolars:

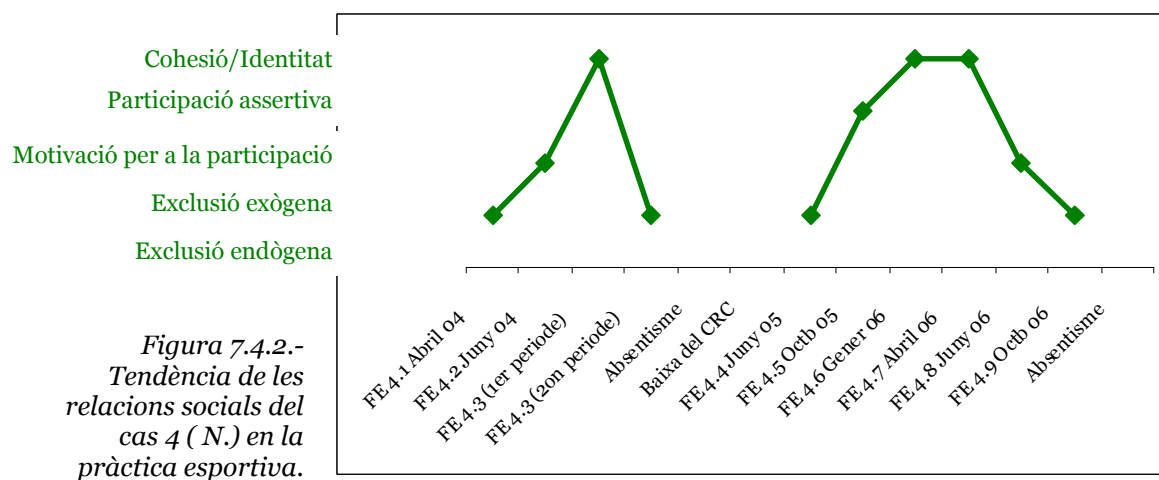
Variable 2.1.- Normativització (Obediència i conformitat a la norma)	Curs 2003-2004		-En N. no està inscrit al CRC; -Arriba l'abril de 2004	
		FE 4.1 Abril 04	-No se sotmet a cap norma -En l'escenari esportiu s'hi genera molta conflictivitat d'interessos (contraposició interessos individuals vs interessos grupals) -No es conforma a la norma -No hi ha motivació per a la conformitat	
		FE 4.2 Juny 04	-No se sotmet a cap norma -En l'escenari esportiu s'hi genera molta conflictivitat d'interessos (contraposició interessos individuals vs interessos grupals) -No es conforme a la norma -Passotisme i desmotivació per a conformar-se a la norma	
	Curs 2004-2005	FE 4.3 Octub 04	-Hi ha dos períodes: 1r.- En el casal d'Estiu (juliol i setembre) en N. ha experimentat una millora en la obediència i conformitat a la norma en situacions de pràctica esportiva. Reconeix la norma esportiva com a valor necessari per entendre's amb els altres i poder fer esport amb els iguals 2n.- Aquest mes d'octubre hi ha una regressió molt important en aquest sentit (creiem que es deu a l'arribada del pare)	
		-Absentisme		
		-En N. és baixa del CRC		
	Curs 2005-2006	FE 4.4 Juny 05	-Conflicte per l'obediència de la norma esportiva i social -No es conforma a la norma -No hi ha motivació per a la conformitat ni per part d'en N. ni per part del grup de referència (exclusió endògena i exclusió exògena)	
		FE 4.5 Octub 05	-Inestabilitat conductual d'obediència a la norma -No empitjora i evoluciona positivament cap a la obediència i l'entesa de la necessitat d'obeir la norma esportiva (i social) -Inestabilitat conductual de conformar-se a la norma -No empitjora i evoluciona positivament cap a la conformitat i l'entesa de la necessitat de conformar-se a la norma esportiva (i social)	
		FE 4.6 Gener 06	-Obeeix la norma esportiva -Reconeix l'autoritat de l'educador -Reconeix la necessitat d'establir normes de joc i conducta -Es conforma a la norma esportiva: canvia i modifica conductes per adaptar-se a la norma esportiva -Motivació per encaixar amb les normes del grup	
		FE 4.7 Abril 06	-Obeeix i es conforma a la norma esportiva -Obeeix i es conforma a la resta de normes del CRC -Reconeix l'autoritat de l'educador (i busca la figura d'autoritat) -Reconeix la necessitat d'establir normes de joc i conducta	
		FE 4.8 Juny 06	-Inestabilitat en l'obediència i conformitat a la norma -Hi ha dies de acceptació i acatament i hi ha dies de molta rebel·lia	
		Curs 2006-2007	FE 4.9 Octub 06	-Rebel·lia en l'obediència a la norma -Retrocés en l'obediència a la norma -Rebel·lia en la conformitat a la norma -Retrocés en la conformitat a la norma
			-Absentisme	
	-En N. és baixa			

Figura 7.4.1a.-Historial de la normativització del cas 4 (N.) en situació esportiva.

VARIABLE 2.2.-RELACIONAL/IDENTITÀRIA

En N. té greus dificultats per a establir relacions socials dins del escenari esportiu, no només per la disconformitat normativa, sinó també per una baixa motivació general que contamina la seva participació.

Durant el casal esportiu del juny-juliol, en N. se sent molt motivat per practicar esports fora del CRC (kayak, tir amb arc...), i aquest fet fa augmentar el seu esforç per reclutar el màxim d'habilitats socials i establir xarxes d'amics i amigues amb els que poder interactuar en l'escenari esportiu.

L'esport, en aquest cas, és l'esquer perquè en N. millori la seva conducta tant dins com fora del camp esportiu. Quan en N. es porta bé amb els altres i no segueix el rol de "conflictiu", té la recompensa de la pràctica del kayak i del volei platja. Aquesta predisposició a la conducta prosocial s'acaba de nou quan s'inicia el curs i apareix el pare. En N. torna a ser inconstant en els entrenaments, desmotivats per a seguir plans de treball "massa estructurats", i poc implicat en el desenvolupament de les activitats esportives. El Gener de 2006, i després que el pare d'en N. faci més d'un any que no dona senyals de vida, en N. ha assolit un alt grau de compromís amb les activitats esportives: es responsabilitza del material, fa propostes de joc i és capaç de motivar a les persones del seu equip. Amb l'esport i l'estratègia del càstig-recompensa que tan bé va anar l'estiu de 2006, ha après a autocontrolar-se i a defensar les seves idees amb paraules. Aquest fet ha repercutit directament en la seva capacitat de relacionar-se i amb l'aprenentatge de les eines que cal usar per a fer relacions socials. L'esport, per tant, li ha servit com a camp de pràctiques per assolir eines socials. El juny de 2006 comença el segon període de regressió i en aquest cas l'esport ja no el pot ajudar a desconnectar. Vegem-ne l'evolució que ha tingut en la dimensió relacional i identitària:

Curs 2003-2004		-En N. no està inscrit al CRC -Arriba al abril del 2004
	FE 4.1 Abril 04	-No se sent cohesionat; -No se sent identificat amb cap referent -Participa en l'activitat si se segueixen les seves normes: 1.-Necessitat d'assumir el rol de líder; 2.-Dèficit en les habilitats socials necessàries per a desenvolupar un joc esportiu beneficiós (té conductes de violència, totalitarisme, sexisme...) -Es motiva si l'activitat i el grup que hi participa s'adapten a les seves condicions
	FE 4.2 Juny 04	-No se sent partícep del grup: baixa cohesió per la seva actitud desafiant; -No comparteix signes d'identitat ni té figures de referència; -No té cap amistat sòlida -Participació en les AE; -Baixa qualitat humana de la seva participació: 1.-No es responsabilitza del bon funcionament de l'AE; 2.-No genera ambient prosocial
Curs 2004-2005	FE 4.3 Octub 04	1r. Període (juliol-setembre): relativa cohesió amb el grup en situacions esportives. Milloren la qualitat de les relacions amb els iguals, sobretot en escenaris esportius 2n. Període (octubre): regressió en el sentit de cohesió amb el grup 1r. Període: participa en la majoria d'activitats esportives del casal d'estiu. Se sent motivat sobretot amb aquelles practiques esportives que suposen sortir del CRC (kayak, boley platja, tir amb arc,...) 2n. Període: retrocés en la seva participació. Es nega a participar de qualsevol activitat 1r. Període: s'orienta amb el grup vers una mateixa fita, fer esport grupal 2n. Període: ni s'implica ni es motiva per a fer AE dins del CRC
		-Absentisme -En N. és baixa del CRC
Curs 2005-2006	FE 4.4 Juny 05	-No se sent cohesionat; -No se sent identificat amb cap referent -Baixa participació en les AE (llarg període d'absència) -Baixa persistència i alta inconstància en les sessions d'entrenament -Rigidesa cognitiva i actitudinal per a participar en un "pla de treball esportiu massa estructurat" -Baixa implicació i baixa motivació: 1.-Baixa responsabilitat en el desenvolupament de les AE; 2.-Nul compromís amb el bon desenvolupament de les AE; 3.-Nul-la iniciativa per a proposar AE
	FE 4.5 Octub 05	-Durant la pràctica esportiva millora el seu grau de cohesió; -Per part del grup hi ha una millor acceptació; -Es mostra motivat per identificar-se amb el grup i formar-hi part, tot i que hi ha desequilibris en aquesta motivació -Participació fluctuant en les activitats esportives: 1.-Quan hi participa ho fa de manera activa i responsable; 2.-Quan no hi participa, intenta boicotejar les activitats -Inestabilitat i inconsistència en la implicació de les activitat esportives -No hi ha episodis de desmotivació, però sí de passotisme puntual; -No va a menys
	FE 4.6 Gener 06	-Se sent partícep; -Estableix identificació i amistat amb un usuari -Participa en totes les AE que es proposen (tant les que s'organitzen de manera espontània en el sí del grup, com les que organitzen els educadors); -La qualitat de la participació, en termes generals és bona, per bé que hi ha queixes puntuals de la seva conducta sovint violenta -S'implica en les AE: 1.-Es responsabilitza del material (ordre, neteja, manteniment) 2.-Es responsabilitza del disseny de l'AE (és capaç de planificar) 3.-Fa propostes d'AE i és capaç de dur-les a terme 4.-És capaç de motivar a la gent
Curs 2006-2007	FE 4.7 Abril 06	-Se sent partícep (hi ha però un "grupet" de nens que encara no l'accepten "pel que va ser" –situació de perjudici-) -Participació alta i de qualitat en les AE; -Verbalitza que "necessita fer esport"; -S'implica en les AE -Alta motivació per a fer esport; -Verbalitza que "té dependència de l'esport"
	FE 4.8 Juny 06	-Participació en totes les AE: motivat per a fer-ho: 1.-Expressa que necessita fer esport "per desconnectar" -Hi ha dies que no participa perquè se sent trist i desmotivat -Implicació i motivació inestable; -Dies en que s'implica molt; -Dies que no s'implica gens i boicoteja l'activitat esportiva
	FE 4.9 Octub 06	-Retrocés en el sentiment de pertinença; -Desmotivació per a la cohesió amb el grup -Retrocés en la necessitat de sentir-se integrat (des del CRC pensem que en N. aquest estiu ha retrocedit en l'àrea social) -Baixa participació en les AE; -Passotisme general -Baixa implicació i motivació en les AE (i altres activitats en general): 1.-No fa propostes d'AE; 2.-Boicoteja les AE fetes i proposades pels altres; 3.-No es responsabilitza ni del material esportiu ni d'altres aspectes del CRC
		-Absentisme
		-En N. és baixa

Figura 7.4.2a- Historial de la dimensió relacional i identitària del cas 4 (N.).

VARIABLE 2.3.-COMPETENCIAL/CAPACITADORA

Les tendències de les variables referents a l'assoliment de les competències i capacitats d'en N. tenen la mateixa evolució de les altres variables observables.

En N. s'inscriu al CRC amb una doble simptomatologia de risc d'exclusió: per un cantó, dèficits competencials en la majoria de hàbits i aptituds, i per un altre, i més greu, dèficit en les actituds pel canvi (baixa constància, baixa perseverança, baixa resiliència), fet que dificulta, d'entrada, el treball per a qualsevol tipus d'aprenentatge.

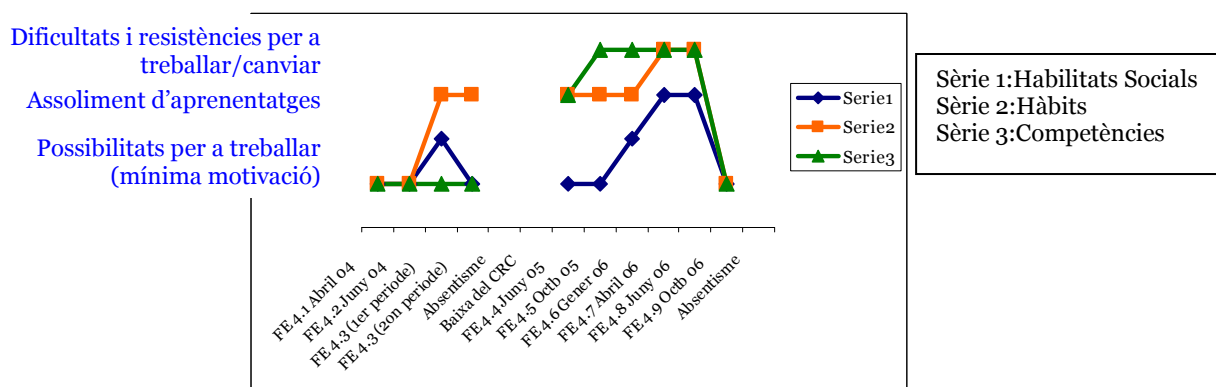

Figura 7.4.3.- Tendència de l'aprenentatge de competències i capacitats del cas 4 (N.).

Els aspectes i hàbits culturals assolits en el seu país d'origen generen rebuig en alguns membres del seu equip esportiu, on es fan alguns comentaris puntuals de caràcter racista. Aquest fet origina a en N. una major resistència a aprendre hàbits i competències pròpies del escenari esportiu del CRC.

Inicialment (abril'04-juny'04) en N. percep la pràctica esportiva com una imposició, com un escenari en el qual ha d'actuar tot i que se'l discrimina i exclou, i per tant l'esport representa per ell el pitjor dels contextos per treballar hàbits i competències. L'escenari esportiu no només no l'ajuda a socialitzar-se sinó que li genera estrès i pretextos per a expressar agressió i baralles.

Amb una mínima motivació per el canvi, i acompanyat d'altres canvis en diferents àmbits de la seva vida personal (intervenció de la psicòloga), l'aprenentatge de les competències i dels hàbits socials pren més protagonisme, i l'escenari esportiu, ara sí, l'ajuda en aquesta espiral cap a la millora. A la figura 7.4.3a veiem l'enregistrament en referència a aquesta variable:

Competencial/capacitado	Curs 03-04		-En N. no està inscrit al CRC -Arriba l'abril de 2004
		FE 4.1 Abril 04	-Dificultats per treballar competències; -Des del CRC s'opta per un treball previ fonamentat en la contenció i el condicionament (recompensa-càstig) -Dificultats i resistències per a treballar aptituds en la AE -Dificultats i resistències per a treballar hàbits socials en la AE (procedència cultural molt diferenciada) i per tant diferències en aspectes com: 1.-To de parla i espais de comunicació; 2.-Tracte amb les noies

Curs 2004-2005			-Des del CRC s'opta per un treball previ fonamentat en la contenció i el condicionament (recompensa-càstig) -La família no s'implica en el treball de competències a través de l'esport (la mare no percep l'esport com a eina educativa); -Dificultats i resistències per a treballar aptituds en l'AE perquè: 1.-No sent gratificació amb la pràctica esportiva; 2.-No hi ha una continuïtat en la pràctica esportiva -Dificultats i resistències per a treballar hàbits socials en la AE (procedència cultural molt diferenciada) i per tant diferències en aspectes com: 1.-To de parla i espais de comunicació; 2.-Tracte amb les noies -Dificultats i resistències per a treballar HHSS en la AE amb en N: 1.-Dèficit habilitats comunicatives: no negocia, no demana permís, no respecta tornos; 2.-Dèficit habilitats alternatives a l'agressió (poc autocontrol, baralles); 3.-No és capaç de fer-se entendre amb el grup i el grup no l'entén (exclusió)
		FE 4.2 Juny 04	
		FE 4.3 Octub 04	1r. Període: es treballen sobretot competències socials i de convivència: 1.-Saber anar pel carrer; 2.- Normes de civisme; 3.-Funcionament mecànic dels transports, centres esportius, museus... 2n. Període: es torna a un treball fonamentat en la contenció i el condicionament (recompensa-càstig) 1r. Període: en context esportiu s'han treballat actituds com: 1.-Autonomia; 2.-Confiança i seguretat amb sí mateix 3.-Reforç dels resultats esportius positius (experiències d'èxit); 4.-Habilitats esportives: resistència, coordinació i equilibri 2n. Període: poca possibilitat de treballar aptituds. En N. no vol participar en les AE 1r. Període: durant les activitats esportives del CRC, s'han treballat hàbits com: 1.-Higiene personal; 2.- Alimentació equilibrada; 3.-Respecte i cura del material esportiu i el mobiliari urbà 2n. Període: s'accentuen hàbits culturals que creen rebuig en el grup d'iguals: 1.-Parla amb la seva llengua perquè ningú l'entengui 1r. Període: en les AE fetes al casal d'estiu en N. s'esforçava per fer-se entendre, expressar-se i escoltar 2n. Període: tancament dels canals de comunicació: no escolta, explica poc i no empatitza amb els altres
			-Absentisme
			-En N. és baixa del CRC
FE 4.4 Juny 05	-Dificultats per treballar competències; -Des del CRC s'opta per un treball de competències en dues direccions: 1.-Associacionisme: càstig-reforç de les conductes; 2.-Constructivisme: foment de la reflexió, conscienciació i motivació per a modificar hàbits -Dificultats i resistències per a treballar aptituds en la AE; -Dificultats per a treballar aptituds físiques: 1.- Resistència: no participa en esports que impliquin resistència o treball de fons; 2.-No mostra atenció, equilibri, ni paciència per a fer esports de més precisió; 3.-No mostra el seu potencial de velocitat en esports de potència (relleus, per exemple) -Coneix més hàbits socials i culturals del que usa; -En ocasions remarca hàbits culturals propis i en ocasions hàbits culturals del context (per exemple, a vegades diu que no ens entén quan se li parla en català o castellà, manera en que s'allunya de responsabilitats) -Dificultats i resistències per a treballar HHSS en la AE: 1.-Dèficit habilitats comunicatives: no negocia, no demana permís, no respecta tornos; 2.-Dèficit habilitats alternatives a l'agressió (poc autocontrol, baralles)		

Curs 2005-2006	FE 4.5 Octub 05	<p>-Dificultats per treballar competències; -Des del CRC s'opta per un treball de competències en dues direccions:</p> <p>1.-Associacionisme: càstig-reforç de les conductes; 2.-Constructivisme: foment de la reflexió, conscienciació i motivació per a modificar hàbitus</p> <p>1.-Dificultats i resistències per a treballar aptituds físiques; -Informalitat en els entrenaments massa estructurats i planificats; -Episodis puntuals d'AE carregada de violència cap als companys; -Inestabilitat i incoherència en la seva actitud durant la pràctica esportiva; 2.-Dificultats i resistències per a treballar aptituds mentals: -Inestabilitat motivacional; -Faltes de respecte i insults puntuals</p> <p>-Assumeix progressivament hàbits de conducta en situació esportiva; -Episodis puntuals de manca d'hàbits (higiènic sobretot)</p> <p>-Millora en les habilitats d'inferència: és capaç (per deducció o per inducció) treure conclusions i aprenentatges a partir de la relació de fets i coneixements. En situació esportiva, per tant millora en les habilitats d'adequació i continuïtat</p>
	FE 4.6 Gener 06	<p>-Es treballen competències personals i socials</p> <p>-Mètode de treball: aprenentatge significatiu i constructiu (s'abandona la contenció)</p> <p>-Durant la AE es treballen aptituds físiques i mentals. Hi ha una alta motivació per part seva</p> <p>-Assumeix progressivament hàbits de conducta en situació esportiva</p> <p>-Episodis puntuals de manca d'hàbits (higiènic sobretot)</p> <p>-A partir de la pràctica esportiva en N. desenvolupa habilitats organitzacionals:</p> <p>1.-Coordina idees i propostes relacionades amb l'esport</p> <p>2.-Selecciona AE, material i gent que hi vol participar</p> <p>-A partir de la pràctica esportiva en N. desenvolupa habilitats socials:</p> <p>1.-Escolta, negocia, intenta fer-se entendre (tot i que encara hi ha resistències en algunes persones del grup a acceptar-lo) i intenta motivar</p>
	FE 4.7 Abril 06	<p>-Amb la pràctica esportiva i l'escenari que es crea abans i després es treballen competències com: 1.- Personals: autonomia i iniciativa personal; 2.-Comunicatives: lingüístiques i culturals; 3.-Socials: convivència i interacció de qualitat</p> <p>-Durant l'AE es treballen aptituds físiques i mentals. Hi ha una alta motivació per part seva</p> <p>-Assumeix progressivament hàbits de conducta en situació esportiva</p> <p>-A partir de la pràctica esportiva en N. desenvolupa habilitats de diferents tipus: 1.-Socials; 2.-Organitzacionals; 3.-D'inferència</p>
	FE 4.8 Juny 06	<p>-Des del CRC creiem prioritari poder treballar competències emocionals (com a intervenció compensatòria per la seva inestabilitat emocional); -Es proposen activitats esportives molt relacionades amb el relaxament, el contacte físic amb els altres, massatges)</p> <p>-Durant les AE (els dies que hi participa), es treballen amb en N. aptituds d'autocontrol emocional i augment de l'autoestima: 1.- Reforç de l'èxit esportiu; 2.-Reforç de l'esforç (quan decideix participar)</p> <p>3.-Contacte físic (per tranquilitzar-lo quan perd el control)</p> <p>-Té assumits la majoria d'hàbits socials;</p> <p>-Es treballen HHSS en dos moments:</p> <p>1.-Durant la pràctica esportiva: → Desfogar-se respectant les regles del joc que s'han acceptat (contracte ludomotor); → Entendre que l'esport li permet "lluitar simbòlicament", respectant la normativa</p> <p>2.-Després de la pràctica esportiva: → Entendre el que ha passat durant la pràctica esportiva; → Que expressi com s'ha sentit i dialogui amb els companys/es</p>
	FE 4.9 Octub 06	<p>-Impossibilitat de fer un treball consistent i amb continuïtat de les competències a través de la pràctica esportiva (no hi participa habitualment)</p> <p>- Impossibilitat de fer un treball consistent i amb continuïtat de les aptituds a través de la pràctica esportiva (no hi participa habitualment); -Té assumits la majoria d'hàbits socials; -Ha perdut la pràctica de l'esport com a hàbit; -Coneix i domina més habilitats socials de les que aplica actualment; -Problemes de relació social dins i fora del camp de joc</p>
Curs 2006-2007		-Absentisme
		-En N. és baixa

Figura 7.4.3a.- Historial de les competències i capacitats del cas 4 (N.)

VARIABLE 2.4.-COGNITIVA

En N. no té cap patologia cognitiva ni cap dèficit fisiològic que li impossibiliti fer una pràctica esportiva normalitzada. El seu major factor de risc cognitiu és la inestabilitat cognitiva, que li ve marcada sobretot per una inestabilitat emocional. En N. és capaç de memoritzar, d'atendre, de parlar i de pensar, sempre i quan no hi hagi pertorbació emocional. Hi ha dies que empra tots els processos psicològics bàsics de manera ordenada, i hi ha dies que té greus dificultats per atendre, memoritzar i fins i tot parlar.

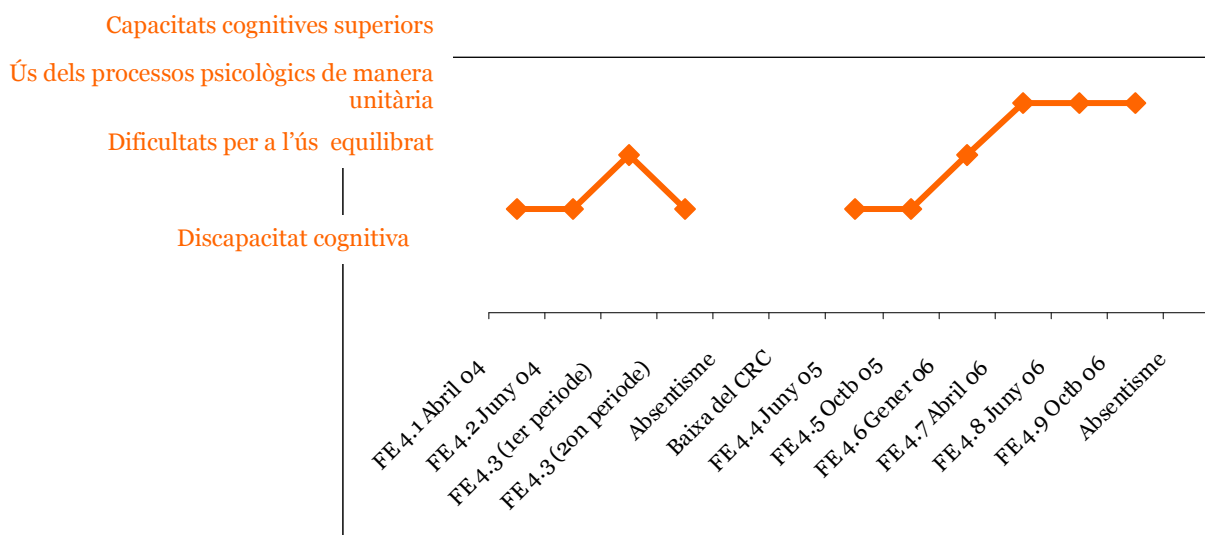

Figura 7.4.4.- Tendència del cognitivisme el cas 4 (N.) durant la pràctica esportiva.

La inestabilitat es regula el gener de 2006, moment en el qual en N. experimenta un augment de les seves capacitats cognitives fins l'octubre de 2006. Amb l'esport ha estat capaç de treballar capacitats cognitives complexes: unes relacionades amb l'afectivitat –ha passat de l'acceptació dels companys al compromís amb ells; unes altres relacionades amb les dinàmiques socials –preparar i dur a terme activitats esportives; i unes últimes capacitats relacionades amb la psicomotricitat.

Però en el cas d'en N. el fet que hagi assolit un alt grau de desenvolupament cognitiu en l'esport i gràcies a l'esport, no li garanteix l'estabilitat en l'assoliment i la implementació d'aquests processos psicològics. I en aquest cas, l'esport tampoc el pot ajudar, caldrà doncs buscar recursos complementaris més orientats a les psicoteràpies. La taula següent és el registre d'aquests quatre cursos escolars:

Variable 2.4.- Cognitiva (Capacitats, processos psicològics bàsics, estil cognitiu)	Curs 2003-2004		-En N. no està inscrit al CRC; -Arriba l'abril de 2004
		FE 4.1 Abril 04	-Des del CRC no fem diagnòstic sobre els dèficits en les capacitats cognitives -No hi ha discapacitat cognitiva, en N. en situació esportiva és capaç de: 1.-Atendre el què se li diu; 2.-Memoritzar; 3.-Pensar sobre el què se li ha dit -Sense diagnòstic, doncs, és aviat per conèixer el seu estil cognitiu
		FE 4.2 Juny 04	-En N. té dificultats en l'aplicació d'elements cognitius durant la PE: 1.-Dificultats en comprendre la norma del joc; 2.-Dificultats en comprendre la importància de la norma del joc; 3.-Dificultats en analitzar serenament la situació esportiva (quan perden, per exemple); 4.-Avaluacions distorsionades; -No hi ha discapacitat cognitiva, en N. en situació esportiva és capaç de: 1.-Atendre el què se li diu; 2.-Memoritzar; 3.-Pensar sobre el què se li ha dit; -Des del CRC es dissenya un pla de treball individualitzat perquè en N. desenvolupi els seus processos psicològics bàsics de manera unitària; -Estil cognitiu inestable
	Curs 2004-2005	FE 4.3 Octub 04	1r. Període: recorda el que se li explica, entén el que se li explica (contingut i significat) i utilitza i relaciona el que sap 2n. Període: regressió de les capacitats cognitives més elaborades: 1.-Li costa relacionar; 2.-No proposa ni planifica 1r. Període: hi ha coherència en l'ús dels processos psicològics bàsics de manera unitària: atén les normes del joc o l'esport, les memoritza i pensa, se sent motivat per a fer-ho 2n. Període: regressió en l'ús d'alguns dels processos psicològics (manca d'atenció i manca de motivació=dificultats en l'aprenentatge)
		-Absentisme	
	-En N. és baixa del CRC		
	Curs 2005-2006	FE 4.4 Juny 05	-No hi ha incapacitat cognitiva -Hi ha inestabilitat emocional que repercuteix en les capacitats cognitives tant en contextos esportius, com en contextos no esportius -No té curiositat per aprendre ni practicar cap esport: per tant, no hi ha obertura mental, ni aprenentatge, ni interrogació -Durant la AE en N. mostra alguns processos psicològics, en funció del seu estat emocional (dies que atén i dies que no, dies que està motivat i dies que no, dies que parla i dies que no,...) -Inestable emocionalment
		FE 4.5 Octub 05	-No hi ha incapacitat cognitiva -Hi ha inestabilitat emocional que repercuteix en les capacitats cognitives tant en contextos esportius, com en contextos no esportius -El funcionament harmònic dels diferents processos psicològics bàsics, va en funció del seu estat emocional; -En termes generals millora; -Inestable emocionalment
		FE 4.6 Gener 06	-En situació esportiva en N. desenvolupa capacitats cognitives cada cop més complexes. Ha passat de capacitats simples a complexes, vegem: 1.-A nivell afectiu dins del joc: d'acceptar els companys d'equip → a comprometre's amb ells i assumir responsabilitats; 2.-A nivell cognitiu dins del joc: de classificar les diferents AE → a preparar-les i dur-les a terme (resoldre conflictes, discutir...); 3.-A nivell psicomotriu dins del joc: de veure com juguen → a fer esport i organitzar-lo -Aplica harmònicament els diferents processos psicològics bàsics; -Els diferents processos psicològics es van retroalimentant; -Inestable, tot i que amb tendència a l'estabilitat
		FE 4.7 Abril 06	-En situació esportiva en N. desenvolupa capacitats cognitives complexes -És capaç d'avaluar i analitzar les situacions socials i esportives que es donen durant les AE -Aplica harmònicament els diferents processos psicològics bàsics -Els diferents processos psicològics es van retroalimentant -Inestable, tot i que amb tendència a l'estabilitat
FE 4.8 Juny 06		-Sense dificultats en les capacitats cognitives -Evoluciona favorablement tot i la seva inestabilitat -Si durant l'AE (o prèvia a aquesta), en N. no se sent motivat, aquesta situació li repercuteix en la resta de processos psicològics i per tant, no atén, no pensa... Estil cognitiu inestable i incoherent	
Curs 2006-2007	FE 4.9 Octub 06	-Sense dificultats en les capacitats cognitives -Dificultats en la motivació per a potenciar les capacitats cognitives superiors: 1.-Coneix i comprèn amb facilitat; 2.-Analitza i avalua amb dificultats -Manca total de motivació per a fer esport; -Manca total de motivació per a fer activitats de tot tipus; -Estil cognitiu inestable i incoherent	
	-Absentisme		
-En N. és baixa			

Figura 7.4.4a- Historial de la dimensió cognitiva del cas 4 (N.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.5.-EMOTIVA

En el cas d'en N. ha calgut diferenciar dos indicadors; per un cantó, la seva capacitat d'expressar emocions, i per un altre, l'autocontrol d'aquestes expressions.

Inicialment durant l'AE, en N. expressava poques emocions, i en termes generals eren expressions de caràcter negatiu. Aquesta capacitat expressiva millora amb el temps i en N. esdevé un noi menys conflictiu i més alegre.

L'indicador que no ha millorat ha estat el relacionat amb la seva capacitat de gestionar i autocontrolar l'emoció. Aquesta incapacitat de l'autocontrol pot tenir dues explicacions; una pot venir donada per la inestabilitat cognitiva a què fèiem referència; una altra, al seu *habitus* natural d'expressar-se, que té molt a veure amb la construcció del seu rol social com a "mascle viril" (o com a mínim així ho justifica ell).

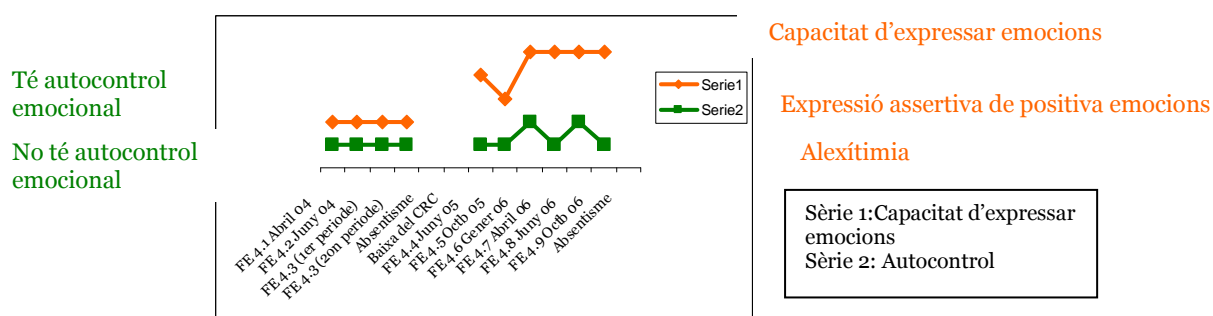

Figura 7.4.5.- Tendència de la capacitat emotiva del cas 4 (N.) durant la pràctica esportiva.

Amb la pràctica de l'esport, en N. expressa emocions que van més enllà del que viu en el camp esportiu, i sovint verbalitza expressions d'odi cap al seu pare, expressions (i fins i tot crits) que no pot fer en el context familiar. Per tant, l'esport l'ajuda a purgar ràbies i frustracions, i el que és més important, ell verbalitza que necessita fer esport per "desfogar-se", fet que ens fa pensar que ha trobat una alternativa, si més no acceptada socialment, per a alliberar tensions i frustracions. És a dir, que ha pres consciència que fent esport se sent millor, tot i que això no farà canviar la relació turbulenta amb el seu pare.

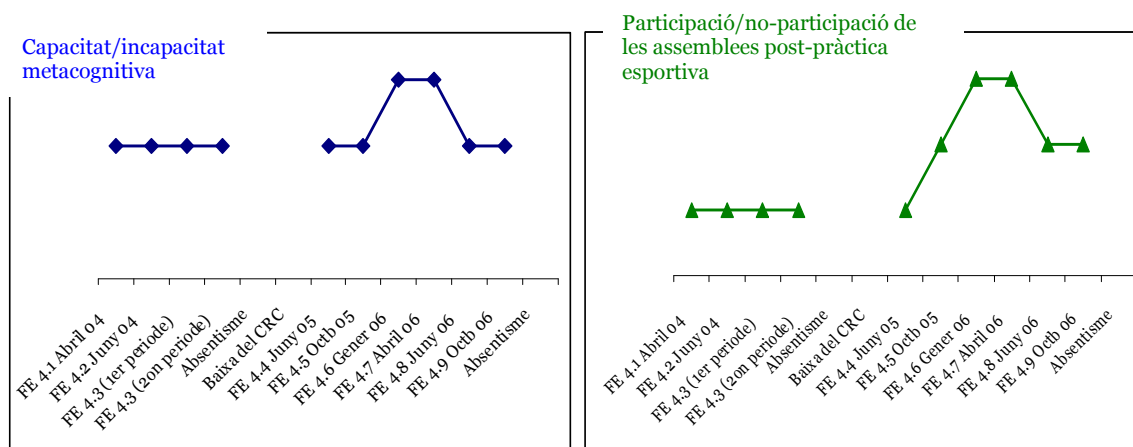
Vegem-ne els registres fets en aquest cas:

Variable 2.5.- emotiva (Expressió, reconeixement i gestió emocional)	Curs 2003-2004		-En N. no està inscrit al CRC; -Arriba al abril del 2004
		FE 4.1 Abril 04	-Capacitat mental per a l'expressió d'emocions durant l'AE: 1.-Alegria; 2.-Còlera... -Capacitat per a reconèixer les emocions i sentiments -Incapacitat per a l'autocontrol emocional: 1.-Reafirmació de la identitat amb actes d'exaltació del baix autocontrol (se sent orgullós del seu baix autocontrol)
		FE 4.2 Juny 04	-Capacitat mental per a l'expressió d'emocions durant l'AE -Capacitat per a reconèixer les emocions i sentiments -Incapacitat per a gestionar l'emocionalitat: 1.-Reconeix quan se sent angoixat o enfadat, però no té eines per a gestionar el seu estat 2.-Verbalitza que té odi: l'odi mal gestionat es converteix en actitud destructiva -Des del CRC es fa un pla de treball individualitzat per a aprendre a gestionar les emocions
	Curs 2004-2005	FE 4.3 Octub 04	-Expressa emocions i sentiments de tot tipus (positius i negatius) 1r. Període: reconeixement de sentiments i emocions. Dificultats en la gestió 2n. Període: reconeixement de sentiments i emocions. Dificultats en la gestió
			-Absentisme
	Curs 2005-2006		-En N. és baixa del CRC
		FE 4.4 Juny 05	-Expressa infelicitat: 1.-Se sent inferior; 2.-Té un buit afectiu; 3.-Se sent culpable -Incapacitat per a l'autocontrol emocional: en N. delega el seu equilibri cognitiu a condicions i persones externes a ell mateix. Cal que assoleixi l'equilibri i l'estabilitat emocional i cognitiu en ell mateix per reduir la seva ansietat
		FE 4.5 Octub 05	-Expressa emocions durant la pràctica esportiva -Reconeix i gestiona emocions -Dificultats per a gestionar la frustració quan perd
		FE 4.6 Gener 06	-Durant el joc esportiu expressa uns sentiments i emocions diferents als que expressa en context familiar: En N. fa esport perquè se sent diferent: →Seguretat: →Alegria: quan fa esport se sent poc angoixat, treu la malenconia i la inquietud, deixa d'avorrir-se En situació familiar: →Vergonya: té por de patir menyspreu per la conducta i relació del seu pare i la seva mare →Ansietat: se sent impotent davant de certes situacions familiars. Patiment →Ira: li ve determinada per la frustració i l'agressivitat que sent i experimenta a casa
		FE 4.7 Abril 06	-En N. durant el joc esportiu expressa uns sentiments i emocions diferents als que expressa en context familiar -Verbalitza que amb l'esport se sent content i alegre -Gestiona les emocions, per bé que té encara dificultats per a gestionar la frustració
		FE 4.8 Juny 06	-Expressa emocions i sentiments de tot tipus (positius i negatius) -Reconeix els seus límits emocionals: 1.-Verbalitza que odia al seu pare i a la seva mare 2.-Verbalitza que el seu pare i la seva mare són la causa de la seva tristesa i ràbia
		Curs 2006-2007	FE 4.9 Octub 06
			-Absentisme
			-En N. és baixa

Figura 7.4.5a.-Historial de l'expressivitat emocional del cas 4 (N.) en la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.6.-MORAL

Amb els quatre cursos escolars hem vist que en N. ha estat capaç d'assolir la capacitat metacognitiva de manera autònoma. Aquest fet ha estat possible per dos factors: un relacionat amb la pràctica directa de l'esport, i l'altre amb la seva capacitat reflexiva que ha anat incrementant poc a poc, conforme anava madurant i integrant-se a les dinàmiques d'aquí.

Figures 7.4.6.- Tendència de la capacitat metacognitiva i la participació en les assemblees del cas 4 (N.)

Inicialment, en N. percebia el camp esportiu com un espai sense interès ni benefici, ni personal ni social. S'enfrontava als seus iguals per a qualsevol motiu i es mostrava impulsiu i individualista en les accions. A poc a poc, i sobretot a partir d'octubre de 2005, en N. se n'adona, a partir de moltes tutories (en assemblees i individualment), que s'ho passa millor en el joc si és més col·laboratiu i "generós" amb els altres. Aquest fet el fa entrar en una espiral d'autoreflexió que repercuteix en altres àmbits de la seva realitat (aula), i per extrapolació creu necessari intervenir a les assemblees, perquè allà pot parlar del que li ha semblat el partit i també del que no li ha agradat.

Creiem que l'esport no l'ha ajudat inicialment a ser més reflexiu, sinó el fet de parlar sobre esport i sobre les relacions que es donen durant l'esport.

En assemblees sobre violència, fins i tot, ha portat de casa retalls de diaris que parlen de la violència en el futbol, tot un fet a destacar per una persona passiva i conflictiva en el moment d'inscriure's.

Tant la seva participació activa, com la seva capacitat reflexiva minva a partir d'octubre de 2006, fins al punt de donar-se de baixa del CRC, deixant al seu torn sensació de frustració, en aquest cas, de l'equip educador.

La figura 7.4.6a mostra quin ha estat l'enregistrament fet en aquest sentit:

Variable 2.6.-Moral (Metacognició i espai de reflexió moral)	Curs 2003-2004		-En N. no està inscrit al CRC; -Arriba al abril del 2004
		FE 4.1 Abril 04	-És capaç d'autopensar-se en determinats actes -Inconsistència i inconstància en l'exercici de l'autopensar-se -L'educador proposa espais per a la reflexió sobre la pràctica esportiva: en N. no hi participa
		FE 4.2 Juny 04	-És capaç d'autopensar-se en determinats actes -Inconsistència i inconstància en l'exercici de l'autopensar-se -L'educador proposa espais per a la reflexió sobre la pràctica esportiva: en N. no hi participa
	Curs 2004-2005	FE 4.3 Octub 04	-Capacitat per l'autopensament -No té l'hàbit de la metacognició sense seguiment assistit 1r. Període: participa, opina i col·labora en les assemblees post AE 2n. Període: regressió. No vol participar de les assemblees. Si ho fa pren el rol de contaminador
			-Absentisme
			-En N. és baixa del CRC
	Curs 2005-2006	FE 4.4 Juny 05	-És capaç d'autopensar-se en determinats actes -Inconsistència i inconstància en l'exercici de l'autopensar-se -L'educador proposa espais per a la reflexió sobre la pràctica esportiva: 1.-En N. no hi participa
		FE 4.5 Octub 05	-En N. té capacitat metacognitiva (tot i que no té l'hàbit assumit) -L'educador proposa espais per a la reflexió sobre la pràctica esportiva: 1.-Assemblees sobre el fracàs 2.-Assemblees sobre la victòria 3.-Assemblees sobre el <i>fair play</i> i l'amistat en l'esport
		FE 4.6 Gener 06	-En N. té capacitat metacognitiva -L'educador proposa espais per a la reflexió sobre la pràctica esportiva: 1.-En N. hi participa, tot i que no sempre els companys/es del grup se l'escolten
		FE 4.7 Abril 06	-En N. té capacitat metacognitiva -L'educador proposa espais per a la reflexió sobre la pràctica esportiva: -En N. ha madurat en la seva capacitat de reflexió sobre les AE i tot el que les envolta: 1.-Major recepció de la realitat 2.-Major capacitat de criteri propi 3.-Més capacitat de anàlisi de problemes 4.-Més autonomia en el pensament (moral/pensament autònoma)
		FE 4.8 Juny 06	-Capacitat per l'autopensament -Inestabilitat en la participació a les assemblees sobre la pràctica esportiva
	Curs 2006-2007	FE 4.9 Octub 06	-Capacitat per l'autopensament -Inestabilitat en la participació a les assemblees sobre la pràctica esportiva
			-Absentisme
			-En N. és baixa

Figura 7.4.6a- Historial de l'evolució moral del cas 4 (N.) durant la pràctica esportiva.

SEGON MOMENT: TRANSFERÈNCIA EN EL NIVELL D'INTEGRACIÓ

La situació d'en N. en referència als beneficis de la pràctica esportiva dibuixa una gràfica inestable i fluctuant.

Podem dir que aquesta situació canviant i inestable ve donada per diferents motius que afecten dues dimensions importants de la seva realitat, com són l'estabilitat emocional per un cantó, i el contrast cultural per l'altre.

La inestabilitat emocional reapareix cada cop que el pare torna del Marroc i s'instal·la a casa (FI 4.3 i FI 4.8), ja que ho viu com una font incontrolable d'estrès i que manifesta en una regressió en la majoria d'àmbits de la seva vida.

D'altra banda, i de manera contradictòria, en N. té la necessitat de reflectir-se en la conducta i maneres de fer del seu pare, fet que el fa adoptar algunes conductes que no són ben vistes pels seus companys del CRC (FE 4.1). D'aquesta manera tenim que en N. copia i menysprea a la vegada la figura paterna, i aquest fet provoca la inestabilitat emocional i manifestació de conductes d'agressió.

D'altra banda, la relació amb la mare és igualment tempestuosa. Es fonamenta en insults i faltes de respecte, fins i tot en públic, en què la mare ha arribat a insultar als educadors del CRC quan aquests han sortit a la defensa de les bones paraules per a educar en el respecte i els drets dels infants.

La mare, per tant, no compartia la mateixa línia educativa i pedagògica que el CRC, i aquest fet ha generat hostilitat primer i rebuig després cap al CRC i altres xarxes de suport social (FI 4.1, FI 4.8, FI 4.9).

Per la gravetat de la situació i la sensació d'indefensió dels educadors del CRC, el cas d'en N. ha estat derivat al projecte Interxarxes (FI 4.6), on hi ha participat no només la mare i en N., sinó també el germà petit.

A la mare se li han donat guies per a l'educació i se li ha demanat un compromís de treballar per a la recerca de feina i l'aprenentatge de la llengua, a canvi de cobrar una prestació d'ingressos mínims (PIRMI).

A tota aquesta situació cal afegir un desconeixement sanitari important, en què la mare està en situació clara de marginalitat, per no conèixer ni entendre els mecanismes i funcionament de la sanitat pública (FI 4.1, FI 4.2).

Amb el temps i l'acompanyament de l'assistent social i de la treballadora familiar, la mare coneix la mecànica sanitària, tot i que aleshores, el seu caràcter desorganitzat i poc metòdic fa que incompleixi les revisions i les cites concertades.

Com a anàlisi general podem dir:

Que la pràctica esportiva no ha modificat la situació de desorganització i inconsistència de la mare, tot i que sí que ha ajudat a en N. a conèixer una realitat alternativa a la que havia vist fins aleshores, per tant, la pràctica de l'esport ha obert la perspectiva i el coneixement de la realitat social d'en N.

En N. és molt sensible a les situacions d'estrès. Hi ha tres elements bàsics que li generen aquesta indefensió davant de l'estrès; per una banda, i com ja hem comentat, la presència física del seu pare, per una altra banda, la pressió escolar i la necessitat de rendiment acadèmic, i finalment, les expectatives que la comunitat educativa té dipositades en ell en altres aspectes, diferents al rendiment acadèmic. Aquests tres elements junts no poden ser digerits per en N., i es veu en la necessitat de regular la pressió i la frustració a través de mecanismes eminentment físics. Aquests mecanismes van ser primerament conductes d'agressió, però després aprèn a gestionar-les en l'escenari esportiu. Per tant, l'esport li ha servit com a camp de pràctiques per a l'autocontrol i per a l'alliberament de l'estrès.

En N. ha vivenciat l'esport com a camp beneficiós en el moment en que la seva vida personal i emocional han estat relativament estables. És aleshores quan ha estat capaç d'establir lligams de relació i implicar-se en la cura del material esportiu i el disseny de AE (FE 4.6), retroalimentant-se així altres nivells cognitius, psicomotrius i afectius.

Per una altra banda, la pràctica de l'esport no li ha servit per a treballar dos actituds fonamentals per a la formació integral: la constància i la resiliència. En

N. ha estat inconstant en els entrenaments i en els plans de treball que se li han dissenyat per a intervenir en la seva socialització (FE 4.2, FE 4.5). Aquesta inconstància en el treball i l'alt percentatge d'absentisme, no només dificulten a en N. l'assoliment de les seves expectatives, sinó que a més a més, trenquen la motivació i el ritme d'aprenentatge.

En N., tot i aprendre certes eines i conductes de comportament en el camp esportiu, no ha estat capaç de fer la necessària transferència en els altres àmbits de la seva vida, i ha usat, quan ha estat per a interès propi, una conducta d'autoexclusió que desmuntava tot el procés après en l'escenari esportiu. És a dir, tot i l'autocontrol de la conducta en situacions frustrants durant l'esport (FI 4.6), ha tingut importants episodis de violència fora del camp esportiu (FI 4.9). Aquesta incapacitat de transferir els coneixements apresos en l'esport cap al seu entorn personal i social, afecte no només al seu grau d'integració, sinó també a la nostra funció professional i educadora.

Com a anàlisi autocrítica, creiem que els professionals del CRC ens hem equivocat en voler imposar la pràctica esportiva a en N. els primers mesos de la seva arribada al centre. En aquest cas, l'esport era, per en N., un escenari en què havia de conviure amb conductes de rebuig per part del grup, conductes que sovint anaven acompanyades de prejudicis racistes. Aquest fet provocava que l'esport no fos un espai en què formar identitat o conformar-se a la norma, perquè era un espai creat artificialment per a fomentar la "integració", una integració, que, a més, reclamava temps per part del grup (FE 4.2, FE 4.4).

D'altra banda, hem hagut d'aprendre que la integració és un procés llarg que demana intervencions paral·leles però simultànies, i que ha d'estar fonamentada en la motivació intrínseca de la persona. Si la integració és forçada, probablement hi haurà rebuig per les dues parts. Calen *tempus* d'adaptació i coneixença mútua, tant pel grup acollidor com per la persona nouvinguda.

Cas 5.- PSICOSI. Cristian

En C. és un cas clar d'exclusió social. Segons els diferents professionals de la psicologia i la psiquiatria presenta trastorns de conducta i de personalitat: ansietat, psicosi, trets esquizoïdes, neuroticisme, ecolalies...

En la socialització primària ha tingut moltes dificultats per experimentar amb els objectes externs i amb la pròpia identitat, i en edats més avançades no ha estat capaç d'integrar el propi esquema corporal, o diferenciar entre realitat i aspectes imaginaris.

A les seves dificultats mentals se li sumen les deficiències mentals de la mare i els problemes d'alcoholisme del pare, tot emmarcat en un context econòmic deficitari.

A en C. se li fa un seguiment de FI durant tota la seva estada, però només 10 observacions trimestrals de FE, ja que el seu nivell de salut mental li impedeix fer pràctica esportiva com a activitat social. Fixem-nos en la figura 7.5:

	Curs 2003-2004				Curs 2004-2005				Curs 2005-2006				Curs 2006-2007			
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny
Fitxes d'observació sobre el nivell d'integració	FI 5.1	FI 5.2	FI 5.3	FI 5.4	FI 5.5	FI 5.6	FI 5.7	FI 5.8	FI 5.9	FI 5.10	FI 5.11	FI 5.12	FI 5.13	FI 5.14	En C. canvia de centre	
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener ⁵	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny
Fitxes d'observació sobre la pràctica esportiva que desenvolupa	FE 5.1	FE 5.2	FE 5.3	FE 5.4	FE 5.5	FE 5.6	FE 5.7	FE 5.8	FE 5.9	FE 5.10	En C. és baixa de les activitats esportives del CRC				En C. canvia de centre	

Figura 7.5.- Cronologia d'observació per en C. en el CRC.

⁵ El quadre acolorit ens indica el període en el que se li ha fet una entrevista (es pot trobar en l'annex 2)

PRIMER MOMENT D'ANÀLISI: aspectes evolutius

VARIABLE 2.1.-NORMATIVITZACIÓ

El cas d'en C. és dels més complexos que ha tingut mai el CRC i un dels més difícils d'intervenir pels professionals. Totes les gràfiques indiquen que a partir d'abril de 2006 no s'han fet registres d'FE, ja que la situació era tant complexa que la pràctica esportiva era impossible d'emprar com eina de socialització o educació (EN 28).

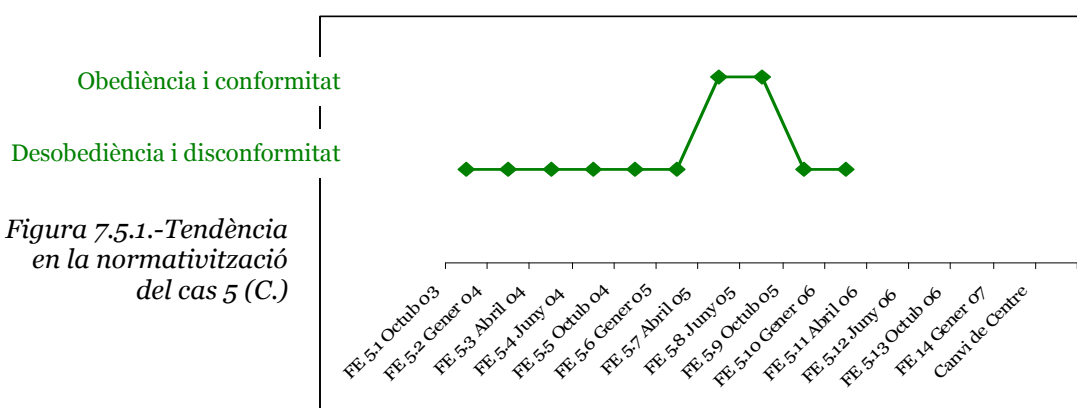

Figura 7.5.1.-Tendència en la normativització del cas 5 (C.)

En C. no es conforma a la norma ni la segueix perquè no entén el concepte de norma o límit social. Aquest fet duu implícit un greu conjunt de problemes tant en la seva educació com en la interacció social i esportiva.

Els moments de conformitat que indica la gràfica (FE 5.8 i FE 5.9), han estat induïts per un augment de la medicació, que deixa a en C. en un estat de tranquil·litat i moderació que el fa conformar-se a la norma, però no pel fet d'entendre-la o assumir-la, sinó pels efectes secundaris derivats del tractament mèdic.

En situació esportiva no s'ha pogut fet cap registre sencer: trenca material, agrideix als companys i educadors/es, s'autolesiona... fet que ens duu a pensar que l'esport no només no contribueix al seu procés socialitzador, sinó que obligar-lo a participar-hi és una inversió errònia de temps, recursos i desgast mental i emocional per a ell mateix i per a l'equip educador. Vegem-ne l'història:

Variable 2.1.- Normativització (Obediència i conformitat a la norma)	Curs 2003-2004	FE 5.1 Octub 03	-Ni obeeix ni es conforma a la norma: 1.-No ho fa per rebel·lia 2.-Ho fa per comprensió conceptual: no entén el què és una norma ni la importància que té	
		FE 5.2 Gener 04	-No entén ni comprèn el concepte de norma -Infringeix les normes contínuament: 1.-Trenca material; 2.-Agradeix; 3.-S'autolesiona -Dificultats per entendre la diferència entre norma social i joc fantasiós	
		FE 5.3 Abril 04	-No entén ni comprèn el concepte de norma social (ni esportiva) -Infringeix les normes contínuament -Dèficits en el procés socialitzador -Dificultats per entendre la diferència entre norma social i joc fantasiós	
		FE 5.4 Juny 04	-No obeeix ni es conforma a la norma social ni esportiva, perquè no ha interioritzat cap tipus de norma en el seu procés de socialització: 1.-Normes descriptives: normes que indiquen el que fan la majoria de gent; 2.-Normes obligades: allò que cal fer i allò que no cal fer; 3.-Normes socials: les normes que indiquen com s'espera que es comportin les persones en situacions específiques	
	Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fitxes)	FE 5.5 Octub 04	-No obeeix ni es conforma a la norma social ni esportiva, perquè no ha interioritzat cap tipus de norma en el seu procés de socialització -No hi ha evolució en aquest sentit
			FE 5.6 Gener 05	-No entén/comprèn les normes socials mínimes: 1.-Agradeix a la gent si sortim al carrer a fer una visita; 2.-Agradeix en ocasions a la seva educadora de referència; 3.-No té cura del material esportiu comú (ni dels altres tampoc)
			FE 5.7 Abril 05	-Obeeix i es conforma a la norma de manera casual i esporàdica -No té interioritzades les normes bàsiques de conducta -No té interioritzat el valor social de les normes
			FE 5.8 Juny 05	-Obeeix i es conforma a la norma de manera casual i esporàdica -No assumeix el valor social de la norma
	Curs 2005-2006		FE 5.9 Octub 05	-Retrocés en l'assumpció de normes mínimes de convivència: 1.-Augment del número de agressions a persones i objectes 2.-Autolesions
			FE 5.10 Gener 06	-Finalitzem la Observació en situació esportiva -Es desestima la utilització de la pràctica esportiva com a eina socialitzadora
			FE 5.11	-No hi ha AE
			FE 5.12	
			FE 5.13	
	FE 5.14			
06-07		Canvi de Centre		

Figura 7.5.1a-Historial del cas 5 (C.), en la normativització de la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.2.-RELACIONAL/IDENTITÀRIA

Els indicadors que mesura aquesta gràfica tenen dos nivells: la no-cohesió o el rebuig, i la capacitat d'interacció. Inicialment, en C. no interactua amb ningú del grup. Quan veu entrar nens i nenes al pati on ell pot estar jugant sol, es tapa les orelles i surt del pati a buscar un lloc on no hi hagi ningú. De manera que la possibilitat d'interactuar, com a mínim a través de la observació mútua, no existeix. En ocasions fins i tot es dóna cops al cap amb els punys si percep que li diuen alguna cosa.

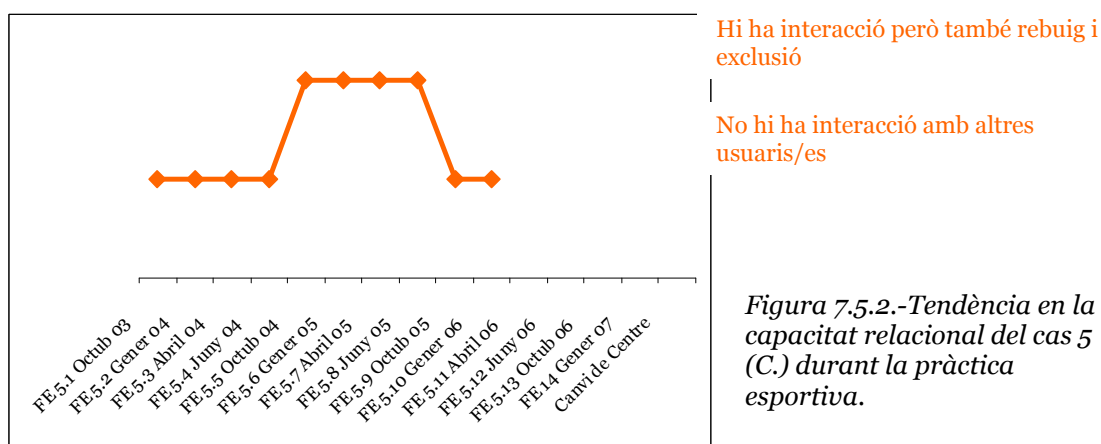

Figura 7.5.2.-Tendència en la capacitat relacional del cas 5 (C.) durant la pràctica esportiva.

Durant la seva estada al CRC hi ha una època en la qual és possible la interacció, és a dir que en C. comparteix esporàdicament espai amb els altres. A partir de gener de 2006 fa un retrocés en aquest sentit i s'autoaïlla del grup.

Aleshores no s'estableixen relacions de cap tipus, ni en l'escenari esportiu ni en altres activitats del CRC.

L'única activitat física que fa consisteix a sortir al pati a donar voltes corrents. Ho fa impulsivament i amb el simple objectiu de donar voltes. Al seu pas dóna puntades als objectes que va trobant (rodes, guixos, cadiretes...), i llença al carrer anelles i pilotes.

El grup no només el rebutja sinó que a més l'ha etiquetat com "el loco".

No és capaç d'establir relacions socials en les AE, perquè ni participa de les AE grupals, ni és capaç de fer una activitat física de baixa complexitat de manera sistemàtica o ordenada. Vegem el seu perfil en aquest sentit (figura 7.5.2a):

Variable 2.2.-Relacional/Identitària (Cohesió, participació, implicació i motivació)	Curs 2003-2004	FE 5.1 Octub 03	-No hi ha cohesió amb el grup ni en les AE ni en la resta d'activitats en el CRC -No participa de cap AE -No li coneixem cap implicació o motivació per a res (sense preferències)	
		FE 5.2 Gener 04	-Té pors; -No interactua amb el grup de referència en cap de les AE; -No participa en cap AE; -Busca estar sol; -No s'implica i no es motiva amb cap AE; -Usa la fugida com a mecanisme de defensa: no fa cap AE	
		FE 5.3 Abril 04	-No interactua amb el grup de referència en cap de les AE; -No participa en cap AE -Té pors obsessives de cert material esportiu (pilotes i anelles); -Busca estar sol; -No s'implica i no es motiva amb cap AE; -Usa la fugida com a mecanisme de defensa: no fa cap AE	
		FE 5.4 Juny 04	-No té desitjos ni preferències, per tant: 1.-No mostra motivació per res; 2.- No s'implica en res; 3.-Res l'estimula ni res l'encurioseix -No participa de cap AE feta grupalment (evita el contacte físic i la proximitat amb altres persones o material esportiu); -Ell sol fa activitat física (corre sol al voltant del pati)	
	Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fritxes)	FE 5.5 Octub 04	-No hi ha cohesió ni interacció amb el grup quan fa AE; -Ell sol fa activitat física (corre sol al voltant del pati); -No participa de cap activitat feta amb grup. Fuig del grup; -Sense motivació ni implicació no hi ha aprenentatge de cap tipus (actitudinal, competencial, acadèmic) -Sense possibilitats de motivar-lo extrínsecament; -Sense motivació intrínseca (en cap aspecte)
			FE 5.6 Gener 05	-El grup el rebutja; -El grup l'etiqueta com "el loco"; -No participa de cap activitat feta amb grup. Fuig del grup; -Corre al voltant del pati no per motivació o conducció de l'educadora, sinó de manera espontània, incoherent i inconstant
			FE 5.7 Abril 05	-Problemes de relació amb els iguals (rebuig mutu); -No comparteix trets identitàris. Des del CRC creiem que en C. no té una identitat formada; -Participa només en activitats espontànies (es mou per impulsos); -Només participa amb la seva educadora de referència; -El motiva sortir corrents del CRC (mentre diu "me escapo"); -Motivat per fer llançaments (motricitat bàsica), de cotxes i jocs i joguines
			FE 5.8 Juny 05	-No hi ha interacció grupal en cap AE perquè no hi participa; -No participa en AE grupals; -Sense motivació intrínseca cap a les AE; -Sense motivació extrínseca cap a les AE (no percep ni entén les sensacions d'èxit o fracàs, premis o càstigs)
			FE 5.9 Octub 05	-No es relaciona ni interacciona amb ningú que no sigui el seu educador de referència -Passa moltes estones sol; -Moviments obsessius; -No s'implica, no es motiva ni extrínseca ni intrínsecament; -Problemes d'identitat (pregunta compulsivament si "soy un niño")
	Curs 2005-2006		FE 5.10 Gener 06	-Finalitzem la Observació en situació esportiva -Es desestima la utilització de la pràctica esportiva com a eina socialitzadora
			FE 5.11	-----
			FE 5.12	-----
	Curs 2006-2007		FE 5.13	-----
			FE 5.14	-----
FE 5.1 Octub 03			-Canvi de centre	
FE 5.2 Gener 04				

Figura 7.5.2a.-Historial de la capacitat relacional del cas 5 (C.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.3.-COMPETENCIAL/CAPACITADORA

En la vessant competencial, l'equip pedagògic del CRC no ha estat capaç de saber quines eren les competències i capacitats que es podien treballar amb en C, a través de la seva “activitat física”. Aquest fet justifica que en el registre de les FE hi hagi buits el primer semestre del curs 2003-2004 i l'abril de 2005.

La gràfica mostra la persistència en la seva no-adquisició de competències:

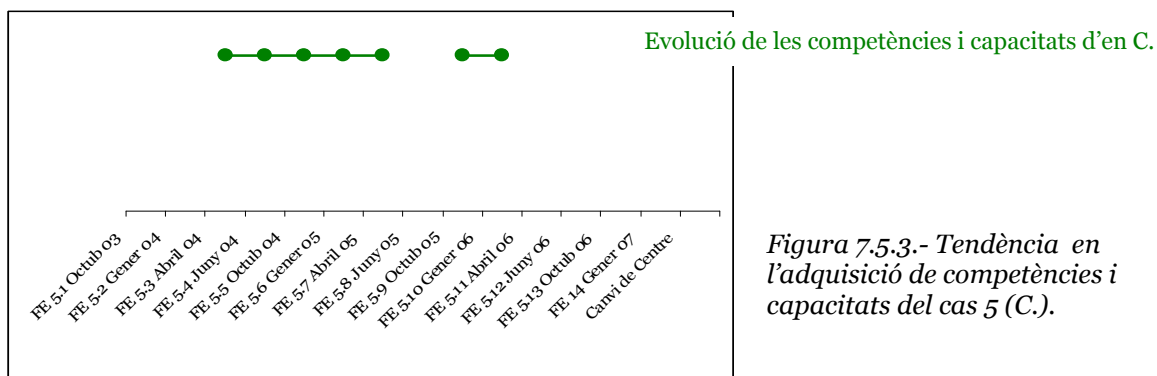

Figura 7.5.3.- Tendència en l'adquisició de competències i capacitats del cas 5 (C.).

Teníem clar que havíem de treballar a partir de la seva activitat física (el fet córrer al voltant del pati), però com que ho feia de manera impulsiva i inconstant, no hi havia marge per a utilitzar-ho. Si se li preguntava si volia córrer al pati, sempre deia que no. En canvi, uns segons més tard corria, i més tard s'aturava o tornava a córrer. Sovint et contestava amb una altra pregunta que no tenia res a veure amb el que li preguntaves (“soy un niño?”-preguntava molt sovint, o “cómo te llamas?”) (EN 28).

En C. presenta dèficits en totes les competències, dominis mentals i procediments, fins i tot, respon amb agressivitat si es vol intervenir amb ell a través de la part afectiva, ja que rebutja amb violència una abraçada o un petó.

El dibuix de la gràfica fa palès que ni el CRC ni tots els professionals que intervenen en el cas del C. (FI 5.6), no han estat capaços d'assolir ni un sol objectiu competencial, fet que genera no només frustració sinó una gran preocupació per al seu futur. L'esport no el pot ajudar, ja que en C. no té la salut mental per a una interacció social normalitzada.

Fixem-nos amb les anotacions fetes en aquest sentit durant els quatre cursos escolars (figura 7.5.3a):

Variable 2.3.-Competencial/Capacitadora (Competències, aptituds, hàbits i habilitats)	Curs 2003-2004	FE 5.1 Octub 03	-Sense diagnòstic: està en període d'observació; -Sense dades: en període d'observació	
		FE 5.2 Gener 04	-Des del CRC no tenim clar quines són les competències que hem de treballar de manera prioritària (límits en la formació dels professionals del CRC per a la intervenció eficaç); -No té assumits els hàbits socials mínims: 1.-Anar pel carrer; 2.-Higiene; 3.-Autonomia; -Mancança total d'habilitats socials mínimes: 1.-No es presenta; 2.-No interacciona de manera prosocial; 3.-No mira a la gent quan parla (i parla molt poc)	
		FE 5.3 Abril 04	-Treballem una sola competència, la personal: 1.-Adquisició de l'autonomia (que pugui anar sol pels diferents espais del CRC, que sigui capaç d'expressar el que vol o necessita); -Deficiències en totes les capacitats i aptituds: 1.-Domini cognitiu: no comprèn, no identifica, no explica i no té curiositat per descobrir. No anomena ni a persones ni a objectes 2.-Domini procedimental: no inventa, no planteja, no proposa i no fa res per iniciativa pròpia (sempre necessita assistència guiada) 3.- Domini actitudinal: no aprecia, no valora, no s'implica, no es compromet 4.- Domini psicomotriu: no té consciència d'esquema corporal, no coneix del tot els límits dels seus cos (un dia es va espantar amb la seva pròpia ma) 5.- Domini afectiu: no permet el contacte físic, empeny i pega als que se li acosten per fer-li un petó o una abraçada (inclòs al seu pare) -No té assumits els hàbits socials mínims; -Necessita acompanyament guiat; Mancança total d'habilitats socials mínimes; -Impossibilitat de fer pràctica esportiva grupal	
		FE 5.4 Juny 04	-Treballem competències personals; -No assolim resultats òptims; -Es busca reforç professional en altes serveis educatius més especialitzats; - Deficiències en totes les capacitats i aptituds; -No pot anar sol per dins del CRC perquè trenca material i agredeix (sempre va acompanyat d'un educadora que li fa contenció)	
		FE 5.5 Octub 04	-No assolim resultats òptims; - Deficiències en totes les capacitats i aptituds; -No adquireix hàbits nocius més dels que ja té; -Es treballa la contenció d'aquells hàbits nocius (trenca material, agressió...)	
	Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fixes)	FE 5.6 Gener 05	-Per treballar les competències i les capacitats amb en C. en situacions de pràctica esportiva, s'empra el conductisme (reforç-càstig) i la contenció, tot i que la seva malaltia mental li dificulta l'entesa i el record de les conseqüències negatives del càstig, i per tant, no hi ha ni assimilació ni acomodació de conceptes, actituds i metodologies esportives (ni de cap tipus): 1.-És capaç de repetir la mateixa conducta desadaptada (pegar puntades, per exemple), al cap de dos minuts d'haver estat castigat per aquesta mateixa acció; 2.-És capaç de repetir fins a una trentena de vegades seguides "si és un niño"
			FE 5.7 Abril 05	-Treballem competències personals; -No assolim resultats òptims; -Es busca reforç professional en altes serveis educatius més especialitzats; - No millora en cap de les aptituds ni capacitats: socials, afectives, comunicatives, físiques, emocionals...
			FE 5.8 Juny 05	-Des de les reunions de seguiment del cas, el CRC manifesta reiteradament la incapacitat professional, formativa i de estructura i funcionament del centre, a poder fer una intervenció eficaç amb en C. per a treballar les seves capacitats a partir de la pràctica esportiva: 1.-No disposem d'espais físics que responguin a les seves necessitats 2.-No tenim material (jocs i joguines) adequats a les seves necessitats 3.-No hi ha personal suficient (doncs en C. necessita un educador només per a ell, i això suposa fer augmentar la ratio en 1/25) 4.-No hi ha canvi ni evolució en les capacitats d'en C. en dos cursos escolars 5.-Els professionals del CRC ens sentim desatesos i poc considerats
			FE 5.9 Octub 05	-Retrocés general en les seves competències socials, comunicatives i físiques (s'ha engreixat molt aquest estiu) -Retrocés general en el seu equilibri mental i cognitiu -Des del CRC insistim en la inadequació del nostre centre per a poder fer un treball d'eficàcia amb el C. Creiem que en C. necessita un centre especialitzat en malalts mentals, en el que s'empli les AE de manera contextualitzada i individualitzada per a cada cas
	Curs 2005-2006	FE 5.10 Gener 06	-Finalitzem l'observació en situació esportiva -Es desestima la utilització de la pràctica esportiva com a eina socialitzadora	
		FE 5.11	-----	
		FE 5.12	-----	
	Curs 2006-2007	FE 5.13	-----	
		FE 5.14	-----	
		FE 5.1 Octub 03	-Canvi de centre	
FE 5.2 Gener 04				

Figura 7.5.3a.- Historial de l'adquisició de competències i capacitats del cas 5 (C.).

VARIABLE 2.4.-COGNITIVA

Pitjor que el dèficit cognitiu, hi ha la inestabilitat en el dèficit, és a dir, en C. no només presenta dèficit en els processos psicològics bàsics i en les capacitats de conèixer, comprendre, analitzar, sintetitzar i avaluar, sinó que a més a més és inestable en totes aquestes capacitats deficitàries; això és, que a més a més l'alternació emocional li fa perdre alguns processos en els que podria haver millorat (FE 5.6, 5.7, 5.10, 5.11).

Aquest fet provoca un espiral d'angoixa que afecte a la vegada la mateixa cognició i es retroalimenta la inestabilitat mental.

La gràfica ens indica com en C. té temporades cognitivament molt inestables que han de ser regulades per la medicació i per mesures educatives de contenció.

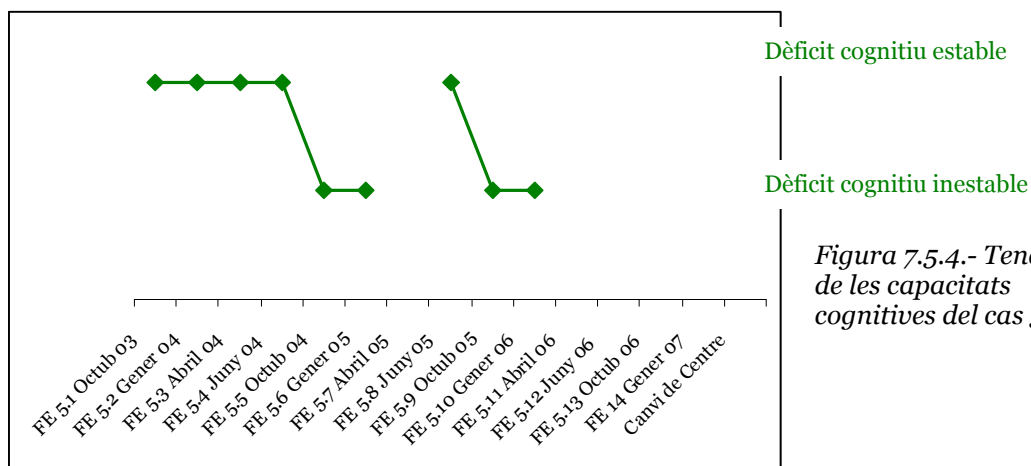

Figura 7.5.4.- Tendència de les capacitats cognitives del cas 5 (C.)

Amb l'esport pocs aspectes podem treballar, ja que en C. té moltes dificultats mentals per seguir el discurs parlat, per memoritzar el seu propi nom, per posar atenció o per motivar-se per a dur a terme una activitat.

L'únic benefici que li pot aportar la seva peculiar activitat física (córrer donant voltes al pati), és de caràcter energètic, perquè després de córrer sempre s'ha d'asseure una estona i es tranquil·litza. Aleshores pren consciència i verbalitza "estoy sentado porque estoy cansado". Per als professionals del CRC aquest és un fet a tenir en consideració, perquè en C. és capaç de definir com se sent en aquell moment, tot un mèrit vistes les seves capacitats i vistos els nostres objectius no assolits. Fixem-nos amb les plantilles de registre en relació a aquesta variable:

Variable 2.4.-Cognitiva (Capacitats cognitives, processos psicològics bàsics i estil cognitiu)	Curs 2003-2004	FE 5.1 Octub 03	-Es detecten dificultats i deficiències en les capacitats cognitives a tots nivells; -Es detecten dificultats i deficiències en tots els processos psicològics bàsics: 1.-Dèficit atencional; 2.-Dèficit en la memòria; 3.-Dèficit en el llenguatge i estructura del pensament
		FE 5.2 Gener 04	-Dèficits en totes les capacitats cognitives: 1.-No recorda ni memoritza (dificultats per recordar quin és el seu nom); 2.-No diferencia entre realitat i fantasia; 3.-No entén el discurs parlat; 4.-No aplica els coneixements bàsics: no escriu, no llegeix, no suma...; -Dèficit en tots els processos psicològics bàsics: 1.-Desestructuració en el pensament i el llenguatge; 2.-Dèficit atencional i de concentració; 3.-Dèficit en la memòria; -Des del CRC no veiem la possibilitat d'usar la pràctica esportiva grupal com a eina per a la integració
		FE 5.3 Abril 04	-Dèficits en totes les capacitats cognitives; -Dèficit en tots els processos psicològics bàsics
		FE 5.4 Juny 04	-Dèficit en totes les capacitats i processos cognitius; -Es busca assessorament i assistència professional en altres serveis; -Incapacitat professional i formativa del equip interdisciplinar del CRC; -Impossibilitat de treballar aspectes cognitius a través de la pràctica esportiva; -Malaltia mental
	Curs 2004-2005 Moments d'observació (Fitxes)	FE 5.5 Octub 04	-Dèficit en totes les capacitats i processos cognitius -Problemàtiques greus en la comprensió i percepció de la realitat -Episodis puntuals de paranoia: impossibilitat de treballar cognitivament a través de l'esport.
		FE 5.6 Gener 05	-Dificultats per treballar la ment en termes genèrics: 1.-No memoritza 2.-No hi ha una estructura lògica en el llenguatge 3.-Dèficit atencional 4.-Dèficit en les capacitats analítiques, explicatives, 5.-Nul·la motivació intrínseca i extrínseca
		FE 5.7 Abril 05	-Dèficit en totes les capacitats i processos cognitius -Es busca assessorament i assistència professional en altres serveis -Incapacitat professional i formativa del equip interdisciplinar del CRC -Impossibilitat de treballar aspectes cognitius a través de la pràctica esportiva -Des del CRC ens plantegem no atendre a en C. per incapacitat professional, formativa i estructural
		FE 5.8 Juny 05	-Dèficit en totes les capacitats i processos cognitius
	Curs 2005-2006	FE 5.9 Octub 05	-Retrocés general en les seves competències socials, comunicatives i físiques (s'ha engreixat molt aquest estiu) -Retrocés general en el seu equilibri mental i cognitiu -Des del CRC insistim en la inadequació del nostre centre per a poder fer un treball d'eficàcia amb el C. Creiem que en C. necessita un centre especialitzat en malalts mentals, en el que s'emperi les AE de manera contextualitzada i individualitzada per a cada cas
		FE 5.10 Gener 06	-Finalitzem l'observació en situació esportiva -Es desestima la utilització de la pràctica esportiva com a eina socialitzadora
		FE 5.11	-----
	Curs 2006-2007	FE 5.12	-----
		FE 5.13	-----
		FE 5.14	-----
		FE 5.15	-Canvi de centre
		FE 5.16	

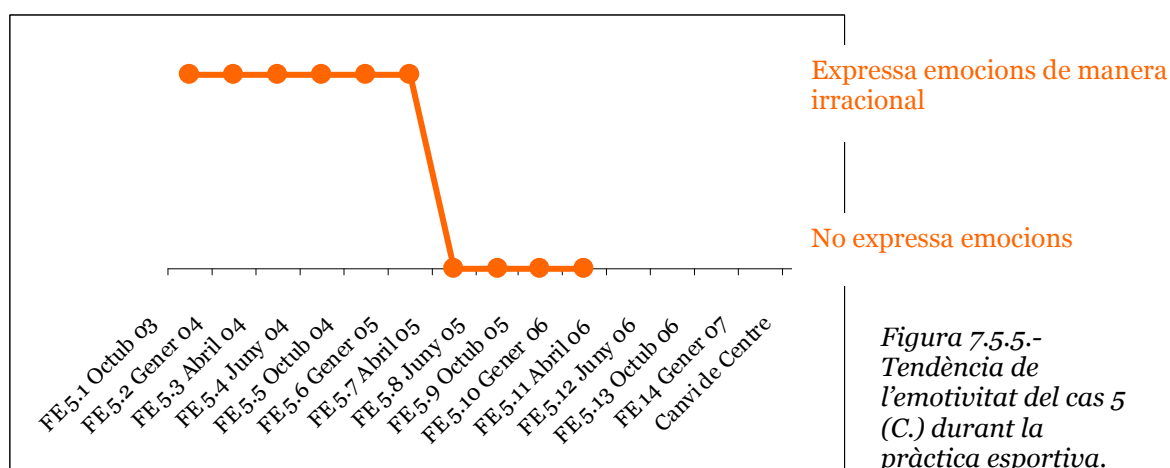
Figura 7.5.4a.- Historial de la capacitat cognitiva del cas 5 (C.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.5.-EMOTIVA

L'expressió de les emocions va molt relacionada amb la medicació que pren.

Les temporades que no pren medicació expressa emocions positives i negatives de manera eufòrica, sobretot quan llença material al carrer o quan estira els cabells a la seva educadora.

Generalment les expressions que fa no tenen relació amb cap estímul extern, de manera que és capaç de riure, enfadar-se o espantar-se ell sol sense que ningú ni res l'hagi estimulat.

*Figura 7.5.5.-
Tendència de
l'emotivitat del cas 5
(C.) durant la
pràctica esportiva.*

Té fòbia a les pinyes dels pins i quan en sent a parlar o quan en veu alguna, crida de manera desmesurada, expressant molta por i ràbia.

Quan fa activitat física al pati, sovint crida i riu, i es dóna cops al cap amb els punys. Quan deixa de córrer seu i s'està molt quiet.

En aquest cas podem dir que el fet de córrer li va bé per a expressar emocions, tot i que no ha après, o no té capacitat, de socialitzar l'emoció, compartir-la o entendre la dels altres.

Quan està nerviós i alterat és capaç de reconèixer-ho i dir-ho, i a més se n'adona per sí mateix.

La taula indica els moments d'expressió o d'inexpressió, però no recull ni el motiu ni la seva capacitat de ser oportú en l'expressió. Vegem-ne el registre:

Variable 2.5.-Emotiva (Expressió, reconeixement i gestió emocional)	Curs 2003-2004	FE 5.1 Octub 03	-Expressa emocions incoherents: pors i ràbia sense motius aparents -Expressa ansietat	
		FE 5.2 Gener 04	-Expressa emocions i sentiments negatius: 1.-Pors obsessives (amb les pinyes dels pins); 2.-Ràbia incontrolada (llença i trenca objectes de manera compulsiva); 3.-Ansietat; -Ni reconeix ni gestiona les emocions o sentiments;	
		FE 5.3 Abril 04	-Ni reconeix ni gestiona les emocions o sentiments;	
		FE 5.4 Juny 04	-Manifesta emocions incoherents amb les situacions en les que estar (riu sol, crida i s'espanta sense estímuls externs, té pors d'estar sol o acompanyat...); -Reconeix quan estar nerviós (verbalitza "estoy nervioso" i es dóna cops al cap); -No gestiona cap emoció	
	Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fitxes)	FE 5.5 Octub 04	-Manifesta emocions no correspostes amb la realitat; -Dificultats per reconèixer la diferència entre realitat i fantasia; -Impossibilitat d'expressar emocions en AE feta grupalment; -Expressa emocions i sentiments quan dóna voltes al pati corrents (riu sol, crida sol...)
			FE 5.6 Gener 05	-Impossibilitat d'expressar emocions en AE feta grupalment -Expressa emocions i sentiments quan dóna voltes al pati corrents (riu sol, crida sol...)
			FE 5.7 Abril 05	-Manifesta emocions incoherents amb les situacions en les que estar (riu sol, crida i s'espanta sense estímuls externs, té pors d'estar sol o acompanyat...); -Reconeix quan està nerviós (verbalitza "estoy nervioso" i es dóna cops al cap); -No gestiona cap emoció
			FE 5.8 Juny 05	-Expressió il·lògica i incoherent de sentiments i emocions; -Reconeix quan està nerviós (verbalitza "estoy nervioso" i es dóna cops al cap)
			FE 5.9 Octub 05	-Els dies que pren molta medicació, és difícil expressar emocions -Els dies que pren menys medicació, es mostrarà eufòric de manera "irracional"
			FE 5.10 Gener 06	-Finalitzem l'observació en situació esportiva -Es desestima la utilització de la pràctica esportiva com a eina socialitzadora
			FE 5.11	-----
			FE 5.12	-----
	Curs 2005-2006		FE 5.13	-----
			FE 5.14	-----
			FE 5.15	-Canvi de centre
			FE 5.16	

Figura 7.5.5a.- Historial de l'emotivitat del cas 5 (C.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.6.-MORAL

Respecte a aquesta variable no hi ha hagut canvi ni evolució. En C. s'ha mantingut estable tant en la seva incapacitat com en la seva actitud per a construir-se moralment.

En C. no té capacitat per a reflexionar sobre les seves pròpies conductes, ni qüestionar-se quins són els actes adequats per a cada situació. Aquesta característica es veu clarament, quan per exemple, se l'amonesta per algun fet i ell no és capaç de respondre si se li pregunta el perquè ho ha fet. En preguntes directes com “*creus que això està ben fet?*”, ell dóna respostes com “*soy un niño?*”, o “*cómo te llamas?*”. Aquesta baixa capacitat metacognitiva, fa molt difícil una educació per a la construcció de la personalitat moral, ja que en C. no només no pot pensar sobre què fa, sinó tampoc sobre perquè ho fa.

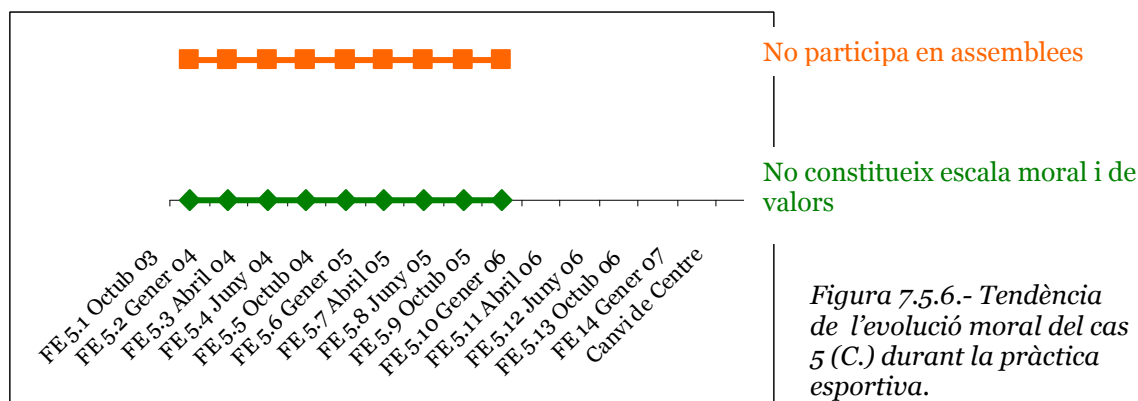

Figura 7.5.6.- Tendència de l'evolució moral del cas 5 (C.) durant la pràctica esportiva.

La gràfica indica, de la mateixa manera, que la seva participació en els espais d'assemblea ha estat nul·la, no només a nivell d'intervenció, sinó fins i tot a nivell presencial. En C. no ha estat capaç de participar en cap tipus d'assemblea sigui del tema que sigui.

La seva construcció moral i l'establiment d'una escala de valors, tampoc li ha vingut donada pel context familiar, un context, d'altra banda, deseducador.

Variable 2.6.-Moral (Autopensament i espai de reflexió)	Curs 2003-2004	FE 5.1 Octub 03	-Sense capacitat per a l'autopensament; -Sense escala moral definida ni estructurada; -No participa dels espais de reflexió post-pràctica esportiva	
		FE 5.2 Gener 04	-Sense capacitat per a l'autopensament; -Sense escala moral definida ni estructurada; -No participa dels espais de reflexió post-pràctica esportiva	
		FE 5.3 Abril 04	-Sense capacitat per a l'autopensament; -Sense escala moral definida ni estructurada; -No participa dels espais de reflexió post-pràctica esportiva	
		FE 5.4 Juny 04	-Sense capacitat per a l'autopensament; -Sense escala moral definida ni estructurada; -No participa dels espais de reflexió post-pràctica esportiva	
	Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fixes)	FE 5.5 Octub 04	-Sense capacitat per a l'autopensament; -Sense escala moral definida ni estructurada; -No participa dels espais de reflexió post-pràctica esportiva
			FE 5.6 Gener 05	-Sense capacitat per a l'autopensament; -Sense escala moral definida ni estructurada; -No participa dels espais de reflexió post-pràctica esportiva; -No respon ni fa feedback en les xerrades o converses
			FE 5.7 Abril 05	-Sense capacitat per a l'autopensament; -Sense escala moral definida ni estructurada; -No hi ha feedback en els espais de conversació post-pràctica esportiva
			FE 5.8 Juny 05	-Sense capacitat per a l'autopensament; -Sense escala moral definida ni estructurada; -No hi ha feedback en els espais de conversació post-pràctica esportiva
	Curs 2005-2006	FE 5.9 Octub 05	-Sense capacitat per a l'autopensament; -Sense escala moral definida ni estructurada; -No hi ha feedback en els espais de conversació post-pràctica esportiva	
		FE 5.10 Gener 06	-Finalitzem l'observació en situació esportiva -Es desestima la utilització de la pràctica esportiva com a eina socialitzadora	
		FE 5.11	-----	
		FE 5.12	-----	
	Curs 2006-2007	FE 5.13	-----	
		FE 5.14	-----	
		FE 5.15	-Canvi de centre	
		FE 5.16		

Figura 7.5.6a.- Historial de l'actitud moral del cas 5 (C.) durant la pràctica esportiva.

SEGON MOMENT: TRANSFERÈNCIA EN EL NIVELL D'INTEGRACIÓ

El cas del C. és una situació on l'esport hi té poc a fer ni en un sentit socialitzador ni en sentit educatiu. Sumats a les seves deficiències mentals (FE 5.3), a una mare amb depressió crònica (FI 5.1), i a un pare amb problemes d'alcoholisme (FI 5.5), s'hi afegeix una administració que no té centres d'atenció a psicòtics per a menors de 16 anys, i que obvia les contínues denúncies per incapacitat del CRC d'atendre un cas d'aquestes característiques.

Comparant les variables entre les FI, les FE i la informació de l'EN 28, apreciem que la situació és complexa en tots els centres a què assisteix i en la majoria de dimensions de la seva realitat social, familiar, econòmica i esportiva. En C. i la seva família són atesos per més de cinc equipaments i serveis públics, que treballen tant aspectes educatius com psicològics, assistencials i psiquiàtrics (FI 5.7). Es constitueix una comissió de seguiment on s'estableixen línies d'actuació conjunta per a treballar de manera transversal i sistèmica amb tota la família, inclosa l'àvia, que també viu en el nucli familiar.

En aquestes comissions de seguiment el CRC ha expressat en diferents ocasions (FI 5.4, FI 5.7, FI 5.8, FI 5.11, FI 5.12, FI 5.13) la impossibilitat d'atendre un cas d'aquesta magnitud.

En referència a l'esport, no hi ha cap gràfica en què es pugui apreciar un benefici significatiu per en C. pel fet de fer activitat esportiva, més aviat al contrari, la pràctica de l'esport grupal li genera ansietat, estrès i aprensió anticipatòria, que arriba a traduir-se en agressions o autolesions.

Té dificultats per a establir relacions tant en l'escola com al CRC (FI 5.2, FE 5.3, EN 28), i la seva manca d'habilitats socials i comprensió dels signes i símbols socials, fa molt difícil, sinó impossible, una relació normalitzada en els espais ludicoesportius o en els espais d'aula (FI 5.13 i FE 5.8). La pràctica esportiva requereix una mínima socialització secundària i uns mínims nivells de desenvolupament cognitiu i emocional; el fet que en C. no tingui assumits aquests mínims fa impossible la seva pràctica.

Molt relacionat amb la variable 2.2 (relacional), hi ha la variable 2.1 (normativa). Com que en C. no té assumits aquests mínims de socialització secundària, té moltes dificultats per a seguir la norma i entendre-la (FE 5.3), de manera que no es conforma ni obeeix la norma perquè no té interioritzada cap normativa ni descriptiva, ni obligada, ni social (FE 5.4).

Per a poder fer AE grupal cal tenir assumides, com a mínim, dos tipus de norma; les primeres són les que fan referència a l'estratègia del propi joc i que fan possible que l'esport sigui una activitat democràtica; les segones són les normes prèvies per entendre què és un joc social, i quines eines i habilitats hem d'usar per a fer-lo efectiu (diàleg, acords, respecte...). En C. no té interioritzades ni les unes ni les altres (EN 28).

En C. no té llargs períodes d'absentisme però sí dies puntuals en què no assisteix a l'escola o al CRC perquè ningú el porta. Diàriament, i de manera voluntària, una de les mestres de l'escola Rel va a casa a buscar-lo per portar-lo a l'escola i després al CRC, però quan aquesta mestra no hi pot anar, ningú se'n responsabilitza, de manera que el nen es queda tot el dia a casa.

El paper de la família és cabdal en el cas del C. La situació familiar no només no reforça les petites conductes que indiquen una evolució positiva en el C. (quan aprèn a escriure –FI 5.7), sinó que l'increpen amb insults i humiliacions en públic, anomenant-lo "*monstruo*" en molts casos. Aquests episodis familiars, reforcen als seus companys del CRC a pensar que al C. cal mantenir-lo exclòs del camp esportiu (FE 5.6 i FI 5.4). Les intervencions dels pares van des dels insults (FI 5.4), fins a estratègies com l'exorcisme (FI 5.6), la negació de la situació (FI 5.5) o l'agressió (FI 5.4, FI 5.8 i FE 5.6). Com a reacció, en C. també agrideix als seus pares, i a altres educadors o companys del CRC (FI 5.4).

A partir de juny de 2005, el pare pren consciència que tenen un problema i verbalitza la seva voluntat de solucionar-lo (FI 5.8).

En referència a la variable 2.3 (competencial/capacitadora), no hem estat capaços de generar molts canvis. Les AE no han contribuït a que en C. assolís més competències o capacitats ni en la dimensió esportiva ni en la dimensió personal, ni en la dimensió acadèmica (FE 5.4 i FE 5.9), fins al punt de desestimar la possibilitat de treballar capacitats en el marc de les AE (FE 10).

Hem vist fins ara que la pràctica esportiva grupal no beneficiava ni en C. ni al grup, però si consideréssim l'activitat física de córrer al voltant del pati com una activitat d'alliberament de tensió mental per en C., aleshores sí que podríem dir que el córrer l'ha ajudat en algun sentit.

El fet de córrer pel pati tal i com ho fa en C., no suposa un hàbit, ni una activitat planificada o normativa, ni una activitat grupal o competitiva, però sí que per en C. és una manera de purgar ansietat (FE 5.6), i que com a mínim no té un cost econòmic pel CRC, ja que altres maneres que té de purgar aquesta ansietat és llençant material⁶ o trencant cotxes de joguina. Si per sentir-se millor, necessita córrer i ho fa, aleshores això el beneficia, encara que no ho faci a plena consciència, sinó per instint.

El fet de córrer tampoc contribueix a la formació de la seva identitat, doncs en C., corri o no, sempre es pregunta si “*es un niño*”.

Com a equip educatiu, hem tingut molts problemes a l'hora d'intervenir en aquest cas: la manca de formació especialitzada, la manca de recursos materials i didàctics per a la seva educació, la inadequació de l'espai físic per atendre correctament les seves necessitats... i sobretot, l'acceptació per imposició del cas, any darrera any, sabent les dificultats per fer una atenció individualitzada i de qualitat.

Hem tingut igualment moltes situacions en què ens havíem de replantejar aspectes de caràcter ètic; l'octubre de 2004 li augmenten la medicació de tal manera que en C. es passa gairebé tota la tarda assegut en una cadira. Aquest fet ens feia replantejar si realment era necessària tanta medicació per un nen de la seva edat, tot i que aleshores, també és cert, el seu grau d'agressió disminuïa considerablement.

Un altre aspecte que ens replantejàvem contínuament, era si calia forçar les situacions en què ell buscava estar sol (FE 5.3 i FI 5.5) i obligar-lo a estar en interacció amb els seus iguals. Quan es forçava la situació, i s'obligava a en C. a estar al camp esportiu, les reaccions d'ambdues parts eren hostils. Què calia fer doncs, en una situació d'exclusió com aquesta?

⁶ Creiem que la seva obsessió per a llençar material li ve donada pel fet de trobar-se en *l'etapa de les trajectòries*, en què els infants descobreixen el desplaçament dels objectes si se li aplica una força d'inici.

Cas 6.- POBRE VINCULACIÓ FAMILIAR AFECTIVA. Antonio

L'A. es considera infant en risc per una situació de desarrelament i desvinculació amb les figures de referència adultes. A l'edat d'11 anys ha comès els primers furtus en botigues del barri i en el propi CRC.

El germà gran mor per sobredosi i el pare mor al 2006 per problemes de salut. La mare havia estat desterrada (segons la "Llei gitana") per ser considerada *romi fulera*. La família té antecedents penitenciaris, i ha estat atesa pels Serveis Socials des de molt abans que nasqués l'A.

És inconstant en l'assistència al CRC i a l'escola, i passa moltes hores al carrer relacionant-se amb nois de bandes més grans que ell.

Fixem-nos en el seguiment que hem anat fent del cas (figura 7.6.):

	Curs 2003-2004				Curs 2004-2005				Curs 2005-2006				Curs 2006-2007			
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny
Fitxes d'observació sobre el nivell d'integració	Absentisme	FI 6.1	FI 6.2	Absentisme		FI 6.3	FI 6.4	FI 6.5	FI 6.6	FI 6.7	Absentisme			FI 6.8	Absentisme	
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny
Fitxes d'observació sobre la pràctica esportiva que desenvolupa	Absentisme	FE 6.1	FE 6.2	Absentisme		FE 6.3	FE 6.4	FE 6.5	FE 6.6	FE 6.7	Absentisme			FE 6.8	Absentisme	

Figura 7.6.- Cronologia d'observació per en A. en el CRC.

PRIMER MOMENT D'ANÀLISI: aspectes evolutius

VARIABLE 2.1.-NORMATIVITZACIÓ

En el cas de l'A. la gràfica dibuixa una evolució que va de “disconformitat a la norma” a “violació” de la norma, de manera que la situació de l'A. respecte a la variable, no només no millora, sinó que empitjora.

L'A. inicialment no es conforma a la normativa, ni segueix les regles bàsiques de funcionament del CRC. Amb el temps, aquesta desobediència es transforma en infraccions de la norma, catalogades en el CRC com a greus o molt greus. Hi ha episodis de robatoris de material (FE 6.5) i un cas d'agressió al seu educador (FE 6.7).

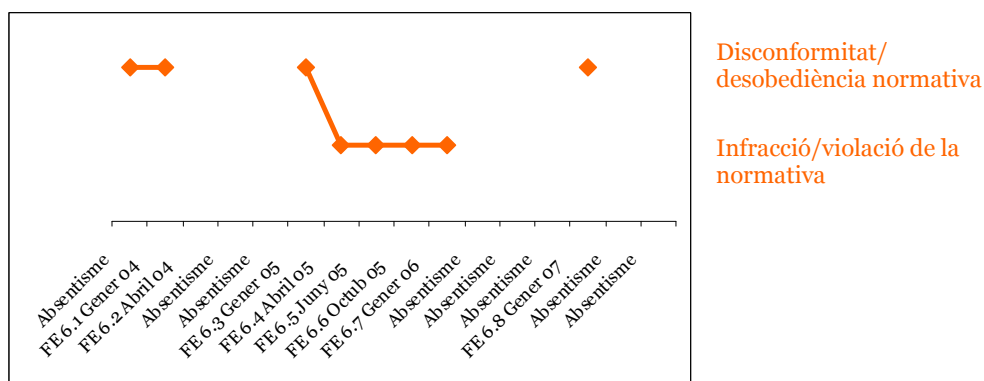

Figura 7.6.1.-Gràfica sobre l'evolució normativa en el cas 6 (A.)

L'A. usa l'esport per a imposar la seva “normativa” i per excloure aquells que no col·laboren o pensen com ell. Aquest fet contamina la pràctica esportiva del grup i es generen conflictes entre l'A. i el grup.

L'A. és capaç d'entendre el valor de la norma i seguir-la, però sempre que aquesta normativa vingui donada pels seus referents familiars. L'A. es conforma amb la normativa del seu àmbit familiar, però no es conforma amb la normativa esportiva, fet que demostra que l'escenari esportiu no el beneficia ni a ell per a socialitzar-se, ni al grup quan ell hi participa. Fixem-nos en el seu procés en referència a aquesta variable (figura 7.6.1a):

FE 6.1 Gener 04	-Imposa la seva pròpia normativa -No es conforma a la norma si aquesta no la beneficia -S'imposa com a líder negatiu (el grup ha "d'acatar la seva norma")
FE 6.2 Abril 04	-Greu problemàtica normativa que repercuteix en el joc esportiu (i altres àmbits de la seva realitat) -No es conforme als rituals ni horaris d'entrenament -No es conforme a les indicacions dels entrenadors/es (problemàtiques amb la normativa de l'adult) -No es conforma als hàbits de neteja i d'higiene que segueixen els seus iguals
	-Absentisme total
FE 6.3 Gener 05	-Verbalitza que ell només respecta "a su abuelo" i que "nadie le manda" -Disconformitat i desobediència tant en l'esport com a fora d'aquest àmbit -Greu problemàtica amb la norma esportiva i social: 1.-No coneix la normativa del joc 2.-Imposa la seva pròpia norma esportiva (i de comportament) 3.-No accepta la imposició d'altres normes diferents a la seva
FE 6.4 Abril 05	-Desinterès i desmotivació per a seguir la normativa esportiva -Imposició de les seves normes (per la força si cal) -Baralles i insults amb els que no el segueixen ("expulsa" del camp esportiu als que no el segueixen) -Desobediència cap a les indicacions dels educadors de referència
FE 6.5 Juny 05	-Desobediència i disconformitat: 1.-Fa alguns furtcs amb el material esportiu del CRC 2.-Problemàtiques greus per conformar-se a l'autoritat de l'educadora i a la norma esportiva 3.-Passotisme davant els suggeriments del grup d'adaptar-se a la norma
FE 6.6 Octub 05	-Episodi puntual d'agressió a l'educador de referència -Desobediència i disconformitat normativa -Verbalitza sovint que només fa cas "de mi abuelo"
FE 6.7 Gener 06	-L'A. ha estat expulsat del CRC durant uns dies per haver robat material esportiu -No es conforma a la norma esportiva (ni a cap altra) -Desobediència a qualsevol regla o norma
	-Absentisme total
FE 6.8 Gener 07	-No es conforma a la norma ni funcionament del joc -Desobeix les indicacions dels educadors (tan a dins com fora del camp) -Greus problemàtiques per a participar en el joc
	-Absentisme total

Figura 7.6.1a.- Historial en referència a la variable normativa en el cas 6 (A.).

VARIABLE 2.2.-RELACIONAL/IDENTITÀRIA

El tipus de cohesió que genera l'A. és per imposició (FE 6.4). És capaç d'interactuar amb els iguals, però les relacions que estableix sempre estan fonamentades en el conflicte i en les faltes de respecte.

L'A. té dèficits en les habilitats socials per a establir relacions i és habitual que el grup el rebutgi i que ell s'autoexclouï.

En l'escenari esportiu boicoteja contínuament les activitats, no només per la seva disconformitat normativa, sinó també per la seva manera d'establir contactes.

L'A. és irregular en l'assistència al CRC, en els entrenaments de les AE, en la responsabilització i organització de les activitats i en el compromís amb els seus companys/es.

Cohesió imposada
Participació
(amb conflictes)
Exclusió exògena
Inadaptació social

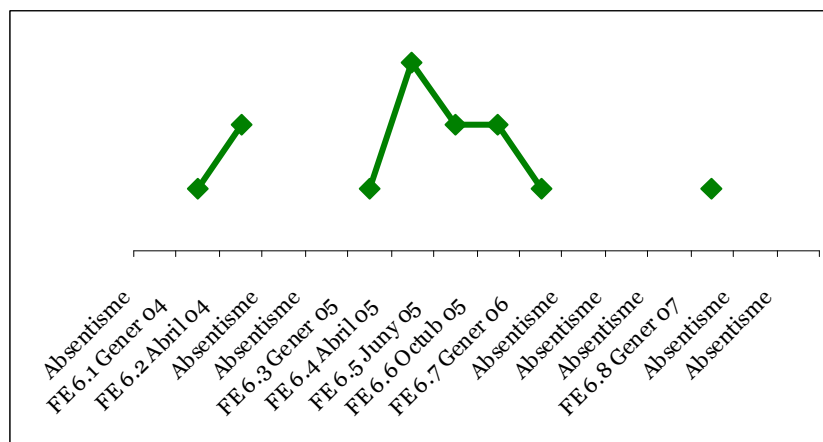

Figura 7.6.2.-Tendència de la capacitat relacional del cas 6 (A.) en pràctica esportiva.

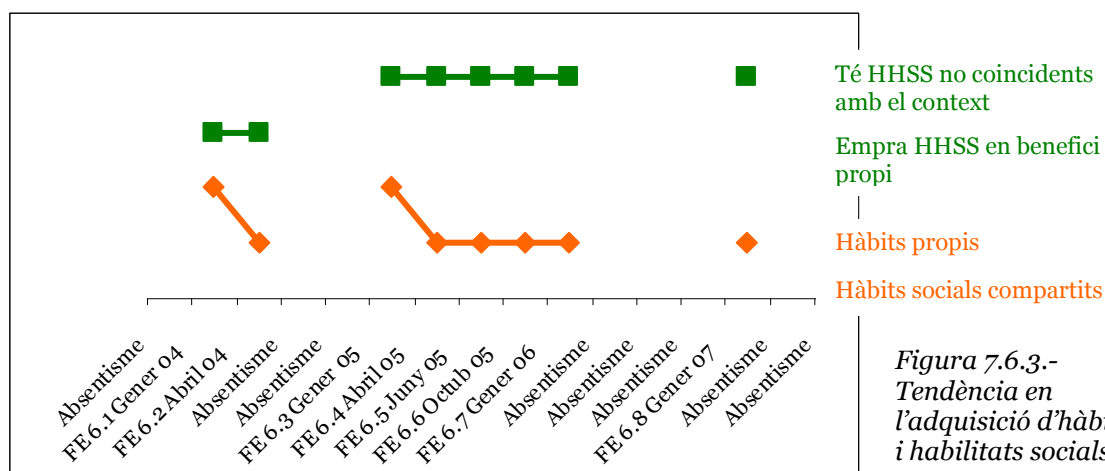
En l'escenari esportiu, l'A. té el rol de “perillós” i “conflictiu”, no comparteix elements identitaris ni se sent partícip del grup. L'A. usa l'escenari esportiu per fer ostentació de la seva fortalesa física i intimidar als que són més petits o febles físicament. En aquest cas, l'escenari esportiu li serveix de pretext per a legitimar conductes d'agressió, emparant-se en el “no saber perdre”, per això creiem que la pràctica esportiva no és el millor context per a socialitzar en A., com a mínim de moment. Mirem en la figura 7.6.2a quina ha estat la seva evolució:

Variable 2.2.-Relacional/Identitària (Cohesió, participació, implicació, motivació)	Curs 2003-2004		-L'A. està inscrit però no assisteix (absentisme en tot el trimestre)
		FE 6.1 Gener 04	-No cohesiona amb el grup; -El grup s'ha d'adaptar a la seva voluntat -Participa irregularment -S'implica si el grup se sotmet al que ell diu
		FE 6.2 Abril 04	-No hi ha cohesió; -Exclusió endògena i exògena -Participa activament però boicotejant contínuament cada intervenció dels seus companys -No respecta les interaccions o els "contractes" esportius (cops, punys, insults, faltes de respecte...) -S'implica en les activitats esportives però de manera exagerada
		-Absentisme total	
	Curs 2004-2005	FE 6.3 Gener 05	-No se sent cohesionat; -El grup se sent subjugat per l'A. -Participa de manera irregular i inconstant en els jocs; -Participa irregularment en els entrenaments -S'implica i se sent motivat per fer esport
		FE 6.4 Abril 05	-No hi ha cap element de cohesió generat democràticament; -L'A. força un tipus de cohesió per imposició -Participa i s'implica de manera irregular i quan ho fa imposa la seva normativa
		FE 6.5 Juny 05	-El grup el rebutja: exclusió exògena; -El grup no vol jugar amb ell -Participa de manera irregular tant en els entrenaments com en els partits de futbol -S'implica i es motiva quan les coses es fan com ell vol; -Contamina l'activitat si les coses no es fan com ell vol
	Curs 2005-2006	FE 6.6 Octub 05	-Exclusió exògena; -Exclusió endògena -No participa (hi ha un alt grau d'absentisme) -S'implica irregularment (té una baixa constància en les seves conductes)
		FE 6.7 Gener 06	-No hi ha cohesió ni amistat amb cap persona del seu equip; -El grup el rebutja per a fer esport; -Té el rol de "conflictiu" i "perillós" -Participa, es motiva i s'implica de manera irregular en les activitats esportives i en el disseny i propostes d'aquestes; -És inconstant en totes tres variables
			-Absentisme total
	Curs 2006-2007	FE 6.8 Gener 07	-No hi ha cohesió en el grup (el rebutgen d'entrada) -Ni participa, ni s'implica, ni es motiva per a cap esport proposat -Passotisme total de qualsevol pràctica esportiva -No se sent partícep del grup -No comparteix cap element identitària
			-Absentisme total

Figura 7.6.2a.- Historial de la variable relacional/identitària en el cas 6 (A.).

VARIABLE 2.3.-COMPETENCIAL/CAPACITADORA

Per mesurar la capacitat de les AE de socialitzar en competències, hem emprat tres indicadors. Un primer que fa referència a l'adquisició d'hàbits socials i personals, i un segon que fa referència a l'aprenentatge d'habilitats socials tant a dins com a fora de l'escenari esportiu.

En referència al primer dels indicadors, la gràfica mostra que l'A. és capaç d'adquirir hàbits socials. De fet la problemàtica de l'A. no ve determinada per una socialització mancada d'hàbits de conducta o comportament, sinó per una inadequació d'aquests hàbits a les dinàmiques normalitzades del CEIP i el CRC. Amb la pràctica de l'esport, intentem que l'A. se socialitzi en els hàbits d'ordre, treball i neteja del CRC.

Respecte a les habilitats socials, podem dir que l'A. sí que en té d'assumides, tot i que l'expressió d'aquestes no sempre està en la línia educativa que seguim en el CRC. L'A. és prou intel·ligent com per saber usar les eines socials necessàries quan vol aconseguir alguna cosa, tot i que no sempre les aplica quan el benefici de l'acció recau en el grup. Aquest fet dificulta l'activitat esportiva, ja que l'A. no mostra les habilitats socials necessàries per al compliment del contracte ludicoesportiu: *fair play*, empatia, solidaritat, companyonia, donar i rebre ajut...

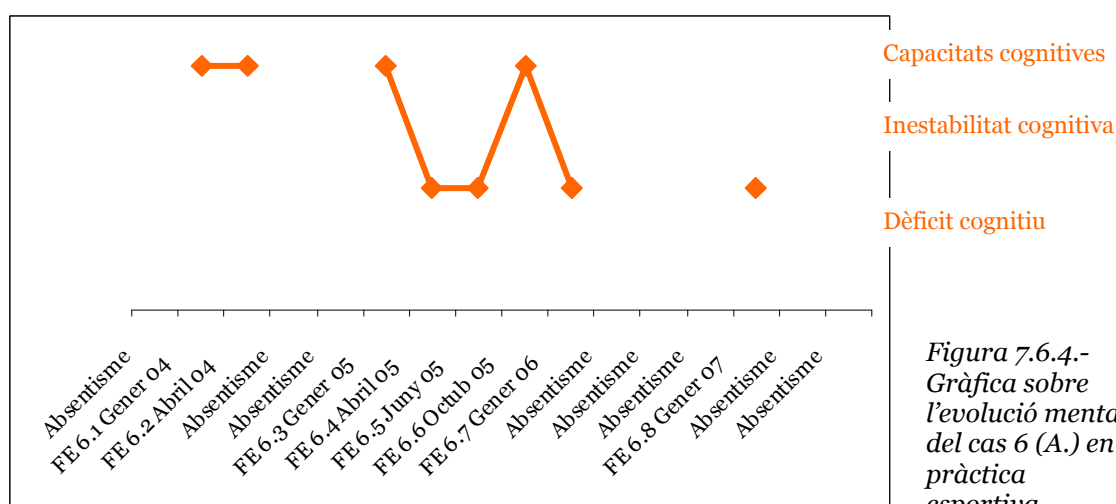
Com es pot veure a la gràfica, tot i els intents de treballar en ambdues variables, els resultats que se n'obtenen mai són a l'alça, de manera que ens plantegem si la pràctica esportiva, en aquest cas, és l'eina més adequada. A continuació es presenta el registre del seguiment de la variable (figura 7.6.3a):

Variable 2.3.-Competencial/Capacitadora (Competències, aptituds, hàbits i habilitats)	Curs 2003-2004		-L'A. està inscrit però no assisteix (absentisme en tot el trimestre)	
		FE 6.1 Gener 04	-En període d'observació, per saber què cal treballar -No té cap deficiència cognitiva o mental -Té moltes habilitats personals per acabar imposant el que ell vol, però esdevé molt destructiu amb el que proposen els altres -Pocques habilitats socials per a negociar, consensuar, comunicar...	
		FE 6.2 Abril 04	-Des del CRC treballem competències personals relacionades amb l'autocontrol i la contenció; -Treballem competències normatives -Aptituds físiques: velocitat i força -Aptituds físiques per a treballar: resistència i constància -Pocs hàbits socials: 1.-No fa files; 2.-No respecta el torn de paraula; 3.-No té cura del material; 4.-No respon/no respecta la figura de l'autoritat	
			-Absentisme total	
	Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fitxes)	FE 6.3 Gener 05	En període d'observació (no tenim clar quines competències cal treballar prioritàriament en el context esportiu) -L'A. no té assumits els hàbits i aptituds socials mínims que creiem necessaris i òptims per a un infant de la seva edat -Té hàbits socials molt diferenciats als hàbits de la cultura "paya": 1.-Ell veu bé passar moltes hores al carrer -Té habilitats i recursos personals, tot i que no coincideixen amb els mètodes socials que defensem des del CRC
			FE 6.4 Abril 05	-En el context esportiu treballem sobretot: 1.- Competències socials relacionades amb l'acceptació de la norma esportiva 2.- Competències personals relacionades amb l'autocontrol 3.- Competències socials relacionades amb l'acceptació de la diferència -Té aptituds físiques molt desenvolupades (per sobre de la mitjana); -Poca aptitud de resistència i constància en l'esport -Hàbits socials molt diferenciats als que treballem al CRC; -Té habilitats socials que aplica pel seu interès
			FE 6.5 Juny 05	-Durant la pràctica esportiva s'intenten treballar competències de relació i vinculació: - Vincles afectius de relació amb algun membre del equip (per potenciar la motivació cap a l'assistència al CRC i allunyar-lo del carrer), sense resultats positius en aquest sentit -Té aptituds físiques desenvolupades; -Té hàbits socials diferenciats dels que demanem al CRC; -Té assumits hàbits propis del seu <i>habitus</i> i capital cultural -En situació d'esport s'intenten treballar habilitats socials bàsiques: 1.-Demandar permís; 2.-Presentar-se; 3.-Demandar ajut i ser capaç d'ajudar...
			FE 6.6 Octub 05	-Ens replantegem quines competències cal treballar en situació esportiva -No hem aconseguit canvis cap a positiu en cap dels plans de treball que ens hem plantejat, ni en cap de les competències que havíem volgut adquirir -Té aptituds físiques òptimes per a la seva edat; -Aplica hàbits de conducta i comportament molt diferenciats als nostres; -En situació d'esport s'intenten treballar habilitats socials bàsiques tot i que no hi ha canvis ni evolució significativa
			FE 6.7 Gener 06	-Baixa motivació per al treball de competències en l'esport (tant per part de l'equip d'educadors del CRC com per part seva) -Té aptituds físiques destacables -Té incorporats hàbits i habilitats socials molt diferenciades -Moltes dificultats per a canviar hàbits de conducta i habilitats socials pròpies del seu <i>habitus</i> -Des del CRC desestimem més plans de treball per a canviar hàbits de conducta (sensació d'indefensió per part nostra)
			-Absentisme total	
	Curs 2005-2006			
	Curs 2006-2007			
		FE 6.8 Gener 07	-En període d'observació per detectar quines competències cal treballar prioritàriament (si aconseguim que faci alguna activitat esportiva) -Aptituds físiques correctes per a la seva edat; -Amb la pràctica esportiva les reforça; -Pocques aptituds de resistència o perseverança -Nuls hàbits de treball: 1.-Inconstància en els entrenaments; 2.-Inconstància en l'assistència; 3.-Irregularitat en l'actitud de participar	
			-Absentisme total	

Figura 7.6.3a.-Historial de la variable competencial/capacitadora del cas 6 (A.).

VARIABLE 2.4.-COGNITIVA

Un dels aspectes que més crida l'atenció d'aquesta gràfica, i que pot donar explicació a d'altres variables ja analitzades, és la inconsistència i el desequilibri cognitiu en què es troba l'A. Aquest desequilibri en les capacitats mentals i en la possibilitat d'usar els processos psicològics bàsics de manera equilibrada, repercuteix no només en la dinàmica de les AE, sinó també en les activitats prèvies (organització, planificació, entrenaments) i posteriors (recollida, rituals d'ordre, hàbits de higiene personal, assemblees...).

En aquest sentit, la pràctica de l'esport no li serveix per regular el seu estat cognitiu o mental, ni per modificar el seu estil de pensament (tendent al pessimisme), però sí que li serveix per treballar l'atenció, l'expressió del llenguatge i l'autocontrol. La possibilitat de treballar aquests aspectes en el context esportiu no implica que l'A. els assoleixi, i si els assoleix, tampoc implica que persisteixi l'aprenentatge.

I aquí rau la dificultat d'usar la pràctica esportiva com a eina per regular la seva cognició, que tot allò que aprèn un dia sembla que l'endemà ja l'hagi oblidat, de manera que no s'avança en progressió ascendent.

Creiem des del CRC, que perquè l'A. percebi i aprofiti la pràctica esportiva com a eina socialitzadora, prèviament cal un treball psicològic i familiar, per establir els fonaments on assentar posteriors aprenentatges. Fixem-nos en el seu historial (figura 7.6.4a):

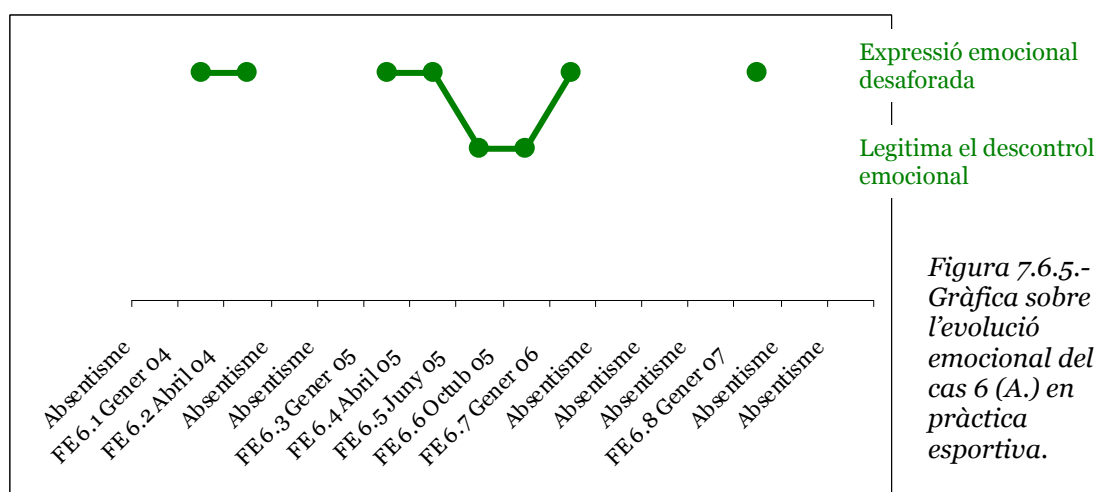
Variable 2.4.- Cognitiva (Capacitats, processos psicològics bàsics, estil cognitiu)	Curs 2003-2004		-L'A. està inscrit però no assisteix (absentisme en tot el trimestre)	
		FE 6.1 Gener 04	-Sense problemàtica aparent; -Tendència al pessimisme	
		FE 6.2 Abril 04	-Sense problemàtica cognitiva: coneix, comprèn, avalua, sintetitza... -És capaç d'aprendre, memoritzar, motivar-se, pensar... -Tendència al temperament pessimista	
	Curs 2004-2005			-Absentisme
		FE 6.3 Gener 05	-L'A. no té cap problemàtica cognitiva ni mental (la seva gran dificultat és l'assumpció de les normes i regles de conducta del CRC, tant en activitats esportives com en altres activitats)	
		FE 6.4 Abril 05	L'A. té totes les capacitats cognitives i processos mentals relativament estables, tot i que presenta inestabilitat emocional	
		FE 6.5 Juny 05	-L'A. desenvolupa capacitats cognitives generals en situació d'esport: 1.-Potencia l'atenció, el llenguatge, la motivació i la memòria -No té dificultats ni malaltia mental -És inestable en l'estil cognitiu durant la pràctica esportiva	
		FE 6.6 Octub 05	-La pràctica esportiva de l'esport el beneficia: li permet treballar i potenciar el llenguatge (s'ha de fer entendre) i la motivació per a realitzar alguna activitat (tot i que aquesta motivació és irregular i inconstant) -No té dificultats ni malaltia mental -Estil cognitiu amb tendència al pessimisme	
	Curs 2005-2006	FE 6.7 Gener 06	-L'esport l'ajuda a potenciar el llenguatge verbal -L'esport l'ajuda a potenciar l'atenció i la concentració: la descàrrega d'adrenalina l'ajuda a regular el nivell d'ansietat, i per tant, a estar més tranquil en situacions que requereixen tranquil·litat -Durant la pràctica esportiva es mostra exageradament inestable (o molt eufòric o molt pessimista)	
				-Absentisme
	Curs 2006-2007	FE 6.8 Gener 07	-Sense diagnòstic fet (però creiem que segueix una línia semblant a la de fa un any) -Inestabilitat	
				-Absentisme

Figura 7.6.4a.-Historial en la variable cognitiva del cas 6 (A.) en pràctica esportiva..

VARIABLE 2.5.-EMOTIVA

El dibuix que representa la gràfica 7.6.5, indica la seva capacitat d'expressar emocions en el context esportiu. L'A. n'expressa sense cap dificultat, tot i que, de la mateixa manera que no empra adequadament les habilitats socials segons el context, tampoc en fa una expressió emocional assertiva.

L'A. té una gesticulació molt accentuada i una manera d'expressar emocions molt efusiva i pujada de to de veu. Aquest fet incomoda als companys d'equip i tensiona l'ambient, quan per alguna circumstància algun d'ells fa una jugada que no és de l'acord de l'A.

En aquest sentit, les AE serveixen a l'A. per conèixer i veure altres maneres d'expressar emocions, i sobretot, i a partir de les intervencions dels educadors, aprendre que la construcció de la masculinitat no és necessària fer-la en base al “descontrol” d'un mateix i l'expressivitat violenta de l'emoció, dos conductes que l'A. valora i de les quals se sent orgullós. Però com en variables anteriors, que les intervencions pedagògiques es duguin a terme, no es garanteix que ell modifiqui la conducta o n'apregui, com a mínim, de moment.

En la figura 7.6.5a, veiem els diferents registres fets al llarg d'aquests quatre cursos escolars:

Variable 2.5.-Emotiva (Expressió, reconeixement i gestió emocional)	Curs 2003-2004		-L'A. està inscrit però no assisteix (absentisme en tot el trimestre)	
		FE 6.1 Gener 04	-És capaç d'expressar sentiments i emocions -Reconeix i verbalitza com se sent -Dificultats per a gestionar les emocions negatives i els sentiments de frustració	
		FE 6.2 Abril 04	-Expressa sentiments i emocions d'una manera particular (és molt expressiu –crida molt, gesticula molt amb les mans i braços...) -És poc empàtic amb l'expressió emocional dels altres -Baixa capacitat de controlar l'expressió violenta d'emocions	
			-Absentisme total	
	Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fitxes)	FE 6.3 Gener 05	-En situacions esportives expressa sentiments i emocions -Dificultats en la gestió i autocontrol de l'emoció
			FE 6.4 Abril 05	-Durant la pràctica esportiva expressa molt efusivament sentiments i emocions -Dificultats per gestionar emocions negatives: ira, ràbia, frustració i pors
			FE 6.5 Juny 05	-En el camp esportiu expressa emocions i sentiments -Reconeix com se sent -Dificultats per l'autocontrol emocional, fins i tot se sent "orgullós" quan s'expressa de manera exagerada i violenta
			FE 6.6 Octub 05	-Té capacitat per a expressar sentiments i emocions -Se sent content de la seves "pèrdues de control" i de l'expressió agressiva de la seva conducta
	Curs 2005-2006	FE 6.7 Gener 06	-Té capacitat expressiva -No gestiona ni controla les emocions negatives: colera, ansietat i frustració	
			-Absentisme	
	Curs 2006-2007	FE 6.8 Gener 07	-Durant la pràctica de l'esport expressa sentiments i emocions -No gestiona ni controla les emocions negatives	
			-Absentisme total	

Figura 7.6.5a.-Historial de la variable emotiva del cas 6 (A.) en pràctica esportiva.

VARIABLE 2.6.-MORAL

La primera de les gràfiques (figura 7.6.6.1), fa referència a l'assistència de l'A. a les assemblees. Al llarg dels quatre cursos enregistrats l'A. només ha assistit a les assemblees de manera espontània i inconstant, en el segon trimestre del curs '06-'07. Quan ho ha fet, ha insultat i ha boicotejat l'activitat i les intervencions dels seus iguals. La gràfica per tant, no indica evolució excepte en el gener del 2007, quan assisteix per primera i última vegada:

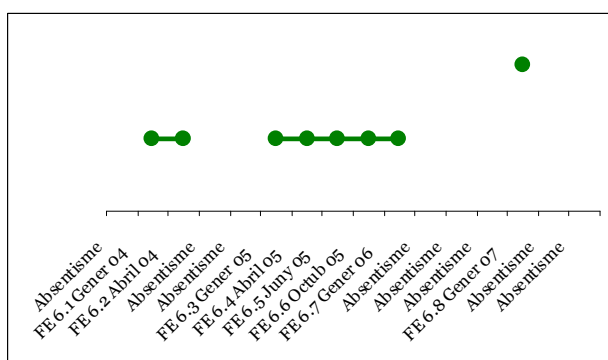
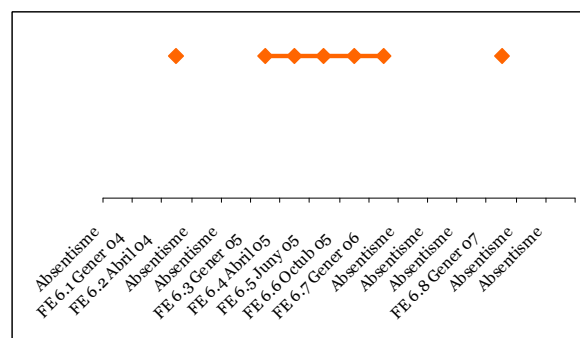

Figura 7.6.6.1.-Evolució de l'assistència de l'A. a les assemblees.

Figura 7.6.6.2.-Evolució de la capacitat metacognitiva del cas 6 (A.)

La segona de la gràfiques (figura 7.6.6.2) fa referència a la seva capacitat metacognitiva. En aquest cas la tendència ens mostra que l'A. té capacitat mental per a l'autopensament i per analitzar les pròpies conductes.

Per la construcció moral de l'A., les AE han contribuït més aviat poc. No hi ha hagut al llarg del temps de la seva assistència al CRC massa evolució, fins i tot podem dir, que el cas de l'A. ha involucionat. Ha passat de no assistir a les assemblees, a fer-ho per distorsionar la dinàmica. Les expulsions o les “amenaces” de no fer més AE si no millorava la seva conducta, no han tingut cap efecte sobre els seus actes, fet que ha dificultat molt la seva socialització a partir de l'esport o d'altres activitats. Vegem-ne finalment la seva evolució en les diferents plantilles d'observació (figura 7.6.6a):

Variable 2.6.-Moral (Metacognició i espai de reflexió moral)	Moments d'observació (Fitxes)	Curs 2003-2004		-L'A. està inscrit però no assisteix (absentisme en tot el trimestre)		
			FE 6.1 Gener 04	-Sense diagnòstic -No participa de les assemblees post-AE -No participa de les xerrades ni tutories		
			FE 6.2 Abril 04	-És capaç de fer judicis i valoracions sobre sí mateix i les seves conductes -Els seus judicis de valor no coincideixen amb els criteris pedagògics de CRC -No participa		
				-Absentisme continuat		
			FE 6.3 Gener 05	-És capaç d'autoreflexionar, tot i que ho fa des d'uns paràmetres molt diferents als que defensem des del CRC -No participa regularment dels espais d'assemblea -Passotisme i rebuig per al treball de reflexió post-esport		
			FE 6.4 Abril 05	-L'A. és capaç de pensar-se a sí mateix en situació de pràctica esportiva, tot i que usa una escala de valors molt diferent a la que seguim en el CRC -No participa de les activitats de diàleg de la post-activitat esportiva -Verbalitza que a ell "nadie le come la oreja"		
			FE 6.5 Juny 05	-Té capacitat metacognitiva -Passotisme davant les propostes de xerrada sobre com s'ha dut a terme la pràctica esportiva -L'educadora de referència "l'amenaça" de deixar de jugar si no participa en les assemblees. L'A. diu que "passa" i que no li fa res no fer esport! L'educadora desestima la seva "amença"		
			FE 6.6 Octub 05	-És capaç d'autopensar-se i analitzar la seva pròpia conducta -No participa en les assemblees -No vol participar/assistir a les tutories individualitzades		
			FE 6.7 Gener 06	-És capaç d'autopensar-se -No participa de les activitats de formació i anàlisi que s'organitzen després de la pràctica esportiva		
				-Absentisme continuat		
			FE 6.8 Gener 07	-És capaç d'autopensar-se -No participa en les assemblees post-esport i quan ho fa és per boicotejar l'activitat o les intervencions dels seus iguals -Insulta i agredeix verbalment de manera aleatòria als que intervenen en l'assemblea		
				-Absentisme total -L'A. està inscrit però no assisteix (absentisme en tot el trimestre)		
			Curs 2005-2006			
			Curs 2006-2007			

Figura 7.6.6a.-Historial de la variable moral del cas 6 (A.) durant la pràctica esportiva.

SEGON MOMENT: TRANSFERÈNCIA EN EL NIVELL D'INTEGRACIÓ

El cas de l'A. ha suposat per al equip pedagògic del CRC una reflexió continuada d'aspectes ètics, morals i culturals, fins al punt que alguns dels membres del equip consideren que l'A. no és un noi en situació de risc social, sinó que és un noi de cultura gitana amb una manera de fer, d'estar i d'actuar molt diferenciada a les directrius del CRC.

L'A. està socialitzat correctament en el seu grup de referència, és capaç de conformar-se a la norma dels seus referents adults i és capaç d'expressar emocions i sentiments a dins i a fora de l'escenari esportiu. L'A. tampoc té problemàtiques cognitives lleus, més enllà d'episodis puntuals de desequilibri emocional.

Per tant, alguns membres del CRC es plantejaven si realment es tracta d'un cas de risc social, o senzillament d'un cas de diversitat cultural. En el moment que ingressen al seu pare a la presó, es decideix definitivament que l'A. sí que es troba en una situació de risc d'exclusió. Aquell mateix mes el seu nivell d'absentisme escolar i al CRC augmenten, de manera que es confirma la decisió (FI 6.1).

La situació de risc de l'A. afecta moltes de les dimensions de la seva realitat.

A nivell normatiu l'A. és capaç d'entendre i seguir la normativa familiar, però té moltes dificultats per l'acceptació de la norma que li ve imposada pel CRC, el CEIP o altres agents socials. Aquesta dificultat en l'acceptació de la norma repercuteix no només en el desenvolupament de les AE en sí mateixes, sinó també en tot el conjunt d'activitats que es fan abans i després de les AE (FI 6.2 i FE 6.2): seguiment dels entrenaments, puntualitat en els horaris, hàbits de treball...

En aquest sentit, l'esport l'ajuda a conèixer altres realitats normatives, que tot i que no les segueix ni comparteix, sí que li poden fer eixamplar la perspectiva d'altres normatives diferents en la qual ell s'ha socialitzat (FI 6.6).

Fins i tot, el fet de cometre furts de material esportiu (FE 6.5 i 6.7), ha servit com a pretext per la seva educadora per treballar normes socials de

comportament, i tot i que ell no ha mostrat sentiment de culpa, sí que la intervenció normativa i educativa s'ha dut a terme.

En la dimensió relacional, l'A. és igualment destructiu. Hi ha moltes dificultats per a treballar la vinculació afectiva amb els iguals, ja que el rebuig amb els companys d'equip és bidireccional (FI 6.2, FI 6,3 i FE 6.2). En aquest cas es dona una correlació molt proporcionada entre la seva realitat social i integradora i la seva realitat en el context esportiu. L'A. té dificultats relacionals en la pràctica de l'esport (FE 6.5), perquè no té assumit el sentiment de treball comunitari (FE 6.6 i FI 6.4), ni les normes necessàries del contracte ludicomotor (FE 6.2).

En aquest sentit, la part positiva de la pràctica esportiva per a l'A. ve determinada pels mateixos indicadors que la variable anterior: l'A. veu altres formes de relacionar-se i eixamplar el seu capital social, i tot i que no estableix relacions d'amistat ni confiança amb ells/es, passa part del temps al CRC, i això sempre és més educatiu que passar-ho al carrer (FI 6.5). D'aquesta manera, l'esport l'ajuda a allunyar-lo del carrer i de les amistats que hi pugui fer allà. Estant al CRC sempre hi haurà la supervisió i la intervenció d'algun professional per gestionar la seva capacitat relacional en les AE i en d'altres espais.

L'A. té assumits hàbits i habilitats socials adquirits en el seu procés socialitzador. Aquesta adquisició, però, no sempre coincideix amb els hàbits i habilitats del grup social hegemònic. Hi ha moltes resistències a modificar aquests hàbits i habilitats, ja que formen part del seu *habitus* natural.

En aquest cas també, s'estableix una relació equilibrada entre la manca d'hàbits socials aplicats en el context esportiu, i la manca d'hàbits acadèmics (FI 6.4).

Des del CEIP i del CRC hem definit un pla de treball personalitzat per potenciar hàbits i habilitats socials (FI 6.5), considerant que el fracàs escolar i el seu baix rendiment acadèmic ve determinat per una manca d'hàbits i d'organització en l'estudi, i no tant per una manca de capacitats cognitives o intel·lectuals (FE 6.3).

En aquest sentit, l'esport no l'ha ajudat, perquè tot i la nostra determinació de treballar en aquest sentit, la seva baixa motivació per a orientar-se a qualsevol

aprenentatge, ha fet que el pla de treball hagi quedat en un document de bones intencions pedagògiques. Per tant, si no hi ha un mínim de motivació i persistència en les actituds d'aprenentatge, no hi haurà un aprenentatge guiat.

L'AE, quan l'ha practicada, sí que li ha servit per a reforçar aspectes cognitius que ja té consolidats: la capacitat atencional i la memorització. Aquests dos processos psicològics poden fer augmentar el rendiment escolar si van acompanyats d'una certa motivació intrínseca i d'un grau d'ansietat estabilitzat. Fent esport, l'A. descarrega adrenalina i això el fa estar més regulat en el seu nivell d'ansietat, i per tant, més orientat en les tasques de concentració. Per tant, l'esport no contribueix a què millori el seu rendiment escolar, però sí les capacitats necessàries per estar a l'aula una mica més atent i serè (FE 6.7).

El paper de la família és determinant. El pare a la presó (FI 6.1), la mare considerada una *romi fulera* (FI 6.2) i un germà mor per sobredosi (FI 6.7), no faciliten la intervenció educativa en el sí familiar, ni la posada en comú de línies pedagògiques entre el CEIP, el CRC i la família. La pràctica esportiva, en aquest cas tampoc pot millorar la situació familiar de l'A., però sí que el pot ajudar a experimentar emocions i, encara que siguin puntuals, moments de desconnexió i de benestar. Aquests moments són importants si l'A. en pren consciència (capacitat metacognitiva) i sap percebre'ls com a positius (FE 6.4), ajudant-lo d'aquesta manera a resistir la seva situació familiar i escolar, i a no caure definitivament en la desmotivació i en l'autoestigmatització.

Com a exercici d'autocrítica i per a fer palès els límits de la nostra intervenció, cal dir que des del CRC no hem estat capaços de mantenir una motivació alta perquè l'A. vingui al CRC de manera continuada. Aquest alt nivell d'absentisme i de manca d'hàbits de treball, ha perjudicat no només els plans continuats de treball personalitzat, sinó també la seva percepció d'assolir pocs objectius educatius, i per tant, ha augmentat la seva desconfiança en nosaltres de poder-lo ajudar. No hem complert les seves expectatives i hem perdut el cas. L'esport ens ha ajudat parcial i puntualment en el seu procés socialitzador, però no hem assolit els canvis necessaris perquè l'A. no sigui considerat un infant en situació de risc social.

Cas 7.- TRASTORN D'ESTRÈS AGUT. Raül

En R. és un usuari que ocupa plaça normalitzada en el CRC. Assisteix amb normalitat amb el seu germà i no es detecten problemàtiques fins l'abril de 2004, quan des del equip psicopedagògic es consensuen que els dos infants han d'ingressar en el programa d'atenció individualitzada per dos motius: el tumor cerebral de la mare i l'abandó de la família per part del pare.

Aquest tumor es reproduïx l'abril de 2006, que al cap d'uns mesos provoca la mort de la mare. Es considera que en R. es troba en risc d'exclusió social a partir d'aquesta data, ja que presenta trastorns d'estrès agut, amnèsia dissociativa i conductes hiporeactives.

La constància i perseverança de l'àvia com a figura de referència és molt important per la recuperació d'en R. Fixem-nos en la cronologia de registres (figura 7.7.):

	Curs 2003-2004				Curs 2004-2005				Curs 2005-2006				Curs 2006-2007			
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril*	Juny
Fitxes d'observació sobre el nivell d'integració	No es detecten problemàtiques		FI 7.1	FI 7.2	FI 7.3	Cas tancat					FI 7.4	FI 7.5	FI 7.6	FI 7.7	FI 7.8	FI 7.9
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre ⁷	Gener	Abril	Juny
Fitxes d'observació sobre la pràctica esportiva que desenvolupa	No es detecten problemàtiques		FE 7.1	FE 7.2	FE 7.3	Cas tancat					FE 7.4	FE 7.5	FE 7.6	FE 7.7	FE 7.8	FE 7.9

Figura 7.7.- Cronologia d'observació per en R. en el CRC.

* Trimestre marcat per la mort de la mare

⁷ El quadre acolorit indica el moment en què se li ha fet i enregistrat una entrevista (es pot trobar en l'annex 2)

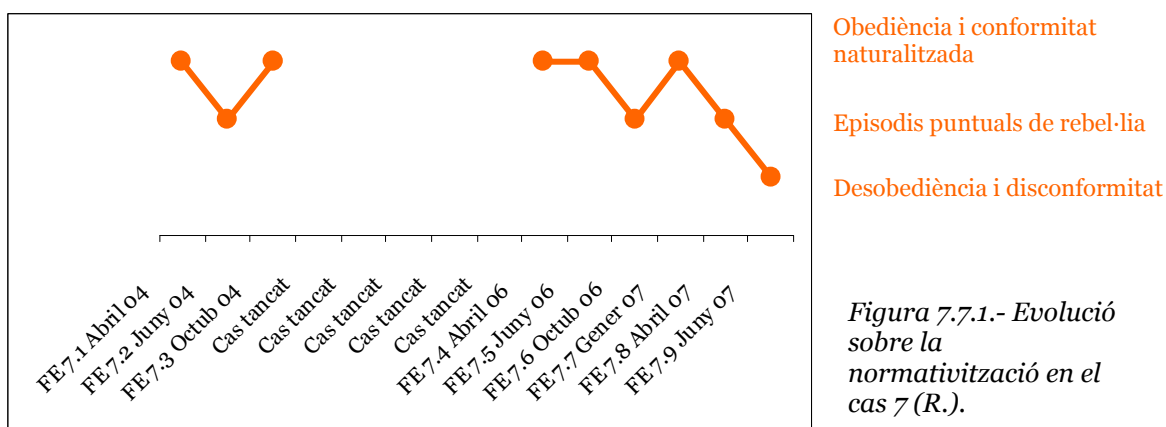
PRIMER MOMENT D'ANÀLISI: aspectes evolutius

VARIABLE 2.1.-NORMATIVITZACIÓ

En termes generals, en R. té una bona socialització en referència a l'obediència i conformitat a la norma tant esportiva com social. Puntualment hi ha episodis de rebel·lia que venen ocasionats, no per una pèrdua del sentit normatiu de l'esport, sinó per un desajust emocional que li fa perdre l'atenció necessària per actuar segons la normativa del CRC, el que habitualment es coneix com "estar dispers".

La pràctica esportiva contribueix a reforçar aquests aprenentatges normatius. En aquest cas, a més, l'esport fet al CRC li transmet normes que la família no pot transmetre (per malaltia de la mare), usant així l'esport com una eina educativa compensatòria a la funció educativa de la família.

Allà on l'àvia no arriba (que en R. es dutxi, bereni, es relacioni...), es treballa en l'escenari esportiu. En la figura 7.7.1., en veiem la seva evolució gràfica:

L'abril de 2006 a la mare li diagnostiquen el segon tumor (aquest cop irreversible). A en R. i al seu germà no se'ls informa de la situació real (per voluntat de l'àvia), de manera que no es modifica significativament la seva conducta esportiva més enllà de petits episodis de rebel·lia.

La disconformitat i la desobediència per part d'en R. arriben després de la mort de la seva mare, l'abril de 2007, quan un trastorn d'estrès agut li dificulta desenvolupar amb normalitat qualsevol activitat esportiva i social. Ara, la pràctica esportiva només pot ser utilitzada com a espai de resistència, com dèiem al CRC: "que com a mínim no vagi avall". Vegem en la figura 7.7.1a la tendència que ha fet durant tot el procés:

Variable 2.1.- Normativització (Obediència i conformitat a la norma)	Curs 2003-2004		-No es detecta problemàtica -En R. no és considerat infant en situació de risc social	
		FE 7.1 Abril 04	-Obeeix la norma esportiva i social -Es conforma sense problemes a la norma esportiva	
		FE 7.2 Juny 04	-En termes generals es conforma i obeeix la normativa esportiva (tot i que en dies puntuals mostra rebel·lia per inestabilitat emocional) -Té assumida la norma esportiva i la necessitat d'aplicar-la	
	Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fitxes)	FE 7.3 Octub 04	-En R. coneix i aplica la norma i té assumida la importància de les normes esportives i socials -Ocasionalment es rebel·la a la norma per aconseguir l'atenció de l'educadora de referència (des del CRC creiem que ho fa per reclamar un referent adult femení com a "substitució" temporal de la mare) -Des del CRC assumim tasques educatives que hauria de fer la família (posar límits i normes, sobretot) -Amb l'esport creem un espai "artificial" en què poder treballar aquestes normes i límits, un espai que en R. assumeix amb naturalitat i acceptació positiva
				-Es tanca el cas -En R. surt del programa d'atenció individualitzada
	Curs 2005-2006		FE 7.4 Abril 06	-Obeeix i es conforma a la norma, tot i que de vegades es "despista" per manca d'atenció de les instruccions que es donen
			FE 7.5 Juny 06	-Obeeix i es conforma a les normes dels jocs -Atén especialment a les normes que plateja la pedagoga del CRC (hi ha certa dependència emocional d'en R. cap a la pedagoga)
			FE 7.6 Octub 06	-Obediència i conformitat irregular -Obeeix només a la pedagoga (busca cridar la seva atenció)
	Curs 2006-2007		FE 7.7 Gener 07	-Sense problemàtica a la obediència de la norma esportiva
			FE 7.8 Abril 07	-Passotisme generalitzat cap a l'esport -És capaç de seguir la norma però ho fa de manera irregular
			FE 7.9 Juny 07	-Passotisme general per a la obediència i la conformitat a la norma esportiva i social

Figura 7.7.1a- Historial normatiu del cas 7 (R.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.2.-RELACIONAL/IDENTITÀRIA

En aquest cas, per mesurar la capacitat de xarxa de relacions en la pràctica esportiva s'han hagut de mesurar dos indicadors: per un cantó, l'acceptació i acolliment del grup cap a en R. Per un altre cantó, la resposta que en R. ha donat al grup.

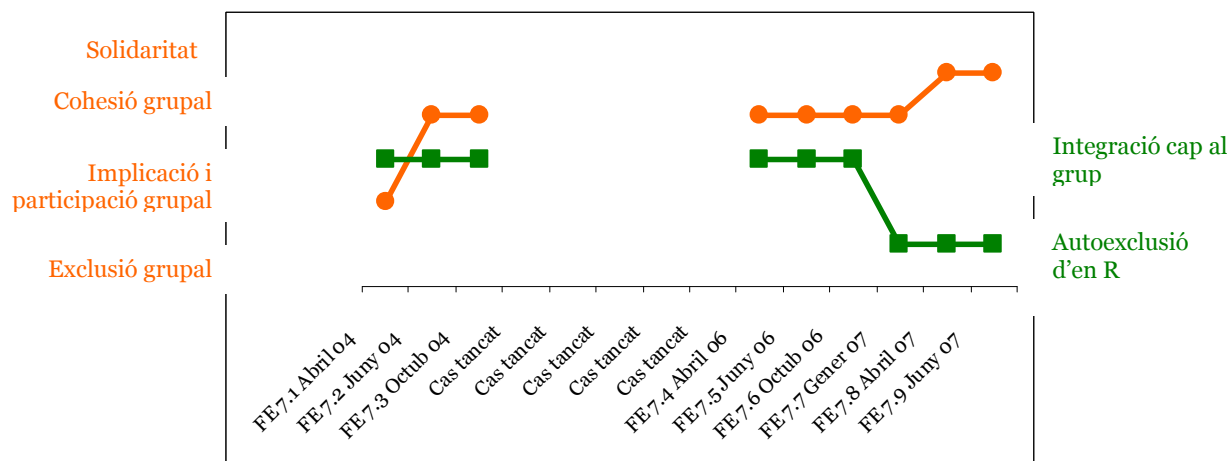

Figura 7.7.2.- Tendència de relacions socials del cas 7 (R.) durant la pràctica esportiva..

Durant la seva assistència a les AE del CRC, en R. s'ha mantingut sempre igual, tant pel que fa referència a la participació, com a la implicació, i a la motivació.

En canvi, el grup ha experimentat una evolució a l'alta. Ha estat interessant veure com al mateix ritme que evolucionava la malaltia de la mare d'en R., i sobretot després de la seva mort, el grup no només estava més cohesionat que mai, sinó que s'han organitzat de manera espontània per a fer activitats esportives que li agradessin a en R. En aquest cas, han entès l'esport com un vehicle per apropar-se al seu company, i el què és més interessant, és que ho han fet per iniciativa pròpia.

Tot i la implicació i cohesió del grup per a donar-li suport a través de l'esport, a partir de la mort de la mare, en R. cau en l'exclusió endògena i verbalitza que no vol saber res de ningú.

L'esport, per tant, en aquest cas ha estat una eina d'intent d'acolliment d'en R. cap al grup. Fixem-nos en el dietari (figura 7.7.2a):

Variable 2.2.- Relacional/Identitària (Cohesió, participació, implicació, motivació)	Curs 2003-2004	Curs 2003-2004		-No es detecta problemàtica -En R. no és considerat infant en situació de risc social
			FE 7.1 Abril 04	-Està molt integrat en el grup esportiu; -Els companys l'acullen generosament -Participa activament de totes les activitats esportives que es proposen en el CRC (futbol, bàsquet, hoquei...) -No s'implica en el sentit que no fa propostes; -Si que té una alta motivació per a fer esport
			FE 7.2 Juny 04	-El grup l'acull amb afectivitat -Durant el joc comparteixen interessos comuns: 1.-Es posen d'acord sobre les normes 2.-Generen i dissenyen regles esportives pròpies 3.-El grup s'adapta naturalment (sense coacció) a les necessitats del R. (en R. esdevé un líder natural) -Participació activa; -Expressa la seva necessitat de participar en tots els esports -Està molt motivat per a participar (tot i que l'emocionalitat el fa ser irregular per a una plena implicació)
			FE 7.3 Octub 04	-En R. es relaciona molt bé dins del grup -Participa de totes les activitats i jocs esportius -El grup l'acull -Se sent motivat i implicat en totes les activitats -Està plenament integrat en el grup esportiu i en el CRC
				-Es tanca el cas -En R. surt del programa d'atenció individualitzada
			FE 7.4 Abril 06	-Se sent cohesionat amb el grup; -El equip el recolza i li fan mostres d'afecte -Participa amb normalitat tot i que se sent ansiós -Se sent motivat per a participar -L'esport li serveix com a vàlvula de desconexió
			FE 7.5 Juny 06	-Se sent cohesionat i acollit pels seus companys d'equip -Participa motivat i amb força implicació en totes les AE -Verbalitza que l'esport és l'activitat que més li agrada sobretot perquè després "hacemos asamblea"
			FE 7.6 Octub 06	-L'equip el busca i en R. s'hi troba bé -Alta participació d'en R. en totes les AE -Alta motivació per a participar-hi (vivència experiències d'acolliment)
			FE 7.7 Gener 07	-El seu equip l'acull i ell se sent acollit -Comparteixen elements comuns (volen fer-se samarretes, per exemple) -Orienten el joc d'equip cap a l'assoliment -S'implica i participa sense dificultats -Hi ha dies que participa menys si està trist o ansiós
			FE 7.8 Abril 07	-L'equip li dona suport, s'organitza entorn l'esport i es generen iniciatives -Ell evita l'equip i expressa que no vol jugar -No participa, ni s'implica regularment en les AE -L'esport ha deixat de ser prioritari i ja no el motiva (ell mateix desmunta aquell escenari on hi treballava el reforç i l'autoestima, i on donava sentit a la seva assistència al CRC)
FE 7.9 Juny 07	-Exclusió endògena: en R. s'autoaïlla de les AE -El grup fa mobilitza AE només per a ell (no només estan cohesionats, sinó que prenen iniciatives de manera autònoma per organitzar partits per divertir al R.) -Baixa participació i implicació en les AE			

Figura 7.7.2a- Historial de relacions socials del cas 7 (R.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.3.-COMPETENCIAL/CAPACITADORA

En el cas d'en R., l'esport ha estat un bona eina per treballar aspectes concrets. En R. té capacitats, aptituds, hàbits i habilitats plenes, sobretot les que fan referència al caràcter social, per tant, aquestes només calia reforçar-les. El que sí que ha estat imprescindible és el treball de competències personals relacionades amb l'autocontrol i l'autoconeixement. Per això l'AE grupal la feia sense dificultats i sense intervenció de la seva educadora, però les activitats de tornada a la calma (relaxament, massatges, estiraments, "ioga"...) les feia sempre amb intervenció d'una figura adulta. Per tant, en aquest cas en R. podia gaudir i participar de l'esport grupal amb independència, però les activitats físiques de "tranquil·litat" les feia amb un adult. Ha estat molt important mantenir el contacte físic i afectiu amb en R. per poder compensar la falta de contacte físic amb la mare. Les activitats de "tranquil·litat" eren l'espai ideal per poder tocar-lo tant l'educadora com els seus companys.

Aquestes situacions s'han dut a terme en el mateix espai on es feien activitats esportives, de manera que no ha calgut crear un espai artificial on ells s'haguessin pogut sentir incòmodes. Treballar el contacte físic facilita el treball de competències d'autocontrol i autoconeixement.

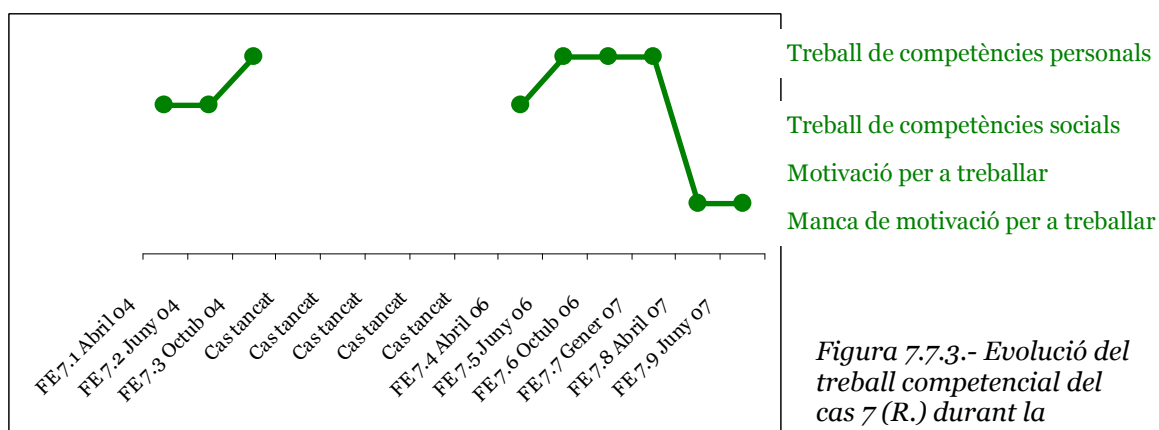

Figura 7.7.3.- Evolució del treball competencial del cas 7 (R.) durant la pràctica esportiva.

A partir d'abril de 2007, en R. no és receptiu a aquest treball i rebutja qualsevol tipus d'activitat esportiva on hi hagi contacte físic, encara més si les activitats suposen introspecció cap al propi esquema i el descobriment del cos.

Vegem en la figura 7.7.3a. l'evolució del treball fet:

Variable 2.3.-Competencial/Capacitadora (Competències, aptituds, hàbits, habilitats)		Curs 2003-2004	
		Curs 2004-2005	
		Curs 2005-2006	
		Curs 2006-2007	
			-No es detecta problemàtica -En R. no és considerat infant en situació de risc social
	FE 7.1 Abril 04		-Creiem necessari potenciar en context esportiu competències personals d'autocontrol i de comunicació -Té aptituds físiques adequades al seu nivell de desenvolupaments -Amb l'esport es poden treballar aptituds i tècniques de relaxament -Té assumits els hàbits socials propis de la seva edat -Previ a la pràctica esportiva i durant aquesta coneix i aplica HHSS sense problema
	FE 7.2 Juny 04		-Amb l'esport treballem competències de autocontrol -També treballem competències de relaxament -Normalitat en les aptituds socials i esportives, en els hàbits socials de higiene, ordre i cura del material -Coneix i aplica les HHSS en context esportiu, tot i que quan està molt ansiós té dificultats per aplicar-les de manera assertiva
	FE 7.3 Octub 04		-Respon molt bé al treball fet durant l'AE -Té aptituds físiques normalitzades (ni més ni menys del que correspon a la seva edat) -Té normalitzats els hàbits mínims socials (fa files, té cura del material, mostra autonomia en la higiene personal després de fer esport...) -Estar més tranquil i calmat (la mare està a casa tot i l'apràxia, l'enuresis, i les afàsies de Broca i Wernicke)
			-Es tanca el cas -En R. surt del programa d'atenció individualitzada
	FE 7.4 Abril 06		-Treballem sobretot competències d'autoconeixement -Amb en R. fem èmfasi i treball especial en les activitats post-AE, és a dir activitats d'estiraments i relaxació (és important mantenir el contacte físic amb en R., ja que està mancat d'afectivitat, a la seva mare li han diagnosticat un tumor cerebral irreversible) -En R. té aptituds físiques i conductuals correctes per la seva edat -És capaç d'aprendre i aplicar nous hàbits i habilitats socials a dins i a fora de les AE -Amb l'esport reforça i aprèn hàbits i habilitats
	FE 7.5 Juny 06		-Es treballen competències després de l'esport (tècniques de contacte, relaxament, tornada a la calma...) -Sense dificultats -Té els hàbits mínims assolits, per bé que de vegades se'ls salta per manca d'atenció -En l'AE aplica sense problemes habilitats socials complexes
	FE 7.6 Octub 06		-Des del CRC treballem, ara també, competències d'autonomia per a fer front al dol -Competències per a gestionar la pèrdua i la frustració: s'aprofiten les AE en les quals perd, o les baixes d'amics seus dels anys passats que ja no venen (pèrdua d'amics) -Sense dificultats: aptituds, hàbits i habilitats socials normalitzats
	FE 7.7 Gener 07		-Sense dificultats -Normalitzats per la seva edat
	FE 7.8 Abril 07		-Treballem el dol fora de l'àmbit esportiu -Hi ha desmotivació general per aprendre i aplicar els hàbits i les habilitats socials en context esportiu
	FE 7.9 Juny 07		-S'intenten treballar competències d'autonomia i socials: que es relacioni i que aprengui a fer el dol -Dificultats per aplicar i aprendre noves habilitats socials, nous hàbits i aptituds

Figura 7.7.3a- Historial del treball competencial del cas 7 (R.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.4.-COGNITIVA

S'han mesurat en aquest cas dos indicadors: per una banda, la capacitat cognitiva d'en R., és a dir, el reclutament dels processos psicològics bàsics en situació de pràctica esportiva. Per una altra banda, el seu equilibri cognitiu, és a dir, si s'ha mantingut estable o inestable mentalment.

Els dos indicadors segueixen una evolució en paral·lel. Durant la seva pràctica, en R. és capaç de fer ús de totes les capacitats cognitives pròpies de la seva edat (és capaç d'analitzar jugades, és capaç de verbalitzar-les, d'entendre-les...), i alhora és capaç de fer-ho tant quan està trist com quan està alegre. Els dos estats cognitius (optimisme i pessimisme) no afecten al reclutament de processos psicològics bàsics en l'esport, perquè quan en R. fa esport té una tendència a l'optimisme.

Per tant, tot i un estil cognitiu inestable, en R. és capaç de mantenir-se estable i alegre durant la pràctica esportiva, fet que ens duu, per tant, a entendre que en aquest cas l'esport li serveix per vivenciar moments de "desconnexió" en què pot estar alegre. L'esport, és per ell, un refugi on se sent millor i on pot oblidar per uns moments la situació que té a casa (EN 29).

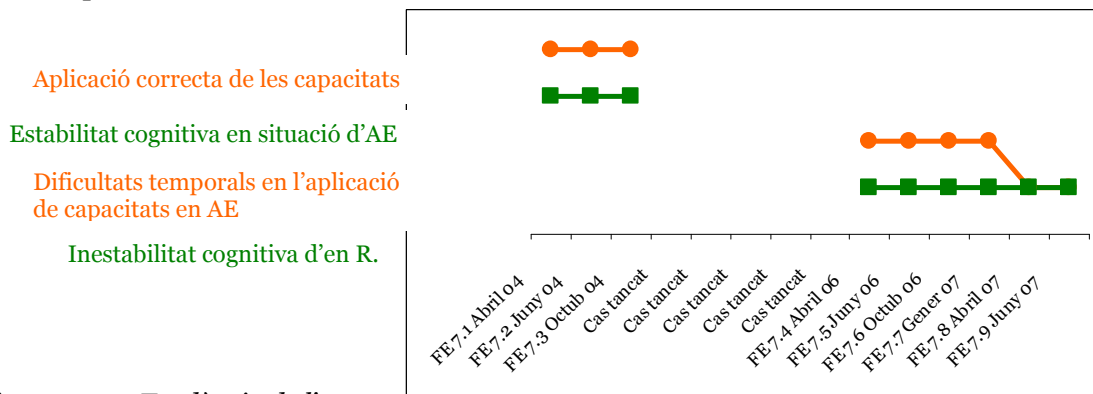

Figura 7.7.4.-Tendència de l'estat

cognitiu del cas 7 (R.) durant la pràctica esportiva.

Amb la mort de la seva mare, la inestabilitat s'accentua i ja no és capaç de mantenir control sobre les seves capacitats cognitives, experimentant així episodis d'amnèsia i reaccions hiporeactives (confusió entre realitat i imaginació, EN 29). És en aquest cas que es diagnostica trastorn d'estrès agut. Ara l'esport té dificultats per ajudar-lo. Fixem-nos en la figura 7.7.4a:

Variable 2.4.- Cognitiva (Capacitats, processos psicològics bàsics, estil cognitiu)	Curs 2003-2004		-No es detecta problemàtica -En R. no és considerat infant en situació de risc social
		FE 7.1 Abril 04	-Normalitzats -Estil cognitiu estable
		FE 7.2 Juny 04	-Té totes les capacitats cognitives normalitzades -Sense malaltia mental -Aplica harmònicament tots els processos psicològics bàsics, per bé que la inestabilitat emocional repercuteix sobre alguns d'aquests processos (per exemple, l'atenció i la memòria en les regles del joc)
	Curs 2004-2005	FE 7.3 Octub 04	-En R. no té problemàtica cognitiva de cap tipus -Està més motivat que en trimestres passats, aquest fet el fa ser més participatiu i dinàmic en les AE i altres activitats del CRC -Mostra un estil cognitiu alegre i optimista
			-Es tanca el cas -En R. surt del programa d'atenció individualitzada
	Curs 2005-2006	FE 7.4 Abril 06	-En R. no té problemàtiques cognitives -En situació de PE es mostra atén, solidari, competitiu, nèt... -En R. troba en l'esport una alternativa acceptada voluntàriament per estimular el pensament, el llenguatge, la motivació...
		FE 7.5 Juny 06	-El desequilibri familiar afecta a l'atenció i a altres processos psicològics bàsics, sobretot al principi de les AE -Amb el pas dels minuts, en R. desconnecta de la seva realitat familiar i és capaç de centrar-se en el joc -La inestabilitat emocional es reflecteix en les AE
		FE 7.6 Octub 06	-Sense dificultats -La motivació és irregular no només per a fer esport, sinó per a fer altres activitats al CRC -La irregularitat de la motivació efecte a l'atenció i concentració per a desenvolupar-se en termes generals -Inestabilitat cognitiva
	Curs 2006-2007	FE 7.7 Gener 07	-En R. sap analitzar, avaluar i comprendre les diferents situacions esportives, tot i que això no és capaç d'aplicar aquestes capacitats cognitives a la seva vida personal (seria un cas d'aprenentatge no extrapolable) -Sense dèficits -Inestabilitat <i>in crescendo</i>
FE 7.8 Abril 07		-Dificultats en la comprensió de les explicacions que es fan sobre alguna AE -No aplica els coneixements i destreses que domina per dur a terme AE -Reaccions cognitives d'amnèsia i de fantasies (la seva mare és a casa –diu) -Desajust del reclutament dels processos psicològics bàsics en situació esportiva i altres situacions socials -Inestabilitat amb tendència a la depressió	
FE 7.9 Juny 07		-En R. té reaccions hiperreactives, episodis d'amnèsia i dificultats per entendre la diferència entre realitat i ficció -No aplica de manera coherent els diferents processos psicològics bàsics durant la AE: no està motivat, no està atent... -Inestabilitat cognitiva i emocional -Tendències a la depressió	

Figura 7.7.4a.- Historial de la capacitat cognitiva i mental de cas 7 (R.) en situació esportiva.

VARIABLE 2.5.-EMOTIVA

L'expressió emocional d'en R. en situacions esportives és la gràfica que ha tingut més canvis. En R. ha passat de tenir control i reconeixement total de les seves emocions a ser una persona primer depenent i després inestable en la seva gestió emocional.

En termes generals, en R. és una persona resilient, capaç d'aprendre i d'aplicar les eines per fer front a les emocions i als sentiments d'impotència i de culpa (veure FI 7.1). És capaç de demanar ajut i de reconèixer els símptomes i els motius de la seva crisi d'ansietat (FI 7.2 i EN 29).

L'esport, en aquest sentit, l'ajuda a expressar emocions i sentiments, i tot i la seva inestabilitat familiar, ha estat capaç de buscar i trobar un espai i una persona (la seva pedagoga-tutora), amb els quals pot expressar sentiments positius, que un important sentiment de culpa i d'indefensió no el deixa expressar-los en altres contextos (EN 29).

Per tant, un cop més, l'esport li serveix per expressar sentiments d'alegria, sense l'obligació de fer el dol que imposa l'àvia de manera inconscient. En R. té necessitat emocional i natural de vivenciar espais en què riure no li suposi un càrrec de consciència. Aquí pren força la idea d'esport com a dret d'oci per als infants.

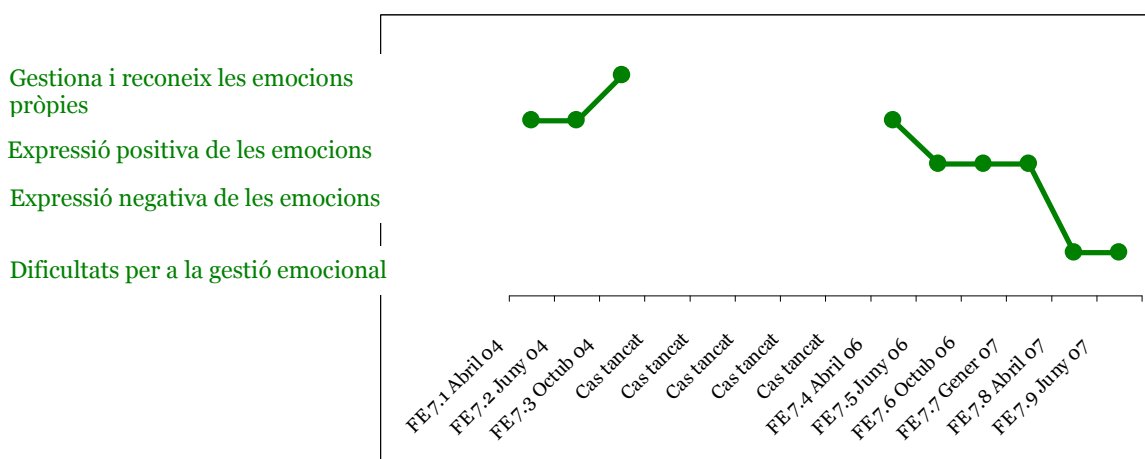

Figura 7.7.5.- Evolució de l'expressió emocional del cas 7 (R.) durant la pràctica esportiva.

Vegem el seu historial respecte a la capacitat d'expressió emocional:

Variable 2.5.-Emotiva (Expressió, reconeixement i gestió emocional)	Curs 2003-2004		-No es detecta problemàtica -En R. no és considerat infant en situació de risc social
		FE 7.1 Abril 04	-Es mostra molt ansiós. L'esport l'ajuda a regular l'ansietat i l'estrès emocional -Reconeix el seu estat emotiu -És capaç de sobreposar-se (resilient) si perd un partit (sempre amb ajut i acompanyament guiat)
		FE 7.2 Juny 04	-És capaç d'expressar sentiments i emocions -Necessita i demana suport per gestionar les emocions -Ha tingut dos episodis d'ansietat. L'esport l'ajuda a desconnectar
	Curs 2004-2005	FE 7.3 Octub 04	-Durant la AE expressa amb normalitat i coherència emocions i sentiments -Reconeix i verbalitza que està molt bé quan fa esport perquè no pensa tant en la seva mare (com fa quan fem manualitats, per exemple)
			-Es tanca el cas -En R. surt del programa d'atenció individualitzada
	Curs 2005-2006	FE 7.4 Abril 06	-Té alta capacitat d'expressar sentiments i emocions -Reconeix el dia que fa esport estant molt nerviós -En dies d'ansietat li costa gestionar les emocions que li provoca la pràctica esportiva
		FE 7.5 Juny 06	-S'ha creat una dependència afectiva amb la seva pedagoga (li dedica gols, reclama constantment que el miri quan juga, busca el reforç positiu i l'aprovació de la pedagoga durant l'AE...) -En R. emprà l'escenari esportiu com un espai per vivenciar emocions d'èxit, i suport afectiu per part d'una referent adulta (dona)
		FE 7.6 Octub 06	-Amb l'AE en R. veu reforçada la seva autoestima i se sent més alegre -És capaç de gestionar la frustració si se li fa acompanyament guiat
	Curs 2006-2007	FE 7.7 Gener 07	-Durant l'AE expressa sentiments i emocions exageradament alegres -No fa un expressió correcta i adequada a la situació esportiva viscuda -Reconeix que està molt feliç i que tot va molt bé (i diu que la seva mare es posarà bé de seguida)
		FE 7.8 Abril 07	-No participa en l'esport i per tant, les emocions de tristesa que expressa, les fa sobretot fora del camp esportiu (molt baix d'energia per a fer esport) -Té conductes hiporeactives: com si no hagués passat res
		FE 7.9 Juny 07	-Expressió de sentiments i emocions ambivalents en relació amb l'esport (ara odia fer AE, ara vol fer AE) -No gestiona emocions ni sentiments -No reconeix emocions

Figura 7.7.5a- Historial de la capacitat expressiva del cas 7 (R.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.6.-MORAL

Un dels aspectes que més ha motivat a en R. ha estat la possibilitat de poder participar de les assemblees, fins al punt de verbalitzar que li agraden més les assemblees que el fet de jugar.

Per aquest cas hem valorat dos indicadors: l'un, referent a la seva capacitat metacognitiva; l'altre, referent a la seva participació en els diàlegs de les assemblees post-pràctica esportiva.

En el primer indicador cal dir que en R. és estable en la seva capacitat metacognitiva, sobretot si hi ha un referent adult que li faci acompanyament guiat.

Pel que fa al segon indicador, en R. durant el llarg període de la malaltia de la seva mare, ha trobat en les assemblees un espai on explicar gairebé diàriament quina era la situació a casa i com ell la vivia. Les assemblees post-pràctica esportiva, van deixar de tenir com a eix de diàleg l'esport, per convertir-se en espais per l'expressió de temes com la malaltia, el dol o la mort (EN 29). Alguns companys d'en R. portaven notícies de jugadors i atletes que s'havien lesionat, o que s'havien posat malalts, i això donava peu a parlar d'uns temes que a casa d'en R. eren tabú.

Per tant, en aquest cas, més que l'esport, el que ha ajudat a en R. són els espais "post-esport", en què els processos de comunicació i d'expressió han fet créixer moralment a en R., i de retruc al grup en general, ja que s'han plantejat temes que fins aleshores no s'havien analitzat. El grup ha esdevingut així més solidari, donant d'aquesta manera explicació a la gràfica 7.2.2, i al seu creixement del teixit relacional.

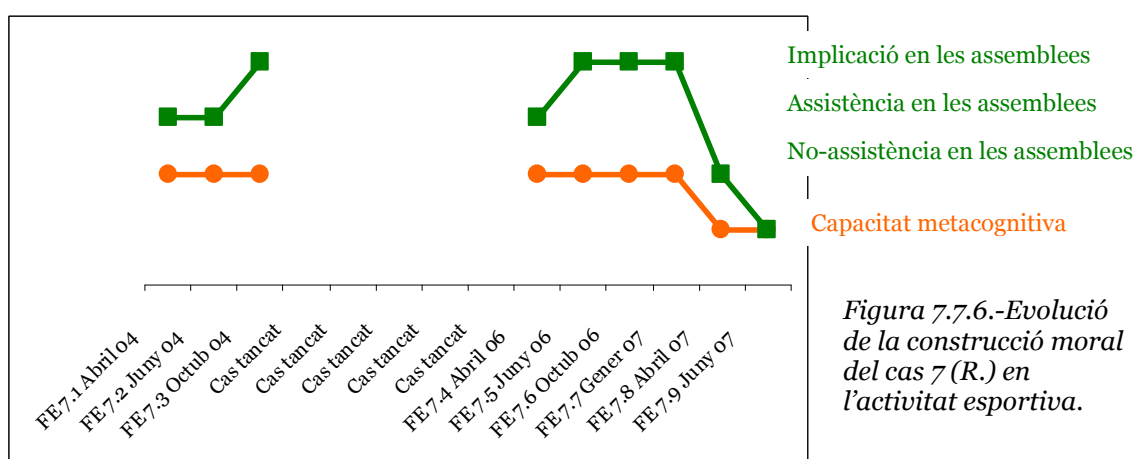

Figura 7.7.6.-Evolució de la construcció moral del cas 7 (R.) en l'activitat esportiva.

Fixem-nos en el seu historial (figura 7.6.6a):

Variable 2.6.-Moral (Metacognició i espai de reflexió moral)	Curs 2003-2004		-No es detecta problemàtica -En R. no és considerat infant en situació de risc social	
		FE 7.1 Abril 04	-En R. té capacitat metacognitiva -És capaç de reflexionar i pensar de manera autònoma, tot i que si se l'ajuda és molt millor per ell -En R. participa de totes les assemblees que es fan post-esport -La seva participació en les assemblees és molt alta -Té molta necessitat de parlar i expressar-se (i no només sobre temes esportius, l'assemblea li serveix per expressar neguits i emocions)	
		FE 7.2 Juny 04	-És capaç d'autopensar-se autònomament -Les assemblees post-pràctica esportiva són un context molt adequat perquè en R. expressi tot el que porta a dins, i parli no només de com ha anat el joc. (Les assemblees acaben sent un punt de diàleg perquè ell expliqui quina és la situació de la seva mare)	
	Curs 2004-2005	FE 7.3 Octub 04	-Té capacitat de metacognició -En R. valora més les assemblees que la pròpia pràctica -S'implica en les assemblees i parla molt sobre la situació	
			-Es tanca el cas -En R. surt del programa d'atenció individualitzada	
	Curs 2005-2006	Moments d'observació (Fritxes)	FE 7.4 Abril 06	-Capacitat d'autopensament -Participa en les assemblees -Fa moltes aportacions i reflexions (mostra un alt grau de maduresa) -Expressa preocupat que la seva mare té un altre tumor (en aquest cas l'assemblea no la fa servir per a parlar de l'esport, sinó per expressar angoixes i aspectes personals de la seva vida. Té la necessitat de explicar-ho a tothom i l'assemblea és un lloc informal on s'obre per a fer-ho)
			FE 7.5 Juny 06	-En R. ha trobat en les assemblees post-pràctica esportiva l'espai més adequat per a parlar de quina és la situació de la seva mare -L'equip escolten sempre atens i de manera respectuosa el què explica en R.
			FE 7.6 Octub 06	-En R. expressa que la seva mare cada dia està millor i que es recuperarà i tornarà a casa -En R. en les assemblees post-pràctica esportiva, ja no parla mai de com anat l'AE, sinó de la seva situació familiar
			FE 7.7 Gener 07	-Participa activament, i troba en les assemblees espais per a la expressió de pensaments -En assemblea en R. fantasseja amb una història no real sobre la seva mare
			FE 7.8 Abril 07	-Baixa participació en les assemblees: fa aportacions i explica que la seva mare està viva i que ell no fa esport perquè vol estar amb la seva mare -Baixa necessitat autoreflexiva
	Curs 2006-2007		FE 7.9 Juny 07	-No és conscient del seu estat emocional inestable -Participa irregularment en les assemblees -No és conscient de les reaccions hiporeactives

Figura 7.7.6a.- Historial de la construcció moral del cas 7 (R.) en les assemblees post-pràctica esportiva.

SEGON MOMENT: TRANSFERÈNCIA EN EL NIVELL D'INTEGRACIÓ

El cas d'en R. és un cas complex en el qual intervenen sobretot factors emocionals i cognitius. En R. i el seu germà gran viuen en una família normalitzada, fins el moment que a la mare l'operen d'un tumor cerebral greu i el pare abandona el nucli familiar, deixant els dos nens amb una mare incapacitada, sense autonomia i amb lesions a l'àrea de Broca (FE 7.3).

En R. i el germà passen a estar tutelats per l'àvia.

En aquest cas, les dificultats econòmiques són greus, ja que el pare no es fa càrrec de la pensió dels nens fins dos anys més tard, quan la justícia finalment, li embarga el sou.

L'àvia es responsabilitza dels nens i sustenta econòmicament la família.

En R. té capacitats mentals plenes i és plenament conscient de tot el que passa al seu entorn. La seva relació amb l'àvia és correcta, excepte alguns episodis de rebel·lia, normals per la situació viscuda.

En R. coopera amb el grup, tant en les AE com en altres activitats del CRC, i domina les habilitats socials i hàbits de conducta normalitzats (FI 7.1...).

En R. i la seva família tenen el suport de la família extensa (tiet i tieta, i dos cosins que també assisteixen al CRC).

En un context cognitiu normalitzat com el del R., ha estat fàcil treballar en l'escenari esportiu tots els aspectes en els que la família no ha pogut donar resposta.

Com a anàlisi general podem dir:

En aquest cas sí que l'esport ha estat un eina molt potent, no només per la seva capacitat socialitzadora, sinó pel fet de crear un espai que ha contribuït al seu benestar general. Fent esport, en R. se sentia molt bé, i a més era conscient d'aquest fet i ho verbalitzava sovint (FI 7.6, EN 29).

Les pràctiques esportives han tingut un paper compensatori en la manca de directrius educatives de l'àvia, manca que ha vingut donada, no per negligència sinó per saturació, ja que ella sola ha hagut de fer front a la malaltia de la seva filla i la cura dels seus néts i marit (FI 7.1). La higiene personal després de les AE, els hàbits alimentaris abans i després de fer esport, l'ensenyament de les rutines i l'adquisició d'aptituds mínimes per a la convivència han estat els eixos vertebradors de la intervenció en l'escenari esportiu (FI 7.3).

Però en aquest cas els beneficis de l'esport han anat més enllà de la pròpia pràctica. En R. ha sabut trobar en les activitats post-esport (relaxament, massatges, assemblees...) un espai en què poder expressar-se i compartir neguits i angoixes. Aquests espais i la xarxa de relacions i comunicació que es generen en les activitats post-esport, han creat dependència cognitiva i emocional a en R. (FE 7.5), i tot i l'estat ansiós (EN 29), veu en les assemblees un lloc on se l'escolten. En aquest cas, les assemblees sempre s'inicien amb l'objectiu de parlar de com ha anat la pràctica esportiva, quins conflictes hi hagut, com s'han resolt... però deriven en temes relacionats amb la malaltia, el dol, la mort...

Aquelles altres activitats post-esport, com per exemple els espais de relaxament o els massatges, són un pretext perfecte per a treballar els vincles afectius, i com que sempre es fan en el mateix escenari en què s'ha fet la pràctica esportiva, els usuaris les reben com a part final de l'esport i es mostren participatius.

En R. verbalitza que l'esport l'ajuda a desconnectar (FE 7.3, FI 7.6), fet que no li passa amb altres activitats del CRC, com per exemple les manualitats. L'esport purga les sensacions d'ansietat i les emocions negatives. Per tant, l'esport, per a en R. ha esdevingut una oportunitat d'expressar emocions i sentiments.

Finalment, dir que l'esport no només ha beneficiat a en R. en tots els aspectes citats fins ara, sinó que també ha beneficiat al grup en el sentit que, per iniciativa pròpia, han organitzat partits i AE espontànies per a acollir en R. El grup ha augmentat un grau la seva cohesió i s'ha situat en l'espai de la solidaritat per a ajudar emocionalment a en R., i ho han fet usant l'esport (FI 7.9, FE 7.9).

En l'exercici de l'autocrítica, cal dir que la meua intervenció personal no ha estat prou professional, ja que la meua implicació en el cas ha assolit uns graus massa alts de dependència. Aquesta dependència gairebé personal del cas, ha fet que en R. també es mostrés depenent cap a mi (FE 7.5). Aquesta complicitat ha tingut un efecte rebot quan la mare ha mort, perquè ha responsabilitzat a l'àvia i a mi mateixa del seu sentiment d'haver estat enganyat (FE 7.7).

Potser des del CRC, hauríem d'haver insistit més en el fet que calia informar als germans de la gravetat de la seva mare, fet en què s'hi oposava frontalment l'àvia (FI 7.6).

Des de les assemblees post-pràctica esportiva s'havia treballat, però no suficientment (FE 7.4)

Cas 8.- CONDUCTA VIOLENTA I AUTOLESIONS. Nico

En N. és un cas sense patologia ni malaltia mental, però amb problemes d'agressivitat i autolesions greus.

Es considera infant en risc per dos motius essencials: l'un, la seva baixa capacitat d'empatia amb l'escala de valors i el comportament de la majoria; i l'altre, els seus episodis de pèrdua de l'autocontrol, que el duen a tenir conductes violentes contra persones i objectes.

La mare no detecta problemàtica fins al curs 2005-2006, quan se n'adona que no té cap control sobre el seu fill.

El seguiment del cas ha estat molt inconstant, ja que hi ha hagut llargs períodes d'absentisme tant al CRC com a l'escola. El calendari de registres per en N. s'expressa en la figura 7.8:

	Curs 2003-2004				Curs 2004-2005				Curs 2005-2006				Curs 2006-2007			
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny
Fitxes d'observació sobre el nivell d'integració	FI 8.1	FI 8.2	FI 8.3	FI 8.4	FI 8.5	FI 8.6	Absentisme		FI 8.7	Absentisme		FI 8.8	En N. és baixa del CRC			
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny
Fitxes d'observació sobre la pràctica esportiva que desenvolupa	FE 8.1	FE 8.2	FE 8.3	FE 8.4	FE 8.5	FE 8.6	Absentisme		FE 8.7	Absentisme		FE 8.8	En N. és baixa del CRC			

Figura 7.8.- Cronologia d'observació per en N. en el CRC.

PRIMER MOMENT D'ANÀLISI: aspectes evolutius

VARIABLE 2.1.-NORMATIVITZACIÓ

En termes generals, en el cas d'en N. hem mesurat dues situacions esportives diferenciades. Per un cantó, la seva capacitat normativa (i relacional) amb el grup d'iguals; i per un altre, les mateixes capacitats però en un grup de companys i companyes més grans que ell. Aquest és el motiu pel qual trobem dues gràfiques diferents per a cada figura.

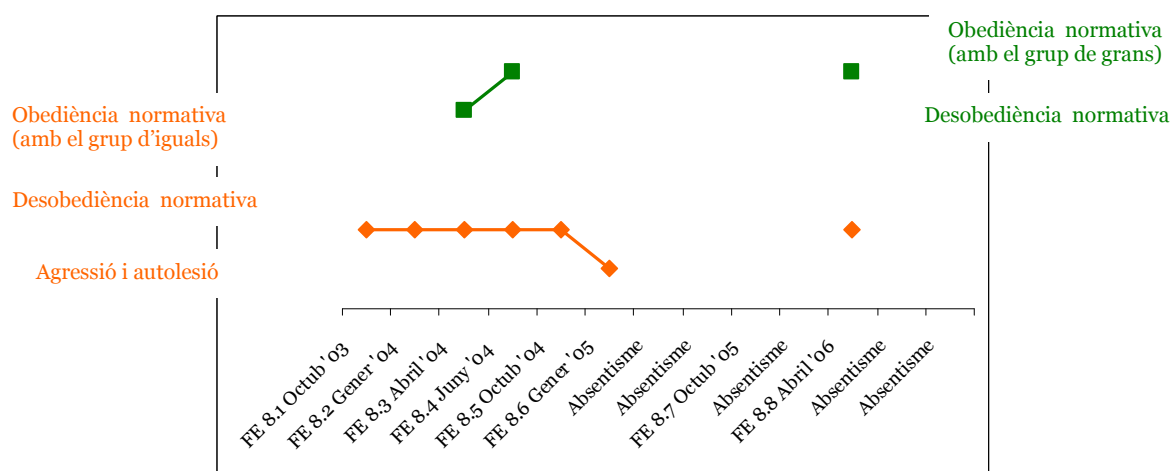

Figura 7.8.1.-Evolució de la capacitat normativa del cas 8 (N.) en el grup d'iguals i en el grup de grans.

En la figura 7.8.1 veiem que en N. en situacions de pràctica esportiva té dues conductes diferents: amb el seu equip d'iguals no és capaç de conformar-se a la normativa esportiva, trenca contínuament la dinàmica de l'activitat i mostra rebel·lió davant de les regles de joc (tant les normes pròpies de l'esport, com les regles d'interacció del camp ludicoesportiu). En ocasions aquesta desobediència trenca els límits de la rebel·lió comportamental i s'expressa en agressions o autolesions.

La seva capacitat de conformar-se a la norma esportiva es modifica quan participa en AE amb grups de més edat, aleshores en N. es mostra conformat i adaptat a les regles del joc i a les normes implícites de comportament.

Per tant, en N. és susceptible a percebre els beneficis de la pràctica esportiva si la fa en un context en què els seus companys/es són més grans que ell, si no, no és capaç de gaudir-ne o beneficiar-se. Vegem-ne l'història enregistrat (figura 7.8.1a):

		FE 8.2 Gener '04	-No obeeix la normativa esportiva i trenca contínuament la dinàmica del joc tant per l'incompliment de les normes del joc en sí, com per l'incompliment de les normes socials necessàries per a explicar el joc (guardar silenci, respectar el torn de paraules, escoltar, dialogar...)
		FE 8.3 Abril '04	-Té dificultats per a seguir la normativa esportiva que es decideix en el seu grup/equip -Es fixa i s'interessa per les normes i regles que hi ha en AE feta per grups de nois i noies més grans que ell -Es capaç de seguir/adaptar-se a la norma d'aquests grups
		FE 8.4 Juny '04	-En N. té capacitat per seguir la normativa amb els equips de nois i noies més grans que ell -No segueix i mostra resistències per conformar-se a les normes esportives que es posen en les AE del seu grup d'iguals. No s'hi conforma per baixa motivació, i no tant per incapacitat
		FE 8.5 Octb '04	-Té dificultats per a seguir i conformar-se a la norma esportiva i a qualsevol tipus de norma de funcionament -S'oposa a qualsevol normativa que vingui donada per un referent adult o per un igual (de vegades l'oposició es fa pel simple fet de portar la contrària, tot i que pot estar d'acord amb alguns aspectes normatius)
			FE 8.6 Gener '05
			-Absentisme
		FE 8.7 Octb '05	-En N. assisteix només quatre dies al CRC en l'actual trimestre. No hi ha registre de pràctica esportiva perquè no n'ha fet els dies que ha vingut
			-Absentisme
		FE 8.8 Abril '06	-Es conforme amb normalitat amb les AE fetes amb els grans (Hi ha discrepàncies en l'equip educatiu: hauríem de deixar que en N. participés en grups d'edat més gran que ell si la pràctica esportiva el beneficia? O hauríem de mantenir les normes del CRC i que en N. es conformés a fer AE amb el seu grup d'iguals, encara que aleshores no en tregui benefici?)
'06-'07			-Absentisme i baixa definitiva del CRC

Figura 7.8.1a.-Historial sobre la variable normativitzadora en el cas 8 (N.).

VARIABLE 2.2.-RELACIONAL/IDENTITÀRIA

Amb els aspectes relacionals hi ha una situació semblant. Amb el grup d'iguals la participació en les AE ha estat molt baixa i de dificultosa integració. A més a més els seus constants períodes d'absentisme no han facilitat que en N. hagi pogut treballar aspectes d'identificació amb cap company. La baixa participació i la baixa assistència, tant en el CRC com en les AE que s'hi desenvolupen, han fet que l'esport no hagi ajudat a en N. a establir relacions socials ni efectives ni afectives, finalitzant el seu primer període al CRC amb una situació d'autoexclusió voluntària.

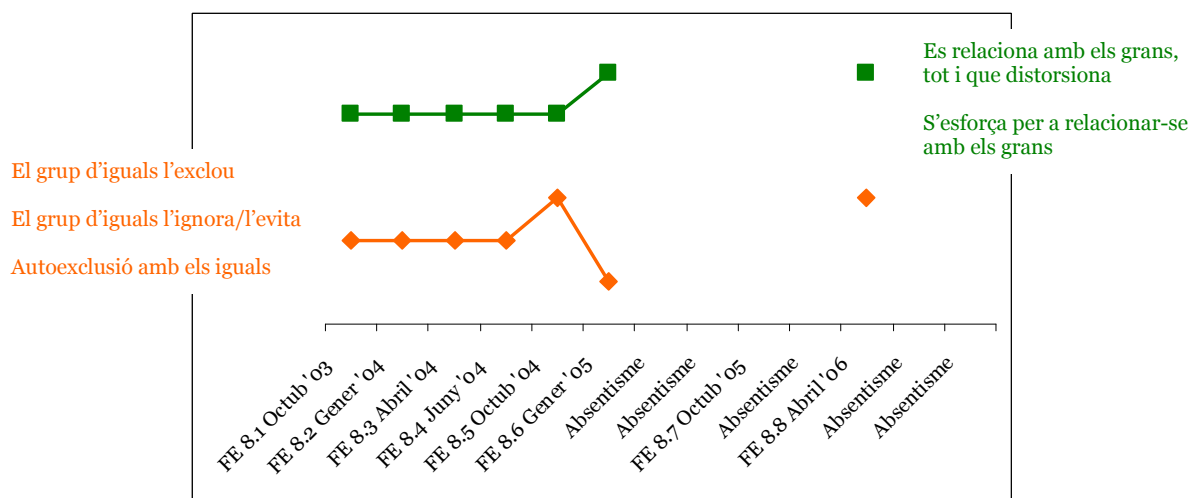

Figura 7.8.2.-Evolució de la capacitat relacional del cas 8 (N.) en el grup d'iguals i en el grup de grans.

La gràfica que dibuixa la seva relació amb el grup de grans és inversament proporcional a la que dibuixa la seva capacitat relacional amb els iguals, de manera que al mateix temps en que el N. s'autoexclou dels seus referents, fa esforços per a ésser integrat amb els grans. Aquesta motivació per a establir relacions amb els grans és especialment alta en el context esportiu, on en N. s'implica en el disseny i en la implementació de les AE, mostrant així que és capaç de conformar-se al grup i relacionar-se quan està motivat per a fer-ho. Només quan participa amb el grup de grans es beneficia de l'esport, tot i que aleshores infringeix les normes d'estructura del CRC, i aquest fet, a llarg termini, no el beneficia, ja que no aprèn a relacionar-se amb els iguals, i el que és pitjor, no s'esforça per relacionar-se amb els iguals, una actitud, l'esforç, molt necessària per a resistir l'entrada dels processos d'exclusió.

Per tant, amb el grup de grans, l'esport beneficia a curt termini a en N, perquè obté una satisfacció ràpida en les relacions, i a nosaltres, perquè hi ha menys conflictes en el CRC, però ens perjudica a tots, a llarg termini, perquè en N. no respon al que se li demana. Fixem-nos amb la seva evolució enregistrada (figura 7.8.2a):

Variable 2.2.-Relacional/Identitària	Curs 2003-2004	FE 8.1 Octb '03	-No se sent cohesionat -El seu equip ni el cohesionat ni l'exclou -No comparteixen elements identitaris amb els altres membres del seu equip -No participa en AE fetes amb els seus iguals i quan ho fa (per imposició de l'educador, ho fa poc motivat i genera conflictivitat)	
		FE 8.2 Gener '04	-No hi ha cohesió -El grup no el rebutja però l'evita -Baixa participació i implicació en les AE amb els iguals -Quan hi participa, sovint, és expulsat del equip per a queixes dels seus companys i companyes -No estar motivat/implicat per a participar i relacionar-se amb els seus iguals en l'escenari esportiu	
		FE 8.3 Abril '04	-La pràctica de l'esport no li serveix a en N. per establir relacions amb els iguals, tot i que se sent identificat i atret pel cas 6 (quan hi assisteix) -Mostra interès per a participar en AE dels grups de grans, tot i que no mostra gaires simpaties i el grup el rebutja -No s'implica ni vol participar en les AE dels seus iguals -L'escenari esportiu generat per als més grans el motiven relativament per a establir relacions, tot i que no aconsegueixi el seu objectiu	
		FE 8.4 Juny '04	-No està cohesionat dins del grup d'iguals -Quan fa esport amb les persones que ell vol (els grans), s'esforça per generar cohesió -Copia elements identitaris dels més grans -En N. durant l'AE mostra tenir capacitat de responsabilitat i motivació quan fa l'activitat que ell vol i amb la gent que ell vol -Mostra una actitud poc motivada i poc implicada en l'esport, quan se'l fa participar en activitats en què ell no hi vol participar. Vacil·la als educadors quan se'l força a participar -Genera rebuig i mal ambient esportiu amb els iguals i quan no se surt amb la seva	
	Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fitxes)	FE 8.5 Octb '04	-Baixa cohesió amb els iguals -No segueix la normativa esportiva i aquest fet li genera molt rebuig dels iguals durant les AE -Participa escassament, només quan ell "marca les normes" -La seva participació en les AE és baixa, tant en la constància com en la persistència -Participa quan vol i aleshores troba resistències de l'equip perquè es vol incorporar a mig joc o a mig campionat -Es motiva poc i s'implica poc en les AE
			FE 8.6 Gener '05	-La seva assistència és molt baixa (la mare no mostra preocupació si en N. no bé al CRC i segueix els plans de treball acordats) -Molt baixa cohesió, perquè ve poc i sempre mostrant rebel·lió -Molt baixa implicació-motivació-participació en les AE -La poca participació que té ho fa sempre des del conflicte, les faltes de respecte i els insults
				-Absentisme
	Curs 2005-2006		FE 8.7 Octb '05	-En N. assisteix només quatre dies al CRC en l'actual trimestre. No hi ha registre de pràctica esportiva perquè no n'ha fet els dies que ha vingut
				-Absentisme
			FE 8.8 Abril '06	-Amb el grup més gran es beneficia de la pràctica esportiva, perquè en fa una pràctica molt motivada -Amb l'equip que li pertoca per edat no hi ha cohesió, més aviat el contrari. Sempre hi ha conflicte en l'entorn esportiu -S'implica i es motiva només quan fa AE al seu gust (amb qui vol, quan vol i on vol) -Ni s'implica ni es motiva quan ha de fer AE dirigida i amb l'equip que li toca -Reaccions negatives quan se'l obliga a fer alguna cosa que ell no vol
	'06-'07			-Absentisme

Figura 7.8.2a.-Historial de la capacitat relacional-identitària en el cas 8 (N.).

VARIABLE 2.3.-COMPETENCIAL/CAPACITADORA

La gràfica següent mesura tres variables diferents. En taronja, la capacitat de les AE de socialitzar en competències. En color verd, l'evolució que fa en N. d'aplicar habilitats socials amb els iguals en context esportiu, i finalment, de color blau, aquesta mateixa evolució, però amb el grup de grans.

Veiem, per tant, que l'evolució d'en N. en referència a l'adquisició de competències i capacitats en el context esportiu, no només no evoluciona positivament, sinó que fins i tot decau (FE 8.6), i arribem a considerar l'esport com el pitjor dels escenaris per a socialitzar en competències.

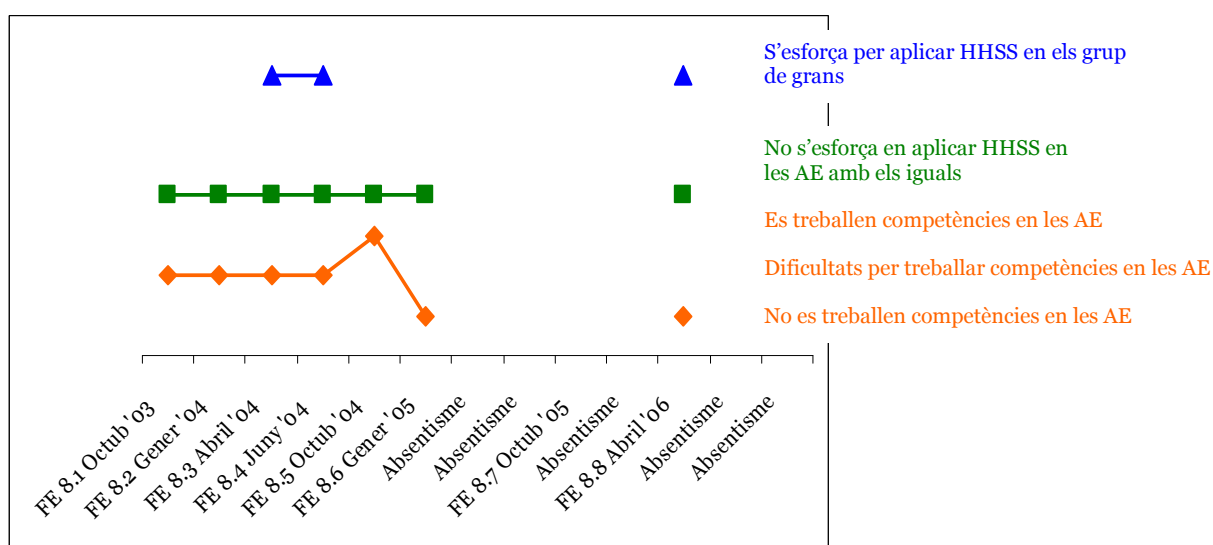

Figura 7.8.3.-Evolució de les capacitats i competències en l'esport en el cas 8 (N.) en el grup d'iguals i en el grup de grans.

En referència a la seva capacitat d'aprendre i aplicar habilitats socials en el marc de l'esport, en N. tampoc ha evolucionat, s'ha mostrat sempre conflictiu amb els companys/es, i tot i que té una motivació més alta per relacionar-se amb els grans, l'esport no l'ha capacitat respecte a les habilitats socials generals.

En N. té problemes alhora d'assumir límits i normes, aquest fet repercuteix en la seva conducta, i de retruc la seva capacitat d'aprendre i assimilar noves competències a partir de les AE. Si no hi ha una educació prèvia en límits i normativa, és molt difícil capacitar o transferir competències, ja que en N. no sabrà diferenciar ni els *tempus* de oci-treball, ni discernir quines habilitats mentals són necessàries per a l'estudi (atenció, concentració), ni finalment qui i què suposa la figura d'autoritat. Vegem l'historial d'en N. en referència a aquesta variable (figura 7.8.3a):

Variable 2.3.-Competencial/Capacitadora	Curs 2003-2004	FE 8.1 Octb '03	-Dificultats per a treballar competències i capacitats a partir de l'escenari esportiu -En N. no se sent motivat ni intrínsecament ni extrínsecament per a fer AE -Des del CRC intuïm que en N. té aptituds físiques adequades per la seva edat i desenvolupament -Té assolits hàbits d'higiene; -Molt poques HHSS aplicades en el context esportiu (ni fora d'ell) -Moltes dificultats
		FE 8.2 Gener '04	-Moltes resistències per treballar en el context esportiu -Hi ha intencionalitat des del CRC de treballar competències personals, d'autocontrol i d'assoliment d'autonomia -Sense dificultats en les aptituds físiques; -Té totes les aptituds físiques desenvolupades pel seu nivell maduratiu; -Té hàbits socials acceptables per la seva edat; -En ocasions en què perd el sentit de l'autocontrol és molt destructiu i pot arribar a trencar molt de material (tot i així, és curós amb el material del CRC); -Poques o nul·les HHSS per a interactuar en l'escenari esportiu -El seu analfabetisme social fa que en N. tingui molts problemes per assolir amistats i capacitats
		FE 8.3 Abril '04	-Amb el seu grup d'iguals és molt difícil treballar competències en l'escenari esportiu -No percep l'escenari esportiu del seu grup d'iguals com un espai en què poder expressar-se i gaudir amb el joc; -Percep les AE dels grans com un espai en el que sí que pot sentir-se a gust i gaudir. En aquest context, sí que és possible treballar competències i capacitats -Sense dificultats en les aptituds ni en els hàbits socials; -Aplica poques HHSS a l'hora de participar amb el seu grup d'iguals; -S'esforça en relacionar-se activament i en aplicar HHSS amb grups de noies i nois més grans que ell
		FE 8.4 Juny '04	-Moltes dificultats per a treballar competències en les AE dels iguals -Moltes dificultats per a treballar competències en les AE dels més grans -Poques aptituds per assimilar i capacitar-se en l'escenari de l'esport, no per dificultats mentals, sinó per actitud de rigidesa (caràcter orgullós i consentit) -En N. té problemàtica amb l'assumpció de límits i normes de conducta, i això el fa ser rígid en l'aprenentatge que possibiliten els esports -Poques HHSS amb els companys i companyes del seu equip de referència
		FE 8.5 Octb '04	- Quan hi participa es treballen competències personals com: 1.-El compromís per la continuïtat 2.-La responsabilitat en el seguiment dels entrenaments 3.-L'esforç per adaptar-se a la normativa esportiva i de funcionament 4.-L'empatia 5.-L'autocontrol de la conducta i les reaccions -Moltes dificultats per treballar aptituds, tot i que ara en tenim l'oportunitat, perquè ell hi col·labora més -Té assolits els hàbits de higiene, orde i cura de material necessaris i imprescindibles -Poques HHSS tant dins com fora del camp d'esports -El fet que les seves HHSS siguin tant precàries fora del camp esportiu, fa que en N. sigui mal "vist" dins del camp i generi rebuig voler participar amb ell
		FE 8.6 Gener '05	-S'intenten treballar competències personals però no assolim resultats, per això es desestima l'escenari esportiu per treballar competències i capacitats amb en N. -Prèviament hem de treballar l'autocontrol -Sense problemes, en N. té els hàbits assolits (neteja i ordre) -Contínua mostrant HHSS deficitàries
	Curs 2005-2006		-Absentisme
		FE 8.7 Octb '05	-En N. assisteix només quatre dies al CRC en l'actual trimestre. No hi ha registre de pràctica esportiva perquè no n'ha fet els dies que ha vingut
		FE 8.8 Abril '06	-Absentisme
	'06-'07		-Absentisme i baixa definitiva del CRC

Figura 7.8.3a.-Historial de la variable competencial/capacitadora en el cas 8 (N.).

VARIABLE 2.4.-COGNITIVA

La problemàtica principal d'en N. és la seva conducta i la seva poca capacitat d'autocontrol. En principi no s'han detectat problemes cognitius ni mentals de cap tipus, i de fet les gràfiques enregistren estabilitat en aquesta variable. Quan es mostra autocontrolat, en N. és capaç de memoritzar, d'expressar-se, de comunicar i de pensar. En situacions de descontrol emocional, es mostra inestable cognitivament i és aleshores quan hi ha moltes dificultats per a treballar qualsevol aspecte amb ell.

El desequilibri cognitiu li ve donat moltes vegades per aquesta educació mancada de límits, ja que moltes situacions li generen frustració quan no surten segons la seva expectativa.

La pràctica esportiva el beneficia perquè l'obliga a reclutar molts dels processos psicològics bàsics, tot i que després l'aprenentatge d'aquest reclutament no el transfereix a la seva vida quotidiana.

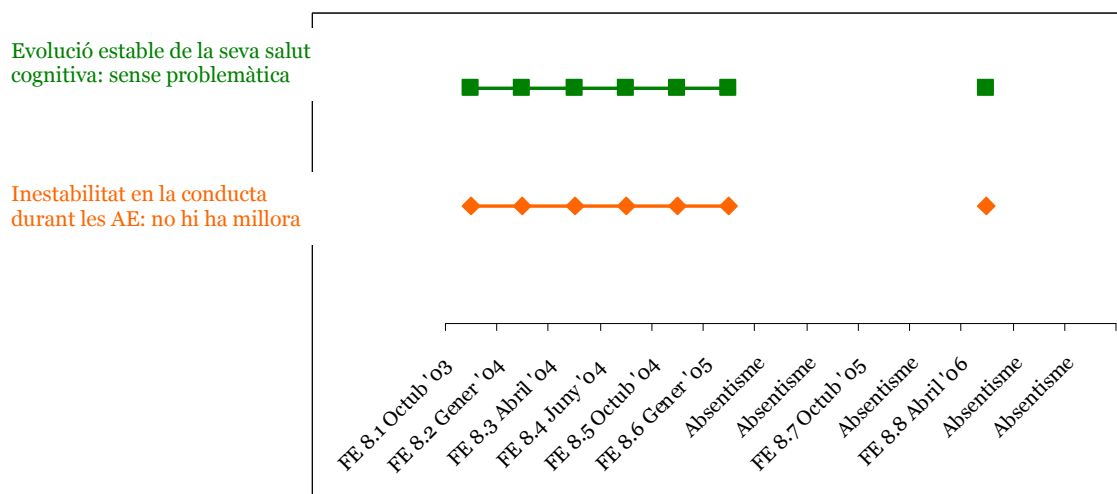

Figura 7.8.4.-Evolució de la salut cognitiva en el cas 8 (N.) durant la pràctica esportiva amb els iguals.

En els dos grups d'edat, en N. és capaç de reclutar les capacitats mentals necessàries per a fer pràctica esportiva, per bé que, en el cas de la pràctica amb els petits, el resultat final és negatiu, no tant per incapacitat cognitiva, sinó per conducta social desfavorable. Vegem-ne l'enregistrament fet en aquest sentit (figura 7.8.4a):

Variable 2.4.- Cognitiva (Capacitats, processos psicològics bàsics, estil cognitiu)	Curs 2003-2004	FE 8.1 Octb '03	-Es necessita més temps d'observació, tot i que <i>a priori</i> no es detecten déficits ni límits en les capacitats cognitives -En principi no hi ha dificultats o resistències en la seva capacitat psicològica: 1.-En N. atén correctament 2.-Memoritza sense dificultats 3.-Raona i pensa sense dificultats	
		FE 8.2 Gener '04	-No té dificultats cognitives ni mentals -En l'escenari esportiu posa en reclutament tots els processos psicològics, de manera que ells reforça i treballa quan vol fer esport -La manca de motivació i la inestabilitat emocional contamina la seva cognició, tot i que en principi no hi té mancances -Inestabilitat emocional i comportamental	
		FE 8.3 Abril '04	-No té problemes ni mentals, ni cognitius, ni psicològics -La seva problemàtica ve determinada per la conducta social visible i no pas per problemes mentals -Tendència a la inestabilitat cognitiva -En situació d'esport, si el practica amb grups d'edat més gran que la seva, es mostra estable i centrat cognitivament	
		FE 8.4 Juny '04	-Cap dificultat mental ni cognitiva -Inestabilitat i inseguretat cognitiva	
	Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fixes)	FE 8.5 Octb '04	-Sense dificultats -En N. no té cap tipus de problema mental ni cognitiu, només conductual i de comportament -Tendència al desequilibri, sobretot per la manca de límits en la conducta -En N. és una persona insegura
			FE 8.6 Gener '05	-En N. és capaç mentalment de reclutar tots els processos psicològics bàsics per tal de fer una AE normalitzada: Atén amb normalitat, s'expressa verbalment, memoritza el que si li explica, aplica el que aprèn, analitza i sintetitza... -Té un estil inestable -Reacciona amb violència quan està molt inestable
	Curs 2005-2006			-Absentisme
			FE 8.7 Octb '05	-En N. assisteix només quatre dies al CRC en l'actual trimestre. No hi ha registre de pràctica esportiva perquè no n'ha fet els dies que ha vingut
				-Absentisme
			FE 8.8 Abril '06	-Sense problemes mentals ni cognitius durant les AE (la seva problemàtica rau en la conducta. La mare no controla en N. i les normes que li posa, sovint se les acaba saltant) -Té molta inestabilitat mental, de manera que perd el control de si amb molta freqüència quan perd un resultat -No hi hagut millora en aquest aspecte al llarg del temps
	'06-'07		-Absentisme i baixa definitiva del CRC	

Figura 7.8.4a.-Historial de la variable cognitiva del cas 8 (N.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.5.-EMOTIVA

La manca d'autocontrol d'en N. desestabilitza la seva emocionalitat i la seva conducta visible. La gràfica que es presenta segueix la tendència de les altres variables vistes fins ara. En N. tampoc evoluciona en positiu en aquest sentit. En N. és capaç d'expressar emocions i sentiments en el context de les AE, i de la mateixa manera, la pràctica esportiva el beneficia a l'hora de purgar emocions.

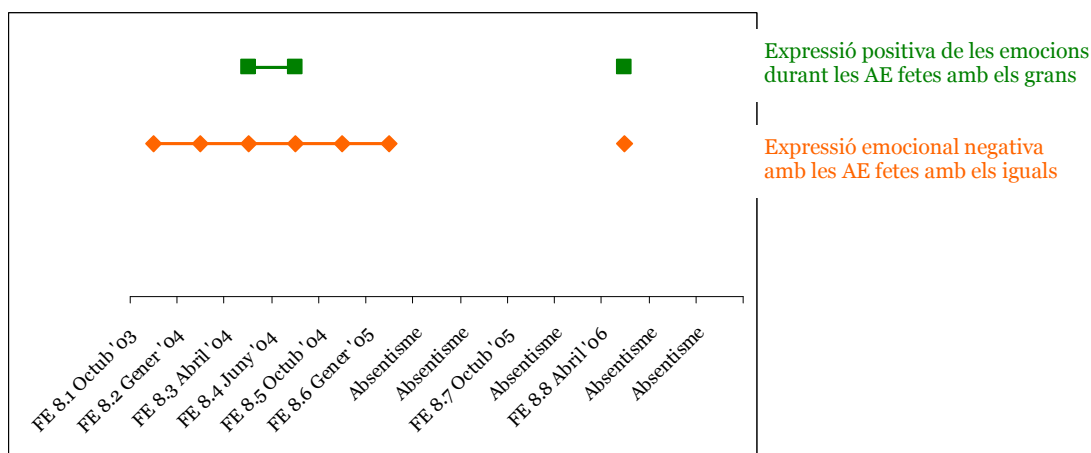

Figura 7.8.5.-Evolució de la capacitat emocional en el cas 8 (D.) durant la pràctica esportiva.

Quan ho fa amb el grup de grans les seves emocions tenen tendència a ser positives. Però en termes generals, quan en N. fa esport amb els iguals expressa emocions negatives i amb carrega d'agressió o autolesió.

Reconeix que no té control emocional ni de conducta quan fa esport, i aquest fet ens fa determinar que les AE no el beneficien, ja que les emprava per a justificar un "caràcter" i unes emocions molt relacionades amb el baix autocontrol i amb la legitimació d'aquestes reaccions. Reconeix que és impulsiu, i l'escenari esportiu li suposa el marc on poder posar en escena aquesta impulsivitat molt relacionada amb l'agressió. L'expressió de les emocions en les AE és positiva sempre que hi hagi un cert autocontrol o una contextualització de l'expressió. En N. ni controla les seves emocions, ni sap quins són els seus límits. Per tant, les AE no l'ajuden.

Fixem-nos amb els registres que s'han fet en aquests quatre cursos escolars en relació a aquesta variable (figura 7.8.5a):

Curs 2003-2004	Moments d'observació (Fitxes)	FE 8.1 Octb '03	-És capaç d'expressar sense dificultats sentiments i emocions en l'escenari esportiu, tot i que la majoria d'aquests tenen un caràcter negatiu o de menyspreu -Reconeix les seves emocions i és capaç de verbalitzar com se sent en cada situació -No gestiona les emocions negatives i reacciona amb violència si no se surt amb la seva o se sent frustrat -En ocasions s'autolesiona -Té molt baix autocontrol quan se sent frustrat o enfadat
		FE 8.2 Gener '04	-Expressa sentiments de ràbia i frustració quan se'l obliga a seguir la normativa de l'esport o quan perd -Reconeix els seus estats emocionals i fins i tot reconeix que no es pot controlar (verbalitza que no li fa res perdre el control)
		FE 8.3 Abril '04	-En N. expressa sentiments i emocions positius durant l'AE sempre que la faci amb grups d'avançada edat -Manifesta ràbia i impotència quan ha de desenvolupar AE amb els seus iguals, i sobretot quan ho ha de fer amb nenes -Reconeix el seu descontrol emocional, tot i que no creu que tingui cap problema o que sigui una dificultat
		FE 8.4 Juny '04	-És capaç d'expressar sentiments i emocions -Expressa en la majoria de vegades emocions negatives i sentiments de rancúnia quan les coses no es fan com ell voldria -Reconeix com se sent i el que li passa en el camp esportiu
		FE 8.5 Octb '04	-Expressa sobretot de manera violenta les situacions de frustració, fins al punt d'arribar a l'autolesió -Reconeix com se sent i com actua en cada moment de la pràctica esportiva
		FE 8.6 Gener '05	-Manifesta ràbia amb aquells que volen fer-li propostes o dictar-li normes de conducta en el camp esportiu -Reconeix les seves emocions i sentiments quan fa AE -No gestiona les reaccions d'agressió. Manifesta que tampoc les vol controlar (té el suport incondicional de la seva mare) -Reconeix que és molt impulsiu però ja li està bé, diu que així juga millor i els altres companys d'equip i els rivals li tenen més respecte perquè demostra "que és més fort que ningú"
			-Absentisme
Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fitxes)	FE 8.7 Octb '05	-En N. assisteix només quatre dies al CRC en l'actual trimestre. No hi ha registre de pràctica esportiva perquè no n'ha fet els dies que ha vingut
			-Absentisme
		FE 8.8 Abril '06	-Expressa emocions negatives en la majoria de temps que fa AE (sobretot amb els petits). Expressa de manera violenta les situacions de frustració, fins al punt d'arribar a l'autolesió -Reconeix com se sent i com actua en cada moment de la pràctica esportiva
Curs 2005-2006	Moments d'observació (Fitxes)		
'06-'07	Moments d'observació (Fitxes)		
			-Absentisme i baixa definitiva del CRC

Figura 7.8.5a.-Historial de la variable emotiva del cas 8 (N.) durant la pràctica esportiva.

VARIABLE 2.6.-MORAL

La gràfica mesura dues variables d'una mateixa dimensió: la capacitat metacognitiva (en taronja) i la seva participació en els espais d'assemblea (en verd).

En N. té una capacitat metacognitiva normalitzada. És capaç d'autopensar-se i analitzar els elements i accions que l'envolten. Aquesta capacitat metacognitiva no només li dóna l'opció de pensar i d'analitzar els propis actes, sinó que, a més, en moments en què està estable i tranquil, és capaç de reflexionar i analitzar les actituds dels altres en l'espai socio-lúdic de les AE.

Per un altre cantó (en verd) en N. assisteix a les assemblees, i tot i que les seves aportacions no són ni constructives ni prosocials, hi participa amb regularitat.

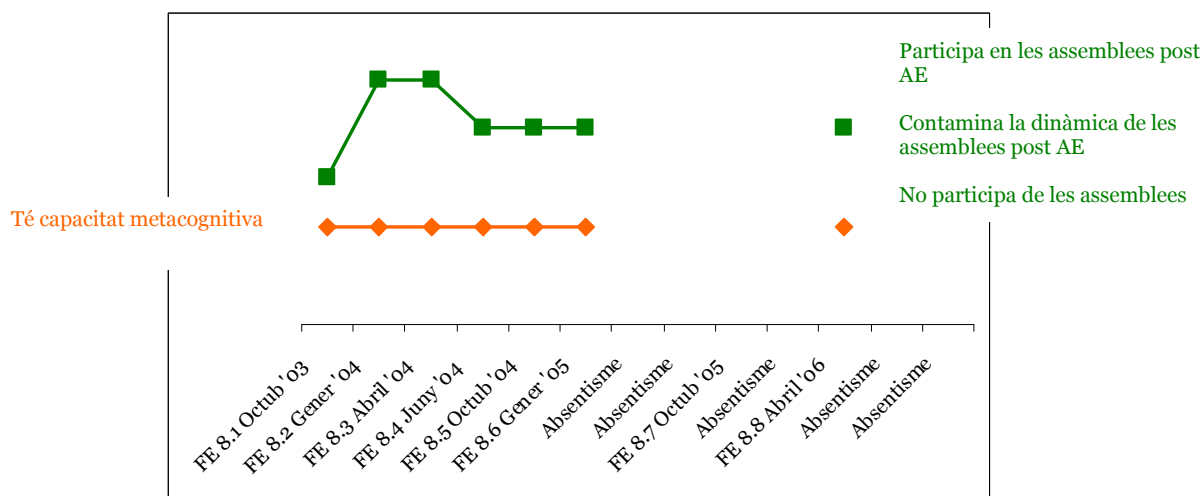

Figura 7.8.6.-Evolució de la construcció moral en el cas 8 (N.) durant la pràctica esportiva.

En referència a aquesta variable, podem dir que l'assistència a les assemblees ajuden a en N. a conèixer dels seus companys i companyes altres perspectives i escales de valors. Aquest coneixement, però, no implica que en N. accepti o entengui les diferents perspectives que suposa la diversitat de cultures i mentalitats. De fet, totes les problemàtiques que sorgeixen amb en N. són degudes a la diferent escala de valors amb què justifica els seus actes, i que ell considera correctes i normalitzats, sobretot pel reforç educatiu que rep per part de la seva mare. Fixem-nos en quin ha estat el seu procés (figura 7.8.6a):

Variable 2.6.-Moral		Curs 2003-2004	
		moments d'observació (Fitxes)	
Curs 2004-2005	FE 8.1 Octb '03	-Té capacitat metacognitiva -Sap reconèixer quins són els seus estats anímics i els motius pels quals s'enfada -No assisteix a les assemblees perquè no està motivat -Verbalitza que no vol venir al CRC ni fer activitats esportives amb grup	
	FE 8.2 Gener '04	-És capaç d'autopensar-se i saber què està malament i què està bé -Reconeix els seus límits i errors quan perd el control i agredeix a la gent o a ell mateix -Participa de les assemblees, i parla i s'expressa sobre les AE (el dia que les fa)	
	FE 8.3 Abril '04	-En N. és capaç d'autopensar la pròpia conducta dins del camp esportiu -Té capacitat metacognitiva -Participa puntualment a les assemblees post-pràctica esportiva -No entén les queixes dels altres sobre la seva conducta: sempre diu que ell "no fa res malament"	
	FE 8.4 Juny '04	-En N. té capacitat i té l'hàbit d'autopensar-se tot i que ho fa des d'una paràmetres diferents als de la majoria dels seus companys/es -No comparteix els criteris ni les idees de la majoria de companys i companyes del seu equip. Aquets fet fa que les assemblees post-esport les converteixi en un espai on ell s'expressa de manera bel-ligerant i acusadora	
	FE 8.5 Octb '04	-En N. s'autopensa i s'autoanalitza, però no detecta els propis límits ni els diferents criteris -Participa en les assemblees amb actitud de prepotència i desafiament cap als iguals i cap als educadors de referència	
	FE 8.6 Gener '05	-En l'última reunió diu que no vindrà més perquè no li agrada el que fem al CRC (esports inclosos)	
		-Absentisme	
Curs 2005-2006	FE 8.7 Octb '05	-En N. assisteix només quatre dies al CRC en l'actual trimestre. No hi ha registre de pràctica esportiva perquè no n'ha fet en els dies que ha vingut	
		-Absentisme	
	FE 8.8 Abril '06	-En N. s'autopensa i s'autoanalitza, però ho fa des d'una escala de valors morals i de conducta molt diferent a la de la majoria (i per això hi ha tanta conflictivitat) -A l'assemblea diu que no vol venir més i que no vol participar de les activitats del CRC	
'06-'07			
		-Absentisme i baixa definitiva del CRC	

Figura 7.8.6a.-Historial de la variable moral del cas 8 (N.) durant la pràctica esportiva.

SEGON MOMENT: TRANSFERÈNCIA EN EL NIVELL D'INTEGRACIÓ

El cas d'en N. és un exemple clar de “no-transferència de coneixements” de l'esport cap a la seva realitat social. Tot i que en N. experimenta alguns beneficis amb la pràctica de les activitats esportives, aquests sempre són puntuals i contextualitzats en el marc esportiu, però mai ha estat capaç d'aplicar els beneficis educatius i els aprenentatges fets en l'escenari esportiu per millorar o per canviar aspectes de la seva realitat.

Aquesta incapacitat de transferir els coneixements apresos en l'esport, pot venir donada per dues possibles causes; una la podem trobar en la tipologia de socialització primària rebuda en el si del nucli familiar; una altra la podem trobar en aspectes propis de la seva condició genètica.

En referència al primer aspecte, cal dir que en N. no ha rebut una educació fonamentada ni en normes ni en límits (FI 8.4). Aquest fet influeix no només en la seva educació com a infant i escolar, sinó també en la seva formació integral com a futur ciutadà. La manca de límits i de normes clares en la socialització de la persona afecta, fins i tot, la pròpia seguretat i l'autoconcepte, ja que l'individu no sap ni reconeix quins són els límits de la pròpia conducta, ni els motius ni raons de les conductes socials en la interacció (FE 8.3). La manifestació de la inseguretat i el baix autoconcepte s'expressa de diferents maneres, en el cas d'en N., amb actes carregats de violència, i en ocasions autolesions.

Un *handicap* afegit a la situació d'en N. és la intervenció negligent de la seva mare, que l'educa des del model de la permissivitat extrema i de l'assumpció total de responsabilitats (FI 8.3). Les poques regles que posa la mare són modificades si aquestes generen frustració o malestar a en N.; la mare manté *l'status symbol* que preval socialment, i satisfà tots els capricis econòmics i materials d'en N.; no li aplica en cap moment mesures correctives (càstigs) de cap tipus, sigui quina sigui la conducta, ni tal sols si en N. l'insulta o li dona puntades de peu (FI 8.5).

En aquest marc, en N. considera que les coses materials li corresponen per dret i no per esforç, i per tant, no és necessari sotmetre's a cap normativa ni actitud de treball per aconseguir les coses.

A llarg termini, en N. pot presentar trastorns psíquics i emocionals fonamentats en la incertesa i en la inseguretat cap a ell mateix, ja que algunes de les seves capacitats (arriscar-se, esforçar-se, resistir, fer front, decidir, responsabilitzar-se...) (FE 8.7) no han estat treballades.

En aquesta línia d'anàlisi podem dir que l'esport practicat amb el grup de grans el beneficia, perquè en N. es veu obligat a seguir la normativa del joc per ser acceptat, una actitud, d'altra banda, que no mostra en AE fetes amb el seu grup d'iguals. Aquest esforç per a seguir la norma i sentir-se partícip del grup de grans tampoc li reporta beneficis immediats (FI 8.5 i FE 8.5), de manera que ha de persistir en l'intent i continuar participant en les AE d'acord amb les normes per aconseguir-ho. Els seus intents per ser acceptat en les AE de grans, però, i degut a un caràcter inconsistent i poc perseverant, tampoc es mantenen ni en intensitat ni en freqüència, i finalment decau la seva motivació per a formar-hi part (FE 8.6).

La pràctica de l'esport tampoc l'ajuda a ser més constant en l'assistència al CRC (ni al context escolar). En N. presenta molts episodis d'absentisme, que repercuteixen tant al rendiment escolar (FI 8.6) com el seguiment i rendiment de les activitats que es desenvolupen al CRC. La situació s'agreuja quan des del CRC no trobem el suport necessari per reconduir els episodis d'absentisme.

Un segon motiu pel qual en N. té dificultats en la transferència dels coneixements apresos en l'escenari esportiu, pot ser la seva pròpia caracterització genètica. No totes les dimensions de la persona són educables amb la mateixa facilitat. Tothom duu una motxilla genètica que marca part de la percepció i maneres de reaccionar. Quan en N. perd el control de si mateix, no és possible intervenir, si no és des de la contenció verbal i física, ja que en aquestes situacions, en N. no és capaç d'escoltar el que se li diu ni controlar el que fa (tensiona tot el cos, posa els ulls en blanc, dóna puntades de peu a tot i tothom...). Cap dels equipaments que intervenen en el cas (FI 8.3), ni dels professionals de la psicologia que hi han intervingut, no han sabut entendre, modificar o extingir aquests episodis puntuals d'alta violència i autolesions.

En aquest sentit, la pràctica de l'esport tampoc pot ajudar-lo, sinó més aviat el cas contrari: en l'escenari esportiu en N. es mostra molt impulsiu i bel·ligerant,

justificant que les seves reaccions són necessàries per guanyar-se el respecte i l'autoritat en el camp esportiu (FE 8.6). Reconeix la seva manca d'autocontrol (FI 8.2 i FE 8.6), però aquest fet ni el preocupa ni es mostra motivat per solucionar-lo.

Com a exercici d'autocrítica, creiem que des del CRC no hem actuat prou bé a l'hora de ser fermes i de fer participar en N. amb el seu grup d'edat. Aquesta participació amb els iguals no només és important pel fet que en N. es relacioni amb els iguals, sinó també, i sobretot, per fer entendre a en N. que hi ha una normativa al CRC que cal respectar i una actitud d'esforç que cal treballar, encara que no ens agradi el que ens toca fer.

Donàvem per bona la situació que quan en N. participava amb els grans incomplíem aquestes dues premisses (FE 8.8), però com a recompensa, teníem una tarda relativament tranquil·la, sense més conflictes que els propis dels altres casos. Tot i que probablement és una raó poc professional, el desgast físic i mental del personal del CRC, agraeix no només resoldre conflictes en el dia a dia, sinó també fer el màxim perquè no se'n generin de nous. El fet que en N. vingui poc al CRC, facilita que el personal sigui més indulgent amb els seus "capricis", tot i que aleshores actuem amb la mateixa impunitat de la seva mare. Sabem que la manca de recursos personals, el desgast d'un personal sobrequalificat i infraremunerat i les dificultats diàries del funcionament del CRC no haurien de justificar la nostra indulgència en casos com aquest, però l'enfrontament diari i continuat en un centre com aquest és una feina dura que necessita escapatòries emocionals i mentals puntuals.

Cas 9.- PRESSUMPTA ABÚS SEXUAL. Dani

En Da. ingressa al CRC per problemàtiques conductuals en l'àmbit escolar. Amb el temps i la coordinació amb altres serveis i equipaments del barri, se sap que en Da. ha patit presumptament abusos sexuals per part del pare, i a més a més, hi ha episodis de violència domèstica (sempre amb retirada de denúncia per part de la mare).

En Da. es considera en situació de risc, no només per la seva situació familiar, sinó també per problemes d'enuresi, encopresi, escolars i de conducta.

Els Serveis Socials el deriven al CRC l'abril de 2004, tot i que gestionaven el cas des de 1998.

Des del CRC fem 14 observacions del seu nivell d'integració (FI), però només 11 observacions de pràctica esportiva (FE). Fixem-nos en la seva cronologia en la figura 7.9:

	Curs 2003-2004				Curs 2004-2005				Curs 2005-2006				Curs 2006-2007								
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny					
Fitxes d'observació sobre el nivell d'integració	En D. no està inscrit en el CRC				FI 9.1	FI 9.2	FI 9.3	FI 9.4	FI 9.5	FI 9.6	FI 9.7	FI 9.8	FI 9.9	FI 9.10	FI 9.11	FI 9.12	FI 9.13	FI 9.14			
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny					
FITXES D'OBSERVACIÓ sobre la pràctica esportiva que desenvolupa	En Da. no està inscrit en el CRC				FE 9.1	FE 9.2	FE 9.3	No hi ha registre de pràctica esportiva		FE 9.5	FE 9.6	FE 9.7	FE 9.8	No hi ha registre de pràctica esportiva		FE 9.10	FE 9.11	FE 9.12	FE 9.13	No hi ha registre de pràctica esportiva	

Figura 7.9.- Cronologia d'observació per en Da. en el CRC.

PRIMER MOMENT D'ANÀLISI: aspectes evolutius

VARIABLE 2.1.-NORMATIVITZACIÓ

Totes les variables que s'han enregistrat en aquest cas, tenen dues o tres gràfiques per a cada figura. La raó la trobem en què a partir del juny del 2006 en Da. assisteix també a la Unitat d'Escolarització Compartida Martí Codolar (a partir d'ara UEC), i per tant, hi ha hagut la possibilitat d'enregistrar cada variable en dos centres educatius.

Respecte a la primera variable, i específicament en el CRC, veiem que en Da. té moltes dificultats per a seguir la normativa esportiva. Aquestes dificultats en l'assoliment de la norma venen determinades per diversos motius, un dels quals té a veure amb els seus episodis d'expulsió escolar. Amb quatre cursos escolars hi ha hagut tres expulsions del CEIP en què estava matriculat. Aquesta situació ha fet oscil·lar reiteradament la seva actitud davant la norma esportiva, passant de trimestres en què la seguia, a d'altres en què es mostrava passiu.

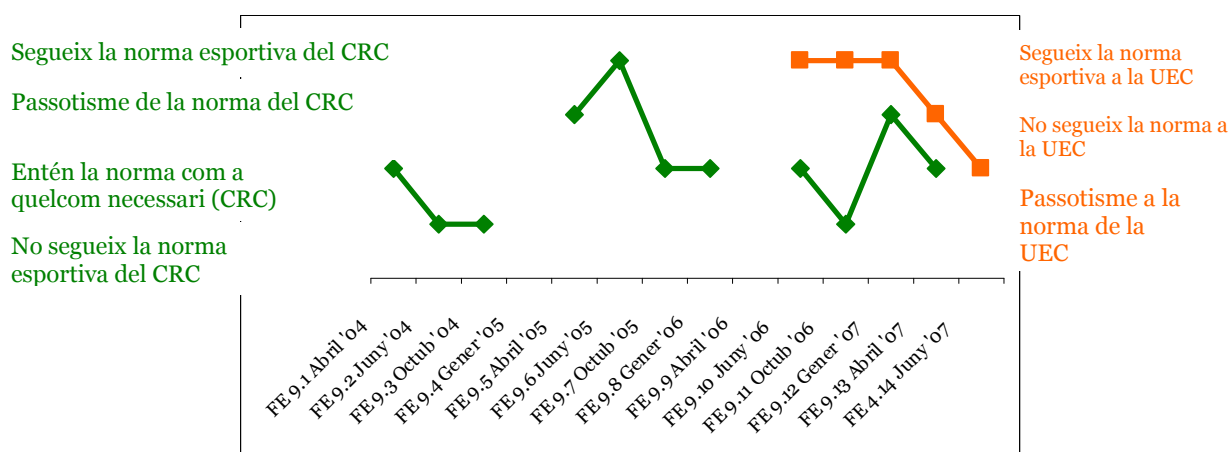

Figura 7.9.1.- Evolució de la capacitat normativitzadora en pràctica esportiva del cas 9 (Da.).

La seva evolució respecte a la normativa a la UEC dibuixa una gràfica diferent. En Da. inicialment es mostra motivat i capaç de seguir-la i d'entendre-la, i s'adapta en molts sentits al funcionament i dinàmiques de la UEC. Amb el temps, però, comença a mostrar-se inconsistent i passiu amb la norma, fins a arribar al passotisme normatiu tant a dins com a fora del camp esportiu.

Variable 2.1.- NORMATIVITZACIÓ (obediència i conformitat a la norma)		
Curs 2003-2004		-En Da. no està inscrit al CRC
	FE 9.1 Abril '04	-Desobediència i disconformitat tant amb el grup d'iguals, com en les normes implícites dels jocs, com en els agents educadors
	FE 9.2 Juny '04	-En Da. mostra passotisme davant de la norma esportiva -Ni es revela a la norma ni la infringeix, senzillament passa d'escoltar-la o seguir-la
	FE 9.3 Octb '04	-En Da. mostra una actitud passiva davant de la norma esportiva -No fas cas de les normes, però tampoc s'hi enfronta -Deixa de jugar quan veu que estar cansat, perd o alguna cosa li crida més l'atenció. Després vol incorporar-se de nou i si se li diu que no ho pot fer, tampoc insisteix i es queda sense fer cap activitat
	FE 9.4 Gener '05	Aquest segon quadrimestre en Da. no ha fet AE. Ha estat expulsat del CEIP i ha tingut una assistència molt baixa al CRC (tres dies en tot el trimestre). Els dies que ha vingut al CRC no ha fet cap tipus d'AE, per tant, no s'ha pogut registrar la capacitat socioeducativa de la pràctica esportiva en el Da. Sí que s'ha pogut fer registre del seu nivell d'integració (veure FI 9.4)
	FE 9.5 Abril '05	-En Da. es conforma a la norma esportiva, i es mostra orientat a la obediència del seu educador de referència -S'adapta a la normativa dels jocs, tot i que en ocasions puntuals encara mostra passotisme
	FE 9.6 Juny '05	-El nostre pacte acordat el mes d'abril funciona ocasionalment, en Da. es conforma al pacte i a les normes que hi hem establert (demanar d'anar al lavabo quan en té ganes) -Es conforma a la normativa esportiva amb més facilitat -En Da. experimenta parcialment els beneficis de l'autocontrol i la conformitat a la norma (per part de l'equip educatiu, i no per part dels iguals)
	FE 9.7 Octb '05	-Moltes dificultats per a seguir la norma esportiva -No es conforma i no obeeix ni la normativa pròpia del joc, ni les indicacions de funcionament per a interactuar en el joc -No obeeix a cap normativa -No ha pogut seguir el nostre "pacte" sobre el control del esfínters
	FE 9.8 Gener '06	-Desobediència i disconformitat normativa tant en les normes de joc, com en els rituals previs i posteriors a les AE: 1.-No prepara el material i no el guarda 2.-No es responsabilitza dels entrenaments ni dels càrrecs que té assignats 3.-No respecta les decisions de la figura d'autoritat (educadora, àrbitre, direcció del CRC...)
	FE 9.9 Abril '06	-En Da. ha estat expulsat del CEIP Coves d'en Cimany. Com a mesura de càstig primer, i pel seu passotisme després, en Da. no ha fet cap AE en tot el trimestre -El pare torna a estar a l'atur i aquest fet trenca l'estabilitat i l'organització de la família, de manera que l'assistència al CRC és molt baixa -Ens replantegem què fer, perquè l'esport no li serveix per a estabilitzar-se emocional, social i acadèmicament -En Da. mostra símptomes alts de depressió i inestabilitat
	FE 9.10 Juny '06	-En Da. mostra una doble actitud: 1.-Desobediència i disconformitat normativa en les AE al CRC 2.-Adaptació progressiva i motivació per a seguir la normativa de les AE a la UEC (segons dades facilitades per l'equip pedagògic de la UEC)
	FE 9.11 Octbr '06	-Li costa seguir la normativa esportiva. No es mostra bel·ligerant amb la norma, però tampoc la segueix de manera estricta -Al UEC en D. es mostra conformat i adaptat a la normativa de funcionament de les AE, tant les que fan referència al joc tècnic, com les que fan referència a les activitats de preparació, recollida i reflexió (assemblees) de l'esport
	FE 9.12 Gener '07	En Da. ha estat expulsat definitivament del CEIP Font d'en Fargues. Hi ha una gran desmotivació per part de la comunitat educativa -En Da. es conforma i obeeix la normativa esportiva, tant en el CRC com en la UEC. -Hi ha un canvi important d'actitud en el CRC respecta la norma i la seva necessària adaptació
	FE 9.13 Abril '07	-Retrocés en l'adaptació a la norma -En Da. es mostra hostil amb la normativa esportiva i amb altres tipus de regles que fins ara tenia relativament assumides -Desobediència i disconformitat en la normativa esportiva i de centre de la UEC
FE 9.14 Juny '07	-Sense registre -En Da. no assisteix al CRC	

Figura 7.9.1a.- Historial de la normativització de la pràctica esportiva del cas 9 (Da.)

VARIABLE 2.2.-RELACIONAL/IDENTITÀRIA

Per en Da. l'escenari esportiu que es constitueix en el CRC tampoc ha estat un lloc ideal per establir relacions socials. La seva incapacitat per a establir amistats en el camp d'esports, ha estat condicionada sobretot per les seves problemàtiques d'enuresi i encopresi. Aquest fet provoca rebuig en el grup, i tot i que ell en ocasions s'ha mostrat orientat a la participació (FE 9.5), l'equip l'ha rebutjat al·legant la seva olor (FE 9.8). La llarga durada de la seva problemàtica ha fet que en Da. hagi estat estereotipat, i fins i tot, en temporades en què el seu control dels esfínters ha estat major i que el seu grau d'higiene ha millorat, el grup l'ha rebutjat amb la mateixa intensitat.

Els últims trimestres de permanència en el CRC, en Da. s'ha desmotivats en l'intent de fer AE i d'establir-hi relacions, i el grup ha generat situacions de *bulling*, amb acusacions de ser el causant de la baixa de tres usuaris del CRC.

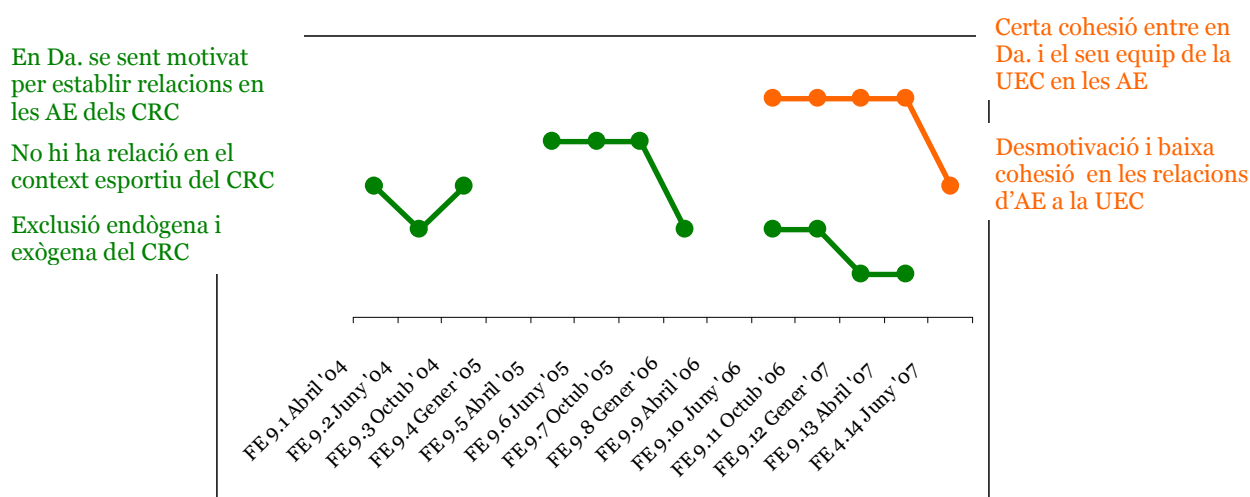

Figura 7.9.2.-Evolució de la capacitat d'establir relacions socials al CRC i a la UEC del cas 9 (Da.)

La seva capacitat relacional en el context esportiu de la UEC, s'inicia amb bones perspectives. Tant en Da. com el nou equip esportiu es mostren més motivats per a establir espais de relació esportiva. I així com la pràctica esportiva no li era un entorn favorable per establir relacions d'amistat al CRC, sí que li ha servit per establir-les a la UEC. Per tant, en Da. ha pogut beneficiar-se de l'esport quan hi ha hagut un canvi en els membres del seu equip de pertinença, i aquesta situació ha fet millorar altres variables del seu entorn. Una de les causes és, potser, perquè a la UEC no està tan estereotipat.

Finalment, però, l'exclusió endògena i l'exclusió exògena, han emmarcat la tipologia de relacions d'en Da. tant a la UEC com en el CRC.

Figura 7.9.2a.- Historial de les relacions socials al CRC i a la UEC del cas 9 (Da.).

Variable 2.2.-Relacional/Identitària (cohesió, participació, implicació, motivació)		Moments d'observació (Fritxes)	
Curs 2003-2004			-En Da. no està inscrit en el CRC
	FE 9.1 Abril '04		-Nul·la cohesió amb el grup que fa esport -No participa de cap esport -No se sent motivat per a fer cap esport (ni res)
	FE 9.2 Juny '04		-No està cohesionat amb el equip de la seva edat -Tampoc està motivat ni interessat en poder participar en AE amb els seus companys/es -Generalment no participa de les AE -Ho fa esporàdicament i de manera inconstant -El seu equip el rebutja en qualsevol joc, i cal que l'educador intervingui perquè sigui acceptat -S'implica i es motiva molt poc -Cap AE el motiva prou per a mantenir una actitud oberta d'implicació -Tampoc es motiva pels entrenaments o la preparació d'AE.
	FE 9.3 Octb '04		-Molt baixa o nul·la participació en les AE grupals -Tampoc participa de la presa de decisions sobre a què es pot jugar -Té una actitud molt passiva (no està motivat per a fer cap activitat esportiva ni acadèmica) -No expressa que li agradi cap esport en concret
	FE 9.4 Gener '05		Aquest segon quadrimestre en Da. no ha fet AE. Ha estat expulsat del CEIP Carmel temporalment i com a mesura de contenció. Ha tingut una assistència molt baixa al CRC (tres dies en tot el trimestre). Els dies que ha vingut al CRC no ha fet cap tipus d'AE, per tant, no s'ha pogut registrar la capacitat socioeducativa de la pràctica esportiva en Da. Sí que s'ha pogut fer registre del seu nivell d'integració (veure FI 9.4)
	FE 9.5 Abril '05		-No troba la cohesió dins del equip, però ell demana permís per a poder jugar i es mostra interessat en poder participar -L'equip de jugadors/es el rebutgen perquè diuen que fa mala olor
	FE 9.6 Juny '05		-En D. se sent motivat per a participar en les AE, i tot i que fa l'esforç per a controlar el seu problema d'esfinters, el grup el rebutja -S'implica poc en el disseny de les AE -No percep cohesió d'equip -L'equip té prejudicis envers ell, tot i que hi ha dies que ve molt net i amb ganes de participar en els jocs
	FE 9.7 Octb '05		-No hi ha cohesió amb en Da. en el seu equip -Hi ha un conformisme passiu, és a dir, assumeix la no participació en cap AE
	FE 9.8 Gener '06		-Baixa cohesió -Rebuig de l'equip perquè participi, diuen: 1.-Que amb ell "no es pot jugar" i "perdem tota la tarda" 2.-Fa "molta pudor i no es dutxa" -Molt baixa participació i molt baixa motivació i implicació en les AE -Verbalitza que no vol jugar i quan ho fa s'implica molt poc, fet que repercuteix en tot el equip
	FE 9.9 Abril '06		-En Da. ha estat expulsat del CEIP Coves d'en Cimany. Com a mesura de càstig primer, i pel seu passotisme després, en Da. no ha fet cap AE en tot el trimestre -El pare torna a estar a l'atur i aquest fet trenca l'estabilitat i l'organització de la família, de manera que l'assistència al CRC és molt baixa -Ens replantegem què fer, perquè l'esport no li serveix per a establir-se emocional, social i acadèmicament -En Da. mostra símptomes alts de depressió i inestabilitat
	FE 9.10 Juny '06		-Al CRC hi ha molt baixa cohesió (exclusió endògena i exògena). Ni vol participar, ni quan participa s'implica correctament -En Da. mostra una major predisposició a participar de les AE de la UEC, s'implica relativament i es mostra lleugerament motivat -Al UEC també hi ha una baixa cohesió grupal tot i que no es pot parlar d'exclusió
	FE 9.11 Octbr '06		-Al CRC el seu equip li fa <i>bulling</i> , i tot i la intervenció del equip pedagògic, la situació no es resol. En Da. no està cohesionat ni s'identifica amb ningú del equip. -L'equip el rebutja perquè l'últim semestre del curs anterior alguns nens del grup es van donar de baixa al·legant que el Da. els feia la "vida impossible". El grup li té rancúnia i la pràctica esportiva feta amb en Da. es converteix en un camp de discussions, insults i retrets
	FE 9.12 Gener '07		-Milloren les relacions socials amb en Da. al CRC -Participa amb més freqüència i amb millor qualitat humana i social en les interaccions -Es mostra més motivat per a treballar i relacionar-se de manera assertiva en l'esport tant al CRC com a la UEC
	FE 9.13 Abril '07		-Retrocés en la motivació i participació del Da. en les AE i per tant, en la orientació cap a les relacions socials -Retrocés en la implicació i responsabilitat de les seves activitats <i>pre</i> i <i>post</i> esportives -No hi ha cohesió en el CRC -Retrocés de la variable 2.2 tant en el CRC com en la UEC
FE 9.14 Juny '07		-Sense registre fet	

VARIABLE 2.3.-COMPETENCIAL/CAPACITADORA

En referència a la capacitat socialitzadora de les AE d'educar en competències, podem dir que en Da. ha tingut un primer període en què no ha estat possible fer un treball en aquest sentit, ja que d'entrada, ni tant sols ha volgut participar de les AE.

En el moment en què el seu grau d'interès i motivació ha augmentat, també ho ha fet la capacitat d'adquirir competències personals i socials a partir de les AE. Des del CRC hem treballat sobretot competències personals relacionades amb l'autocontrol i la cura de la higiene personal, i tot i que no s'han assolit aprenentatges permanents, sí que ha tingut dies en què ell mateix ha assolit la iniciativa de dutxar-se i canviar-se de muda després de fer esport.

Al gener del 2006, en Da. fa un gir actitudinal i usa l'espai esportiu com a pretext per a fer conductes desmesurades, legitimant-les en la disconformitat i en la frustració que li genera el fet de perdre. En aquest moment, l'esport no només no el beneficia per a l'adquisició de competències, sinó que més aviat és un context poc adequat per a treballar l'autocontrol.

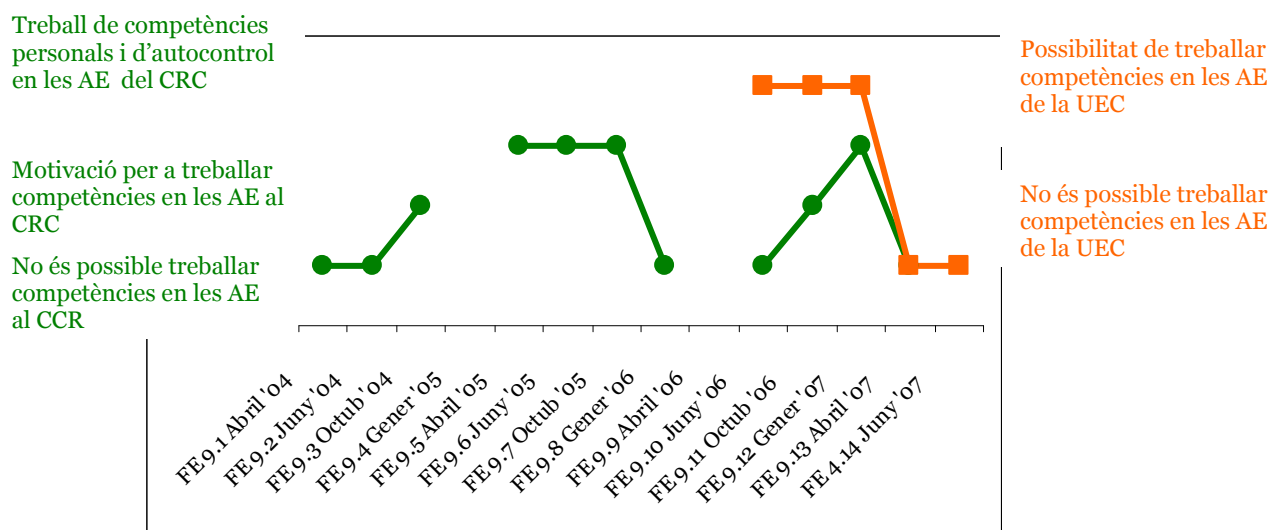

Figura 7.9.3.-Evolució de l'adquisició de competències del cas 9 (Da.) al CRC i a la UEC.

En el context de les AE fetes a la UEC es treballen les mateixes competències i capacitats. En aquest, els resultats són més bons (FE 9.10, 9.11, 9.12), sobretot perquè la seva adaptació al grup i la seva capacitat de respondre a la norma i a les figures d'autoritat, són més evidents. Al abril del 2007, percebem des del CRC, la millora que ha experimentat en Da. a la UEC, i el benefici que li representa també, aleshores, al context esportiu nostre.

Figura 7.9.3a.- Historial de les competències del cas 9 (Da.) al CRC i a la UEC.

Variable 2.3.-Competencial/Capacitadora (competències, aptituds, hàbits, habilitats)	Curs 2003-2004	
		-En Da. no està inscrit en el CRC
	FE 9.1 Abril '04	-No hi ha mínimes possibilitats de treballar ni competències, ni hàbits, ni aptituds, ni habilitats socials en escenari esportiu
	FE 9.2 Juny '04	-Es treballen competències de reforç de l'autoestima, però no en context esportiu, ja que ell no hi vol participar; -Té un baix autoconcepte; -Pocques aptituds físiques; -Pocs hàbits d'higiene, tot i la enuresis i l'encopresi; -Pocques habilitats socials per fer relacions socials en les AE
	FE 9.3 Octb '04	-S'intenten treballar competències personals que tinguin a veure amb la higiene personal i l'increment de l'autoestima; -Se'l motiva perquè faci esport i després es dutxi i s'acostumi a portar mudes de recanvi (tot i el seu problema d'encopresi, en Da. pot venir amb la mateixa roba 2-3 dies seguits); -Nuls hàbits de higiene personal; -No vol dutxar-se mai al CRC (si se'l amenaça amb no poder jugar si després no es dutxa, no es preocupa); -Pocques habilitats socials
	FE 9.4 Gener '05	Aquest segon quadrimestre en Da. no ha fet AE. Ha estat expulsat del CEIP Carmel temporalment i com a mesura de contenció. Ha tingut una assistència molt baixa al CRC (tres dies en tot el trimestre). Els dies que ha vingut al CRC no ha fet cap tipus d'AE, per tant, no s'ha pogut enregistrar la capacitat socioeducativa de la pràctica esportiva en el Da. Sí que s'ha pogut fer registre del seu nivell d'integració (veure FI 9.4)
	FE 9.5 Abril '05	-Amb la pràctica dels esports es treballen competències personals, sobretot les que fan referència al propi coneixement del cos; -Pocques aptituds físiques; -Amb la pràctica de l'esport es treballen sobretot hàbits de higiene personal; -Pocques habilitats de relació social en el context esportiu, tot i que se sent motivat per a participar amb els iguals
	FE 9.6 Juny '05	-Es treballen competències personals d'autocontrol; -Aquest trimestre amb la pràctica de les AE hem treballat sobretot competències i hàbits d'higiene; -S'han aconseguit alguns progressos en l'escenari esportiu (autocontrol dels esfínters i de la conducta)
	FE 9.7 Octb '05	-Amb l'AE es treballen competències d'autocontrol i autoconeixement; -No s'assoleixen resultats positius en aquest sentit; -En les AE ha perdut els hàbits que havia adquirit: 1.-De neteja i cura personal; 2.-De neteja i cura del material esportiu; 3.-De funcionament: fer files, respectar torns, seguiment d'horaris i rutines; 4.-Inconstància i inconsistència en les horaris d'entrenament -Quan fa esport aplica les poques HHSS que havia après; -No s'esforça per aprendre i usar les HHSS i això genera molts més conflictes dels que ja hi ha habitualment
	FE 9.8 Gener '06	-Amb l'esport es poden treballar pocques competències o aptituds, perquè la seva motivació i predisposició són molt baixes -En Da. usa l'esport com a excusa per a "descontrolar-se" i fer conductes desmesurades i amb càrrega d'agressió (sobretot si el que passa durant el joc no és el que ell desitja) -Pocs hàbits de cura, neteja, ordre i respecte -Aplica pocques o nul·les HHSS, més aviat al contrari: quan fa esport es descontrola molt i té conductes asocials de violència que justifica amb el fet de perdre un joc o partit
	FE 9.9 Abril '06	-En Da. ha estat expulsat del CEIP Coves d'en Cimany. Com a mesura de càstig primer, i pel seu passotisme després, en Da. no ha fet cap AE en tot el trimestre; -El pare torna a estar a l'atur i aquest fet trenca l'estabilitat i l'organització de la família, de manera que l'assistència al CRC és molt baixa -Ens replantegem què fer, perquè l'esport no li serveix per a estabilitzar-se emocional, social i acadèmicament; -En Da. mostra símptomes alts de depressió i inestabilitat
	FE 9.10 Juny '06	-Al CRC hi ha moltes dificultats per a treballar competències, hàbits i aptituds a partir de les AE, perquè en Da. té una actitud bel·ligerant i desafiadora amb els companys i l'equip pedagògic. -Al UEC en Da. es mostra més motivat. Treballen competències d'autocontrol en les AE, competències socials i de relació, competències comunicatives en l'esport -Al UEC treballen hàbits de neteja i cura personal i de material. Assoleixen alguns objectius, però cap relacionat amb l'enuresi i l'encopresi
	FE 9.11 Octbr '06	-Al CRC treballem amb el grup i amb ell, competències socials i de relació. Tenim pocs èxits, tot i que és possible el treball, perquè en Da. té una mínima predisposició al treball -Es treballen hàbits personals i de respecte i cura del material esportiu -Des de la UEC treballen els mateixos hàbits i competències (tenim dissenyat pla de treball transdisciplinar –veure FI 9.10), i ells sí que obtenen resultats: 1.-Milloren els hàbits de higiene personal: en Da. es dutxa i porta mudes de recanvi; 2.-Té un major autocontrol de l'enuresi i l'encopresi; 3.-Se sent més segur de si mateix i per tant, aplica més HHSS
	FE 9.12 Gener '07	-Es treballen competències personals i socials, de comunicació i de relació en l'escenari esportiu, tant en el CRC com en la UEC; -Es treballen hàbits de higiene personal. Des del CRC notem els canvis que han fomentat des de la UEC: 1.-En Da. ve més net; 2.-Té control relatiu de la seva problemàtica; 3.-Es dutxa després de fer esport (sense que ningú li digui); -Aplica més HHSS tant al CRC com a la UEC i està més receptiu per aprendre'n
	FE 9.13 Abril '07	-És difícil treballar competències i capacitats en l'escenari esportiu; -En Da. mostra resistències i dificultats per al treball tan al CRC com a la UEC; -Els hàbits de treball han retrocedit i en Da. es mostra bel·ligerant si se li demanen responsabilitats de treball; -La situació és igualment conflictiva a la UEC; -No aplica les HHSS apreses, ni a la UEC ni al CRC
	FE 9.14 Juny '07	-Sense registre fet

VARIABLE 2.4.-COGNITIVA

En aquest cas, la pràctica de l'esport ens ha facilitat a l'equip d'educadores i educadors detectar certes dificultats cognitives que en altres àmbits educatius no havíem detectat: aspectes relacionats sobretot amb la percepció del propi esquema corporal.

La pràctica de les AE el beneficia per l'esforç que està obligat a fer a l'hora de reclutar els diferents processos psicològics bàsics: en Da. és capaç de fer aquest esforç només en contextos esportius (i no en l'educació formal), de manera que el treball de la concentració, de la memòria i de l'expressió lingüística, es fan amb en Da. en aquests contextos amb més facilitat que en els normalitzats d'aula.

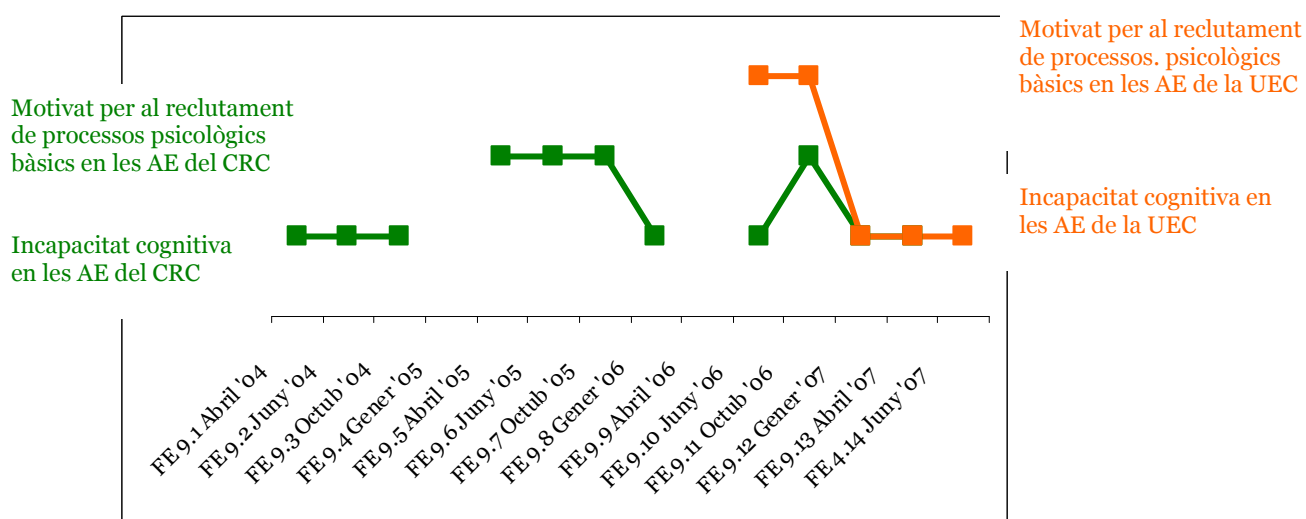

Figura 7.9.4.-Evolució de la capacitat cognitiva del cas 9 (Da.) al CRC i a la UEC.

Al llarg de la seva assistència al CRC, en Da. ha tingut moments oscil·lants, en què s'ha pogut treballar la seva ment. Aquest treball, però, ha estat igualment condicionat per la seva motivació i acceptació dins del grup. Per aquest motiu els beneficis de l'esport en la cognició d'en Da. són més alts a la UEC, quan ingressa el juny de 2006 i en Da. se sent acollit i integrat.

L'esport, per tant, el beneficia cognitivament de manera puntual, tant en el temps com en alguns dels processos psicològics. No el beneficia en el rendiment global de la seva capacitat cognitiva, ni en el seu rendiment escolar, perquè tot allò que aprèn en l'escenari esportiu (reclutament de processos), no és capaç de transferir-ho al context formal d'aula.

Figura 7.9.4a.- Historial de la capacitat cognitiva del cas 9 (Da.) al CRC i a la UEC.

Curs 2003-2004		-En Da. no està inscrit en el CRC
	FE 9.1 Abril '04	-Dificultats en moltes capacitats cognitives -Desatenció en les explicacions dels jocs -Mínima memòria del que s'ha explicat -Nul·la motivació -Inestabilitat cognitiva
	FE 9.2 Juny '04	-Tot i que no hi ha retard mental, en Da. té moltes dificultats cognitives per a fer AE: 1.-No recorda les normes del joc (tot i que s'expliquen prèviament) 2.-No atén a les explicacions 3.-Es mostra inestable emocionalment 4.-Baixa motivació per a fer qualsevol tipus d'activitat esportiva 5.-Té una percepció molt baixa de la seva autoeficàcia
Curs 2004-2005	FE 9.3 Octb '04	-En l'escenari esportiu es detecta un retard cognitiu lleu (no és capaç de retenir explicacions molt senzilles o preguntes molt bàsiques per la seva edat –diferència entre dreta o esquerra, descoordinacions...); -Té un estil cognitiu inestable i amb tendència al pessimisme
	FE 9.4 Gener '05	Aquest segon quadrimestre en Da. no ha fet AE. Ha estat expulsat del CEIP Carmel temporalment i com a mesura de contenció. Ha tingut una assistència molt baixa al CRC (tres dies en tot el trimestre). Els dies que ha vingut al CRC no ha fet cap tipus d'AE, per tant, no s'ha pogut registrar la capacitat socioeducativa de la pràctica esportiva en el Da. Sí que s'ha pogut fer registre del seu nivell d'integració (veure FI 9.4)
	FE 9.5 Abril '05	-Lleu retard cognitiu: 1.-No recorda les normes del joc esportiu; 2.-No recorda els noms dels seus companys i companyes d'equip; 3.-No aplica els coneixements que va adquirint perquè se n'oblida molt ràpidament -En l'escenari esportiu s'esforça per reclutar tots els processos psicològics, tot i que els resultats són pobres: 1.-Problemes atencional; 2.-Problemes d'expressió lingüística; 3.-Molts problemes de memòria -Inestabilitat cognitiva; -Tendència al pessimisme
	FE 9.6 Juny '05	-Té límits cognitius lleus que repercuteixen en la seva AE, i tot i que està més motivat (i per tant, més atent), no desenvolupa les AE amb normalitat suficient -Inestabilitat (sobretot a partir del dia de la seva expulsió del CEIP)
	FE 9.7 Octb '05	-Tant en l'escenari esportiu com en altres escenaris mostra moltes dificultats cognitives -Durant les AE es treballen processos atencional i de memorització, i dinàmiques compensatòries per estimular la concentració -Tenim poques evolucions en positiu -Té moltes disfuncions cognitives: pensament
	FE 9.8 Gener '06	- Té greus inestabilitats cognitives i fa un conjunt d'errors cognitius que afecten molt la pràctica esportiva normalitzada: 1.-Maximització i minimització: magnifica els fets del joc 2.-Inferències arbitràries: avança conclusions que jugarà malament sense ni tant sols provar-ho 3.-Culpabilitat: se sent culpable de tot (incloses les situacions no esportives) 4.-Visió catastròfica de tot i de tothom 5.-Pensa de manera polaritzada, dicotòmica: o tots els jocs esportius són dolents o tots van bé -Inestabilitat cognitiva
	FE 9.9 Abril '06	-En Da. ha estat expulsat del CEIP Coves d'en Cimany. Com a mesura de càstig primer, i pel seu passotisme després, en Da. no ha fet cap AE en tot el trimestre; -El pare torna a estar a l'atur i aquest fet trenca l'estabilitat i l'organització de la família, de manera que l'assistència al CRC és molt baixa; -Ens replantegem què fer, perquè l'esport no li serveix per a establir-se emocional, social i acadèmicament; -En Da. mostra símptomes alts de depressió i inestabilitat
	FE 9.10 Juny '06	-Dificultats cognitives lleus -A la UEC en Da. està més motivat i com a conseqüència mostra més orientació per al reclutament de processos psicològics bàsics (s'expressa més assertivament, atén a les explicacions i és capaç de comprendre el què se li explica); -Inestabilitat emocional al CRC i a la UEC
	FE 9.11 Octbr '06	-Al UEC treballen competències i capacitats a través de l'esport i en Da. està motivat per a participar de manera efectiva, de manera que s'hi esforça i recluta processos psicològics -Al CRC li costa mostrar-se motivat per a treballar la cognició, tot i així ho fa de manera puntual i no bel·ligerant; -Inestabilitat tant al CRC com a la UEC
Curs 2005-2006	FE 9.12 Gener '07	-Té dificultats cognitives lleus; -La pràctica esportiva no fa canviar la seva capacitat cognitiva, però sí que l'ajuda a esforçar-s'hi per millorar-la: amb l'esport ha d'estar atent, s'ha de comunicar, ha d'interpretar els moviments corporal dels altres, s'ha d'anticipar, ha de preveure i avaluar, pensar i analitzar jugades seves i dels seus companys/es... tot d'activitats mentals que el fan estar atent i actiu mentalment; -Inestabilitat cognitiva
	FE 9.13 Abril '07	-S'accentuen les dificultats cognitives; -Inestabilitat emocional i cognitiva accentuada
	FE 9.14 Juny '07	-Sense registre fet
Curs 2006-2007		

VARIABLE 2.5.-EMOTIVA

L'estabilitat emocional d'en Da., tant a dins com a fora del camp esportiu, és molt desequilibrada. En termes generals, en Da. expressa emocions i sentiments de caràcter negatiu, i en ocasions, ni tant sols n'expressa, i es mostra apàtic.

La pràctica de l'esport li genera vivències ambivalents: en ocasions que ha expressat emocions positives per haver guanyat un partit o per haver fet un gol, per exemple, i ha volgut compartir la celebració amb els seus companys i companyes d'equip, aquests l'han rebutjat o han evitat el contacte físic (abraçades), al·legant la seva forta olor o el seu aspecte. Aquesta situació s'ha repetit moltes vegades, i ha desencadenat en el Da. l'efecte contrari o l'exclusió endògena, tornant així a expressar emocions negatives.

Per tant, per un cantó les AE li faciliten l'expressió de sentiments positius (FE 9.8, 9.13), però per un altre, aquestes mateixes emocions generades a partir de les AE són un pretext perquè ell se senti rebutjat, en no poder-les compartir.

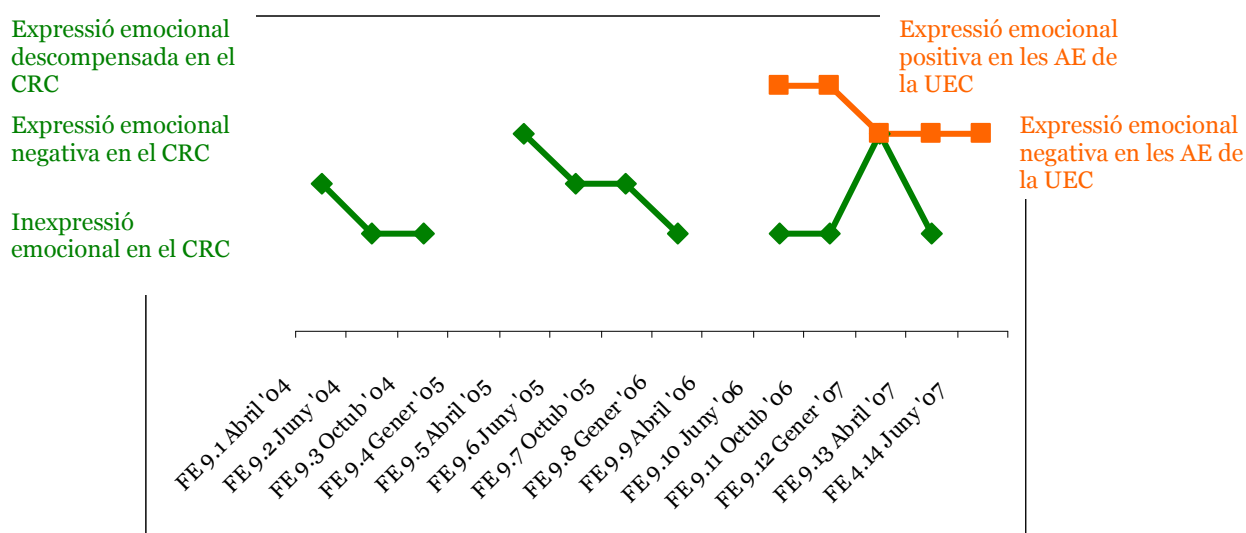

Figura 7.9.5.-Evolució de l'expressió emocional del cas 9 (Da.) al CRC i a la UEC.

La gràfica dibuixada a partir de les observacions a la UEC, fan una evolució semblant. Inicia la seva estada a la UEC amb un alt grau de motivació per a les AE, i per tant, amb una major predisposició per l'expressió d'emocions positives.

Amb el pas dels trimestres, en Da. torna a expressar emocions negatives. A la UEC la pràctica esportiva li ha anat bé per recuperar part de l'autoestima i la seguretat en la capacitat d'expressar-se que havia perdut al CRC, aquest fet explica l'ambivalència de resultats en les observacions fetes a cada centre entre juny i octubre de 2006.

Figura 7.9.5a.- Historial de l'expressió emocional del cas 9 (Da.) al CRC i a la UEC.

Variable 2.5.-Emotiva (expressió, reconeixement i gestió emocional)	Curs 2003-2004		-En Da. no està inscrit en el CRC	
		FE 9.1 Abril '04	-Durant els jocs expressa sentiments ambivalents i contradictoris -No gestiona les pròpies emocions -Nul·la resistència a la frustració	
		FE 9.2 Juny '04	-És capaç d'expressar emocions en l'escenari esportiu -Té dificultats per a gestionar les emocions, que generalment són negatives -No expressa sentiments de culpa per la seva enuresi, més aviat passotisme	
	Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fitxes)	FE 9.3 Octb '04	-Expressa en general, emocions i sentiments negatius -Durant les AE -les poques que fa-, manifesta poca resistència a la frustració i les acaba abandonant
			FE 9.4 Gener '05	Aquest segon quadrimestre en Da. no ha fet AE. Ha estat expulsat del CEIP Carmel temporalment i com a mesura de contenció. Ha tingut una assistència molt baixa al CRC (tres dies en tot el trimestre). Els dies que ha vingut al CRC no ha fet cap tipus d'AE, per tant, no s'ha pogut registrar la capacitat socioeducativa de la pràctica esportiva en el Da. Sí que s'ha pogut fer registre del seu nivell d'integració (veure FI 9.4)
			FE 9.5 Abril '05	-Durant les AE, expressa emocions positives i busca el recolzament i complicitat dels altres -El grup evita el contacte físic amb el Da.: 1.-No l'abracen si marquen gol, per exemple 2.-No volen fer amb ell activitats de "tornada a la calma"
			FE 9.6 Juny '05	-Expressa emocions -En ocasions perd el control en l'expressió de les emocions
			FE 9.7 Octb '05	-Durant les AE expressa emocions generalment negatives i bel·ligerants -No gestiona ni controla les emocions (ni les positives ni les negatives) -Usa l'escenari esportiu per a expressar emocions de manera descontrolada -El seu estat emocional inestable pertorba la variable 2.4
			FE 9.8 Gener '06	-Expressa emocions molt negatives -La frustració i la ràbia emocional la converteix en agressió -Verbalitza molt sovint que "soy un mierda" i així justifica l'encopresi
	Curs 2005-2006		FE 9.9 Abril '06	-En D. ha estat expulsat del CEIP Coves d'en Cimany. Com a mesura de càstig primer, i pel seu passotisme després, en Da. no ha fet cap AE en tot el trimestre; -El pare torna a estar a l'atur i aquest fet trenca l'estabilitat i l'organització de la família, de manera que l'assistència al CRC és molt baixa -Ens replantegem què fer, perquè l'esport no li serveix per a establir-se emocional, social i acadèmicament; -En Da. mostra símptomes alts de depressió i d'inestabilitat
			FE 9.10 Juny '06	-Al CRC expressa sentiments negatius i de rancúnia. Verbalitza que no vol assistir al CRC, perquè "me odian todos". -A la UEC, expressa sentiments més positius i es mostra content en les AE.
	Curs 2006-2007		FE 9.11 Octbr '06	-A laUEC expressa sentiments més positius perquè diu que allà "me entienden y la gente mola más" -Al CRC no hi ha la mateixa expressió positiva d'emocions però tampoc hi ha un rebuig excessiu -Li costa gestionar les emocions tant en les AE de la UEC, com en les AE del CRC
			FE 9.12 Gener '07	-Expressa emocions i sentiments una mica més positius, tot i que té dificultats per gestionar-los -L'escenari esportiu és un pretext per expressar emocions. Ha après a expressar-les de manera assertiva i controlada
			FE 9.13 Abril '07	-Expressa sobretot emocions negatives i d'enfrontament amb altres companys i companyes de la UEC i el CRC
FE 9.14 Juny '07			-Sense registre fet	

VARIABLE 2.6.-MORAL

Aquesta figura enregistra el resultat de tres observacions: per un cantó, la seva capacitat metacognitiva, per un altre, la seva participació en les assemblees post-pràctica esportiva al CRC, i finalment, la seva construcció moral en l'escenari de les AE a la UEC.

La seva capacitat metacognitiva no està del tot definida. Té trimestres en què en Da. no és capaç de pensar-se a si mateix ni sobre els actes que fa (FE 9.2), i altres trimestres en què sí que n'és capaç si se li fa un acompanyament guiat (FE 9.6). Aquesta capacitat metacognitiva va molt relacionada amb el seu estat emocional i relacional.

En termes genèrics, en Da. no participa de les assemblees post-pràctica esportiva, i quan ho ha fet ha tingut un paper merament presencial (FE 9.5, 9.6). En Da. se sent insegur a l'hora de parlar en públic; per això la seva participació a les assemblees mai és del tot enriquidora. Cal dir, però, que en Da. se sent participatiu i motivat per aquelles tutories individualitzades i personals, on només intervé ell i la seva educadora. En aquestes sí que és capaç d'obrir-se expressar sentiments i vivències personals.

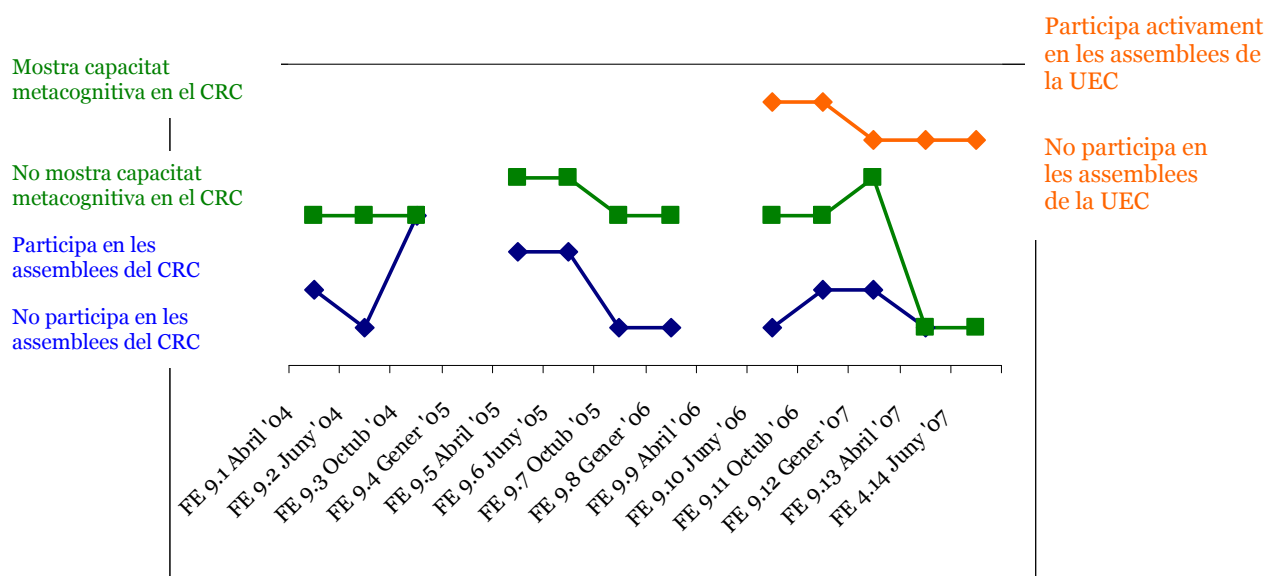

Figura 7.9.6.-Evolució de la construcció moral del cas 9 (Da.) al CRC i a la UEC.

La seva evolució a la UEC, en aquest sentit, té una progressió semblant a les altres variables. Des de la UEC usen un protocol d'entrada a les assemblees diferent al nostre, que en el cas d'en Da. li ha anat molt millor. Sobretot amb les tutories individuals, han donat eines a en Da. per a construir-se activament en el seu propi procés moral i ètic.

La pràctica esportiva ha estat, un cop més, el pretext per a poder entrar a intervenir psicopedagògicament.

Figura 7.9.6a.- Historial de la construcció moral del cas 9 (Da.) al CRC i a la UEC.

Variable 2.6.-Moral (metacognició i espai de reflexió moral)	Curs 2003-2004		-En Da. no està inscrit en el CRC	
		FE 9.1 Abril '04	-Baixa capacitat i hàbit en la metacognició -No assisteix ni participa de les xerrades que s'organitzen després dels jocs	
		FE 9.2 Juny '04	-Des del CRC es dubte si en Da. és plenament conscient del problema que té, ja que sembla que no l'afecten els comentaris que fan els seus companys/es durant les AE	
	Curs 2004-2005	Moments d'observació (Fitxes)	FE 9.3 Octb '04	-Dificultats en la capacitat metacognitiva -No respon a les preguntes que se li fan sobre ell mateix o les seves conductes: 1.-"Perquè has pegat?" 2.-"Perquè no et vols dutxar?" 3.-"Perquè t'enfades tant?"
			FE 9.4 Gener '05	Aquest segon quadrimestre en Da. no ha fet AE. Ha estat expulsat del CEIP Carmel temporalment i com a mesura de contenció. Ha tingut una assistència molt baixa al CRC (tres dies en tot el trimestre). Els dies que ha vingut al CRC no ha fet cap tipus d'AE, per tant, no s'ha pogut registrar la capacitat socioeducativa de la pràctica esportiva en el Da. Sí que s'ha pogut fer registre del seu nivell d'integració (veure FI 9.4)
			FE 9.5 Abril '05	-En els espais de tutoria individualitzada en Da. fa alguns progressos: 1.-Expressa com se sent si se li fa un acompanyament guiat 2.-Arribem a un acord perquè aprengui a controlar els esfínters
			FE 9.6 Juny '05	-És capaç d'autopensar-se en dies puntuals, i sempre que es faci un acompanyament guiat -A les assemblees mostra una actitud diferent de la que mostra en els espais d'intervenció tutoritzada
			FE 9.7 Octb '05	-No és capaç de pensar per sí mateix -Creiem que en Da. està obstaculitzat i bloquejat per la situació -No participa de les assemblees -En els espais de tutoria individualitzada en Da. expressa sentiments ambivalents i pensament polaritzat (percep de manera extremista)
			FE 9.8 Gener '06	-Situació precària de la seva capacitat metacognitiva -Des del CRC demanem ajut extern per desbloquejar en Da. -No és capaç de fer reflexions en positiu ni verbalitzar aspectes positius de res ni de ningú
	Curs 2005-2006	Moments d'observació (Fitxes)	FE 9.9 Abril '06	-En Da. ha estat expulsat del CEIP Coves d'en Cimany. Com a mesura de càstig primer, i pel seu passotisme després, en Da. no ha fet cap AE en tot el trimestre -El pare torna a estar a l'atur i aquest fet trenca l'estabilitat i l'organització de la família, de manera que l'assistència al CRC és molt baixa -Ens replantegem què fer, perquè l'esport no li serveix per a establir-se emocional, social i acadèmicament -En Da. mostra símptomes alts de depressió i inestabilitat
			FE 9.10 Juny '06	-Moltes dificultats al CRC per treballar aspectes de reflexió i metacognició amb en Da. Hi ha bloqueig en la relació i ell no s'obre. A més a més fa poca pràctica esportiva -Al UEC, per protocol de treball no fan assemblees conjuntes amb els usuaris que fa menys d'un mes que assisteixen al centre. Fan tutories individualitzades. Ens informen que en Da. expressa el què li passa i verbalitza el que li agrada i el que no li agrada. Ha estat capaç de verbalitzar que el seu pare el pega
			FE 9.11 Octbr '06	-Al CRC s'obre una mica per a fer activitats reflexives. Hi ha però elements contaminadors que dificulten la comunicació entre en Da. i la seva tutora: 1.-Retrets: "haves de..."; 2.-Etiquetar: "tu ets..."; 3.-Generalitzacions: "tu sempre jugues així..."; 4.-Discussions molt continuades sobre aspectes que no són rellevants...; -Des del CRC ens plantegem de canviar-li la tutora -A la UEC les tutories van molt bé i en Da. s'expressa obertament i amb facilitat. Assoleixen objectius referents a la seva construcció moral a partir de la reflexió i l'aprenentatge constructivista. L'ajuden a tenir un pensament més positiu. Algunes tècniques són: 1.-"Parar de pensar"; 2.-Relativitzar; 3.-Substituir els pensaments per altres de positius; 4.-Canviar d'activitat
			FE 9.12 Gener '07	-En el CRC en Da. participa de les assemblees post-pràctica esportiva. S'hi expressa i participa -A la UEC ja forma part de les assemblees en grup que compagina amb les tutories individualitzades -En els dos centres es parla molt de la seva expulsió dels CEIP (ja acumula tres d'expulsions)
	Curs 2006-2007	Moments d'observació (Fitxes)	FE 9.13 Abril '07	-S'han tancat les dinàmiques de comunicació -En Da. es mostra molt tancat i només verbalitza que vol marxar (la situació és igualment preocupant a la UEC)
FE 9.14 Juny '07			-Sense registre fet	

SEGON MOMENT: TRANSFERÈNCIA EN EL NIVELL D'INTEGRACIÓ

No podem dir, en termes generals, que la pràctica de l'esport per en Da. l'hagi beneficiat en la complexitat de les dimensions que implica el procés de socialització. En alguns aspectes ha estat profitós, però en molts d'altres no només no l'ha beneficiat, sinó que més aviat l'ha perjudicat.

La situació social i familiar d'en Da. és complexa, i si comparem els dos tipus de registre (FI i FE) trobarem algunes de les causes per les quals en Da. presenta problemàtiques en l'emocionalitat, en la conducta i en la capacitat cognitiva.

La família, tant el pare com la mare, té un perfil psicològic inestable (FI 9.1), i una capacitat mínima per a estimular cognitiva i emotivament al seus fills (FI 9.2). Se la considera negligent en les atencions bàsiques assistencials i en la satisfacció dels buits de coneixement que tot infant necessita. A aquesta negligència primària, se li afegeixen presumptes maltractaments per part del pare a en Da., i un grau lleu d'idiòcia en la mare (FI 9.3). Tant en Da. com els seus germans estableixen vincles afectius dèbils amb els seus progenitors, i manifesten malestar i pors quan els divendres a la tarda, prenen consciència de que hauran de passar el cap de setmana amb ells (FI 9.4). L'abril de 2005 es detecten al CAP símptomes de desnutrició en alguns dels seus germans i un trimestre més tard, en Da. és capaç de verbalitzar que el seu pare té problemes amb l'alcohol.

Aquesta situació familiar afecte al procés socialitzador d'en Da. i els seus germans, en la majoria de dimensions tant les pròpiament socials com les relacionades amb la pràctica de l'esport:

Primerament, la desatenció de la família cap a en Da. es veu reflectida en els aspectes sanitaris visibles (FE 9.2) i en els aspectes que tenen a veure amb l'aprenentatge dels hàbits mínims d'higiene (FE 9.3). En Da., tot i la seva problemàtica d'enuresi i encopresi, no és capaç de canviar-se de roba o dutxar-se, fet que mostra, no només un problema psicològic i emocional greu, sinó una manca d'aprenentatge de què cal fer quan això li passa. En aquest sentit, l'esport l'ajuda a adquirir els hàbits higiènics que no ha adquirit en el si familiar.

La inconsistència i la desestructuració mental i familiar són tant accentuades, que molts dels aprenentatges que va assolint en Da. en aquest sentit, els perd

(FE 9.7) quan el pare protagonitza algun episodi de violència (FI 9.7), de manera que l'esport l'ajuda en l'aprenentatge, però no en l'ancoratge del que ha après.

La salut mental d'en Da. és tractada pel CSMIJ (Centre de Salut mental infantil i juvenil). Els professionals d'aquest servei i altres membres de la comissió de seguiment i d'intervenció del cas, es plantegen, l'octubre de 2005, retirar la custòdia (FI 9.8) d'en Da. i dels seus germans al pare i a la mare si aquests no mostren una actitud més responsable i educadora, ara que, a més a més, han tingut un quart fill (FI 9.7).

Els canvis en l'actitud familiar arriben l'abril de 2006, quan els pares demanen ajut als Serveis Socials per a sol·licitar prestacions econòmiques, ajut per al rendiment escolar d'en Da. i ajut per buscar feina per el pare (FI 9.9). Aquest mateix trimestre, en Da. ha esta expulsat de l'escola per tercera vegada, desestabilitzant-se així de nou les rutines diàries, l'assistència al CRC i per tant, la pràctica esportiva (FE 9.9).

Si relacionem el rendiment escolar (variable 1.2) i l'hàbit de la pràctica esportiva (dimensió cognitiva de l'esport –variable 2.4-), veiem que tampoc s'estableixen necessàriament relacions de millora recíproca. En Da. té un rendiment escolar molt baix, ja que no supera en cap dels cursos les competències que estipula el BOE per a cada etapa. Les seves dificultats escolars venen determinades per tres factors estructurals: per un cantó, la baixa capacitat memorística i atencional (FI 9.1, FE 9.2); per un altre, cantó l'alt absentisme escolar (FI 9.8, FE 9.4); i finalment, les constants expulsions que generen encara més desmotivació i resistències a l'alfabetització (FI 9.10). A aquests factors cal sumar-hi, a més, la despreocupació de la família per a donar suport a en Da. en les tasques escolars (FI 9.6) o per col·laborar amb els equipaments educatius (FI 9.8).

Tot i els problemes cognitius a l'hora de reclutar els processos psicològics bàsics en l'escenari esportiu (FE 9.7), i els escassos resultats acadèmics, podem dir que en Da. es beneficia cognitivament de les AE quan s'esforça per participar-hi de manera eficaç (FE 9.5). Aquest esforç suposa posar en funcionament la seva ment, i tot i que després no transfereix el que ha après en el context esportiu, sí

que per uns moments ha estimulat la capacitat atencional, memorística, i comunicativa.

És interessant veure com un canvi d'espai educatiu en el Da. provoca millores puntuals en la majoria de dimensions de la seva realitat. En el mateix període en que en Da. es mostrava passiu davant la norma esportiva del CRC (FE 9.10) i en la realització de tasques de grup (FI 9.10), hi ha una incipient motivació per a seguir la normativa esportiva de la UEC (FE 9.11). Aquest fet ens fa pensar que el benefici de l'esport, en el cas d'en Da., no ve tant determinat per l'esport en sí mateix, sinó per l'entorn en què es fa aquest esport, i en l'ambient que professionals i companys puguin generar. En situacions *in extremis* (FE 9.11), l'equip del CRC ha fet *bulling* a en Da., de manera que l'esport es converteix en un camp de rancúnies i insults; en canvi, en aquest mateix període, però en un camp esportiu diferent, s'estableixen relacions socials i espais d'aprenentatge de competències, perquè les persones amb les quals interactua i la motivació i orientació d'en Da. per a incloure's en el nou grup, són molt més altes. L'esport aquí sí que l'ajuda.

Com a exercici d'autocrítica cal dir que la intervenció amb en Da. s'ha dirigit sempre cap a les conseqüències dels seus actes (violència, insults, manca de higiene), i poques vegades cap a la causa primera d'aquesta conducta asocial (el pare i els presumptes abusos sexuals). Aquest fet ha generat moltes situacions de contenció amb en Da., quan en realitat la problemàtica no estava tant en ell sinó en la situació familiar que podia haver viscut unes hores abans. Les resistències cognitives i els bloquejos emocionals que sovint té en Da. vénen condicionats per una relació malaltissa amb el seu progenitor, i l'esport en aquest sentit, tampoc hi pot fer res.

En un altre sentit, i també dins el marc de l'autocrítica, no hem sabut treballar una planificació familiar sostenible, ni formar la mare en la seva responsabilitat envers els seus fills. No ho hem sabut fer ni des del CRC, ni des dels altres 5 equipaments i serveis de suport social.

Cas 10.- DEPRESSIÓ ENDÒGENA. Maria

La M. és una usuària habitual del CRC. Assisteix al centre com a plaça normalitzada. No hi ha problemàtica aparent fins l'abril de 2005, en què es consensua amb l'equip psicopedagògic del CRC que sigui tractada com a cas d'atenció individualitzada, ja que presenta simptomatologia depressiva.

Se'n fan cinc observacions trimestrals tant de FI com de FE i es resol el cas satisfactòriament el juny de 2006.

Vegem-ne la seva cronologia a la figura 7.10.:

	Curs 2003-2004				Curs 2004-2005				Curs 2005-2006				Curs 2006-2007			
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny
Fitxes d'observació sobre el nivell d'integració	No es detecta problemàtica						FI 10.1	FI 10.2	FI 10.3	FI 10.4	FI 10.5	Cas tancat Cas resol't				
Mesos d'observació	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny	Octubre	Gener	Abril ⁸	Juny	Octubre	Gener	Abril	Juny
Fitxes d'observació sobre la pràctica esportiva que desenvolupa	No es detecta problemàtica						FE 10.1	FE 10.2	FE 10.3	FE 10.4	FE 10.5	Cas tancat Cas resol't				

Figura 7.10.: Cronologia d'observació per la M. en el CRC.

⁸ El quadre acolorit ens indica el moment de l'entrevista i el seu enregistrament (es pot trobar a l'annex 2).

PRIMER MOMENT D'ANÀLISI: aspectes evolutius

VARIABLE 2.1.-NORMATIVITZACIÓ

La Maria no té dificultats per conformar-se a la norma social o esportiva. L'accepta, l'assimila i l'entén com a necessària.

Tant és així que fins i tot es mostra passiva davant de noves normes o límits, acatant el que se li diu sense posar problemes.

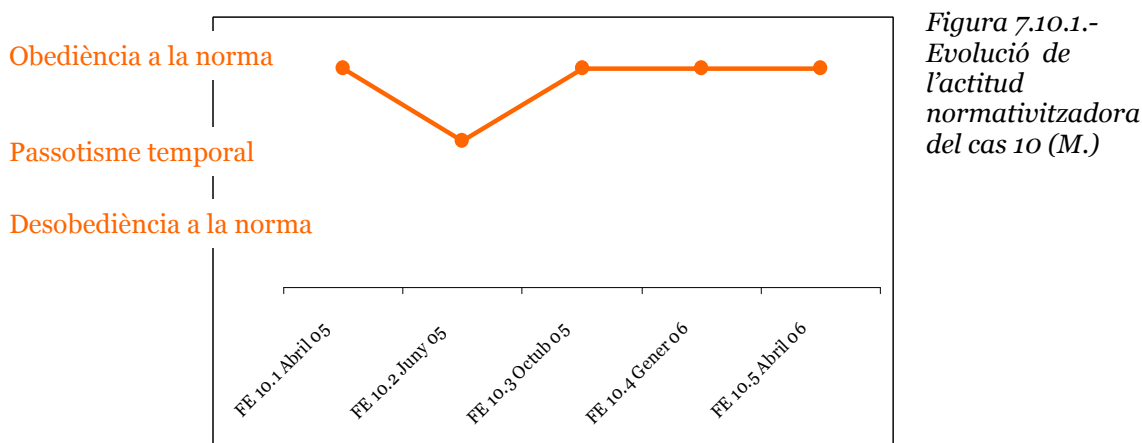

Figura 7.10.1.-
Evolució de
l'actitud
normativitzadora
del cas 10 (M.)

La Maria té una molt baixa percepció d'autoeficàcia (FI 10.1), i aquest fet genera cert passotisme en el qüestionament de les normes socials. Cal dir que des d'un punt de vista pedagògic, l'assumpció de normes sense una etapa de plantejament i d'oposició no és recomanable, ja que el fet de plantejar-se i analitzar les normes imposades fa créixer i formar els límits de la identitat i del rol social. Però perquè això passi cal una mínima predisposició i motivació intrínseca. La M. no ha tingut aquesta inquietud inicial, fet que explicaria la seva conformitat i baixa autoestima (FI 10.1).

La gràfica 7.10.1. fa referència a la conformitat normativa de la seva activitat esportiva: les danses i l'aeròbic, ja que, pel seu estat depressiu, no ha participat en les AE que fins ara hem analitzat (AE fetes en grup, especialment futbol, bàsquet i hoquei).

Variable 2.1.- NORMATIVITZACIÓ (Obediència i conformitat a la norma)		Curs 2003-2004		
		Curs 2004-2005		
Variable 2.1.- NORMATIVITZACIÓ (Obediència i conformitat a la norma)	Curs 2006-2007	Curs 2003-2004		-La M. està inscrita en el CRC com a plaça "normalitzada" -No es detecten problemàtiques
		Curs 2004-2005		
		Curs 2005-2006		
		Curs 2006-2007		
		Curs 2003-2004		
		Curs 2004-2005		
		Curs 2005-2006		
		Curs 2006-2007		
		Curs 2003-2004		
		Curs 2004-2005		
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004		FE 10.1 Abril 05	-Obeeix i es conforma a la norma amb tranquil·litat i normalitat	
Curs 2004-2005		FE 10.2 Juny 05	-Sense dificultats ni resistències per a conformar-se i obeir les normes (ni de joc ni socials)	
Curs 2005-2006		FE 10.3 Octub 05	-Sense problemàtica -Passivitat absoluta davant de les normes (es conforme sense plantejar-se res)	
Curs 2006-2007		FE 10.4 Gener 06	-Obeeix i s'adequa a les normes de la dansa	
Curs 2003-2004		FE 10.5 Abril 06	-Es conforma i obeeix la normativa dels esports d'equip	
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				
Curs 2004-2005				
Curs 2005-2006				
Curs 2006-2007				
Curs 2003-2004				

VARIABLE 2.2.-RELACIONAL/IDENTITÀRIA

Una de les conseqüències més visibles dels processos depressius és la manca de motivació per establir relacions socials. En el cas de la M., hem hagut de fer una modificació en l'estratègia d'observació: com que la M. no volia participar de les AE grupals (les estudiades fins ara), hem hagut de considerar uns altres tipus d'activitat esportiva, les danses⁹.

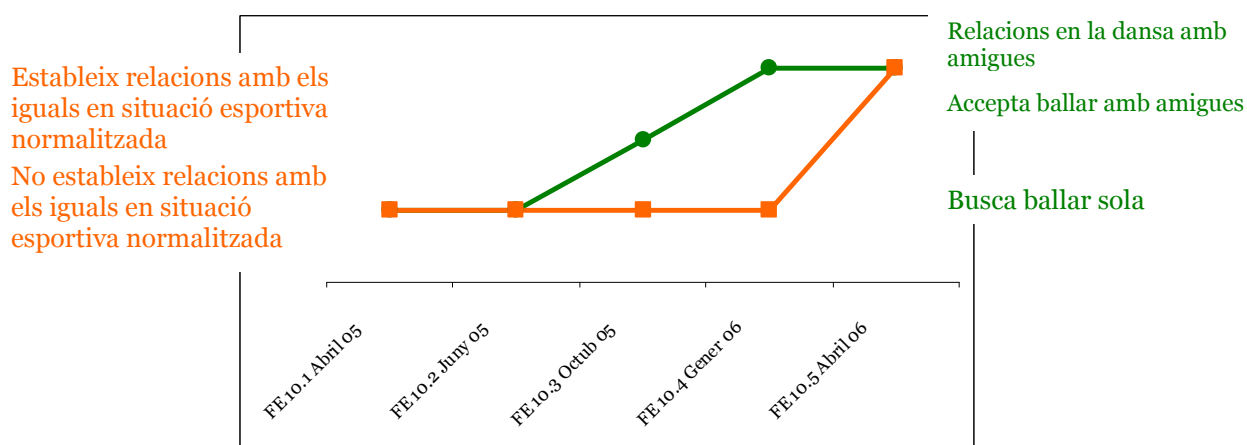

Figura 7.10.2.- Evolució de les relacions socials del cas 10 (M.) en la pràctica esportiva i la dansa.

La gràfica 7.10.2. ens mostra les dificultats que generava a nivell relacional el fet de practicar esports en grup. En canvi la seva participació inicial en les danses, li suposa un reforç a l'autoestima per a establir més tard relacions socials en el col·lectiu "equip". Per tant, en aquest cas les relacions amb els iguals només les estableix quan ha recuperat la confiança en si mateixa i s'ha vist prou interactiva com per participar en un grup més nombrós (EN 30).

Per assolir aquesta capacitat interactiva hem emprat la dansa, un espai en què inicialment no volia que hi participés ningú, i que a partir de finals de juny de 2005 acceptava compartir amb amigues.

Finalment se sent igualment acceptada tant amb les seves companyes de ball, com en els equips de futbol i bàsquet formats en el CRC.

⁹ Alguns autors/es consideren que la pràctica de les danses no es pot considerar activitat esportiva. Nosaltres hem considerat que la dansa, tot i no ser esport, és susceptible d'aportar els mateixos beneficis que les pràctiques esportives comunes, i per tant, l'hem considerat i emprat sota els mateixos paràmetres d'importància.

Variable 2.2.-Relacional/Identitària (Cohesió, participació, implicació, motivació)	Curs 2003-2004		
	Curs 2004-2005		
	Curs 2005-2006		
	Curs 2006-2007		
	Curs 2003-2004		-La M. està inscrita en el CRC com a plaça "normalitzada" -No es detecten problemàtiques
	Curs 2004-2005		FE 10.1 Abril 05 -Té un grup reduït d'amigues -Els hi costa molt fer AE -Els elements identitaris que han creat les noies van més en una línia concreta d'estètica que en relació amb l'esport -La M. accepte fer esport si també ho fan les seves amigues -S'implica en les AE, si també s'impliquen les altres noies -La M. té poca tendència a decidir per ella mateixa, de manera que només fa esport si ho fan les altres
	Curs 2005-2006		FE 10.2 Juny 05 -Dins de l'equip esportiu no se sent cohesionada -La M. rebutja els oferiments que li fa el grup per a que participi de les AE -No s'identifica amb cap nen de l'equip ni amb cap nena del seu grup d'amigues -Verbalitza que prefereix estar sola -No participa ni li motiva l'esport, per tant no podem emprar-lo com a eina socialitzadora
	Curs 2005-2006		FE 10.3 Octub 05 -No està cohesionada amb el seu equip, perquè no participa en cap AE -L'equip l'ignora -Participa de manera inconstant -No fa pròpiament AE, sinó danses (també de manera puntual) -Baixa implicació i baixa motivació per a fer AE
	Curs 2005-2006		FE 10.4 Gener 06 -No se sent cohesionada amb l'equip esportiu de referència però hi participa puntualment -Se sent més cohesionada amb les noies que fan danses -Se sent més propera dels elements identitaris que comparteix amb les noies -Participa de les danses -No participa de les AE grupals -Es motiva amb les activitats relacionades amb la música -No li motiven les pràctiques esportives grupals
	Curs 2005-2006		FE 10.5 Abril 06 -El grup l'accepta amb normalitat i li proposen de jugar amb ella -Ella accedeix a fer AE amb el grup -Participa i s'implica amb les AE del seu grup d'iguals -Participa i se sent motivada per a fer danses amb altres noies (amb les que sí genera senyals identitaris)
Curs 2006-2007		-Cas tancat	

Figura 7.10.2a. Historial de les relacions socials del cas 10 (M.) en la pràctica esportiva i la dansa.

VARIABLE 2.3.-COMPETENCIAL/CAPACITADORA

Proporcionalment a la seva evolució cap a les relacions socials hi ha un increment paral·lel de la seva capacitat per a treballar capacitats, aptituds i hàbits.

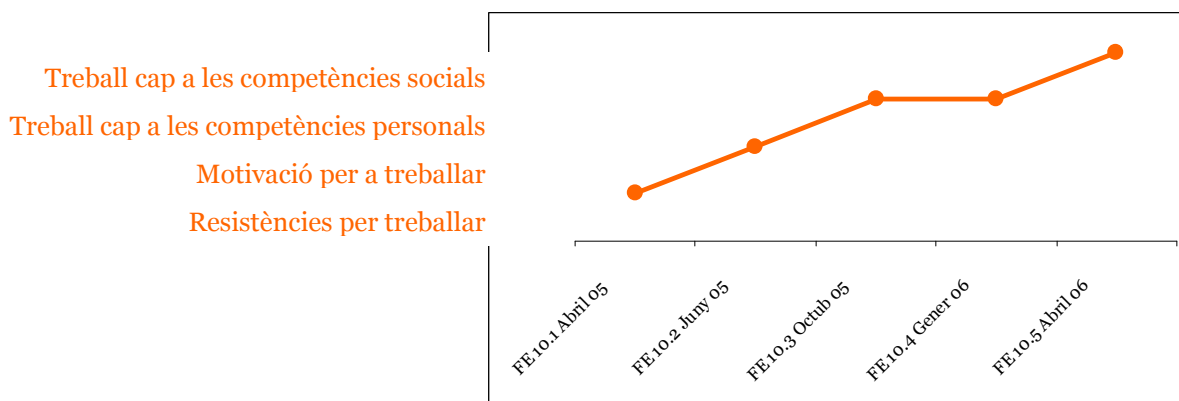

Figura 7.10.3.- Tendències competencials del cas 10 (M.) en la pràctica esportiva i la dansa.

Es dóna prioritat al treball de competències d'autonomia i hàbits de presa de decisions, dos capacitats causants d'una baixa autoestima i baix autoconcepte. Que la M. decideixi sobre quina música vol posar, amb qui vol ballar, com vol fer les coreografies..., són processos que la mantenen motivada per venir al CRC i fer activitat física.

La problemàtica rau en la inconsistència i la inconstància del seu compromís per seguir amb regularitat el pla de treball.

Les activitats de la dansa i el fet de poder escoltar música la beneficien en diferents sentits: hi ha un canvi en l'activitat elèctrica del cervell i una segregació de les endorfines**, hormones responsables de l'estat anímic, i per tant, de la predisposició a assolir noves capacitats i competències.

En el cas de la M., la dansa ha estat la millor manera d'apropar-se a ella i contribuir a la seva recuperació. A partir de gener de 2006 hi ha una lleugera millora que la duu a un estat de més estabilitat l'abril de 2006.

Figura 7.10.3a.- Historial de la competència i la capaciació del cas 10 (M.) en pràctica esportiva i dansa.

Variable 2.3.-Competencial/Capacitadora Competències, aptituds, hàbits, habilitats)	Curs 2003-2004		
			-La M. està inscrita en el CRC com a plaça "normalitzada" -No es detecten problemàtiques
	Curs 2004-2005	FE 10.1 Abril 05	-Des del CRC intentem treballar competències personals d'autonomia i de presa de decisió -Dificultats per a treballar amb ell a partir de les AE -Té una baixa autoestima, fet que li repercuteix en les decisions que s'han de prendre a l' hora de decidir a què vol jugar o fins i tot, si vol jugar -Té assumits normalment els hàbits socials mínims per al seu grup d'edat -Té les habilitats socials bàsiques -Una excessiva tímidesa li impedeix accedir al camp esportiu si ningú la motiva
		FE 10.2 Juny 05	-S'intenten treballar competències personals: 1.-Autonomia 2.-Presa de decisions 3.-Autoestima 4.-Relativització dels conflictes -Només es pot treballar amb ella en activitats físiques en les que hi hagi música (balls, aeròbic...) tot i que el treball sempre és irregular i inconstant -Baixa autoestima -Dificultats per a prendre decisions (poca confiança decisional): 1.-No es fixa en experiències vicàries 2.-No es fixa en altres agents i valors significatius 3.-No recorda fites aconseguides anteriorment -Té els hàbits mínims assolits; -S'autoaïlla per voluntat pròpia
		FE 10.3 Octub 05	-Amb el ball (quan se sent amb forces per ballar) es treballen competències d'autonomia i personals: 1.-Experimentació de sensacions positives amb el propi cos 2.-Estimulació sensorio-motor a través de la música 3.-Processos de presa de decisions (quina música, quin ball prefereix) -Des del CRC creiem que un autoconcepte més treballat equival a una major autoestima -Té adquirides habilitats socials però no les aplica
	Curs 2005-2006	FE 10.4 Gener 06	-A partir de la dansa (única activitat que vol fer) es treballa la seva autoestima: 1.-Experiències que no li siguin ni molt difícils de resoldre, ni molt fàcils de fer. La justa mesura per a reforçar la pròpia confiança 2.-Parlar molt sobre els seus aspectes negatius i positius en la dansa (i intentar extrapolar-ho a la seva vida personal) 3.-Buscar el suport i la complicitat dels agents que l'envolten (amigues, professorat i família), per reforçar-li les experiències de ball
		FE 10.5 Abril 06	-Durant les AE es treballen competències de convivència i participació social -Amb la dansa i el ball es treballen competències més personals (creació de la pròpia identitat) -La dansa l'ajuda a adquirir aptituds relacionades amb l'autoconcepte i l'autoestima (amb les AE grupals no es poden treballar aquestes aptituds) -Té incorporats i aplica els hàbits socials mínims i les habilitats socials apreses
Curs '06-'07		-Cas tancat	

VARIABLE 2.4.-COGNITIVA

En aquesta gràfica hem volgut reflectir dos aspectes a tenir en consideració: per un cantó, l'estil cognitiu de la Maria i per l'altre, la seva capacitat per reclutar els processos psicològics bàsics per dur a terme les danses.

En referència al primer indicador, la M. s'ha mostrat constant en un estil cognitiu de caràcter pessimista-depressiu, i tot i que al final del procés el seu caràcter era més obert i la seva motivació per a fer i aprendre activitats era més alta, la seva tendència cognitiva ha estat sempre constant en el pessimisme.

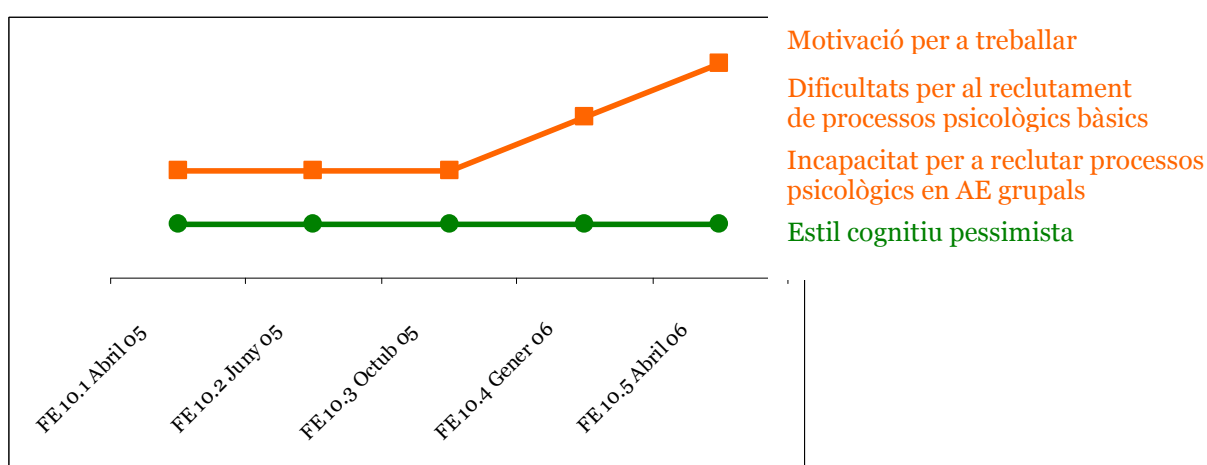

Figura 7.10.4.-Evolució de la capacitat cognitiva del cas 10 (M.) aplicada en la dansa.

Les AE fetes en grup no ajudaven a la M. a treballar capacitats cognitives (FE 10.2), perquè percebia l'entorn esportiu dels seus companys com un escenari excessivament competitiu. Aquest fet, afegit al seu estat depressiu, provocava distorsions en les capacitats cognitives elementals (comprendre, aplicar, avaluar...) i la desmotivava a participar-hi.

Amb el ball, la M. ha estat capaç de reclutar tots els processos cognitius i regular els estats d'ansietat, doncs escoltar música de manera continuada, i expressar-se usant el cos, ajuda a modificar estats cognitius.

Amb la dansa treballa la motivació, la concentració i la memòria, aspectes que no pot treballar amb les AE fetes amb els iguals, ja que verbalitza que "els nens no li passen la pilota, li donen puntades de peu i s'avorreix" (FE 10.5).

Figura 7.10.4a. Historial de la capacitat cognitiva del cas 10 (M.) aplicada a la dansa.

Variable 2.4.- Cognitiva (Capacitats, processos psicològics bàsics, estil cognitiu)	Curs 2003-2004		
			-La M. està inscrita en el CRC com a plaça "normalitzada"
			-No es detecten problemàtiques
	Curs 2004-2005	FE 10.1 Abril 05	-Sense diagnòstic fet -Tendència al pessimisme
		FE 10.2 Juny 05	-Distorsionades les capacitats cognitives elementals: 1.-Li costa comprendre les explicacions sobre els esports 2.-Li costa aplicar allò que sap (habilitats i aspectes teòrics de les AE) 3.-No és capaç de fer judicis -En situació d'activitat física (ball), li costa memoritzar coreografies, no atén a les explicacions... i acaba per deixar l'activitat -Desmotivació en termes generals -Desmotivada per a fer qualsevol activitat -Tendència depressiva i pessimista
		FE 10.3 Octub 05	-Dificultats en algunes capacitats cognitives -La M. és una mica més analítica -Dificultats per a reclutar tots els processos psicològics per a fer AE -Amb el ball és capaç de reclutar-los amb més facilitat -Depressiva
		FE 10.4 Gener 06	-Amb la dansa és capaç de motivar-se -Aquesta motivació i la constància de fer l'activitat són inconstants i perduren poc en el temps -Cal reforçar el compromís i la perseverança -Pessimista i depressiu
		FE 10.5 Abril 06	-Amb la dansa és capaç de centrar l'atenció, treballar la memòria, motivar-se i expressar-se -Amb l'AE feta grupalment no n'és tant capaç: 1.-Verbalitza que no li agrada competir 2.-Verbalitza que els nens no li passen la pilota i s'avorreix 3.-Verbalitza que els nens li peguen puntades...
Curs 2006-2007			
		-Cas tancat	

VARIABLE 2.5.-EMOTIVA

En l'expressió de l'emotivitat amb la M. hem valorat igualment dos indicadors: un primer que fa referència al tipus d'emocions que expressa (positives-negatives-alexítimia); l'altre, la capacitat o no de gestionar i controlar aquestes emocions

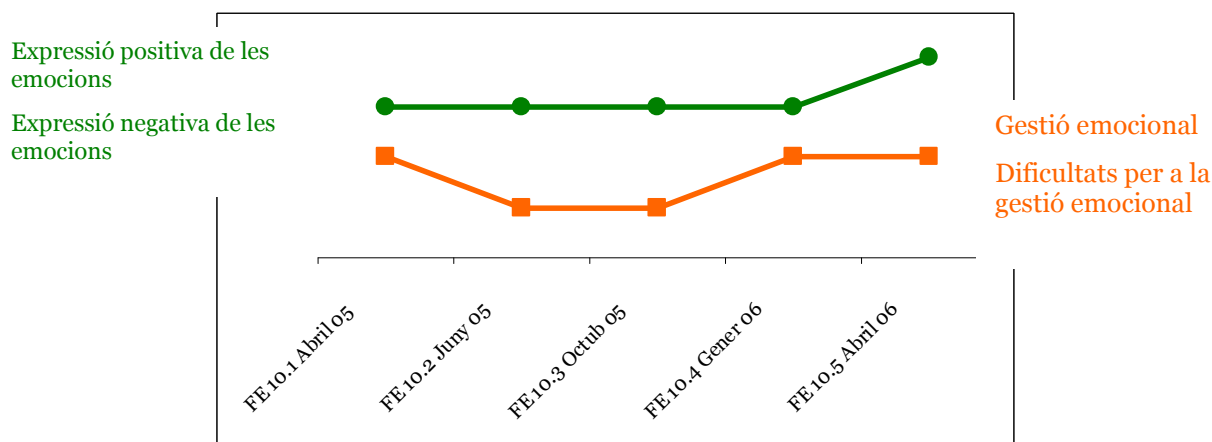

Figura 7.10.5.- Evolució del tipus d'emocions expressades en la dansa en el cas 10 (M.)

En termes generals, i molt relacionat amb l'estil cognitiu, la M. expressa emocions de caràcter eminentment negatives tant a dins com a fora de l'escenari de danses. La dansa li serveix com a racó per purgar emocions de tristesa, i sovint balla i plora a la vegada. Més tard, ella mateixa, reconverteix aquest espai i troba en ell un lloc on expressar i gestionar emocions, positives i negatives (FE 10.4, EN 30).

Pel que fa la capacitat de gestionar emocions aquesta roman inestable. Hi ha temporades que sembla fàcil que les pugui gestionar i temporades que li és més difícil. Amb l'interès i la motivació que li desperta la dansa la M. aprèn a gestionar les emocions a partir d'abril de 2006, encara que siguin negatives.

Quan això passa, rep amb més cordialitat l'expressió emocional dels altres i es mostra més empàtica amb les companyes del seu grup.

Només en grup les noies són capaces de participar en les AE grupals (practicades generalment per nois), fet que ens fa pensar que les pràctiques esportives estan assumides segons els diferents gèneres; aquesta qüestió però, seria motiu d'una altra tesi.

VARIABLE 2.6.-MORAL

Les gràfiques que indiquen la capacitat metacognitiva i la participació en les assemblees post-pràctica esportiva, tenen una tendència semblant a les anteriors, fet que ens fa entendre que els processos de depressió endògena afecten a la totalitat de la persona, i així com hem vist casos en què les diferents variables seguien tendències oposades, en el cas de la M. els gràfics mostren una coherència en tot el procés de la malaltia.

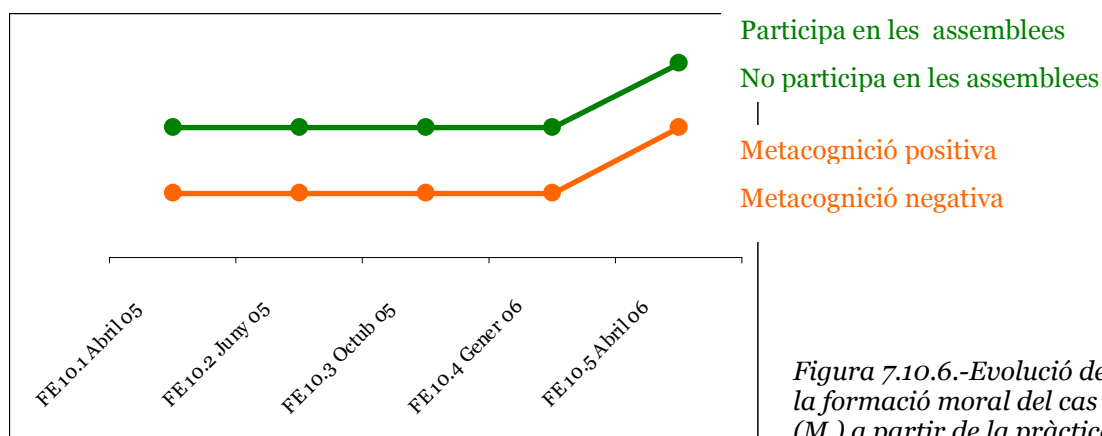

Figura 7.10.6.-Evolució de la formació moral del cas 10 (M.) a partir de la pràctica de la dansa.

El que cal valorar en aquest cas no és la capacitat metacognitiva de la M., que sempre n'ha tingut, sinó sota quins paràmetres mentals fa aquest exercici d'autopensament. En aquest cas, els paràmetres habituals són de caràcter negatiu, de manera que la seva autopercepció de la realitat es dibuixa en un marc de valors i criteris pessimistes. Per tant, cal observar si la pràctica de la dansa és capaç de modificar aquestes estructures de pensament negatiu. La resposta és que no. La dansa l'ajuda a sentir-se millor i a poder expressar com se sent (en les assemblees), tot i que no modifica la seva escala de valors morals, ni la seva implicació en les assemblees.

Només quan ella experimenta una millora global del seu estat mental i relacional, sembla que millora la seva participació en els diàlegs de la conversa, però no en la percepció de la vida, que per a la M. sempre és negativa.

Figura 7.10.6a. Historial de la formació moral del cas 10 (M.) en la pràctica de la dansa.

Variable 2.6.-Moral (Metacognició i espai de reflexió moral)	Curs 2003-2004		
			-La M. està inscrita en el CRC com a plaça “normalitzada” -No es detecten problemàtiques
	Curs 2004-2005	FE 10.1 Abril 05	-És capaç de pensar en la seva pròpia situació -Ho fa de manera destructiva i obsessiva -Assisteix a les assemblees, tot i que la seva participació és baixa
		FE 10.2 Juny 05	-Té capacitat metacognitiva -És una capacitat de tendència pessimista -Assisteix a les assemblees tot i que no opina ni parla -Les assemblees post-AE li serveixen per distreure's amb les intervencions dels altres i no pensar en les seves pròpies circumstàncies
		FE 10.3 Octub 05	-Expressa per primera vegada allò que li agrada (el ball) -Fa molt poques intervencions en les assemblees
		FE 10.4 Gener 06	-Té capacitat metacognitiva -Participa presencialment en les assemblees tot i que dóna/aporta opinions i idees escasses
		FE 10.5 Abril 06	-És capaç d'autopensar-se (amb una escala de valors més positiva) -A les assemblees expressa el que sent i el que li agrada i el que no li agrada
	Curs 2005-2006		
Curs 2006-2007			
		-Cas tancat	

SEGON MOMENT: TRANSFERÈNCIA EN EL NIVELL D'INTEGRACIÓ

La M. és una nena que participa amb normalitat en totes les activitats del CRC, però a partir d'abril de 2005, presenta les primeres distorsions cognitives, una sensació de baixa autoeficàcia (FI 10.1 i FE 10.1) i una davallada significativa de la seva autoestima.

La seva conducta és cada cop més autoexcloent (FI 10.2 i FE 10.2) i mostra falta de reactivitat als estímuls ambientals agradables. Té reaccions d'irritabilitat, indecisió, pèrdua d'interès i autoculpa, tant si participa en les AE com si no ho fa.

Tot i l'assistència normalitzada al CEIP i al CRC, el seu rendiment acadèmic i motivacional baixen, fet que ens fa pensar que la M. ha entrat en un període de depressió endògena.

Fent un anàlisi global de quin ha estat el seu procés en relació a la pràctica esportiva i el seu estat depressiu, podem dir que hi ha hagut dues fases molt diferenciades.

Primerament, la M. té moltes dificultats per gestionar les pròpies emocions, i un alt grau d'anhedonia** (FI 10.2) que li dificulta la relació social amb els iguals. Se sent culpable tant si es relaciona com si no, i aquest fet encara li genera més ansietat, de manera que s'endinsa en un cercle que es retroalimenta i que li és difícil de trencar.

L'únic aspecte que li genera un filó de motivació intrínseca és la indumentària que algunes de les seves companyes porten per fer danses. En aquest cas, la M. no se sent identificada amb el equip que té una pràctica esportiva regular, però sí que se sent orientada cap a l'estètica i la implementació que implica el fet de fer diferents danses (FE 10.3). Així doncs, la dimensió "estètica" de la dansa més que no pas la dansa en si, ha estat el punt de partida per treballar la depressió de la M (EN 30).

Les danses no estan considerades esport, però en aquest cas, els beneficis que li reporten a la M. tenen la mateixa intensitat.

Aquests beneficis no només repercuteixen a ella, sinó també a les seves educadores, ja que hem trobat un espai on poder treballar competències d'autonomia i d'augment de l'autoestima. Amb la dansa es treballa l'estimulació

sensorio-motora a través de la música, processos de presa de decisions i l'experimentació positiva amb el propi cos.

Cal treballar de manera prioritària l'autoestima, per poder assolir eines que la facin capaç d'interactuar en l'espai comú i poder desenvolupar amb normalitat AE grupals amb els iguals. La dansa ens dóna aquesta opció, ja que a partir d'ella li fem experimentar moviments i situacions que sigui capaç de resoldre i recuperar l'autoconfiança (FI 10.3, FE 10.4 i EN 30).

Reforçant les seves experiències i conductes, se sent capaç de participar en activitats cada cop més complexes i en les que interactuen més elements externs a la seva persona (material esportiu, altres jugadors i jugadores...).

La pràctica de la dansa també l'ha ajudat molt en l'expressió emocional. En els primers mesos del seu estat depressiu la M. tenia poc control de la seva emocionalitat (FI 10.3 i FE 10.2). Amb l'hàbit de la dansa era capaç de purgar emocions i sovint se la veia plorar amb la música (FE 10.3). Amb els mesos aquest espai per a expressar sentiments negatius l'ha reconvertit en espai d'expressió positiva i d'autoconfiança.

La segona de les fases a la que fèiem referència ha estat a partir del moment en que ella ha recuperat part de la motivació, l'autoestima i la seguretat en si mateixa. En aquest moment sí que ha estat capaç de fer AE grupal (FE 10.5) i sentir-se partícep del seu equip (FI 10.5).

Aquesta implicació amb el grup es veu tant a dins com a fora del camp esportiu, i s'ha detectat de la mateixa manera en el CEIP.

Per tant, podem dir que la pràctica de la dansa, tot i no ser un esport en el sentit estricte, li ha proporcionat la base perquè recuperi la integritat i pugui fer AE amb els iguals.

La recuperació de l'estabilitat emocional i relacional ha repercutit també en l'augment del seu rendiment escolar (FI 10.5), tot i que en ocasions puntuals encara manifesta certa ansietat davant de les crítiques o els judicis dels altres, situació però emmarcada en uns límits normalitzats (EN 30).

La família de la M. ha estat implicada en tot el procés, tant en les recomanacions que es fan des del CRC, com en les línies educatives que s'han marcat des del CEIP (FI 10.2). Aquest fet facilita molt la intervenció i la recuperació dels infants, ja que la M., en aquest cas, no ha percebut incoherències entre els diferents agents educatius que li ha donat suport.

Tancar el cas de la M. ha estat possible per la intervenció de molts equipaments i serveis socials i educatius, i sobretot per la implicació de la família (EN 30). Seria una ingenuïtat pensar que la pràctica esportiva o les activitats d'expressió corporal, de manera aïllada, han fet possible que la M. hagi recuperat l'equilibri.